

ΕΘΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΙΖ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΤΜΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης – Θεσμός Ανάπτυξης της Οικονομίας: Συγκριτική Αποτίμηση των Κ.Π.Σ. στην Ελλάδα (1989 – 2006) και αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του Γ' Κ.Π.Σ. με τη βοήθεια Στατιστικών Μοντέλων. Προοπτικές 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

Επιβλέπων:

Σακκάς Θωμάς

Σπουδαστής:

Καστάνιας Σπυρίδων

ΑΘΗΝΑ – 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	I
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ, ΣΧΗΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	IV
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ	VII
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
SUMMARY	3
ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^Ο: ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ – ΓΕΝΙΚΕΣ ΈΝΝΟΙΕΣ.....	8
1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1.2. ΤΑ ΔΙΑΦΘΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ.....	14
1.2.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.).....	16
1.2.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.)	17
1.2.3. Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων – Τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ-Π).....	18
1.2.4. Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (Χ.Μ.Π.Α.).....	18
1.2.5. Ταμείο Συνοχής.....	19
1.2.6. Άλλα Χρηματοδοτικά Μέσα	22
1.3. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΙΑΦΘΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ.....	23
1.3.1. Προγράμματα Εθνικής Πρωτοβουλίας	23
1.3.1.1. Σχέδιο Ανάπτυξης.....	23
1.3.1.2. Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.....	24
1.3.1.3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.....	26
1.3.1.4. Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού	29
1.3.1.5. Συμπλήρωμα Προγραμματισμού	30
1.3.2. Προγράμματα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας.....	31
1.3.2.1. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες	31
1.3.2.2. Καινοτόμες Ενέργειες.....	32
1.3.3. Διαδικασία Κατάρτισης και Υλοποίησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.....	34
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^Ο: Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Μ.Ο.Π. - 1^Ο Κ.Π.Σ. - 2^Ο Κ.Π.Σ.).....	38
2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	39
2.2. ΤΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (1986 – 1989).....	40
2.2.1. Στόχοι – Μέτρα των Μ.Ο.Π.....	40
2.2.2. Η εφαρμογή των Μ.Ο.Π. στην Ελλάδα.....	43

2.3.	Το 1 ^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1989 – 1993)	46
2.3.1.	Στόχοι – Καινοτομίες της 1 ^{ης} Προγραμματικής Περιόδου.....	46
2.3.2.	Εφαρμογή και αποτελέσματα του Α' Κ.Π.Σ. στην Ελλάδα.....	48
2.4.	Το 2 ^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1994-1999).....	52
2.4.1.	Στόχοι – Καινοτομίες της 2 ^{ης} Προγραμματικής Περιόδου.....	52
2.4.2.	Εφαρμογή και αποτελέσματα του Β' Κ.Π.Σ. στην Ελλάδα.....	54
3.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΤΟ 3^ο ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (2000 – 2006).....	60
3.1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	61
3.2.	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΈΓΚΡΙΣΗ Γ' Κ.Π.Σ.....	63
3.3.	ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΆΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Γ' Κ.Π.Σ.....	67
3.4.	ΌΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Γ' Κ.Π.Σ.....	70
3.4.1.	Διαχειριστικές Αρχές.....	70
3.4.1.1.	Η Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ.....	70
3.4.1.2.	Οι Διαχειριστικές Αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	72
3.4.1.3.	Η Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης (Μ.Ο.Δ.)	73
3.4.2.	Επιτροπές Παρακολούθησης.....	73
3.4.2.1.	Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Κ.Π.Σ.....	73
3.4.2.2.	Οι Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	74
3.4.3.	Αρχή Πληρωμής	75
3.5.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΌΡΓΑΝΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	76
3.6.	Άλλες Περιπτώσεις Διαχείρισης και Ελέγχου των Κ.Π.Σ.	80
4.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ –	
	ΈΡΕΥΝΑ ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	85
4.1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	86
4.2.	ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ Γ' Κ.Π.Σ. ΑΝΑ ΆΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	88
4.2.1.	Άξονας Προτεραιότητας 1: Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων και Προώθηση της Απασχόλησης	
	89	
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Αρχική Κατάρτιση».....	89
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».....	90
4.2.2.	Άξονας Προτεραιότητας 2: Μεταφορές.....	91
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Οδικόι Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη»	91
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Σιδηρόδρομοι, Αστικές Συγκοινωνίες, Αεροδρόμια»	92
4.2.3.	Άξονας Προτεραιότητας 3: Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας	93
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα»	93
4.2.4.	Άξονας Προτεραιότητας 4: Αγροτική Ανάπτυξη και Αλιεία.....	95
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου»	95
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία»	96
4.2.5.	Άξονας Προτεραιότητας 5: Ποιότητα Ζωής.....	97
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον».....	97
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πολιτισμός».....	97
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υγεία – Πρόνοια».....	98
4.2.6.	Άξονας Προτεραιότητας 6: Κοινωνία της Πληροφορίας.....	100

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας».....	100
4.2.7. <i>Άξονας Προτεραιότητας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη</i>	103
4.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΩΣ ΤΩΡΑ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ Γ' Κ.Π.Σ.	105
4.3.1. <i>Εξέλιξη του φυσικού αντικειμένου</i>	105
4.3.2. <i>Εξέλιξη οικονομικού αντικειμένου - Απορροφητικότητα</i>	110
4.3.3. <i>Έρευνα Απορροφητικότητας</i>	114
4.3.3.1. Γραμμική Παλινδρόμηση – μέθοδος των Ελαχίστων Τετραγώνων	115
4.3.3.2. Εφαρμογή της Μεθόδου των Ελαχίστων Τετραγώνων.....	117
4.3.4. <i>Επιπτώσεις χαμηλής απορροφητικότητας</i>	121
4.3.5. <i>Προσπάθειες βελτίωσης της πορείας της απορροφητικότητας</i>	122
5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^Ο: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ	
(1986 – 2006) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	126
5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	127
5.2. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	128
5.2.1. <i>Κατανομή των ενισχύσεων κατά Προγραμματική Περίοδο</i>	128
5.2.2. <i>Κατανομή των ενισχύσεων κατά Άξονα Προτεραιότητας</i>	129
5.2.3. <i>Ανακατανομή Πόρων – Αναθεωρήσεις Κ.Π.Σ.</i>	130
5.2.4. <i>Πορεία Απορροφητικότητας Β' και Γ' Κ.Π.Σ.</i>	132
5.3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	134
5.4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	138
5.5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Κ.Π.Σ. ΣΕ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ.....	143
5.6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	147
6. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^Ο: 4^Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2007 – 2013: ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΚΑΙ	
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.....	149
6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	150
6.2. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ 4 ^{ΗΣ} ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	151
6.2.1. <i>Στόχοι, Αρχές και Προϋπολογισμός 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου</i>	151
6.2.2. <i>Στρατηγική Προσέγγιση – Προγραμματισμός</i>	154
6.2.3. <i>Διαχείριση, Παρακολούθηση και Έλεγχοι</i>	156
6.2.4. <i>Δημοσιονομική Διαχείριση</i>	157
6.3. Η 4 ^Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	159
6.3.1. <i>Ανασκόπηση 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου</i>	159
6.3.2. <i>Ο Προγραμματισμός της Περιόδου 2007 – 2013 για την Ελλάδα</i>	160
6.3.2.1. Κοινοτικοί Πόροι.....	160
6.3.2.2. Άξονες Προτεραιότητας και Επιχειρησιακά Προγράμματα	162
6.3.2.3. Ιδιαιτερότητα χρηματοδότησης νέας Προγραμματικής Περιόδου.....	167
6.3.2.4. Πλαίσιο Διοίκησης, Διαχείρισης και Εφαρμογής.....	168
6.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	170
6.4.1. <i>Προτάσεις για τις νέες δομές Διοίκησης, Διαχείρισης και Εφαρμογής</i>	173
6.4.2. <i>Προτάσεις σχετικά με την απορρόφηση των κονδυλίων</i>	174
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	177

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ	179
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	185
<i>Παράρτημα I – Πορεία Υλοποίησης Κ.Π.Σ.</i>	<i>185</i>
<i>Παράρτημα II – Πορεία Υλοποίησης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....</i>	<i>185</i>
<i>Παράρτημα III – Πορεία Υλοποίησης Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων</i>	<i>186</i>
<i>Παράρτημα IV – Πορεία Υλοποίησης Κοινοτικών Πρωτοβουλιών 3^ο Κ.Π.Σ.....</i>	<i>188</i>
<i>Παράρτημα V – Πρόοδος Ταμείου Συνοχής.....</i>	<i>188</i>
<i>Παράρτημα VI – Εισροές Συνόλου Διαρθρωτικών Ταμείων.....</i>	<i>188</i>

Κατάλογος Πινάκων, Σχημάτων, Διαγραμμάτων

Πίνακες

Πίνακας 1-1: Κοινοτικές Πρωτοβουλίες 3 ^{ης} Προγραμματικής Περιόδου.....	32
Πίνακας 2-1: Στόχοι Προτεραιότητας 1 ^{ης} Προγραμματικής Περιόδου.....	47
Πίνακας 2-2: Κατανομή πόρων Α' Κ.Π.Σ.....	49
Πίνακας 2-3: Στόχοι Προτεραιότητας 2 ^{ης} Προγραμματικής Περιόδου.....	53
Πίνακας 3-1: Στόχοι Προτεραιότητας 3 ^{ης} Προγραμματικής Περιόδου.....	61
Πίνακας 3-2: Κατανομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' Κ.Π.Σ. ανά Άξονα Προτεραιότητας	68
Πίνακας 4-1: Πορεία Υλοποίησης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Γ' Κ.Π.Σ.	102
Πίνακας 4-2: Πορεία Υλοποίησης Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Γ' Κ.Π.Σ.	104
Πίνακας 4-3: Στατιστικά Στοιχεία για την Ελλάδα κατά την 3 ^η Προγραμματική Περίοδο	106
Πίνακας 4-4: Απορροφητικότητα Τομεακών και Περιφερειακών Ε.Π.	110
Πίνακας 4-5: Αποτελέσματα της Έρευνας για την Απορροφητικότητα για το σύνολο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	120
Πίνακας 5-1: Χρηματοδοτικός Πίνακας Συγχρηματοδοτούμενων Αναπτυξιακών Προγραμμάτων στην Ελλάδα (1986 – 2006)	128
Πίνακας 5-2: Κατανομή πόρων στους βασικούς άξονες των Κ.Π.Σ.	129
Πίνακας 5-3: Κατανομή πόρων Α' Κ.Π.Σ.	131
Πίνακας 5-4: Κατανομή πόρων Β' Κ.Π.Σ.	132
Πίνακας 5-5: Κύρια Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας 1995 – 2005 (εκατ. €).....	135

Πίνακας 5-6: Σύγκριση Προγραμματικών Περιόδων ως προς την επίδραση στο Α.Ε.Π. και την Ανεργία	136
Πίνακας 5-7: Πραγματική επίδραση Β' και Γ' Κ.Π.Σ. στο Α.Ε.Π. και στην Ανεργία	137
Πίνακας 5-8: Α.Ε.Π. Περιφερειών ως προς το Μ.Ο. της χώρας και μέση ετήσια αύξηση κατά κεφαλή Α.Ε.Π.	138
Πίνακας 5-9: Α.Ε.Π. Περιφερειών και Νομών Ελλάδας 1995 – 2003 (εκατ. €)	141
Πίνακας 5-10: Κατά κεφαλή Α.Ε.Π. Περιφερειών και Νομών Ελλάδας 1995 – 2003 (εκατ. €).....	142
Πίνακας 5-11: Βασικοί Δείκτες ανά τομέα Β' και Γ' Προγραμματικής Περιόδου.....	144
Πίνακας 5-12: Βασικοί Δείκτες Απασχόλησης της Ελλάδας κατά τις δύο πρώτες Προγραμματικές Περιόδους	145
Πίνακας 5-13: Επίδραση Β' και Γ' Κ.Π.Σ. στον τομέα των Μεταφορών.....	146
Πίνακας 6-1: Επιχειρησιακά Προγράμματα Περιόδου 2007 – 2013	163
Πίνακας 6-2: Κατανομή Κοινοτικής συνδρομής στα Ε.Π. (εκατ. €, τιμές 2004)	164

Διαγράμματα

Διάγραμμα 1-1: Κατανομή του Α.Ε.Π. (ΕΕ-25) για το έτος 2006 σε τρέχουσες τιμές (Εκατ. €).....	10
Διάγραμμα 1-2: Ετήσιος πληθωρισμός (%) για την ΕΕ-25 (2006).....	11
Διάγραμμα 1-3: Ποσοστό ανεργίας επί του συνόλου του πληθυσμού (2005).....	11
Διάγραμμα 1-4: Κατανομή Α.Ε.Π. στις 254 περιφέρειες της Ε.Ε. – 25 (2003).....	13
Διάγραμμα 1-5: Ετήσιοι Πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής (εκατ.€ σε τιμές 1999).....	20
Διάγραμμα 4-1: Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Υποβληθέντων, Αξιολογηθέντων και Ενταγμένων Έργων	87
Διάγραμμα 4-2: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 1	91
Διάγραμμα 4-3: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 2	93
Διάγραμμα 4-4: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 3	95
Διάγραμμα 4-5: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 4	96
Διάγραμμα 4-6: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 5	100
Διάγραμμα 4-7: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 6	102
Διάγραμμα 4-8: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 7	103
Διάγραμμα 4-9: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πρωτοβουλιών	112

Διάγραμμα 4-10: Εφαρμογή της Μεθόδου των Ελαχίστων Τετραγώνων στο Γ' Κ.Π.Σ. – Αποτύπωση Μεταβλητών	118
Διάγραμμα 4-11: Εφαρμογή της Μεθόδου των Ελαχίστων Τετραγώνων στο Γ' Κ.Π.Σ. – Πρόβλεψη Απορρόφησης	119
Διάγραμμα 5-1: Συγκριτικό Διάγραμμα πορείας απορροφητικότητας Β' και Γ' Κ.Π.Σ.	133
Διάγραμμα 5-2: Α.Ε.Π. Περιφερειών NUTS III ως προς το Μ.Ο. της Ελλάδας	139

Σχήματα

Σχήμα 1-1: Κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα των Χωρών – Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (σε ισοδ. \$).....	9
Σχήμα 1-2: Κατανομή του συνολικού Προϋπολογισμού των Δ.Τ. και του Ταμείου Συνοχής για την περίοδο 2000 – 2006.....	21
Σχήμα 1-3: Εναλλακτικές διαδικασίες προγραμματισμού στο πλαίσιο των παρεμβάσεων των στόχων των Διαρθρωτικών Ταμείων	29
Σχήμα 1-4: Διαδικασία Κατάρτισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων	36
Σχήμα 2-1: Κατανομή προϋπολογισμού Β' Κ.Π.Σ.	56
Σχήμα 3-1: Η διαδικασία έγκρισης και η δομή του Γ' Κ.Π.Σ.....	66
Σχήμα 3-2: Κατανομή προϋπολογισμού Γ' Κ.Π.Σ.	69
Σχήμα 3-3: Το πλαίσιο διοίκησης και εφαρμογής του Κ.Π.Σ. και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.	76
Σχήμα 3-4: Δομή και Έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.....	79
Σχήμα 4-1: Επεξήγηση της Μεθόδου των Ελαχίστων Τετραγώνων.....	116
Σχήμα 6-1: Κατανομή προϋπολογισμού 4 ^{ης} Προγραμματικής Περιόδου	153

Πίνακας Συντημήσεων

Α.Ε.:	Ανώνυμη Εταιρεία
Α.Ε.Ι. / Τ.Ε.Ι.:	Ανώτατα / Τεχνικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
Α.Ε.Π.:	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Α.Π.:	Άξονας Προτεραιότητας
Δ.Α.:	Διαχειριστική Αρχή
Δ.Τ.:	Διαρθρωτικά Ταμεία
Δις.:	Δισεκατομμύρια
€	Ευρώ
Ε.Γ.Τ.Π.Ε.:	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού της Γεωργίας
Ε.Δ.Ε.Τ.:	Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας
Ε.Δ.ΕΛ.:	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου
Ε.Ε.:	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Π.:	Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού
Ε.Κ.Α.Χ.:	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα
Ε.Κ.Τ.:	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ε.Π.:	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ε.Σ.Π.Α.:	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ε.Τ.Π.Α.:	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Ε.Υ.Δ.:	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης
Εκατ. / Εκ.:	Εκατομμύρια
ΕΛ.Ο.Τ.:	Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης
ΕΤΑ:	Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη
Κ.Μ. (ή Κ – Μ):	Κράτος - Μέλος

Κ.Π.:	Κοινοτική Πρωτοβουλία
Κ.Π.Σ.:	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
Μ.Μ.Ε.:	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
Μ.Ο.Δ.:	Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης
Μ.Ο.Π.:	Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
NUTS:	Nomenclature of Territorial Units for Statistics
Ο.Π.Σ.:	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
Ο.Τ.Α.:	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Ε.Π.:	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΑΒΕΤ:	Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας
Σ.Α.:	Σχέδιο Ανάπτυξης
Σ.Δ.Ε.:	Συστήματα Διαχείρισης και Ελέγχου
Σ.Π.:	Συμπλήρωμα Προγραμματισμού
Σ.Π.Α.:	Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Τ.Ε.Π.:	Τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Τ.Π.Ε.:	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.:	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΠ.ΕΘ.Ο.:	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠ.ΟΙ.Ο.:	Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
Χ.Μ.Π.Α.:	Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας

Περίληψη

Σκοπός της παρούσης εργασίας είναι η συγκριτική αποτίμηση της πορείας των Προγραμματικών Περιόδων στην Ελλάδα, με έμφαση στην τρέχουσα 3^η Περίοδο (2000 – 2006) κατά την οποία υλοποιείται το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και η παρουσίαση των καινοτομιών και των προοπτικών του 4^{ου} Κ.Π.Σ.

Αρχικά γίνεται μια αποτύπωση της σύγχρονης ευρωπαϊκής πραγματικότητας στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και τονίζεται η σημασία που αποδίδεται σε αυτήν, ειδικά μετά την τελευταία διεύρυνση και την ενσωμάτωση δέκα νέων κρατών – μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα βασικά χρηματοδοτικά μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται από την Ε.Ε. για την επίτευξη των στόχων της συνοχής, δηλαδή τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Ακολουθεί το πλαίσιο προγραμματισμού των Ταμείων, το οποίο περιλαμβάνει τη διάκριση αλλά και τη διαδικασία κατάρτισης και υλοποίησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων, όπως ισχύει στην τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο.

Μετά τις αρχικές εισαγωγικές έννοιες, έπεται η σύντομη περιγραφή των Προγραμματικών Περιόδων που έχουν ολοκληρωθεί στην Ελλάδα έως και σήμερα, η οποία περιλαμβάνει τις περιόδους 1986 – 1989 (Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα), 1989 – 1993 (Α' Κ.Π.Σ.) και 1994 – 1999 (Β' Κ.Π.Σ.). Αφού γίνει μια αναφορά στις βασικές διαφορές των ανωτέρω περιόδων κυρίως ως προς τους ισχύοντες κανονισμούς λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων (που θέτουν τους στόχους κάθε περιόδου και το διαθέσιμο προϋπολογισμό για την υλοποίησή τους), αποτιμώνται τόσο η αποτελεσματικότητα όσο και η αποδοτικότητα της εφαρμογής τους στην ελληνική οικονομία, αλλά και στον τομέα της κοινωνικής συνοχής.

Ακολουθεί η λεπτομερής περιγραφή της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου (2000 – 2006), η οποία περιλαμβάνει το νέο κανονιστικό πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων, τους στόχους και τις προτεραιότητες

της Ελλάδας με τους οποίους επιδιώκει να επιτύχει τους αναπτυξιακούς σκοπούς των Ταμείων, καθώς επίσης και τη διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης του Γ' Ελληνικού Κ.Π.Σ. και τα όργανα που είναι υπεύθυνα για τη διοίκηση, τη διαχείριση, την εφαρμογή και τον έλεγχο των παρεμβάσεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Παράλληλα επιχειρείται μια παρουσίαση των αντίστοιχων δομών και οργάνων που ισχύουν σε άλλα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό τη σύγκριση αυτών με το ελληνικό μοντέλο.

Το βασικό μέρος της εργασίας περιλαμβάνει την αποτίμηση της πορείας του ελληνικού Γ' Κ.Π.Σ. τόσο ως προς το φυσικό, όσο και ως προς το οικονομικό αντικείμενό του. Ως προς το φυσικό αντικείμενο, παρουσιάζεται με ποσοτικοποιημένα στοιχεία η πορεία όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ανά Άξονα Προτεραιότητας και τα έως σήμερα αποτελέσματα αυτών. Η αποτίμηση του οικονομικού αντικειμένου περιλαμβάνει την έρευνα της πορείας της απορροφητικότητας, η οποία πραγματοποιείται διαγραμματικά για κάθε άξονα προτεραιότητας ξεχωριστά αλλά και για το σύνολο του Κ.Π.Σ., αλλά και μια απόπειρα πρόβλεψης του συνολικού ύψους των κοινοτικών κονδυλίων που θα απορροφηθούν έως το 2009, με τη βοήθεια του Στατιστικού Μοντέλου της Γραμμικής Παλινδρόμησης. Αφού ολοκληρωθεί η παρουσίαση των Προγραμματικών Περιόδων επιχειρείται η συγκριτική αποτίμηση αυτών, η οποία πραγματοποιείται ως προς τις μεθόδους σχεδιασμού και προγραμματισμού του κάθε Κ.Π.Σ., ως προς την επιλογή των στόχων και την αντίστοιχη κατανομή των πόρων κάθε περιόδου, αλλά και ως προς τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας και σε επιλεγμένους τομείς.

Η εργασία ολοκληρώνεται με την παρουσίαση της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου (2007 – 2013). Γίνεται αναφορά στο νέο κανονιστικό πλαίσιο, στους στόχους και στις καινοτομίες που θα ισχύσουν από το νέο έτος, στο πως σκοπεύει η Ελλάδα να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις που εμφανίζει η εν λόγω περίοδος και σε συγκεκριμένα συμπεράσματα και προτάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων αλλά και της απορρόφησης των κονδυλίων.

Summary

The aim of this essay is the comparative assessment of the Programmatic Periods in Greece, with special emphasis to the current 3rd Period where the 3rd Community Support Framework (CSF) is being implemented and also the presentation of the main innovations and prospects of the 4th CSF.

Initially, the importance of the European economic and social cohesion is stressed, especially after the latest enlargement and the incorporation of ten new member – states in the European Union. The basic financial instruments that are used by the E.U. for the achievement of the objectives of the cohesion and regional policy are presented, meaning the Structural Funds and the Cohesion Fund. This presentation includes the programming and financial framework of the Funds, the discrimination of the programs and interventions in national and community initiatives and the planning and implementation procedures of each category.

The above introduction follows a brief description of the Programmatic Periods that have been completed so far in Greece, starting from 1986 – 1989 (Integrated Mediterranean Programs) and 1989 – 1993 (1st CSF), until 1994 – 1999 (2nd CSF). The analysis involves the main differences between these Periods, concerning the regulations in force, the main principles and aims of the Structural Funds and the budget that is available for the achievement of these goals. In addition, the effectiveness and the efficiency of the application of each Programmatic Period is being examined and their contribution to the development of the Greek economy and to the achievement of social cohesion.

Afterwards, the current 3rd Programmatic Period (2000 – 2006) is being thoroughly analyzed, including the new regulations that govern the operation of the Structural Funds, the main aims and priorities with which Greece will try to accomplish the basic scopes of the Funds, the

preparation and approval procedures of the Greek 3rd CSF and the instruments and bodies that are responsible for the management, the application and the audit of the programs and interventions in national and regional level. At the same time, a presentation of the corresponding structures and instruments that are in effect in other member – states is attempted, aiming to the comparison between them and the above mentioned Greek model.

The presentation of the Greek 3rd CSF follows an assessment of its course so far, which includes the quantified results of the implementation of each Operational Program per Priority Axis and the results of the absorption of the community funds. Moreover, a forecast of the amount of the community funds that are to be absorbed by the end of year 2009 is being attempted, using the statistical model of Linear Regression and the corresponding statistical and analytical computer software, SPSS 14.0.

After the presentation and the assessment of each Programmatic Period, a comparative assessment between them is being attempted. This particular analysis compares various fields of the above mentioned Periods and CSFs, for example the programming and implementation methods, the criteria that were used for the selection of the aims and priorities for each CSF and the results and the contribution of the interventions to Greek economy and to selected sectors (GDP, unemployment, transports, energy, environment etc).

Finally, the project concludes with the presentation of the new, 4th Programmatic Period, giving emphasis to the new aims of the Structural Funds, the innovations in the managing and audit procedures and to the new challenges that Greece has to overcome in order to maximize the effectiveness and efficiency of the implementation of the 4th CSF.

Λέξεις - Κλειδιά

Κοινοτικές Ενισχύσεις, Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, Εθνικές Πρωτοβουλίες, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού, Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, Σχέδιο Ανάπτυξης, Προγραμματική Περίοδος, Διαρθρωτικά Ταμεία, Απορροφητικότητα, Σύγκλιση, Συνοχή, Αξιολόγηση, Αποτίμηση, Ευρωπαϊκή Ένωση, Περιφερειακή Ανάπτυξη, Άξονες Προτεραιότητας, Διαχειριστική Αρχή, Επιτροπή Παρακολούθησης, Αρχή Πληρωμής.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια από τις ισχυρότερες οικονομίες του κόσμου. Με την τελευταία διεύρυνση το 2004, με την οποία ενσωματώθηκαν 10 νέα κράτη – μέλη, η Ένωση αποτελεί πλέον μια εσωτερική αγορά της οποίας το ανθρώπινο δυναμικό αγγίζει τα 450 εκατομμύρια. Όμως, οι οικονομικές και οι κοινωνικές ανισότητες (οι οποίες διπλασιάστηκαν στην Ε.Ε. – 25 σε σχέση με την Ε.Ε. – 15) μεταξύ των κρατών – μελών και των περιφερειών της Ε.Ε. έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του συνολικού της δυναμισμού. Οι διαφοροποιήσεις αυτές μεταξύ των περιφερειών εμφανίζονται σε μια πληθώρα τομέων όπως π.χ. στην απασχόληση, στην εκπαίδευση και κατάρτιση, στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, στις επενδύσεις σε υποδομές, στη διάδοση της Κοινωνίας της Πληροφορίας, στο περιβάλλον και στην ποιότητα ζωής κ.α. Έτσι, οι ευρωπαίοι πολίτες δεν έχουν όλοι τα ίδια πλεονεκτήματα και εφόδια για να αντιμετωπίσουν την πρόκληση της παγκοσμιοποίησης, αφού αυτό εξαρτάται άμεσα από το δυναμισμό και την ανάπτυξη της περιφέρειας στην οποία διαμένουν.

Για το λόγο αυτό, περισσότερο από το ένα τρίτο του κοινοτικού προϋπολογισμού είναι αφιερωμένο στην Περιφερειακή Πολιτική και στην οικονομική και κοινωνική συνοχή και διανέμεται στις αναπτυσσόμενες Περιφέρειες της Ένωσης μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων. Στην Ελλάδα, η οποία είναι καθαρός δέκτης Κοινοτικών Ενισχύσεων, στο πλαίσιο της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής, αλλά και της πολιτικής της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, χρηματοδοτούνται ολοκληρωμένα επιχειρησιακά προγράμματα με τη μορφή των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης. Οι Προγραμματικές αυτές Περίοδοι στη χώρα μας, ξεκινούν κυρίως με την εφαρμογή των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (1986 – 1989), συνεχίζονται με την εφαρμογή και την ολοκλήρωση του Α' Κ.Π.Σ. (1989 – 1993) και του Β' Κ.Π.Σ. (1994 – 1999) και καταλήγουν στην τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο (2000 – 2006) κατά την οποία υλοποιείται το Γ' Κ.Π.Σ.

Είναι γεγονός ότι η Ελλάδα αντιμετώπισε πολλές δυσκολίες στον προγραμματισμό και την υλοποίηση των ανωτέρω προγραμμάτων. Είναι όμως επίσης γεγονός ότι οι κοινοτικές ενισχύσεις έχουν συμβάλει σε μεγάλο βαθμό τόσο στην οικονομική, όσο και στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Για το λόγο αυτό, η παρούσα διπλωματική εργασία αποσκοπεί στη συγκριτική αποτίμηση των αποτελεσμάτων των ανωτέρω Προγραμματικών Περιόδων (με έμφαση στο τρέχων 3^ο Κ.Π.Σ.), στην παρουσίαση των δυσκολιών αλλά και των βελτιώσεων των επιδόσεων της χώρας κατά την εκάστοτε περίοδο και στο κατά πόσο ουσιαστικά συνέβαλλαν οι κοινοτικές ενισχύσεις στην οικονομική ανάπτυξη και την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής της Ελλάδας.

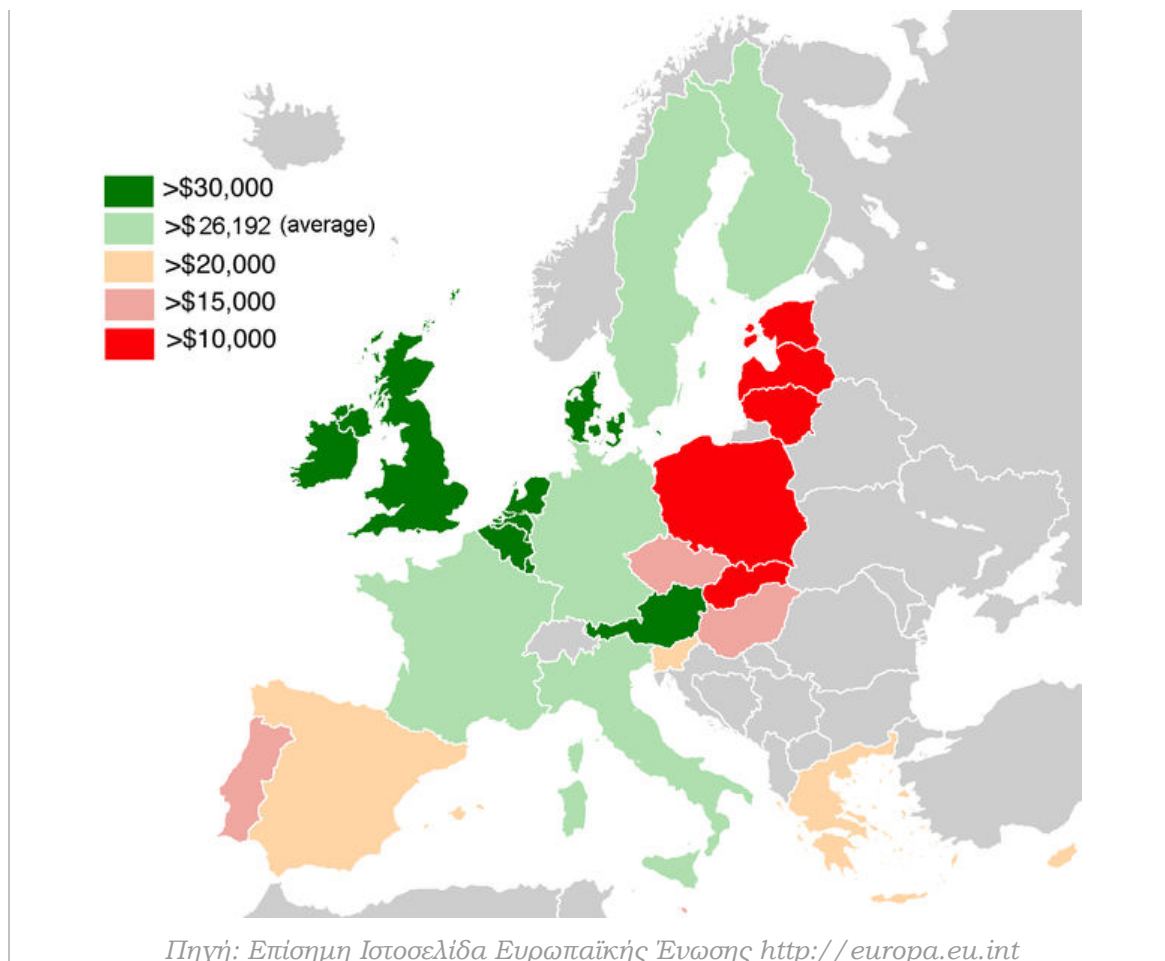
Η εργασία καταλήγει με τη διερεύνηση των προοπτικών της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, η οποία βρίσκεται ακόμα στο στάδιο του σχεδιασμού και του προγραμματισμού. Εξετάζονται οι διαφοροποιήσεις που εμφανίζονται στον καινούργιο Κανονισμό των Διαρθρωτικών Ταμείων, οι νέες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η Ελλάδα και οι προτεραιότητες που θα τεθούν για την επίτευξη των νέων στόχων των Ταμείων και γίνεται απόπειρα διατύπωσης κάποιων προτάσεων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων.

1. Κεφάλαιο 1^ο: Κοινοτικές Ενισχύσεις – Γενικές Έννοιες

1.1. Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί τη μόνη προσπάθεια οικονομικής ολοκλήρωσης σε διεθνές επίπεδο που έχει τη θεσμική υποχρέωση να αντιμετωπίζει τις ανισότητες μεταξύ των κρατών – μελών και των περιφερειών της και διαθέτει τις δύο τελευταίες δεκαετίες αρκετούς πόρους προς την κατεύθυνση αυτή¹. Παρά το γεγονός αυτό, μια σειρά από αναλύσεις εκτιμούν ότι αν και οι ανισότητες παρουσιάζουν φθίνουσα πορεία, παραμένουν ακόμα και σήμερα σε υψηλά επίπεδα.

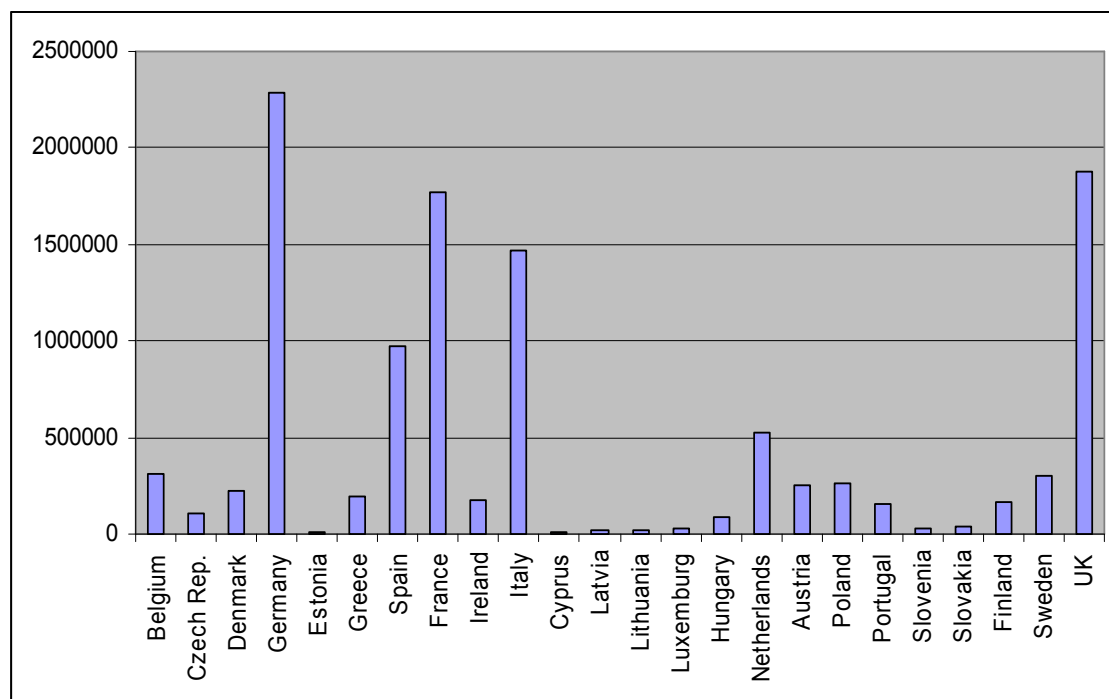
Σχήμα 1-1: Κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα των Χωρών – Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (σε ισοδ. \$)

¹ Γ.Πετράκης και Γ.Ψυχάρης, «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2004

Τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών μελών υπάρχουν μεγάλες διαφορές όσον αφορά το επίπεδο ευημερίας. Ακόμη και πριν από την τελευταία διεύρυνση, οι δέκα δυναμικότερες περιφέρειες της Ε.Ε. είχαν επίπεδο ευημερίας σε κατά κεφαλήν Α.Ε.Π., το οποίο ήταν σχεδόν τρεις φορές υψηλότερο από αυτό των δέκα λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών. Η είσοδος 10 νέων κρατών μελών το Μάιο του 2004, τα εισοδήματα των οποίων είναι πολύ χαμηλότερα από το μέσο όρο της Ε.Ε., διεύρυνε αυτές τις διαφορές.

Διάγραμμα 1-1: Κατανομή του Α.Ε.Π. (ΕΕ-25) για το έτος 2006 σε τρέχουσες τιμές (Έκατ. €)

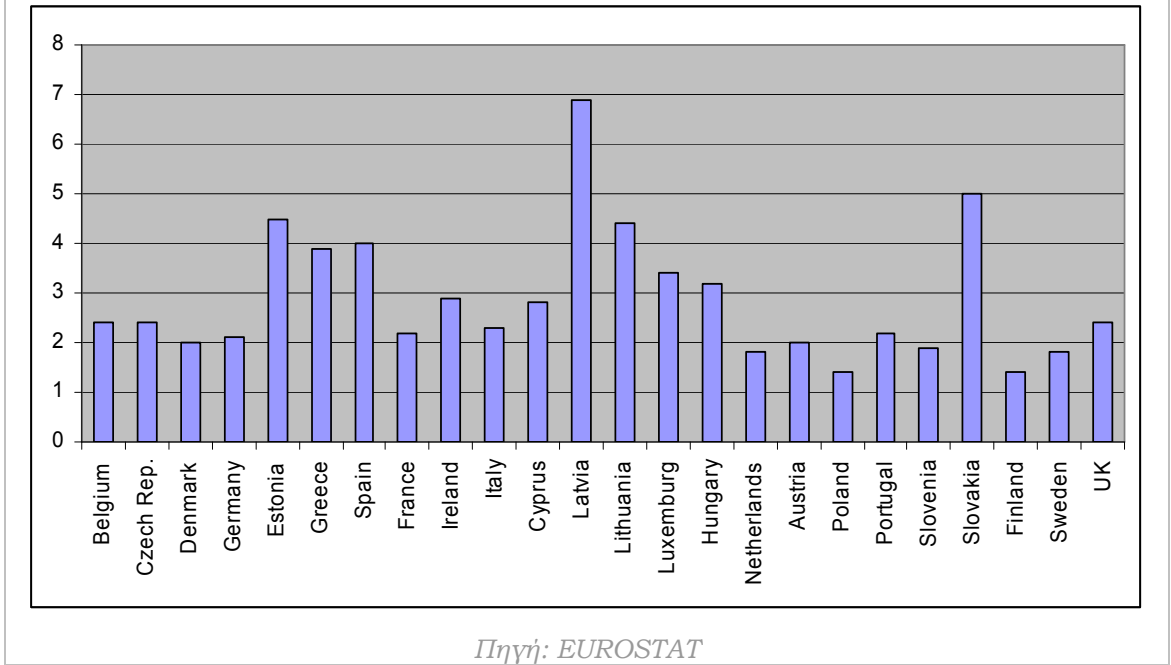

Πηγή: EUROSTAT

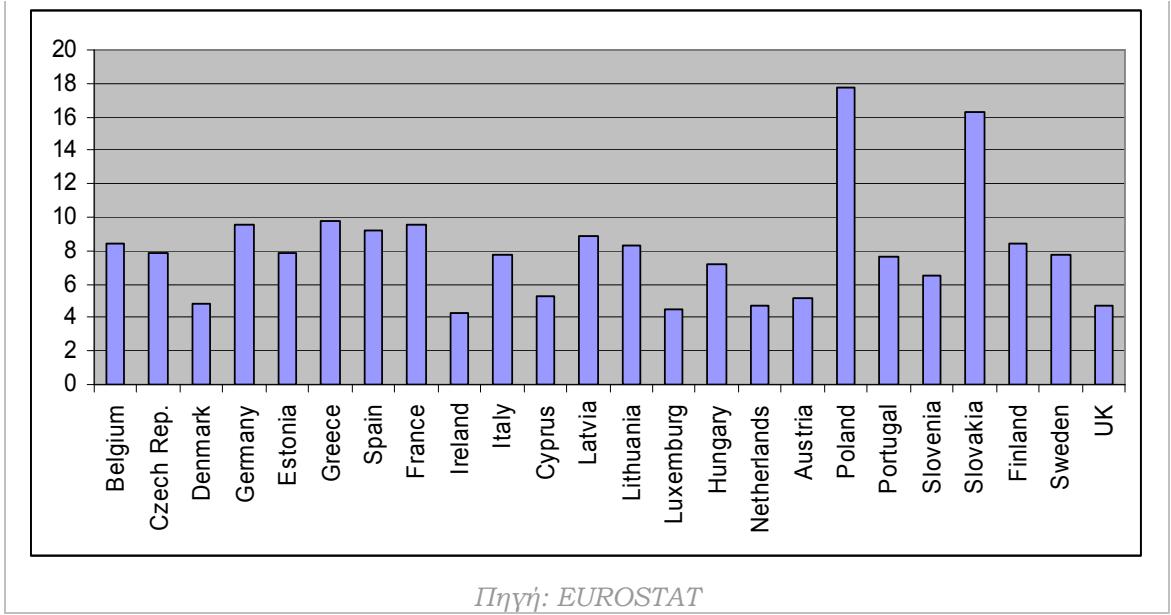
Οι ανισότητες οφείλονται σε διάφορες αιτίες. Μπορεί να απορρέουν από μόνιμα μειονεκτήματα που οφείλονται στην απομονωμένη γεωγραφική θέση ή σε πιο πρόσφατες κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές, ή σε συνδυασμό αυτών των δύο στοιχείων. Ο αποδυναμωμένος κοινωνικός ιστός,

τα χαμηλής ποιότητας σχολεία, η υψηλή ανεργία και οι ακατάλληλες υποδομές είναι συχνά αποτέλεσμα αυτών των μειονεκτημάτων².

Διάγραμμα 1-2: Ετήσιος πληθωρισμός (%) για την ΕΕ-25 (2006³)

Διάγραμμα 1-3: Ποσοστό ανεργίας επί του συνόλου του πληθυσμού (2005)

² Shepard B. Clough – Richard T. Rapp, «Ευρωπαϊκή Οικονομική Ιστορία», Εκδόσεις Παπαζήση

³ Πρόβλεψη

Είναι λοιπόν προφανές ότι η διασφάλιση της εσωτερικής συνοχής αποτελεί σοβαρή πρόκληση για την επιβίωση της διευρυμένης Ευρώπης και χρήζει άμεσης προσοχής τόσο σε εθνικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Η οικονομική και κοινωνική συνοχή εκφράζει την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προωθεί την ισόρροπη ανάπτυξη της κοινοτικής επικράτειας, τον περιορισμό των διαρθρωτικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της Ένωσης καθώς και την ουσιαστική ισότητα ευκαιριών για όλους τους ανθρώπους. Στην πράξη αυτό επιτυγχάνεται με διάφορες χρηματοδοτικές παρεμβάσεις, ιδίως με τις παρεμβάσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής. Κάθε τριετία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει έκθεση για την πρόοδο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και για τη συμβολή των κοινοτικών πολιτικών σε αυτήν την πρόοδο.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο στόχος της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής ανάγεται στη Συνθήκη της Ρώμης (1957), στο προοίμιο της οποίας γίνεται αναφορά στον περιορισμό των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών. Τη δεκαετία του 1970, ελήφθησαν τα πρώτα κοινοτικά μέτρα για το συντονισμό και τη χρηματοδοτική συμπλήρωση των εθνικών μέσων. Στη συνέχεια, αυτά τα μέτρα αποδείχθηκαν ανεπαρκή λόγω της κατάστασης στην Κοινότητα, όπου η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς, αντίθετα με τις προβλέψεις, δεν κατόρθωσε να εξομαλύνει τις διαφορές μεταξύ των περιφερειών.

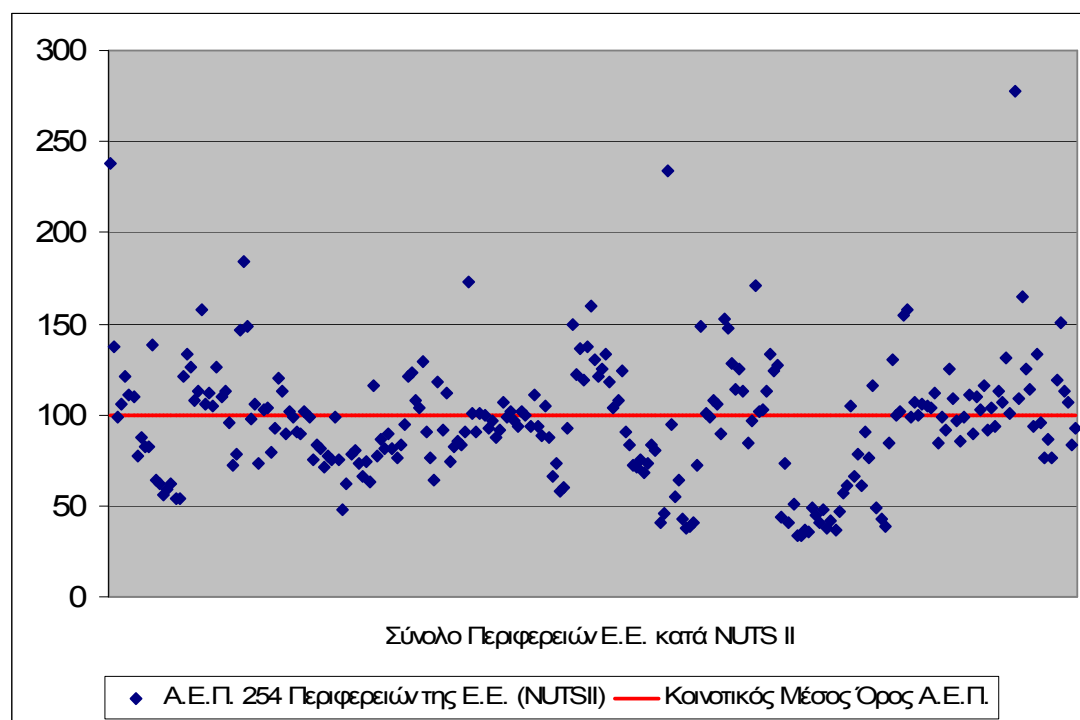
Με την έγκριση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης το 1986, συμπεριλήφθηκε στους στόχους, εκτός από την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς, η οικονομική και κοινωνική συνοχή. Η συνθήκη του Μάαστριχτ ενσωμάτωσε τελικά την πολιτική αυτή στη Συνθήκη Ε.Κ. (άρθρα 158 έως 162).

Η οικονομική και κοινωνική συνοχή υλοποιείται κυρίως μέσω της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός από τη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την προοπτική της διεύρυνσης με τις χώρες της κεντρικής και της ανατολικής Ευρώπης, η περιφερειακή πολιτική αποτέλεσε ένα από τα μεγάλα διακυβεύματα που

θίγονται στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσης 2000, κυρίως λόγω των δημοσιονομικών επιπτώσεών της. Πράγματι, καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης με χρηματοδότηση 213 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2000-2006.

Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε 25 κράτη μέλη ανατρέπει τα δεδομένα. Η έκταση της Ένωσης αυξάνεται κατά 23%, ο δε πληθυσμός της κατά 20%, ενώ το Α.Ε.Π. της μόλις κατά 5%. Το μέσο Α.Ε.Π. της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανά κάτοικο μειώνεται κατά 13%, ενώ οι περιφερειακές ανισότητες διπλασιάζονται. Δεδομένου ότι το 60% των περιφερειών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη τους βρίσκεται εφεξής στα μελλοντικά κράτη μέλη, το κέντρο βάρους της περιφερειακής πολιτικής μετατοπίζεται προς την Ανατολή.

Διάγραμμα 1-4: Κατανομή Α.Ε.Π. στις 254 περιφέρειες της Ε.Ε. – 25 (2003)⁴

Στοιχεία από: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

⁴ Στο ανωτέρω διάγραμμα απεικονίζεται η κατανομή του κατά κεφαλή Α.Ε.Π. (2003) των 254 περιφερειών της Ένωσης εκφρασμένο σε power purchasing standards (PPS) σε σχέση με το μέσο όρο του ΑΕΠ της Ε.Ε. – 25 το οποίο έχει την τιμή 100. Στον οριζόντιο άξονα έχουν τοποθετηθεί οι 256 Περιφέρειες (κατά NUTS II) και κάθε ένα από τα σημεία του διαγράμματος αναπαριστά το Α.Ε.Π. της αντίστοιχης Περιφέρειας.

Μετά το 2006, η οικονομική και κοινωνική συνοχή θα πρέπει να επικεντρώνεται περισσότερο στα κρίσιμα προβλήματα ανάπτυξης συνεχίζοντας συγχρόνως να υποστηρίζει τις περιφέρειες που δεν θα έχουν επιτύχει ακόμα το στόχο της πραγματικής σύγκλισης. Εξακολουθούν επίσης να είναι αναγκαίες οι διαρθρωτικές παρεμβάσεις στις γεωγραφικές περιφέρειες που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες διαρθρωτικές δυσκολίες (περιφέρειες βιομηχανικής ανασυγκρότησης, αστικές, αγροτικές ή εξαρτώμενες από την αλιεία περιφέρειες, περιφέρειες με έντονα φυσικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα). Τέλος, η απλοποίηση και η αποκέντρωση στη διαχείριση των χρηματοδοτικών μέσων της περιφερειακής πολιτικής (των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής) θα αποτελέσουν βασικούς στόχους κατά την επόμενη μεταρρύθμιση.

1.2. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής αποτελούν τα χρηματοδοτικά μέσα της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία αποσκοπεί στη μείωση των διαφορών ως προς το επίπεδο ανάπτυξης των περιφερειών και των κρατών μελών. Συμβάλλουν, επομένως, πλήρως στην επίτευξη του στόχου της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής⁵.

Η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστά μια πραγματικά κοινή πολιτική που βασίζεται στη χρηματοοικονομική αλληλεγγύη. Ένα σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού της Ένωσης μεταφέρεται, μέσω της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής, από τα πλουσιότερα κράτη-μέλη στα φτωχότερα και ιδιαίτερα προς όφελος των οικονομικά ασθενέστερων περιφερειών αυτών. Αυτή η πρακτική δεν ευνοεί μόνο τις δικαιούχες χώρες, αλλά και τις χώρες που είναι καθαροί δότες στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό. Τα οφέλη των χωρών αυτών απορρέουν

⁵ <http://europa.eu.int>

κυρίως από τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς η οποία δίνει σημαντικές δυνατότητες στις επιχειρήσεις τους για επενδύσεις, μεταφορά οικονομικής και τεχνολογικής τεχνογνωσίας, διείσδυση σε νέες αγορές των διαφόρων περιοχών της Ένωσης κ.α.⁶ Η διάθεση των πόρων από τον προϋπολογισμό της Ένωσης για την υλοποίηση της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής στο πλαίσιο της χρηματοοικονομικής αλληλεγγύης γίνεται βασικά μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Ε.Κ. 1260/99, τα Διαρθρωτικά Ταμεία για την προγραμματική περίοδο 2000 – 2006 συμβάλλουν στην επίτευξη των εξής τριών κατά προτεραιότητα στόχων:

1. Προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιοχών (Στόχος 1)
2. Στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης των περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες (Στόχος 2)
3. Στήριξη της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (Στόχος 3)

Ο **Στόχος 1** περιλαμβάνει τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που αντιστοιχούν στο επίπεδο II της ονοματολογίας στατιστικών εδαφικών μονάδων⁷ NUTS II) των οποίων το κατά κεφαλή Α.Ε.Π. μετρούμενο σε μονάδες αγοραστικής δύναμης είναι μικρότερο του 75% του κοινοτικού μέσου όρου, καθώς επίσης και τις «εξόχως απόκεντρες περιοχές (Γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα, Αζόρες, Κανάριες Νήσους και Μαδέρα)». Ο **Στόχος 2** περιλαμβάνει περιφέρειες (συνήθως NUTS III) υπό

⁶ Αθ.Δ.Δασκαλόπουλος και Μαν.Σ.Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002

⁷ Για στατιστικούς λόγους η EUROSTAT έχει ορίσει διάφορα επίπεδα περιφερειοποίησης του ευρωπαϊκού χώρου, στα οποία συμπεριλαμβάνει όλα τα κράτη – μέλη. Η ισχύουσα από το 1988 ονοματολογία των «Εδαφικών στατιστικών μονάδων» (Nomenclature of Territorial Units for Statistics – NUTS) υποδιαιρεί την οικονομική επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε τέσσερα κυρίως επίπεδα (NUTS 0 – IV). Με NUTS 0 ορίζεται το κράτος, NUTS I ορίζονται ευρύτερα γεωγραφικά διαμερίσματα, NUTS II ορίζονται οι περιφέρειες και NUTS III ορίζονται μικρότερες χωρικές ενότητες (π.χ. δήμοι και κοινότητες). Τέλος το επίπεδο NUTS IV καθορίζεται μόνο για συγκεκριμένες χώρες (Φιλανδία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία και Ηνωμένο Βασίλειο).

κοινωνικοοικονομική μεταλλαγή στους τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών⁸, φθίνουσες αγροτικές περιοχές⁹, αστικές περιοχές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες¹⁰ και εξαρτώμενες από την αλιεία περιοχές που διέρχονται κρίση¹¹. Τέλος, περιοχές επιλέξιμες να χρηματοδοτηθούν βάσει του **Στόχου 3** είναι εκείνες που δεν καλύπτονται από το Στόχο 1.

Τα διαρθρωτικά Ταμεία δε χρηματοδοτούν οποιαδήποτε μεμονωμένα έργα, αλλά τα πολυετή προγράμματα (τομεακά και περιφερειακά) που καθορίζονται από κοινού μεταξύ των περιφερειακών και εθνικών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο της εκάστοτε προγραμματικής περιόδου. Η συμμετοχή των Ταμείων λαμβάνει κυρίως τη μορφή μη επιστρεπτέας ενίσχυσης (άμεση ενίσχυση), αλλά και άλλες μορφές όπως επιδότηση επιτοκίου, εγγύηση, συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο, συμμετοχή σε επιχειρηματικά κεφάλαια κ.α. Δεν αποτελούν επίσης ενιαίο ταμείο στο πλαίσιο του Κοινοτικού Προϋπολογισμού, αλλά καθένα διατηρεί ένα ειδικό πεδίο παρεμβάσεων. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο είναι τα εξής:

1.2.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.)

Το Ε.Τ.Π.Α. λειτουργεί από το 1975 (Καν. 724/75) και αποτελεί το κύριο όργανο της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής έχοντας ως στόχο την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μέσω της διόρθωσης των περιφερειακών ανισοτήτων και μέσω της συμμετοχής στην ανάπτυξη

⁸ Ποσοστό ανεργίας μεγαλύτερο από τον κοινοτικό μέσο όρο, ποσοστό απασχόλησης στη βιομηχανία σε σχέση με τη συνολική απασχόληση ίσο ή ανώτερο από τον κοινοτικό μέσο όρο και διαπιστωμένη μείωση της απασχόλησης στη βιομηχανία.

⁹ Πυκνότητα πληθυσμού κάτω των 100 κατοίκων ανά km² και ποσοστό απασχόλησης στη γεωργία σε σχέση με τη συνολική απασχόληση μεγαλύτερο από το διπλάσιο του κοινοτικού μέσου όρου ή ποσοστό ανεργίας μεγαλύτερο από τον κοινοτικό μέσο όρο.

¹⁰ Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας μεγαλύτερο από τον κοινοτικό μέσο όρο, υψηλό βαθμό φτώχειας, ιδιαίτερα υποβαθμισμένη κατάσταση του περιβάλλοντος, υψηλό δείκτη εγκληματικότητας και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού.

¹¹ Παράκτιες περιοχές στις οποίες ο αριθμός θέσεων απασχόλησης αντιπροσωπεύει σημαντικό ποσοστό της συνολικής απασχόλησης και οι οποίες αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά κοινωνικοοικονομικά προβλήματα συνδεδεμένα με την αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας.

και την ανασυγκρότηση των περιφερειών¹². Για το σκοπό αυτό, το Ε.Τ.Π.Α. συμβάλλει στην προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης και στη δημιουργία σταθερών θέσεων απασχόλησης. Στο πλαίσιο της αποστολής του, το Ταμείο συμμετέχει στη χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων οι οποίες επιτρέπουν τη δημιουργία ή τη διατήρηση σταθερών θέσεων απασχόλησης¹³, επενδύσεων σε υποδομές και της ανάπτυξης του ενδογενούς δυναμικού, μέσω μέτρων ενθάρρυνσης και στήριξης των πρωτοβουλιών τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης καθώς και των δραστηριοτήτων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων¹⁴.

1.2.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.)

Παρά το γεγονός ότι η Συνθήκη των Παρισίων (1951) για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα προέβλεπε ήδη τη σύσταση ενός ταμείου για την υποβοήθηση και προστασία των εργαζομένων που θα αντιμετώπιζαν προβλήματα προσαρμογής στην αγορά εργασίας μετά την έναρξη ισχύος της κοινής αγοράς άνθρακα και χάλυβα, η γενική αρχή του Ε.Κ.Τ. επεκτάθηκε στο σύνολο των θεμάτων που προβλέπονται για τη δημιουργία του με τα άρθ. 123 έως 127 της Συνθήκης της Ρώμης (1957) για την ίδρυση της ΕΟΚ.

Αποστολή του Ε.Κ.Τ. είναι να υποστηρίξει τα μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ανεργίας καθώς και για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την κοινωνική ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας που αποσκοπούν στην προώθηση υψηλού επιπέδου απασχόλησης, στην ισότητα ανδρών και γυναικών, στην αειφόρο ανάπτυξη

¹² Κανονισμός Ε.Κ. 1783/1999 «Σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης»

¹³ Επενδύσεις που συμβάλλουν στην αύξηση του οικονομικού δυναμικού, στην ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και τις ενέργειας για την άρση της απομόνωσης και την αναζωογόνηση των απομακρυσμένων περιοχών της Κοινότητας, στην ανάπτυξη υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και στη δημιουργία, διατήρηση ή αναπροσαρμογή θέσεων απασχόλησης.

¹⁴ Ενισχύσεις στις υπηρεσίες που παρέχονται στις επιχειρήσεις (διαχείριση, μελέτες, έρευνα αγοράς κ.α.), χρηματοδότηση μεταφοράς τεχνολογίας, βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε δυνατότητες χρηματοδότησης και δανεισμού, άμεσες ενισχύσεις σε επενδύσεις κ.α.

και στην κοινωνική και οικονομική συνοχή¹⁵. Η οικονομική υποστήριξη του Ταμείου παρέχεται κυρίως από μορφή παροχής βοήθειας προς διάφορα άτομα για δραστηριότητες επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης, ενισχύσεις στον τομέα της έρευνας και τεχνολογίας, μεταπτυχιακή κατάρτιση στελεχών ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων, ανάπτυξης νέων μορφών απασχόλησης, ειδικά μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης μειονεκτούντων ομάδων πληθυσμού στην αγορά εργασίας, συμβουλευτικές δράσεις κ.α.

1.2.3. Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων – Τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ-Π)

Το ΕΓΤΠΕ ιδρύθηκε το 1962 (Καν. ΕΟΚ 25) αρχικά ως ενιαίο ταμείο. Όμως οι διαφορετικής μορφής δαπάνες του επέβαλαν γρήγορα (1964 με τον Καν. ΕΟΚ 17) την ανάγκη διαχωρισμού του σε δύο αυτοτελή τμήματα: στο Τμήμα Εγγυήσεων για τις δαπάνες που αφορούσαν την πολιτική αγορών και τιμών και στο Τμήμα Προσανατολισμού για τις δαπάνες της πολιτικής των γεωργικών υποδομών.

Το ΕΓΤΠΕ-Π έχει ως βασικούς στόχους την αναδιάρθρωση του γεωργικού τομέα, την ανάπτυξη συμπληρωματικών με τη γεωργία δραστηριοτήτων και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου του αγροτικού πληθυσμού. Χρηματοδοτεί δράσεις αγροτικής ανάπτυξης και ενίσχυσης των γεωργών, κυρίως των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών της Ένωσης¹⁶.

1.2.4. Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (Χ.Μ.Π.Α.)

Αποτελεί νέο Διαρθρωτικό Ταμείο μετά την πρόσφατη μεταρρύθμιση στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2000-2006. Στην προηγούμενη

¹⁵ Κανονισμός Ε.Κ. 1784/1999 «Σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο»

¹⁶ Κανονισμός Ε.Κ. 1257/1999 «Για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών»

προγραμματική περίοδο το Χ.Μ.Π.Α. δεν ήταν καθαυτό Διαρθρωτικό Ταμείο αλλά χρηματοδοτικό μέσο, που ενίσχυε διαρθρωτικές ενέργειες στους τομείς της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων τους στο πλαίσιο των προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων, καθώς και ενέργειες για την τήρηση των απαιτήσεων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

Το Χ.Μ.Π.Α. έχει ως πρωταρχικό στόχο την αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας, ιδιαίτερα σε περιοχές με ισχυρή εξάρτηση στην αλιεία, μέσω της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού του τομέα, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην υλοποίηση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής¹⁷. Χρηματοδοτεί κυρίως έργα αλιευτικής υποδομής, ενίσχυσης εξοπλισμού και επιχειρηματικής δράσης, μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα, προστασίας αλιευτικών πόρων, εξοπλισμού αλιευτικών λιμένων, μέτρα που αφορούν τη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, καινοτόμες ενέργειες κ.α.

1.2.5. Ταμείο Συνοχής

Στα παραπάνω ταμεία μπορεί να προστεθεί ένα ακόμα ειδικό ταμείο, το οποίο αν και δε θεωρείται Διαρθρωτικό Ταμείο, συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην ενίσχυση της συνοχής και στη μείωση του χάσματος μεταξύ των πλουσιότερων και των φτωχότερων χωρών και περιφερειών της Ένωσης.

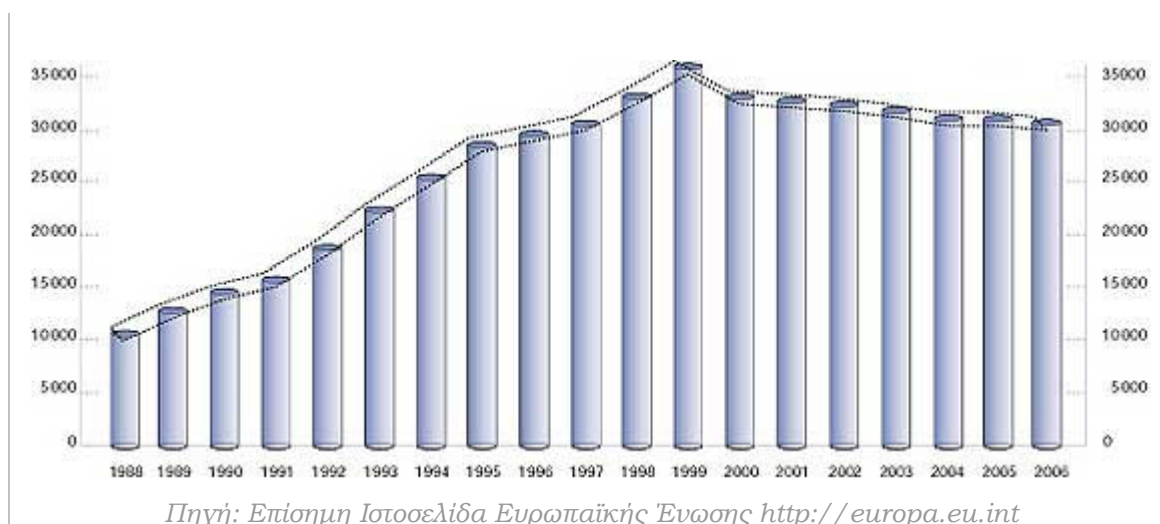
Το Ταμείο Συνοχής ιδρύθηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης του Maastricht (Καν. 1164/94) με στόχο την υποβοήθηση στην υλοποίηση σχεδίων στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών (Διευρωπαϊκών Δικτύων) των χωρών – μελών που πληρούν δύο προϋποθέσεις: έχουν ΑΕΠ κατώτερο από το 90% του Κοινοτικού μέσου όρου και εφαρμόζουν πρόγραμμα με στόχο την εκπλήρωση των όρων της οικονομικής σύγκλισης.

¹⁷ Οι βασικοί στόχοι της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής είναι η συμβολή στην επίτευξη βιώσιμης ισορροπίας μεταξύ των αλιευτικών πόρων και της εκμετάλλευσής τους, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων στον τομέα της αλιείας, η βελτίωση του εφοδιασμού της αγοράς και της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και η συμβολή στην αναζωογόνηση των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια.

Το Ταμείο Συνοχής είναι ειδικό ταμείο που παρεμβαίνει στις τέσσερις χώρες συνοχής: Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία και Πορτογαλία που είναι οι λιγότερο ευημερούσες χώρες της Ένωσης και στις οποίες οι υποδομές στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος είναι ελλιπείς. Οι χρηματοδοτικές ενισχύσεις του Ταμείου Συνοχής καλύπτουν ολόκληρη την επικράτεια των ανωτέρω χωρών και κατευθύνονται σε έργα μεγάλης κλίμακας τα οποία αφορούν την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος και των υποδομών των μεταφορών που συνδέονται με τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο Ταμείο Συνοχής αποτελεί η ύπαρξη προγράμματος με στόχο την ικανοποίηση των κριτηρίων οικονομικής σύγκλισης που αφορούν τον περιορισμό των δημοσιονομικών ελλειμμάτων¹⁸. Αν ένα κράτος έχει υπερβολικό έλλειμμα και αυτό δεν εξαλειφθεί μέσα σε μια ορισμένη περίοδο, τότε το Ταμείο αναστέλλει για το κράτος αυτό τη χρηματοδότηση νέων προγραμμάτων.

Διάγραμμα 1-5: Ετήσιοι Πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής (εκατ.€ σε τιμές 1999)

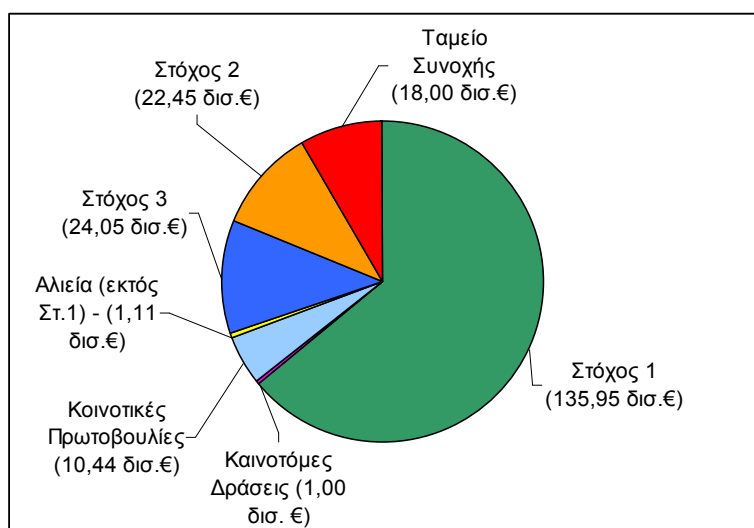

Οι ενισχύσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής χορηγούνται πάντοτε με τη μορφή της συγχρηματοδότησης. Το ύψος τους

¹⁸ Όπως αυτά καθορίζονται στο Αρ. 104Γ της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

εξαρτάται από το επίπεδο της οικονομικής καθυστέρησης της περιφέρειας στην οποία υλοποιείται ένα πρόγραμμα και ανέρχεται κατά κανόνα στο 50%, αν και μπορεί να φθάσει το 75% των επιλέξιμων δαπανών στις περιφέρειες με τη μεγαλύτερη καθυστέρηση (τις λεγόμενες «περιφέρειες του στόχου 1»), ακόμη και το 85% σε ορισμένες περιπτώσεις¹⁹. Αυτό το ποσοστό μπορεί να μειωθεί σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»²⁰ ή εάν ένα πρόγραμμα αποφέρει έσοδα. Οι χρηματοδοτικές ενισχύσεις που θα παρέχουν τα παραπάνω πέντε ταμεία για την περίοδο 2000 – 2006 ανέρχονται στα 213 δις € (195 δις € θα διατεθούν από τα τέσσερα Διαρθρωτικά Ταμεία και 18 δις € από το Ταμείο Συνοχής – σε τιμές 1999).

Σχήμα 1-2: Κατανομή του συνολικού Προϋπολογισμού των Δ.Τ. και του Ταμείου Συνοχής για την περίοδο 2000 – 2006

Πηγή: Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης, ίδια επεξεργασία

¹⁹ Η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων διαφοροποιείται ανάλογα με τη σοβαρότητα των (περιφερειακών ή κοινωνικών) προβλημάτων που καλούνται να αντιμετωπιστούν με τις παρεμβάσεις, τη χρηματοδοτική ικανότητα του κράτους – μέλους, το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν οι παρεμβάσεις σε σχέση με τους στόχους των Ταμείων, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε παρέμβασης και τη βέλτιστη χρησιμοποίηση των χρηματοδοτικών πόρων στα σχέδια χρηματοδότησης.

²⁰ Η Αρχή «Ο ρυπαίνων πληρώνει» είναι μια αρχή του Διεθνούς Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας σύμφωνα με την οποία οποιοσδήποτε προξενήσει ζημία στο φυσικό περιβάλλον (με πράξεις ή παραλήψεις του) υποχρεούται να την αποκαταστήσει. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο, εξαιτίας της ισχυρής υποστήριξης που έχει λάβει από τις περισσότερες χώρες – μέλη της Ε.Ε. και του ΟΕCD. Η εν λόγω αρχή είναι επίσης γνωστή και ως «Εκτεταμένη ευθύνη του ρυπαίνωντος», σύμφωνα με την οποία «η φυσική και οικονομική ευθύνη ενός παραγωγού εκτείνεται και μετά το στάδιο παραγωγής του κύκλου ζωής του προϊόντος του».

1.2.6. Άλλα Χρηματοδοτικά Μέσα

Πέρα από τα ανωτέρω ταμεία, υπάρχουν και άλλα χρηματοδοτικά μέσα που παρέχουν εξυπηρετήσεις και βοηθούν ουσιαστικά στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών και κρατών της Ένωσης. Τα κυριότερα από αυτά είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων η οποία παρέχει δάνεια και εγγυήσεις με ευνοϊκούς όρους για έργα υποδομής κυρίως σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς προβληματικών περιφερειών, η ΕΚΑΧ παρέχει βοήθεια σε φθίνουσες βιομηχανικές περιφέρειες της Ένωσης μέσω ειδικών προγραμμάτων εκπαίδευσης προσωπικού και εγκατάστασης βιομηχανικών δραστηριοτήτων και τέλος το Νέο Κοινοτικό Μέσο Παρέμβασης δραστηριοποιείται στους τομείς της βιομηχανικής και ενεργειακής πολιτικής, κυρίως σε ιδιαίτερα προβληματικές περιοχές. Παράλληλα η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει ειδική μέριμνα για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, ώστε η ένταξή τους στην Ένωση να γίνει όσο το δυνατόν πιο ομαλά. Για το λόγο αυτό έχουν θεσμοθετηθεί τρία «Προενταξιακά Κοινοτικά Χρηματοδοτικά Μέσα (Ε.Ε. 2001α), το PHARE²¹, το SHAPARD²² και το ISPA²³.

²¹ Αποσκοπεί κυρίως στην εξασφάλιση της ορθής εφαρμογής του Κοινοτικού Δικαίου, στην ενίσχυση των θεσμών, των διοικητικών υπηρεσιών και των δημόσιων οργανισμών και ταυτόχρονα ενισχύσει επενδύσεις για υποδομές, επιχειρήσεις και γενικότερα στον κοινωνικό τομέα.

²² Αποτελεί ειδικό πρόγραμμα ένταξης για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη και στοχεύει στην υποστήριξη των υποψηφίων χωρών για την ένταξή τους στην Κοινή Γεωργική Πολιτική της Ένωσης, ενώ παράλληλα αναλαμβάνει την ενίσχυση δράσεων και έργων για την αγροτική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.

²³ Το ISPA λειτουργεί στο πρότυπο του Ταμείου Συνοχής χρηματοδοτώντας μεγάλης κλίμακας έργα στις προς ένταξη χώρες, στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος.

1.3. Το Πλαίσιο του Προγραμματισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων

Οι ενισχύσεις που παρέχονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία στο πλαίσιο της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής κατευθύνονται σε δύο βασικές κατηγορίες προγραμμάτων:

- 1. Τα Προγράμματα Εθνικής Πρωτοβουλίας**
- 2. Τα Προγράμματα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας:**
 - 2.1** Κοινοτικές Πρωτοβουλίες
 - 2.2** Καινοτόμες Ενέργειες

1.3.1. Προγράμματα Εθνικής Πρωτοβουλίας

Τα Προγράμματα Εθνικής Πρωτοβουλίας αποτελούν προτεινόμενα ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα από τα κράτη – μέλη, τα οποία αξιολογεί και εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο των στόχων των Διαρθρωτικών Ταμείων. Τα προγράμματα αυτά περιγράφονται αναλυτικά στη συνέχεια.

1.3.1.1. Σχέδιο Ανάπτυξης

Το Σχέδιο Ανάπτυξης είναι το έγγραφο που υποβάλλει το κράτος – μέλος στην Επιτροπή για έγκριση και περιλαμβάνει τη διάγνωση των αναπτυξιακών χαρακτηριστικών, των προβλημάτων και των δυνατοτήτων της χώρας και τη διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής, των προτεραιοτήτων δράσης, των ειδικών στόχων και των ενδεικτικών χρηματοδοτικών πινάκων με την προτεινόμενη κατανομή των πόρων.

1.3.1.2. Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

Τα **Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης** (Κ.Π.Σ.) αποτελούν ένα «σύνολο παρεμβάσεων» που εξυπηρετούν συγκεκριμένους στόχους και έχουν προβλέψιμες επιπτώσεις, με προσδιορισμένο κόστος και πηγές κάλυψής του, καθώς και χρονικά όρια εφαρμογής. Το «σύνολο» αυτό έχει τη μορφή δεσμευτικής προγραμματικής συμφωνίας, είναι το αποτέλεσμα της σύζευξης της περιφερειακής πολιτικής της Κοινότητας και εκείνης του κράτους – μέλους και πραγματοποιείται με τη διαδικασία τεσσάρων αρχών:

1. την αρχή της συγκέντρωσης,
2. την αρχή της εταιρικής σχέσης,
3. την αρχή του προγραμματισμού,
4. την αρχή της προσθετικότητας.

Οι αρχές αυτές εξασφαλίζουν βασικούς θεσμούς λειτουργίας της διαρθρωτικής πολιτικής της Κοινότητας. Η **αρχή της συγκέντρωσης** καθορίζει τα χαρακτηριστικά επιλεξιμότητας των περιφερειών που εντάσσονται στους στόχους των Διαρθρωτικών Ταμείων. Με βάση την ίδια αρχή ρυθμίζονται τα θέματα των διαθέσιμων πόρων και της κατανομής των πιστώσεων²⁴. Η **αρχή της εταιρικής σχέσης** επιβάλλει τη στενή συνεργασία και το συντονισμό της Επιτροπής και των εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών φορέων σε όλα τα στάδια του προγραμματισμού²⁵. Η **αρχή του προγραμματισμού** αναφέρεται στην καλυπτόμενη περίοδο της διαρθρωτικής δράσης, τη διαδικασία προγραμματισμού και τις αρμοδιότητες του κάθε Διαρθρωτικού Ταμείου στην εφαρμογή των πολιτικών που εξυπηρετούν τους προκαθορισμένους στόχους τους. Η **αρχή της προσθετικότητας** προβλέπει ότι η αύξηση των πιστώσεων των Ταμείων δεν υποκαθιστά τις εθνικές ενισχύσεις. Οι ενισχύσεις αυτές θα πρέπει να κυμαίνονται «τουλάχιστον στο ίδιο επίπεδο

²⁴ Σύμφωνα με την αρχή της συγκέντρωσης δηλαδή, οι πόροι της Κοινότητας συγκεντρώνονται στις περιοχές που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη.

²⁵ Η αρχή της Εταιρικής Σχέσης συνδέεται άμεσα με το γεγονός ότι «η κοινοτική δράση θεωρείται ως συμπλήρωμα ή συμβολή στις αντίστοιχες δράσεις των κρατών – μελών.

με αυτό που ίσχυε κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροοικονομικές συνθήκες» για το κάθε κράτος – μέλος²⁶.

Το Κ.Π.Σ. είναι το έγγραφο που εγκρίνεται από την Επιτροπή σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος – μέλος, μετά από εκτίμηση του Σχεδίου Ανάπτυξης. Το έγγραφο αυτό εξασφαλίζει το συντονισμό του συνόλου της Κοινοτικής Διαρθρωτικής ενίσχυσης και υλοποιείται μέσω ενός ή περισσότερων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Το σχέδιο κάθε Κ.Π.Σ. αποτελείται από τις εξής ενότητες:

- 1. Περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης:** Αναλύεται η πορεία των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών της χώρας και των περιφερειών, καθώς επίσης και των πλεονεκτημάτων, των αδυναμιών και του δυναμικού του κράτους – μέλους, των τομέων και των περιφερειών αυτού.
- 2. Αναπτυξιακή στρατηγική και προτεραιότητες παρέμβασης:** Προσδιορίζονται οι βασικοί, γενικοί στρατηγικοί στόχοι, οι οποίοι εξειδικεύονται και ποσοτικοποιούνται σε ειδικότερους σκοπούς. Επίσης περιγράφονται οι σχεδιαζόμενες ειδικές προτεραιότητες στις οποίες θα κινηθούν οι παρεμβάσεις για να επιτευχθούν οι ανωτέρω στόχοι.
- 3. Εκ των προτέρων αξιολόγηση:** Γίνεται συνολικά για το υποβαλλόμενο σχέδιο, καθώς επίσης και για τον κάθε τομέα ή περιφέρεια στα οποία αναφέρεται αυτό χωριστά.
- 4. Χρηματοδότηση:** Περιλαμβάνει τους χρηματοδοτικούς πίνακες που αναφέρονται συνολικά στο Κ.Π.Σ. αλλά και στον κάθε τομέα και στην κάθε περιφέρεια ξεχωριστά. Στους πίνακες αυτούς αναλύονται οι σχετικές πιστώσεις κατά πηγή

²⁶ Στο αρθ.9 του Καν. 4253/1988 διατυπώνεται ότι οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων θα συνιστούν πρόσθετη συνδρομή, πέραν αυτής του κράτους – μέλους, για την περιφερειακή ανάπτυξη.

χρηματοδότησης²⁷, κατά ταμείο, κατά άξονα προτεραιότητας και κατά έτος.

- 5. Εκ των προτέρων έλεγχος προσθετικότητας:** Καταρτίζεται ειδικός χρηματοδοτικός πίνακας ο οποίος επαληθεύει εκ των προτέρων στο σχέδιο την τήρηση της αρχής της προσθετικότητας.
- 6. Προσδιορισμός εταιρικής σχέσης:** Αναφέρονται οι σχετικές διαδικασίες και τα ληφθέντα μέτρα από την πλευρά του κράτους – μέλους για την πραγματοποίηση των διαβουλεύσεων και των απαραίτητων συνεργασιών με τους εταίρους σχετικά με το σχέδιο.
- 7. Διατάξεις εφαρμογής:** Με βάση τις διατάξεις αυτές ορίζεται η Αρχή Διαχείρισης του Κ.Π.Σ., γίνεται ένας ενδεικτικός προσδιορισμός των εταίρων και εξασφαλίζεται η συμμετοχή τους στις επιτροπές παρακολούθησης του Κ.Π.Σ. και προσδιορίζεται ο τρόπος με τον οποίο διασφαλίζεται η συμβατότητα με τους Κοινοτικούς κανόνες όπως τους κανόνες για τον ανταγωνισμό, την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, την προώθηση της ισότητας των δύο φύλλων κ.α.

1.3.1.3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Τα **Επιχειρησιακά Προγράμματα** διακρίνονται σε Τομεακά και σε Περιφερειακά.

Τα **Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα** αναφέρονται σε έναν τομέα κοινωνικοοικονομικής δραστηριότητας (δηλ. σε ένα τομέα πολιτικής προς ενίσχυση π.χ. υγεία, παιδεία, πολιτισμός, γεωργία κ.α.), έχουν θεματικό, οριζόντιο χωρικά χαρακτήρα, εφαρμόζονται σε πολλές περιφέρειες (ή σε όλη την επικράτεια ανάλογα με την επιλεξιμότητα) του κράτους – μέλους και η αρμοδιότητα διαχείρισής τους ανήκει στο κεντρικό επίπεδο – κατά

²⁷ Κοινοτική, Εθνική, ιδιωτική κ.α.

κανόνα σε κάποιο Υπουργείο. Έχουν δηλαδή πρωταρχικά θεματική διάσταση και κατ' επέκταση χωρική – περιφερειακή.

Τα **Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα** συγκροτούν ένα σύστημα πολυτομεακών διαρθρωτικών παρεμβάσεων, που επιδιώκουν κυρίως την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μέσω πολλαπλών και συνεκτικών, διατομεακού χαρακτήρα, χωρικών δράσεων. Τα προγράμματα αυτά αναφέρονται το καθένα σε μια περιφέρεια και περιλαμβάνουν δραστηριότητες του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα για την κατασκευή έργων βασικής υποδομής, αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση του οικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο αναπτύσσεται η επιχειρησιακή πρωτοβουλία. Ονομάζονται «πολυτομεακά» γιατί χρηματοδοτούνται και από τα τρία Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε.

Η διάρθρωση των Ε.Π. διακρίνεται σε τρία ιεραρχικά επίπεδα:

- 1. Υποπρόγραμμα:** Συγκροτείται από το σύνολο των μέτρων, τα οποία σύμφωνα με τις σχετικές Κοινοτικές ρυθμίσεις θεωρούνται επιλέξιμα για χρηματοδότηση
- 2. Μέτρο:** Αποτελεί ένα σύνολο ομοειδών δραστηριοτήτων που στοχεύει στην πραγμάτωση των στόχων του Ε.Π. και περιλαμβάνει επιμέρους έργα.
- 3. Έργο ή πράξη ή δράση:** Πρόκειται για ολοκληρωμένη ενέργεια που συμβάλλει στην πραγμάτωση του Μέτρου στο οποίο εντάσσεται. Το έργο έχει προσδιορισμένο χρόνο έναρξης και λήξης και καθορισμένο ποσό για την εκτέλεσή του. Το έργο υποδιαιρείται (όταν είναι απαραίτητο) σε **υποέργα**.

Ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (είτε είναι Τομεακό είτε είναι Περιφερειακό) διαρθρώνεται στις εξής βασικές ενότητες:

- 1. Συνοπτική περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης:** Παρόμοια με την πρώτη ενότητα του Κ.Π.Σ. μόνο που στην

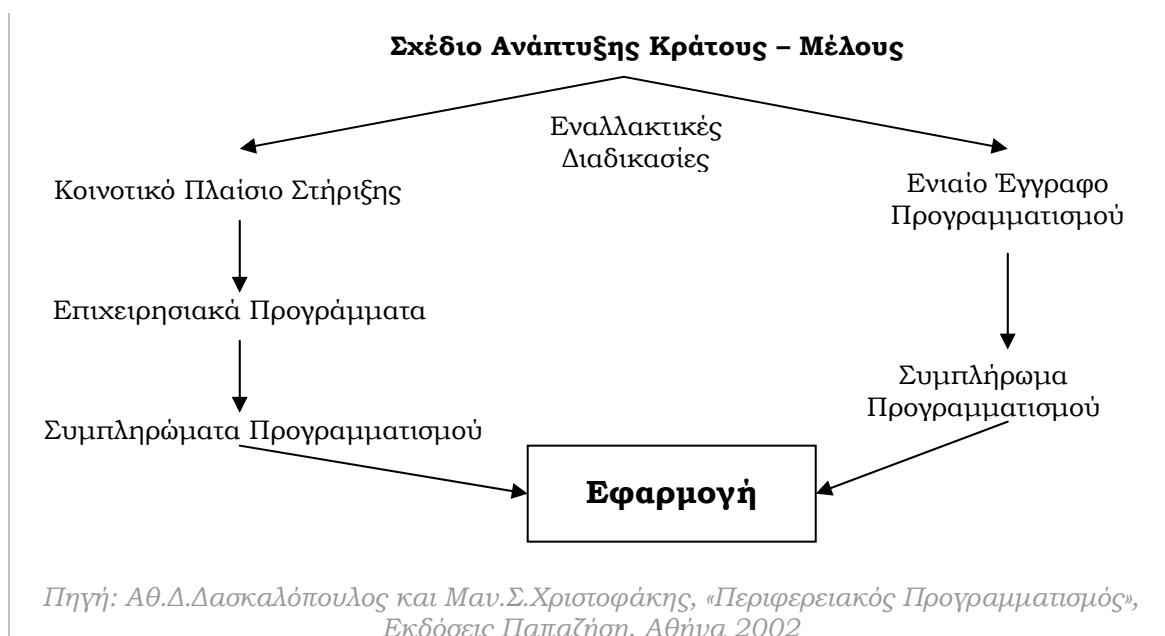
περίπτωση αυτή περιορίζεται στην περιφέρεια ή στον τομέα που αναφέρεται το Ε.Π.

- 2. Άξονες Προτεραιότητας / Υποπρογράμματα:**
Περιγράφονται και αναλύονται οι άξονες προτεραιότητας του προγράμματος, η συνέπειά τους ως προς το αντίστοιχο Κ.Π.Σ., οι ειδικοί στόχοι κατά άξονα, η εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων και η χρηματοδοτική συμμετοχή του κάθε άξονα στο Ε.Π.
- 3. Συνοπτική περιγραφή των Μέτρων:** Περιλαμβάνεται ο τίτλος του Μέτρου, τη χρηματοδοτική βαρύτητα αυτού τόσο στον άξονα προτεραιότητας στον οποίο ανήκει όσο και συνολικά στο Ε.Π., τους στόχους που καλείται να πετύχει, τους φορείς που είναι υπεύθυνοι για την υλοποίησή του και τους ωφελούμενους από την εφαρμογή του.
- 4. Χρηματοδοτικό Σχέδιο:** Αυτό αναλύεται κατά πηγή χρηματοδότησης, κατά ταμείο, κατά έτος και κατά άξονα προτεραιότητας και παίρνει τη μορφή χρηματοδοτικού πίνακα.
- 5. Διατάξεις εφαρμογής:** Υποδεικνύεται η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. και η Αρχή Πληρωμής, περιγράφεται ο τρόπος και οι διαδικασίες διαχείρισής του καθώς και τα συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης και τέλος περιγράφονται τα μέσα και οι διαδικασίες ελέγχου του Ε.Π.
- 6. Ενσωμάτωση της εκ των προτέρων αξιολόγησης:** Περιλαμβάνει τη συνοπτική ανάλυση των αποτελεσμάτων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (αναφορικά στον τομέα ή την περιφέρεια που αφορά το Ε.Π.), αναλύει τις συνέπειες των στόχων του Ε.Π. με τα χαρακτηριστικά της περιφέρειας ή του τομέα, την ποσοτικοποίηση των στόχων σε επίπεδο συνήθως άξονα προτεραιότητας, τις αναμενόμενες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις κ.α.

1.3.1.4. Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού

Το Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού (Ε.Ε.Π.) είναι ένα και μόνο έγγραφο, που εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο οποίο συγκεντρώνονται όλα τα στοιχεία που περιέχονται σε ένα Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Η διαφορά του με το Κ.Π.Σ. είναι ότι το Κ.Π.Σ. ισχύει κατά κανόνα για το Στόχο 1 των Διαρθρωτικών Ταμείων και σε ορισμένες περιπτώσεις ισχύει και για τις περιφέρειες των στόχων 2 και 3, ενώ το Ε.Ε.Π. ισχύει για προγράμματα του Στόχου 1 που η κατανομή τους δεν υπερβαίνει το 1 εκατ. €, καθώς επίσης και στην περίπτωση των περιφερειών των στόχων 2 και 3 και του Χ.Μ.Π.Α. των περιφερειών εκτός του στόχου 1 (στο πλαίσιο της ενίσχυσης των συνοδευτικών μέτρων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής). Επίσης το Ε.Ε.Π. είναι πιο απλουστευμένο από το Κ.Π.Σ. και συνίσταται στην ένταξη στο ίδιο έγγραφο των στρατηγικών προτεραιοτήτων των κανόνων προγραμματισμού και των ενισχύσεων που προβλέπονται²⁸.

Σχήμα 1-3: Εναλλακτικές διαδικασίες προγραμματισμού στο πλαίσιο των παρεμβάσεων των στόχων των Διαρθρωτικών Ταμείων

²⁸ Δηλαδή, ενώ το Κ.Π.Σ. υλοποιείται μέσω της εκπόνησης και εφαρμογής ενός ή περισσότερων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων τα οποία αποτελούν ξεχωριστά έγγραφα, το Ε.Ε.Π. περιλαμβάνει μαζί στο ίδιο έγγραφο τα περιεχόμενα του Κ.Π.Σ. και του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

1.3.1.5. Συμπλήρωμα Προγραμματισμού

Το **Συμπλήρωμα Προγραμματισμού** (Σ.Π.) εξειδικεύει με μεγάλο βαθμό λεπτομέρειας τα μέτρα ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος ή ενός Ενιαίου Εγγράφου Προγραμματισμού. Η κατάρτιση του Συμπληρώματος Προγραμματισμού αποτελεί αρμοδιότητα του κράτους – μέλους και ειδικότερα της Διαχειριστικής Αρχής του προγράμματος. Εγκρίνεται από το ίδιο το κράτος – μέλος και αποστέλλεται στην Επιτροπή μόνο για ενημέρωση. Για την επίσπευση των διαδικασιών το Σ.Π. δύναται να υποβάλλεται συγχρόνως με το αντίστοιχο Ε.Π. ή Ε.Ε.Π.

Η δομή ενός Συμπληρώματος Προγραμματισμού είναι η εξής:

- 1. Εισαγωγή – Γενική δομή Ε.Π.:** περιλαμβάνεται συνοπτική περίληψη της δομής του Ε.Π., γίνεται δηλαδή επιγραμματική παρουσίαση των αξόνων προτεραιότητας και των μέτρων του, καθώς και του συνολικού προϋπολογισμού αυτού κατά άξονα και κατά μέτρο.
- 2. Τεχνικά Δελτία Μέτρου:** Για κάθε Μέτρο συμπληρώνεται το αντίστοιχο Τεχνικό Δελτίο, το οποίο περιλαμβάνει:
 - 2.1** Ταυτότητα του Μέτρου
 - 2.2** Χρηματοοικονομικά στοιχεία του Μέτρου
 - 2.3** Στόχοι, περιεχόμενο και δείκτες παρακολούθησης του Μέτρου
 - 2.4** Εφαρμογή (αναλύεται το ισχύον πλαίσιο εφαρμογής του Μέτρου και οι απαραίτητες θεσμικές και άλλες ρυθμίσεις)
 - 2.5** Τελικοί δικαιούχοι
 - 2.6** Κριτήρια επιλεξιμότητας των πράξεων (έργων)
- 3. Συνολικός χρηματοδοτικός πίνακας**
- 4. Εκ των προτέρων αξιολόγηση**

- 5. Δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας:** περιλαμβάνει ενέργειες πληροφόρησης και δημοσιότητας (συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια, δελτία τύπου κ.α.), ενέργειες εκτύπωσης και παραγωγής (ειδικά φυλλάδια, έντυπα, ενημερωτικά δελτία κ.α.) και ενέργειες προβολής με χρήση μέσων μαζικής ενημέρωσης.
- 6. Ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων:** περιγράφονται οι ρυθμίσεις και οι σχετικές διαδικασίες που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους – μέλους για την ηλεκτρονική ανταλλαγή στοιχείων που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του προγράμματος.

1.3.2. Προγράμματα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας

1.3.2.1. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες

Εκτός από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και τα Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού που όπως αναλύθηκε βασίζονται σε εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα, η Κοινότητα προωθεί και προγράμματα με δική της πρωτοβουλία τα οποία απευθύνονται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι **Κοινοτικές Πρωτοβουλίες** όπως ονομάζονται είναι διεθνικά προγράμματα (κυρίως τομεακά) τα οποία προτείνει η Επιτροπή στα κράτη – μέλη για να υποστηρίξει ενέργειες που συμβάλλουν στην επίλυση προβλημάτων με ιδιαίτερες επιπτώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο²⁹. Η λογική των προγραμμάτων αυτών είναι προσαρμοσμένη στην προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων ή ζητημάτων που αφορούν την Ένωση ως σύνολο και τα οποία αντιμετωπίζονται καλύτερα μέσω της συντονισμένης δράσης των κρατών – μελών. Κατά τη διάρκεια κατάρτισης και υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών απαιτείται η ενεργός συμμετοχή

²⁹ Αθ.Δ.Δασκαλόπουλος και Μαν.Σ.Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002

των περιφερειακών και τοπικών αρχών και των συλλογικών φορέων δράσης. Από την 3^η Προγραμματική Περίοδο η κάθε Κοινοτική Πρωτοβουλία χρηματοδοτείται από ένα μόνο Διαρθρωτικό Ταμείο, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 1-1: Κοινοτικές Πρωτοβουλίες 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

LEADER plus: Αγροτική ανάπτυξη μέσω των πρωτοβουλιών των ομάδων (ΕΓΤΠΕ-Π) τοπικής δράσης με στόχο την τοπική - ενδογενή ανάπτυξη. Διαφοροποίηση των αγορών εργασίας, ενίσχυση της απασχόλησης.

INTERREG III: Διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία (ΕΤΠΑ) με βασικό στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη του ευρωπαϊκού εδάφους.

URBAN II: Οικονομική και κοινωνική αποκατάσταση των πόλεων για την (ΕΤΠΑ) προώθηση της αειφόρου αστικής ανάπτυξης.

EQUAL: Διακρατική συνεργασία για την προώθηση νέων μέσων (ΕΚΤ) καταπολέμησης των διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας.

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Ε.Ε., ίδια επεξεργασία

1.3.2.2. Καινοτόμες Ενέργειες

Εκτός από τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, τα Διαρθρωτικά Ταμεία μπορούν να χρηματοδοτούν, επίσης με πρωτοβουλία της Επιτροπής, **Καινοτόμες Ενέργειες** σε περιφερειακό επίπεδο (NUTS 2) που αφορούν κατά κύριο λόγο μελέτες, πιλοτικά σχέδια και ανταλλαγές εμπειριών.

Επειδή η απόκλιση μεταξύ των περιφερειών είναι σημαντική στον τομέα της καινοτομίας, της Ε&ΤΑ³⁰ και της χρησιμοποίησης των νέων τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνιών, οι πλέον μειονεκτικές περιοχές πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσουν καινοτόμες μεθόδους και πρακτικές που αποβλέπουν στη βελτίωση της ποιότητας και στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων των στόχων 1,2 και 3 των Διαρθρωτικών Ταμείων. Έτσι, οι Καινοτόμες Ενέργειες διαδραματίζουν

³⁰ Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη

καταλυτικό ρόλο στον προσανατολισμό των περιφερειακών πολιτικών των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της Ένωσης σε τομείς στρατηγικής σημασίας.

Για την Προγραμματική Περίοδο 2000 – 2006 οι τομείς αυτοί είναι οι εξής:

- 1. Η γνώση και η τεχνολογική καινοτομία:** παρέχει βοήθεια στις πλέον μειονεκτικές περιοχές με σκοπό την άνοδο του τεχνολογικού επιπέδου τους (δημιουργία συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων και κέντρων έρευνας – πανεπιστημίων, αμοιβαίες ανταλλαγές προσωπικού μεταξύ των ανωτέρω, διάδοση προϊόντων της έρευνας στις Μ.Μ.Ε., στήριξη των νέων επιχειρήσεων που παράγουν καινοτομικά προϊόντα κ.α.).
- 2. Η Κοινωνία των Πληροφοριών:** περιλαμβάνει την πρόσβαση των πολιτών στην ψηφιακή εποχή, εισαγωγή της ψηφιακής νοοτροπίας στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στους επιχειρηματίες, μεταφορά τεχνολογίας, εμπειριών και καλών πρακτικών όσον αφορά την αξιοποίηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας κ.α.
- 3. Η Περιφερειακή ταυτότητα και η αειφόρος ανάπτυξη:** περιλαμβάνει την προώθηση της περιφερειακής συνοχής και ανταγωνιστικότητας μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης των οικονομικών, περιβαλλοντικών, πολιτιστικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων (βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου παραδοσιακών επιχειρήσεων, ανάπτυξη πολιτιστικού και οικολογικού τουρισμού, στήριξη νεοσύστατων Μ.Μ.Ε., ανάπτυξη νέων μορφών τοπικών υπηρεσιών, συνεργασία δημοσίου – ιδιωτικού τομέα σε θέματα ΕΤΑ κ.α.).

1.3.3. Διαδικασία Κατάρτισης και Υλοποίησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

Σύμφωνα με το αρθ.15 του Κανονισμού Ε.Κ. 1260/1999 «Περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία», η διαδικασία προπαρασκευής και έγκρισης των αναπτυξιακών προγραμμάτων είναι η εξής:

Αρχικά αποφασίζεται το ποσοστό του κοινοτικού προϋπολογισμού που θα διατεθεί μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων και η κατανομή του στους επιμέρους στόχους των Ταμείων. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται από τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μετά από σχετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την οποία διαπραγματεύεται με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι περιοχές που τυγχάνουν χρηματοδοτικής ενίσχυσης από τα Διαρθρωτικά Ταμεία (σύμφωνα με τους πρωταρχικούς τους στόχους) αποφασίζονται επίσης από την Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη – μέλη.

Τα κράτη – μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή σχέδιο (Σχέδιο Ανάπτυξης³¹) για τους στόχους των Διαρθρωτικών Ταμείων, το οποίο καταρτίζεται από τις αρμόδιες αρχές που έχει ορίζει το κράτος – μέλος σε εθνικό, περιφερειακό ή άλλο επίπεδο. Τα σχέδια υποβάλλονται στην Επιτροπή μετά από διαβουλεύσεις του κράτους – μέλους με τους εταίρους, οι οποίοι εκφράζουν τις απόψεις τους εγκαίρως ώστε να τηρηθούν οι προθεσμίες που προβλέπονται από τον εν λόγω Κανονισμό.

Η Επιτροπή προβαίνει σε εκτίμηση των σχεδίων³² προκειμένου να διαπιστώσει εάν είναι συνεπή προς τους στόχους των Ταμείων. Όταν το τελικό κείμενο του σχεδίου εγκριθεί από την Επιτροπή, καταρτίζεται από την ίδια³³ το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ή το Ενιαίο Έγγραφο

³¹ Το σχέδιο ανάπτυξης διαμορφώνεται από την κεντρική κυβέρνηση ή τις περιφέρειες, σε συνεργασία με οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς (εταίρους) και περιλαμβάνει προτάσεις για τις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις, καθώς επίσης και για τους οικονομικοκοινωνικούς τομείς σε εθνικό επίπεδο οι οποίοι πρέπει να ενισχυθούν.

³² Σε συνεργασία και μετά από διαπραγμάτευση με τον ενδιαφερόμενο κράτος – μέλος.

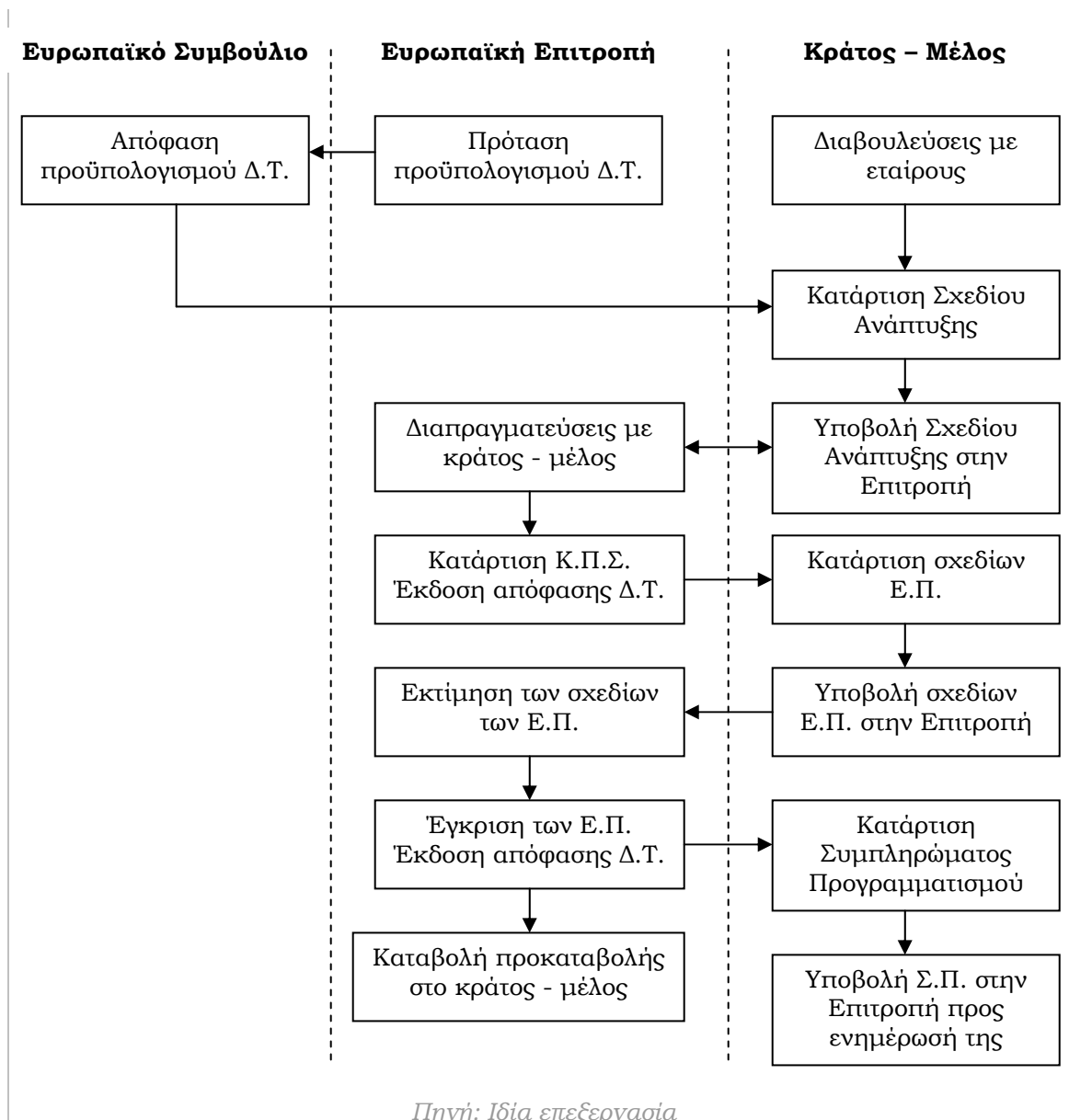
³³ Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων μπορεί να συμμετέχει στην εκπόνηση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης.

Προγραμματισμού³⁴) και εκδίδει την απόφαση για τη χρηματοδοτική συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων. Παράλληλα η Επιτροπή προβαίνει σε εκτίμηση των προτάσεων για τα επιχειρησιακά προγράμματα που υποβάλλονται από το κράτος – μέλος προκειμένου να προσδιορίσει αν είναι συνεπή με τους στόχους του αντίστοιχου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και με τις Κοινοτικές Πολιτικές. Εφόσον εγκριθούν, η Επιτροπή εκδίδει εκ νέου απόφαση συμμετοχής των Διαρθρωτικών Ταμείων και καταβάλλει στα κράτη – μέλη προκαταβολή για την έναρξη της διαδικασίας εφαρμογής των προγραμμάτων.

Τα κράτη – μέλη μπορούν να υποβάλλουν ταυτόχρονα με τα σχέδιά τους και τα σχέδια των επιχειρησιακών προγραμμάτων ώστε να επιταχύνεται η εξέταση των αιτήσεων και η εκτέλεση των προγραμμάτων. Εν συνεχεία, το κράτος – μέλος μέσω της Διαχειριστικής Αρχής του Κ.Π.Σ. καθορίζει το συμπλήρωμα προγραμματισμού μετά από συμφωνία της επιτροπής παρακολούθησης (εάν το Σ.Π. καθορίζεται μετά την απόφαση της Επιτροπής που αφορά τη συμμετοχή των Ταμείων) ή μετά από διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους εταίρους (εάν το Σ.Π. καθορίζεται πριν την ανωτέρω απόφαση). Στην τελευταία περίπτωση, η επιτροπή παρακολούθησης επιβεβαιώνει το συμπλήρωμα προγραμματισμού και διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει τυχόν προσαρμογή του. Τέλος, το κράτος – μέλος διαβιβάζει το συμπλήρωμα προγραμματισμού στην Επιτροπή, υπό τη μορφή ενιαίου εγγράφου, προς ενημέρωσή της.

³⁴ Κ.Π.Σ. καταρτίζεται κατά κανόνα για τις περιφέρειες που εμπίπτουν στο Στόχο 1 των Διαρθρωτικών Ταμείων όπου η κοινοτική χορήγηση είναι μικρότερη ή δεν υπερβαίνει κατά πολύ το 1 εκατ. €. Στην περίπτωση αυτή τα κράτη – μέλη υποβάλλουν Σχέδιο ενιαίου Εγγράφου Προγραμματισμού. Όσον αφορά τους Στόχους 2 και 3, χρησιμοποιούνται κατά κανόνα τα Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού, τα κράτη – μέλη όμως έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν την κατάρτιση Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Σχήμα 1-4: Διαδικασία Κατάρτισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

Αφού εγκριθεί το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, οι αρμόδιες αρχές ξεκινούν τη διαδικασία ένταξης και υλοποίησης των έργων και δράσεων σύμφωνα με τους δικούς τους τρόπους λειτουργίας (όπως προβλέπονται στο Σ.Π.), με προσκλήσεις υποβολής προσφορών έργων, πραγματοποίησης υποδομών κ.α. Οι αρμόδιες αρχές (και συγκεκριμένα η Αρχή Διαχείρισης του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος) επιλέγουν τα έργα ή τις δράσεις που ανταποκρίνονται περισσότερο στους στόχους και στα κριτήρια επιλεξιμότητας (τα οποία έχουν τεθεί στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού) και πληροφορούν τους υποψήφιους φορείς που έχουν υποβάλλει τις προτάσεις για την υλοποίηση των έργων αυτών σχετικά με

τις επιλογές τους. Οι επιλεκθέντες οργανισμοί μπορούν τότε να υλοποιήσουν το έργο τους, το οποίο θα πρέπει οπωσδήποτε να έχει ολοκληρωθεί εντός της προθεσμίας που καθορίζεται βάσει του χρονοδιαγράμματος του Επιχειρησιακού Προγράμματος (και του μέτρου στο οποίο εντάσσεται το έργο)³⁵. Οι υπεύθυνες αρχές παρακολουθούν, ελέγχουν και αξιολογούν την πορεία υλοποίησης των προγραμμάτων και ενημερώνουν την Επιτροπή. Η Επιτροπή από την πλευρά της επιτηρεί τα συστήματα και τις διαδικασίες ελέγχου και διαχείρισης των προγραμμάτων και καταβάλλει βαθμιαία το υπόλοιπο της Κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής.

³⁵ Τονίζεται ότι το κάθε έργο υλοποιείται με συγχρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς πόρους και εθνικούς, οι οποίοι είναι δημόσιοι και όπου προβλέπεται και ιδιωτικοί.

**2. Κεφάλαιο 2^ο: Η πορεία των Κοινοτικών
Ενισχύσεων στην Ελλάδα (Μ.Ο.Π. - 1^ο Κ.Π.Σ. - 2^ο
Κ.Π.Σ.)**

2.1. Εισαγωγή

Είναι ιστορικά αποδεδειγμένο ότι από τον πρώτο κιόλας χρόνο ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι περιφέρειες της χώρας επωφελήθηκαν από σημαντικές εισροές κοινοτικών πόρων. Σταθμός για τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτέλεσαν τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.) που ξεκίνησαν το 1986 και θεωρούνται από πολλούς ως η αφετηρία άσκησης ουσιαστικής Ευρωπαϊκής Περιφερειακής πολιτικής. Το 1989 τα Μ.Ο.Π. ενσωματώθηκαν στο Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, περνώντας την Ελλάδα στην 1^η Προγραμματική Περίοδο (1989 – 1993). Η αναπτυξιακή στρατηγική που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα από το 1984 μέχρι το 1993 (που καλύπτει τόσο τα Μ.Ο.Π. όσο και το Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης) χαρακτηρίστηκε κυρίως από τη μεγάλη διασπορά των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα υποδομής σε ολόκληρη τη χώρα. Η πολιτική αυτή στήριξε την οικονομική δραστηριότητα και διευκόλυνε τη βελτίωση του επιπέδου ζωής στις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές. Αναβάθμισε το επαρχιακό δίκτυο μεταφορών και ενίσχυσε τον εκσυγχρονισμό των μικρών γεωργικών επιχειρήσεων και την ίδρυση ξενοδοχείων μικρού και μεσαίου μεγέθους σε πολλές περιοχές.

Ακολούθησε η 2^η Προγραμματική Περίοδος (1994 – 1999) κατά την οποία υλοποιήθηκε το Β' Κ.Π.Σ. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίστηκε από μεγαλύτερη έμφαση σε έργα υποδομής εθνικής σημασίας που ενισχύουν την εξωστρέφεια της οικονομίας και τη γενικότερη διασύνδεση της χώρας με το εξωτερικό. Χωρίς να εγκαταλείπεται η εφαρμογή μέτρων ισόρροπης ανάπτυξης της χώρας, δόθηκε προτεραιότητα στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μέσα από ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων και με κύριο στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης στα αστικά κέντρα. Κύριο χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής είναι η προετοιμασία της χώρας για την ένταξη στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση καθώς και η υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής σε ολόκληρη την

χώρα. Την εφαρμογή του Β' Κ.Π.Σ. δυσχέρανε, όμως, μία σειρά προβλημάτων και δυσλειτουργιών που αφορούσαν τους μηχανισμούς διαχείρισης και υλοποίησης, οι οποίοι δεν ήταν επαρκείς για να αντιμετωπίσουν μία αυξημένη κλίμακα παρεμβάσεων. Παράλληλα, όμως, προέκυψαν πολύτιμες εμπειρίες που υπέδειξαν την ανάγκη ένταξης της προσπάθειας ώστε να ικανοποιηθούν οι ποιοτικές και ποσοτικές απαιτήσεις αυτής της εμβέλειας παρεμβάσεων.

Η τρέχουσα Προγραμματική Περίοδος (2000 – 2006) η αποτελεί την 3^η κατά σειρά και κατά την οποία υλοποιείται το Γ' Κ.Π.Σ. Την περίοδο αυτή, η Ελλάδα ενισχύεται με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Οι πόροι αυτοί αναμένεται να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, να οδηγήσουν σε πραγματική σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες των κρατών μελών και να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, κυρίως στους τομείς των υποδομών, της ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων και της παραγωγικότητας.

2.2. Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (1986 – 1989)

2.2.1. Στόχοι – Μέτρα των Μ.Ο.Π.

Η τρίτη διεύρυνση της Κοινότητας, με την εισδοχή της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, ήταν απόλυτα βέβαιο ότι θα προκαλούσε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στις μεσογειακές χώρες των χωρών – μελών και θα όξυνε τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας τους. Η διαπίστωση αυτή οδήγησε την Κοινότητα στην έγκριση του Κανονισμού 2088/85 με τον οποίο καθιερώθηκαν τα «Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.)». Στην ουσία, το αίτημα αυτό τέθηκε κυρίως από τις χώρες του Νότου, οι οποίες, έχοντας παρεμφερείς παραγωγικές δομές με τις υπό ένταξη χώρες, είχαν επιπλέον να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό των προϊόντων που θα έφερναν οι χώρες αυτές στην ενιαία πλέον αγορά. Οι πιο

πλούσιες, βόρειες χώρες της Κοινότητας προφανώς επιδίωκαν τη διεύρυνση προσβλέποντας σε οικονομικά οφέλη για τις οικονομίες τους, στο βαθμό που θα γεννιόταν μια καινούργια αγορά, στην οποία οι επιχειρήσεις των χωρών αυτών είχαν συγκριτικά πλεονεκτήματα και κατά συνέπεια δυνατότητα διεύρυνσης των οικονομικών τους δραστηριοτήτων. Η έγκριση λοιπόν του ανωτέρω Κανονισμού ήταν το αποτέλεσμα του αιτήματος των χωρών του Νότου να δοθεί μια αποζημίωση προκειμένου να συναινέσουν για τη διεύρυνση³⁶.

Στο προοίμιο του Κανονισμού αυτού αναφέρεται ότι στόχος της ειδικής αυτής Κοινοτικής Δράσης είναι η βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης των νοτίων περιοχών της Κοινότητας, που θα επιτευχθεί με την προώθηση της ανάπτυξης, την προσαρμογή και τη στήριξη της απασχόλησης και των εισοδημάτων. Ο στόχος αυτός εξειδικεύεται περισσότερο με τη ρητή διατύπωση ότι τα προγράμματα αφορούν το σύνολο των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και ιδίως τη γεωργία και την αλιεία. Ειδικότερα, οφείλουν να έχουν στόχο την ανάπτυξη των βιομηχανικών και εμπορικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την ενθάρρυνση νέων δραστηριοτήτων στον τομέα των υπηρεσιών «... την ενίσχυση του εξοπλισμού στους τομείς της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών, την προστασία του περιβάλλοντος και γενικά τη βελτίωση των υποδομών»³⁷.

Τα εν λόγω προγράμματα δεν είχαν μόνο αντισταθμιστικό, αλλά και διαρθρωτικό χαρακτήρα. Δε σκόπευαν απλά και μόνο να αποζημιώσουν τις χώρες του Νότου για τη «βλάβη» από την ένταξη των νέων χωρών, αλλά να παρέμβουν σε αυτές με ολοκληρωμένα προγράμματα, ώστε να μπορέσουν να αναβαθμίσουν τις υποδομές και το παραγωγικό περιβάλλον και να είναι σε θέση να καλύψουν στο μέλλον τις τωρινές διαρθρωτικές τους αδυναμίες σε όφελος τόσο των ίδιων, όσο και της Κοινότητας. Για το λόγο αυτό, η κατανομή των πόρων απαιτούσε μεγαλύτερη συμμετοχή της Επιτροπής στο σχεδιασμό, στην εφαρμογή και έλεγχο των προγραμμάτων.

³⁶ Γ.Πειράκης και Γ.Ψυχάρης, «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2004

³⁷ Νικ.Ι Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των Μ.Ο.Π. ορίζεται από τον Κανονισμό και περιλαμβάνει το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας, καθώς επίσης και συγκεκριμένες περιοχές της Γαλλίας³⁸ και της Ιταλίας³⁹. Ως χρονικός ορίζοντας των Μ.Ο.Π. ορίζεται η περίοδος από το 1986 – 1989.

Ο ανωτέρω Κανονισμός αναφέρει αναλυτικά τα μέτρα για την επίτευξη των στόχων των Μ.Ο.Π., τα οποία εντάσσονται στις εξής κατηγορίες:

- Μέτρα για τη γεωργία
- Μέτρα για την αλιεία
- Μέτρα για τη βιομηχανία και τη βιοτεχνία
- Μέτρα για τις υπηρεσίες
- Μέτρα για την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού

Τα Μ.Ο.Π. έχουν ιδιαίτερη σημασία, γιατί για πρώτη φορά η Κοινότητα εφαρμόζει ιδιαίτερη πολιτική για τις μεσογειακές χώρες, προσαρμοσμένη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κοινωνικής και οικονομικής δομής του Ευρωπαϊκού Νότου, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα ότι οι περιοχές αυτές πλήττονται περισσότερο από τη διαδικασία ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής οικονομίας. Αποτέλεσαν επίσης την πρώτη ένδειξη για την αποφασιστική στροφή της Κοινότητας στη διαδικασία της ολοκληρωμένης ανάπτυξης, ενώ παράλληλα ενίσχυσαν την εφαρμογή των αρχών της ισότητας και της αλληλεγγύης σε μια μεγάλη περιοχή με έντονο περιφερειακό πρόβλημα. Ταυτόχρονα κατέδειξαν την ανάγκη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συσφίξει και να κάνει πιο αυστηρούς τους κανόνες της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής και ενίσχυσαν το διαρθρωτικό και όχι τον

³⁸ Συγκεκριμένα περιλαμβάνουν τις περιοχές Corse, Provence, Languedoc – Roussillon, Alpes, Cote D’Azur, Aquitaine και Midi – Pyrennees, καθώς και τα διαμερίσματα Drome και Ardeche.

³⁹ Συγκεκριμένα περιλαμβάνουν το σύνολο του Mezzogiorno (περιλαμβανομένου του Λατίου), τις περιοχές Liguria, Toscana, Ombria και Marche καθώς και την πλαγιά Απεννίνων (Emilia – Romagna) και μόνο για την ενίσχυση των υδατοκαλλιεργειών, τις λιμνοθάλασσες στο βόρειο τμήμα της Αδριατικής μεταξύ της κοιλάδας του Comacchio και του Marano Langunara.

ευκαιριακό χαρακτήρα του προγραμματισμού με την κατάρτιση ενός προγράμματος με καθορισμένους και ποσοτικά προσδιορισμένους στόχους. Οι προβλέψεις εξάλλου του Κανονισμού για τους τρόπους εφαρμογής των Μ.Ο.Π. ενίσχυσαν την τεχνοκρατική θεώρηση της σχετικής διαδικασίας, χωρίς να παραγνωρίσουν το ρόλο των αντιπροσωπευτικών φορέων του πληθυσμού⁴⁰.

2.2.2. Η εφαρμογή των Μ.Ο.Π. στην Ελλάδα

Η συμμετοχή της Ελλάδας στα Μ.Ο.Π. καθορίστηκε από το υπόμνημα (Memorandum) που απεστάλη στο Συμβούλιο της Ένωσης το Μάιο του 1892 (λίγο μετά την ένταξη τη χώρας στην Ε.Ε.) από την τότε ελληνική κυβέρνηση. Δίνοντας έμφαση στις ιδιαιτερότητες της ελληνικής οικονομίας, το εν λόγω υπόμνημα ήταν στην ουσία ένα αίτημα αύξησης της παροχής κοινοτικών ενισχύσεων στην Ελλάδα. Μετά από πολλές διαπραγματεύσεις σε επίπεδο Συμβουλίου Υπουργών και με την απειλή της άσκησης βέτο στην επερχόμενη διεύρυνση ⁴¹, το Συμβούλιο τελικώς εξέδωσε τον Κανονισμό 2088/85, ο οποίος προέβλεπε τη συμμετοχή της Ελλάδας στα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα.

Ο Κανονισμός αυτός προέβλεπε κοινοτικές ενισχύσεις ύψους περίπου 2,5 δις € για την Ελλάδα (και 1,2 δις € εθνική συμμετοχή), ποσό το οποίο κάλυπτε το 70% κάθε έργου που εντάσσεται στα Μ.Ο.Π. και το υπόλοιπο 30% καλύπτονταν από τον Ελληνικό Προϋπολογισμό. Για πρώτη φορά εμφανίστηκαν οι έννοιες της **επικουρικότητας** και της **εταιρικής σκέψης**, οι οποίες μάλιστα είχαν ως αποτέλεσμα σημαντικές αλλαγές στη χωρική οργάνωση της Ελλάδας. Με σκοπό δηλαδή τη συμμόρφωση της χώρας με τον εν λόγω Κανονισμό (και στη συνέχεια με τους Κανονισμούς των Διαρθρωτικών Ταμείων κάθε Κ.Π.Σ.) και κυρίως την αύξηση των παρεχόμενων ενισχύσεων από την Ένωση, **προστέθηκε μια νέα βαθμίδα**

⁴⁰ Νικ.Ι Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

⁴¹ Την ένταξη δηλαδή των χωρών της Ιβηρικής Χερσονήσου στην Ε.Ε.

διοίκησης⁴², η οποία διαίρεσε τη χώρα σε 13 διοικητικές περιφέρειες (επιπέδου NUTS II).

Τα ελληνικά Μ.Ο.Π., που τα αποτελούσαν επτά προγράμματα (έξι με χωρική διάσταση και ένα με κλαδική), ήταν τα εξής⁴³:

1. Μ.Ο.Π. Αττικής
2. Μ.Ο.Π. Μακεδονίας – Θράκης
3. Μ.Ο.Π. Ανατολικής – Κεντρικής Ελλάδας
4. Μ.Ο.Π. Αιγαίου
5. Μ.Ο.Π. Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου
6. Μ.Ο.Π. Κρήτης
7. Μ.Ο.Π. Πληροφορικής

Το σχέδιο προγραμματισμού των Μ.Ο.Π. ολοκληρώθηκε την περίοδο 1985 – 1987, χωρίς όμως να ανατεθεί σε κανένα συγκεκριμένο τμήμα ή ειδική μονάδα σχεδιασμού πολιτικής. Το σχετικό κείμενο καταρτίστηκε ουσιαστικά από το Τμήμα Περιφερειακής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών. Αρχικά ζητήθηκε από τα Υπουργεία, τους κεντρικούς φορείς και τις τοπικές αρχές να καταθέσουν τις προτάσεις και τις προτεραιότητές τους για να συμπεριληφθούν στο εν λόγω αναπτυξιακό σχέδιο. Τελικά όμως, δεδομένων των χρονικών περιορισμών, της περιορισμένης εμπειρίας στον ολοκληρωμένο προγραμματισμό και της έλλειψης αξιόπιστων στοιχείων και δεδομένων, το Μ.Ο.Π. σχεδιάστηκε σε κεντρικό επίπεδο με αποσπασματικό τρόπο και έχοντας ως βασικό στόχο τη μέγιστη απορρόφηση πόρων στο μικρότερο δυνατό χρονικό διάστημα. Έτσι, αντί να Μ.Ο.Π. να αποτελέσουν την αρχή μιας προσπάθειας αποκεντρωμένης ανάπτυξης με στόχο τη διέγερση ενδογενών δυνάμεων, κατέληξαν να είναι

⁴² Η Ελλάδα έχει τέσσερις βαθμίδες διοίκησης: την κυβέρνηση, τις 13 διοικητικές περιφέρειες (NUTS II), τους 54 νομούς (NUTS III) και τις τοπικές αρχές (900 δήμοι και 133 κοινότητες)

⁴³ Αθ.Δ.Δασκαλόπουλος και Μαν.Σ.Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002

μια άσκηση κεντρικού ελέγχου η οποία κατέπνιξε τις τοπικές προσπάθειες και πρωτοβουλίες.

Η απόδοση των **νεοεμφανιζόμενων Επιτροπών Παρακολούθησης** κατά την περίοδο της υλοποίησης, δε βελτίωσε των ανωτέρω εικόνα. Το Υπουργείο Οικονομικών διατήρησε τον απόλυτο έλεγχο και δεν παρέιχε στα μέλη των επιτροπών (ούτε στους Γενικούς Γραμματείς που προέδρευαν σε αυτές) τα απαραίτητα μέσα (πόρους, τεχνογνωσία και πληροφορίες) ώστε να φέρουν εις πέρας αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η εφαρμογή των Μ.Ο.Π. στην Ελλάδα παρουσίασε σημαντικά προβλήματα κυρίως από την έλλειψη ικανοποιητικής εμπειρίας των στελεχών της δημόσιας διοίκησης, την ανεπαρκή προετοιμασία στον τομέα των μελετών και την ανυπαρξία μηχανισμών διοίκησης έργων (project management). Παρόλα αυτά, σηματοδότησαν την αρχή μιας διαδικασίας αποκέντρωσης και διοικητικής προσαρμογής στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής και δρομολόγησαν τη βασική στροφή για περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη μέσω ολοκληρωμένων προγραμμάτων⁴⁴. Με ένα σύνθετο πλέγμα μέτρων, δράσεων και έργων που χαρακτηρίζονταν από συνοχή και αλληλεξάρτηση αποσκοπούσαν σε συγκεκριμένους και ιεραρχημένους στόχους. Το σημαντικότερο ίσως στοιχείο είναι ότι ενεργοποίησαν από κοινού το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα προσφέροντας σε αμφότερους σημαντική εμπειρία στην κατάρτιση και υλοποίηση κοινοτικών προγραμμάτων, ενώ στηρίζονταν στη δημοκρατική συμμετοχή των τοπικών φορέων κατά τη φάση της κατάρτισης, καθώς και στην αποκέντρωση της εφαρμογής τους.

⁴⁴ Αθ.Δ.Δασκαλόπουλος και Μαν.Σ.Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002

2.3. Το 1^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1989 – 1993)

2.3.1. Στόχοι – Καινοτομίες της 1^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

Κατά την πρώτη Προγραμματική Περίοδο, εισάχθηκε ο πολυετής προγραμματισμός με συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, αυξήθηκαν οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΓΤΠΕ-Π, Ε.Κ.Τ., Ε.Τ.Π.Α.) και προωθήθηκε ο συντονισμός και η στενή συνεργασία ανάμεσά τους. Επίσης δημιουργήθηκαν ενιαία κριτήρια κατάταξης των περιφερειών του ευρωπαϊκού χώρου (NUTS), αυξήθηκε ο κοινοτικός προϋπολογισμός από το 1% στο 1,2% του κοινοτικού Α.Ε.Π. και για την εξασφάλιση των επιπλέον πόρων θεσπίστηκε ένας ακόμη πόρος με βάση το Α.Ε.Π. της κάθε χώρας, ο «πόρος Α.Ε.Π.».

Η κατανομή του 91% των διαρθρωτικών πόρων για την περίοδο 1989 – 1993 γίνεται κατά κράτος – μέλος και το υπόλοιπο 9% των Διαρθρωτικών Ταμείων αφορούσε τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες. Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες της εν λόγω Προγραμματικής Περιόδου ήταν πολλές⁴⁵, είχαν χαμηλή εστίαση, μεγάλο διοικητικό κόστος και γενικότερα η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεών τους θεωρήθηκε μάλλον αρνητική.

Το Πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης βασίστηκε στους στόχους – προτεραιότητες των Διαρθρωτικών Ταμείων της εν λόγω προγραμματικής περιόδου, οι οποίοι αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα:

⁴⁵ Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες της 1^{ης} Προγραμματικής Περιόδου ήταν οι ακόλουθες: ENVIREG, PRISMA, INTERREG, REGEN, RECHAR, RESIDER, RENAVAL, REGIS, TRIDE, TELEMATIQUE, LEADER, EUROFORM, NOW, HORIZON, RETEX, KONVER.

Πίνακας 2-1: Στόχοι Προτεραιότητας 1^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

- Στόχος 1:** Ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ-Π)
- Στόχος 2:** Ανασυγκρότηση των βιομηχανικών περιφερειών και περιοχών που πλήττονται από παρακμή (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ)
- Στόχος 3:** Αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας (ΕΚΤ)
- Στόχος 4:** Επαγγελματική ενσωμάτωση των νέων (ΕΚΤ)
- Στόχος 5α:** Ενίσχυση της προσαρμογής των γεωργικών περιφερειών (ΕΓΤΠΕ-Π)
- Στόχος 5β:** Ανάπτυξη του αγροτικού χώρου (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ-Π)

Πηγή: Κανονισμός 2052/1988

Οι βασικές καινοτομίες της εν λόγω Προγραμματικής Περιόδου σε σχέση με τις προηγούμενες είναι οι εξής: Όσον αφορά τον προγραμματισμό των δράσεων, πλέον οι χρηματοδοτήσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων αφορούσαν τη χρηματοδότηση προγραμμάτων και όχι μεμονωμένων επενδυτικών σχεδίων όπως γινόταν πριν το 1988. Εισάχθηκε η *Αρχή της Εταιρικής Σχέσης*, σύμφωνα με την οποία «... η αποτελεσματική εφαρμογή της νέας διαρθρωτικής πολιτικής επιτυγχάνεται με τη στενή συνεργασία ανάμεσα στην Επιτροπή, το ενδιαφερόμενο κράτος – μέλος και τις αρμόδιες αρχές που ορίζονται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό ή άλλο επίπεδο. Όλα τα μέρη αποτελούν εταίρους κατά την επιδίωξη ενός κοινού σκοπού»⁴⁶. Η αρχή της εταιρικής σχέσης διέπει ολόκληρη τη δράση των Ταμείων και παράλληλα εμπλέκει όλους τους φορείς (Επιτροπή, κυβερνήσεις, περιφερειακές και τοπικές αρχές) ως εταίρους στο έργο της προετοιμασίας των περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης, διαπραγμάτευσης των Κ.Π.Σ., υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και παρακολούθησης και αξιολόγησης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Τέλος, με το άρθρο 9 του νέου Κανονισμού 4253/1988 κατοχυρώθηκε η *αρχή της προσθετικότητας*, η οποία διατυπώνει ρητά ότι οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων θα συνιστούν πρόσθετη συνδρομή, πέραν αυτής του κράτους – μέλους για την περιφερειακή ανάπτυξη.

⁴⁶ Κανονισμός 2052/1988

2.3.2. Εφαρμογή και αποτελέσματα του Α' Κ.Π.Σ. στην Ελλάδα

Η αναμόρφωση του Κανονισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων το 1988 ήταν μια ακόμα μεγαλύτερη πρόκληση για το ελληνικό πολιτικοδιοικητικό σύστημα. Σύμφωνα με την αρχή του προγραμματισμού, η ελληνική κυβέρνηση έπρεπε να παρουσιάσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Π.Α.), το οποίο θα αποτελούσε και τη βάση του Α' Κ.Π.Σ. Αυτό ήταν πολύ δύσκολο για την ελληνική δημόσια διοίκηση, αφού από τη μια το Υπουργείο Οικονομικών (το οποίο ήταν και πάλι υπεύθυνο) στερούνταν τους απαιτούμενους ανθρώπινους πόρους και τις κατάλληλες οριζόντιες μονάδες οι οποίες θα έκαναν λεπτομερείς προτάσεις⁴⁷ και από την άλλη πλευρά η διαδικασία λήψης αποφάσεων γινόταν αυστηρά από υψηλά υφιστάμενα στελέχη της δημόσιας διοίκησης, δηλαδή σε πολιτικό επίπεδο, με αποτέλεσμα το Σ.Π.Α. να μη βασίζεται σε μια συνεκτική και ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική. Επιπρόσθετα, η συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών στη διαδικασία κατάρτισης του Σ.Π.Α. ήταν περιορισμένη, εξαιτίας της επικράτησης των τομεακών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων έναντι των περιφερειακών, αλλά και της χαμηλής ποιότητας των προτάσεων που υποβλήθηκαν από τις 13 περιφέρειες.

Το Σ.Π.Α., το οποίο κατατέθηκε τελικά στην Επιτροπή το 1989 και στη συνέχεια διαμορφώθηκε στο Α' Κ.Π.Σ., περιλάμβανε τους εξής άξονες προτεραιότητας:

1. **Εκσυγχρονισμός των βασικών υποδομών:** Βελτίωση του δικτύου μεταφορών, κατασκευή του μετρό της Αθήνας, βελτίωση των τηλεπικοινωνιών και του δικτύου της Δ.Ε.Η., κατασκευή των εγκαταστάσεων διανομής του φυσικού αερίου, εκτροπή των υδάτων του ποταμού Αχελώου κ.α.
2. **Ανάπτυξη της γεωργίας** με την προώθηση διαρθρωτικών μεταβολών

⁴⁷ Τη διαδικασία κατάρτισης του Σ.Π.Α. είχε επιφορτιστεί μια και μόνο Διεύθυνση η οποία αποτελούνταν από 30 υπαλλήλους.

- 3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων:** Οικονομικός και τεχνολογικός εκσυγχρονισμός των βιομηχανικών επιχειρήσεων, επαγγελματική κατάρτιση εργαζομένων και ανέργων, παροχή κινήτρων για την προώθηση επενδύσεων, ενίσχυση της βιομηχανικής υποδομής κ.α.
- 4. Ενίσχυση του κλάδου του τουρισμού:** Βελτίωση της τουριστικής υποδομής, κατάρτιση εργαζομένων, κίνητρα στις τουριστικές επιχειρήσεις κ.α.
- 5. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού:** Ενίσχυση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, βελτίωση της εκπαιδευτικής υποδομής κ.α.
- 6. Μείωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων:** Βελτίωση των υποδομών των περιφερειών και ενίσχυση προγραμμάτων για τη δημιουργία συνθηκών ισόρροπης ανάπτυξης

Την περίοδο 1989 – 1993 το ύψος των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ανήλθε σε πρωτοφανή επίπεδα. Ειδικότερα, το κόστος του Α' Κ.Π.Σ. ήταν 12,1 δις. € με τη συμμετοχή της Ε.Ε. να ανέρχεται στα 7,5 δις €, την εθνική συμμετοχή στα 3,93 δις και τον ιδιωτικό τομέα να συμμετέχει με 0,67 δις €. Αν στο ποσό αυτό προστεθούν και οι πόροι των Μ.Ο.Π. που μεταφέρθηκαν (1,78 δις €), τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες (1,2 δις €) και από το 1993 το Ταμείο Συνοχής (0,32 δις €), το σύνολο των διατιθέμενων πόρων ανέρχεται σε 15,4 δις €. Η ποσοστιαία κατανομή του ποσού αυτού στις έξι προτεραιότητες – σκοπούς έχει ως εξής:

Πίνακας 2-2: Κατανομή πόρων Α' Κ.Π.Σ.

Βελτίωση βασικών υποδομών:	28,80%
Ανάπτυξη πρωτογενούς τομέα:	6,10%
Ανταγωνιστικότητα επιχειρήσεων:	3,80%
Ισόρροπη ανάπτυξη τουρισμού:	0,80%
Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού:	10,20%
Περιφερειακή (ενδογενής) ανάπτυξη:	50,30%
Σύνολο:	100%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή 1994, ίδια επεξεργασία

Η παρακολούθηση των προγραμμάτων ανατέθηκε σε μια Επιτροπή Παρακολούθησης για το σύνολο του Κ.Π.Σ. την οποία συνεπικουρούσαν Επιτροπές Παρακολούθησης⁴⁸ για κάθε ένα από τα 43 Επιχειρησιακά Προγράμματα⁴⁹. Όμως σε περιφερειακό επίπεδο τόσο οι υποδομές όσο και το ανθρώπινο δυναμικό δεν επαρκούσαν για να υποστηρίξουν τα αντίστοιχα Ε.Π. και σε εθνικό επίπεδο (π.χ. τα διάφορα Υπουργεία) οι μονάδες που επιφορτίστηκαν με την ευθύνη της παρακολούθησης παράλληλα με τα έως τώρα καθήκοντά τους δε μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στον επιπλέον φόρτο εργασίας. Εξαιτίας λοιπόν των ανωτέρω λόγων, καθώς επίσης και εξαιτίας των αντιδράσεων του υφιστάμενου γραφειοκρατικού κατεστημένου, η συνεισφορά των Επιτροπών Παρακολούθησης ήταν περιορισμένη.

Σε γενικές γραμμές, η αποτελεσματικότητα του Α' Κ.Π.Σ. ήταν περιορισμένη. Καταρχήν, ο βαθμός της εσωτερικής συνοχής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ήταν χαμηλός, η ιεραρχία των προτεραιοτήτων δεν ανταποκρινόταν πάντα στην κατανομή των δαπανών και πολλές σημαντικές προσαρμογές έπρεπε να γίνουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό) για να διευκολυνθεί η απορρόφηση των πόρων. Ο τομέας των υποδομών κυριαρχήθηκε από έργα κατασκευής επαρχιακών δρόμων, αρδευτικά έργα, μικρές αστικές παρεμβάσεις και αποχετευτικά συστήματα. Η δημόσια παρέμβαση στον παραγωγικό τομέα μονοπωλήθηκε από σχέδια υποστήριξης επενδύσεων τα οποία στερούνταν ξεκάθαρων λειτουργικών στόχων και απέτυχαν να βελτιώσουν το ύψος των επενδύσεων λόγω ασθενούς επενδυτικού κλίματος. Όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους και την απασχόληση, υλοποιήθηκαν μια σειρά από μέτρα επαγγελματικής

⁴⁸ Οι επιτροπές στελεχώνονταν από στελέχη της δημόσιας διοίκησης (για τα τομεακά προγράμματα) και της τοπικής αυτοδιοίκησης (για τα περιφερειακά) και συμμετείχαν εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών και εκπρόσωποι των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων.

⁴⁹ Την εν λόγω Προγραμματική Περίοδο υλοποιήθηκαν 13 Περιφερειακά και 30 Τομεακά Ε.Π. καθιστώντας το ελληνικό Κ.Π.Σ. ως αυτό με τα περισσότερα Ε.Π. σε όλη την Ε.Ε. Ακολουθούσε το Κ.Π.Σ. της Πορτογαλίας με 17 Ε.Π.

εκπαίδευσης χωρίς να υπάρχουν όμως στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι βελτιώθηκε η θέση στην αγορά εργασίας όσον τα παρακολούθησαν.

Κατά τη διάρκεια του Α' Κ.Π.Σ., μεγαλύτερη σημασία αποδόθηκε στην αύξηση των ρυθμών απορρόφησης των κοινοτικών πόρων παρά στην αποτελεσματικότητα της υλοποίησης των παρεμβάσεων. Η απόδοση των νέων περιφερειακών διοικητικών οντοτήτων⁵⁰ δεν ήταν η αναμενόμενη. Οι περιφερειακές αρχές αδυνατούσαν να υλοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους και βασιζόνταν στα Υπουργεία (και ιδιαίτερα στις αποκεντρωμένες υπηρεσίες αυτών), τα οποία με τη σειρά τους αδυνατούσαν ή έδειχναν απροθυμία να αναλάβουν την ευθύνη της υλοποίησης. Παρόλα αυτά, τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα είχαν τη «μερίδα του λέοντος» στην κατανομή των πόρων του Α' Κ.Π.Σ.: το αρχικό τους μερίδιο ήταν 40,9%, το οποίο αυξήθηκε σε 50,3% εξαιτίας της μεταφοράς πόρων από «ανεπαρκώς υλοποιηθέντα προγράμματα» τα οποία ήταν κατά κύριο λόγο προγράμματα βασικών υποδομών. Το παράδοξο αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι οι μεταφορές πόρων δεν απέβλεπαν στην περιφερειακή ανάπτυξη καθ' αυτή, αντιθέτως χρηματοδοτήθηκαν μικρής κλίμακας παρεμβάσεις ώστε να μεγιστοποιηθεί ο ρυθμός απορρόφησης των πόρων⁵¹. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι από το 1989 έως το 1993 εμφανίστηκε στην Ελλάδα μια σημαντική αύξηση των περιφερειακών ανισοτήτων ως προς το κατά κεφαλή Α.Ε.Π.

Οι προαναφερόμενες ανεπάρκειες δικαιολογούνται εν μέρει από την ανάγκη προσαρμογής του ελληνικού διοικητικού συστήματος στις απαιτήσεις του κοινοτικού κανονιστικού πλαισίου. Δεν παύει όμως αυτό να έχει επηρεάσει την ανάπτυξη και σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας και να έχει οδηγήσει σε ένα φτωχό αναπτυξιακό αποτέλεσμα του Α' Κ.Π.Σ. για την ελληνική οικονομία.

⁵⁰ Οι 13 Περιφέρειες στις οποίες χωρίστηκε η Ελλάδα κατά την εφαρμογή των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων.

⁵¹ Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα είχαν σαφώς υψηλότερους ρυθμούς απορρόφησης από τα τομεακά, γιατί αποτελούνται από μικρότερα έργα τα οποία μπορούσαν να προχωρήσουν ταχύτερα. Επειδή ακριβώς οι ρυθμοί απορρόφησης των προγραμμάτων δεν ήταν οι ίδιοι, έγινε η εν λόγω μεταφορά πιστώσεων έργων και προγραμμάτων με στόχο την καλύτερη απορρόφηση των διαθέσιμων κονδυλίων.

Η κύρια συμβολή του Α' Κ.Π.Σ. στην ανάπτυξη της χώρας είναι συνυφασμένη με την έναρξη κατασκευής των μεγάλων έργων υποδομής εθνικής σημασίας που αναφέρονται στον πρώτο σκοπό – προτεραιότητα του προγράμματος αυτού. Σημαντική ήταν και η επίδραση του Α' Κ.Π.Σ. σε ορισμένους δείκτες της ελληνικής οικονομίας. Οι συνδρομές των Διαρθρωτικών Ταμείων συνέβαλαν κατά μισή εκατοστιαία μονάδα στο μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του Α.Ε.Π. της Ελλάδας, με αποτέλεσμα αυτό να είναι (στο τέλος της περιόδου) κατά 2,5% υψηλότερο από ότι θα ήταν χωρίς τις κοινοτικές συνδρομές. Η εκτέλεση του Κ.Π.Σ. συνέβαλλε στη δημιουργία 50.000 νέων θέσεων απασχόλησης, γεγονός που επέτρεψε στην Ελλάδα να διατηρήσει στο 7,6% το ποσοστό ανεργίας το 1993⁵². Επίσης, η εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του Α' Κ.Π.Σ. στον τομέα της διοίκησης, διαχείρισης και αξιολόγησης των έργων, αποτέλεσε σημαντική εισροή στη διαμόρφωση του οργανωτικού πλαισίου διοίκησης των έργων του Β' Κ.Π.Σ.

2.4. Το 2^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1994-1999)

2.4.1. Στόχοι – Καινοτομίες της 2^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

Η πρόταση για το 2^ο Κ.Π.Σ. (2^ο Πακέτο Delors) δημοσιεύθηκε στις 11/12/1992 με χρονικό ορίζοντα την περίοδο 1993 – 1997. Προέβλεπε αύξηση των χρηματοδοτήσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων για να επιτευχθούν οι στόχοι της Συνθήκης του Maastricht που αφορούν την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση των χωρών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Χαρακτηριστικό στοιχείο της πρότασης ήταν η κατανομή του συνολικού ποσού των διαρθρωτικών ενισχύσεων κατά 80% στις περιφέρειες του στόχου 1 και κατά το υπόλοιπο 20% στις περιφέρειες των στόχων 2,3 και 5β⁵³.

⁵² Α. Μανασσάκη, «Οι εισροές κοινοτικών πόρων στην Ελλάδα: Ιστορική αναδρομή και προοπτικές», 1998

⁵³ Νικ.Ι Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997

Σύμφωνα με το νέο Κανονισμό Ε.Κ. 2081/1993, οι βασικές αρχές των Διαρθρωτικών Ταμείων παραμένουν ίδιες, με ορισμένες δευτερεύουσες προσθήκες. Μια καινοτομία στη νέα περίοδο αφορά τη θέσπιση ενός νέου Διαρθρωτικού Ταμείου, του *Χρηματοδοτικού Μέσου Προσανατολισμού της Αλιείας (Χ.Μ.Π.Α.)*, το οποίο συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Οι αναμορφωμένοι στόχοι των Διαρθρωτικών Ταμείων παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 2-3: Στόχοι Προτεραιότητας 2^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

- Στόχος 1:** Ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ-Π)
- Στόχος 2:** Ανασυγκρότηση των βιομηχανικών περιφερειών και περιοχών που πλήττονται από παρακμή (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ)
- Στόχος 3:** Καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας, επαγγελματική ένταξη των νέων, προώθηση ισότητας ευκαιριών ανδρών και γυναικών (ΕΚΤ)
- Στόχος 4:** Προσαρμογή των εργαζομένων στις βιομηχανικές μεταβολές (ΕΚΤ)
- Στόχος 5α:** Προσαρμογή των γεωργικών διαρθρώσεων, εκσυγχρονισμός και αναδιάρθρωση της αλιείας (ΕΤΠΑ, ΕΓΤΠΕ-Π, ΧΜΠΑ)
- Στόχος 5β:** Ανάπτυξη των ευαίσθητων αγροτικών περιοχών (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ-Π)
- Στόχος 6:** (δημιουργήθηκε από την πράξη προσχώρησης της Αυστρίας, της Φιλανδίας και της Σουηδίας): Ανάπτυξη των ιδιαίτερα αριοκατοικημένων περιοχών (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ-Π)

Πηγή: Κανονισμός 2081/1993

Την εν λόγω προγραμματική περίοδο δημιουργήθηκε και ένα άλλο χρηματοδοτικό μέσο, το *Ταμείο Συνοχής*, το οποίο θα χρηματοδοτούσε μεμονωμένα έργα στους τομείς των διευρωπαϊκών δικτύων και του περιβάλλοντος, σε χώρες που είχαν επίπεδο ανάπτυξης μικρότερο από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου. Όμως οι χρηματοδοτήσεις αυτές θα έπρεπε να συναρτηθούν με την πορεία εκπλήρωσης των ονομαστικών κριτηρίων σύγκλισης, με βάση τα οποία θα κρινόταν τελικά και ποιες χώρες θα ενταχθούν στο κοινό νόμισμα το 2000⁵⁴. Την περίοδο αυτή,

⁵⁴ Γ.Πειράκης και Γ.Ψυχάρης, «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2004

ιδρύθηκε από τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η *Επιτροπή των Περιφερειών*, αποτελούμενη από εκπροσώπους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα. Όσον αφορά τον προγραμματισμό, δόθηκε η δυνατότητα στα κράτη να υποβάλλουν ένα ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού (Κ.Π.Σ. και Επιχειρησιακά Προγράμματα) με τη λογική της απλοποίησης της διαδικασίας προγραμματισμού. Επίσης έγινε αυστηρότερος ο έλεγχος της προσθετικότητας, αυξήθηκαν οι δημοσιονομικοί έλεγχοι και έγιναν αλλαγές στο σύστημα πληρωμών. Τέλος διευρύνθηκε η εταιρική σχέση και με άλλους αρμόδιους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων και εισάγεται η *αρχή της επικουρικότητας*, σύμφωνα με την οποία τα προβλήματα πρέπει να επιλύονται στο κατάλληλο και κατώτερο δυνατό επίπεδο διοίκησης, η δε Κοινότητα δρα μόνο εάν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη – μέλη.

2.4.2. Εφαρμογή και αποτελέσματα του Β' Κ.Π.Σ. στην Ελλάδα

Το Σεπτέμβριο του 1993 προώθησε η ελληνική κυβέρνηση το Σ.Π.Α. που θα αποτελούσε τη βάση του Β' Κ.Π.Σ. στην Επιτροπή. Αυτή τη φορά, η κατάρτιση του ελληνικού Σ.Π.Α. ήταν αποτέλεσμα μιας περισσότερο συμμετοχικής διαδικασίας, παρά το γεγονός ότι το Υπουργείο Οικονομικών είχε και στην περίοδο αυτή την πρώτη και την τελευταία λέξη. Συγκεκριμένα, το Σ.Π.Α. καταρτίστηκε από μια διϋπουργική επιτροπή που δημιουργήθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών και στην οποία η μεν συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών ήταν περιορισμένη⁵⁵, αλλά συμμετείχαν σε μεγάλο βαθμό εκπρόσωποι φορέων του ιδιωτικού τομέα και εξειδικευμένων συμβουλευτικών εταιρειών.

Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση του Β' Κ.Π.Σ., ήταν ξεκάθαρο ότι

⁵⁵ Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι κατά το τελικό στάδιο κατάρτισης του Σ.Π.Α., περίπου το 60% των προτάσεων που υποβλήθηκαν από τις περιφερειακές και τοπικές αρχές απορρίφθηκαν, αντικαταστάθηκαν ή τροποποιήθηκαν.

η Επιτροπή ήταν αποφασισμένη να επιβάλλει τροποποιήσεις στις διαδικασίες και στο νομοθετικό πλαίσιο της νέας Προγραμματικής Περιόδου. Έτσι η Επιτροπή άσκησε πιέσεις για τη δημιουργία δομών όσο το δυνατόν πιο ανεξάρτητες από τη δημόσια διοίκηση ή τουλάχιστον δομές οι οποίες θα εξασφάλιζαν τη διαφάνεια στις διαδικασίες και θα στελεκώνονταν από υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό. Οι νέες αυτές δομές ήταν οι εξής:

1. η **Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης**⁵⁶, ένας ημί – ανεξάρτητος φορέας ιδιωτικού δικαίου που είχε συμβουλευτικό ρόλο και είχε την ευθύνη να παρέχει διοικητικά εργαλεία και τεχνογνωσία στις επιτροπές παρακολούθησης και στους τελικούς δικαιούχους,
2. μια εξειδικευμένη υπηρεσία για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων (**Ε.Λ.Κ.Ε.**)⁵⁷
3. μια **Μικτή Επιτροπή Καθοδήγησης**⁵⁸ για τα Δημόσια Έργα
4. ο **Εξειδικευμένος Σύμβουλος Ποιοτικών Ελέγχων** (Ε.Σ.Π.ΕΛ.)⁵⁹

Παράλληλα, ένα πλήθος ημι – ανεξάρτητων εταιρειών ιδρύθηκαν με σκοπό τη διαχείριση μεγάλων έργων υποδομών σύμφωνα με το μοντέλο της συνεργασίας δημοσίου – ιδιωτικού τομέα (Private Public Partnership – PPP).

Το Β' Κ.Π.Σ. εγκρίθηκε τελικώς τον Ιούλιο του 1994. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Εδιμβούργο (1992), η χρηματοδοτική υποστήριξη της Ε.Ε. προς την

⁵⁶ Νέα μορφή διαχείρισης υπό τη μορφή ανώνυμης εταιρείας που εποπτεύεται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Συγκροτείται από τεχνοκρατικά στελέχη υψηλών προσόντων που βοηθούν στην επίλυση των προβλημάτων εφαρμογής του Κ.Π.Σ.

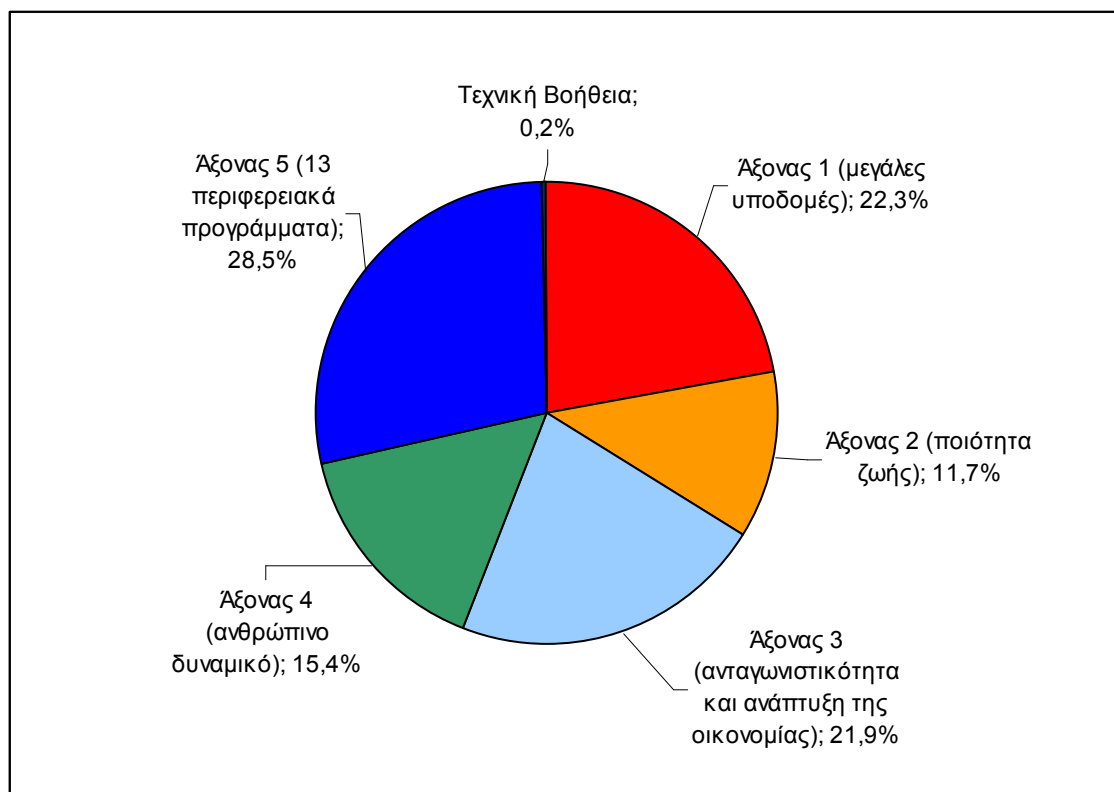
⁵⁷ Το Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων έχει στόχο την αποτελεσματική προσέλκυση και υποστήριξη άμεσων επενδύσεων στη χώρα καθώς και την υποβοήθηση ανάπτυξης συνεργασιών των ελληνικών επιχειρήσεων με διεθνείς οργανισμούς και επιχειρήσεις.

⁵⁸ Νέα μορφή τεχνοκρατικής στήριξης

⁵⁹ Αντικείμενο των υπηρεσιών του Συμβούλου είναι η εφαρμογή ελέγχων επαλήθευσης της ποιότητας σε τεχνικά έργα που συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ε.Ε. σε διάφορα στάδια υλοποίησής τους.

Ελλάδα για την περίοδο 1994 – 1999 ήταν διπλάσια σε σχέση με την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο. Συγκεκριμένα, το συνολικό ύψος των πόρων του Β' Κ.Π.Σ. ήταν 29,7 δις €, με την κοινοτική συμμετοχή να ανέρχεται σε 13,98 δις, την εθνική συμμετοχή σε 7,07 δις και τον ιδιωτικό τομέα να συμμετέχει με 8,6 δις €. Μαζί με τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες (1,87 δις €) και το Ταμείο Συνοχής (3,6 δις €), το συνολικό ύψος των κονδυλίων του Β' Κ.Π.Σ. ανήλθε σε 34,76 δις €⁶⁰.

Σχήμα 2-1: Κατανομή προϋπολογισμού Β' Κ.Π.Σ.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή 1994, ίδια επεξεργασία

Οι αναπτυξιακοί άξονες προτεραιότητας του Β' Κ.Π.Σ. τους οποίους έθεσε η Ελλάδα με το Ελληνικό Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 1994 – 1999 είναι οι εξής:

⁶⁰ Το Β' Κ.Π.Σ. περιλάμβανε 31 Ε.Π. από τα οποία 13 ήταν Περιφερειακά και 17 Τομεακά (ένα από τα οποία ήταν αφιερωμένο στην Τεχνική Βοήθεια)

1. **Άξονας 1:** Μείωση του βαθμού περιφερειακότητας και προώθηση της εσωτερικής συνοχής μέσω της ανάπτυξης μεγάλων δικτύων υποδομής.
2. **Άξονας 2:** Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης
3. **Άξονας 3:** Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού
4. **Άξονας 4:** Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της εργασίας
5. **Άξονας 5:** Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών
6. **Τεχνική Βοήθεια**

Και σε αυτή την προγραμματική περίοδο παρατηρείται μια έμφαση στα περιφερειακά προγράμματα και στα μεγάλα έργα υποδομής. Σε σχέση με το Α' Κ.Π.Σ., το περιφερειακό σκέλος του Β' Κ.Π.Σ. έχει υποχωρήσει αισθητά (από 50% σε 28,5%) δημιουργώντας μια αντίστροφη σχέση ανάμεσα στην ενδυνάμωση των αποκεντρωμένων δομών διοίκησης και στην αποκέντρωση των πόρων. Ενώ τώρα υπάρχουν καλύτερες δομές διαχείρισης και σε περιφερειακό επίπεδο, οι πόροι που διοχετεύονται στα περιφερειακά προγράμματα μειώνονται. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η κεντρική εξουσία αργεί να εκχωρήσει εξουσία και πόρους στις άλλες βαθμίδες διοίκησης. Όσον αφορά τα μεγάλα έργα υποδομής, παρατηρείται χαμηλή απορροφητικότητα πόρων, η οποία σε συνδυασμό με την προώθηση επιπλέον μικρών έργων στο περιφερειακό σκέλος καθιστά τα περιφερειακά προγράμματα κυρίαρχα και σε αυτό το Κ.Π.Σ. Ο άξονας που αφορά την ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα της οικονομίας εμφανίζεται ενισχυμένος σε σχέση με το Α' Κ.Π.Σ., αλλά δε συμβαίνει το ίδιο και στον άξονα που σχετίζεται με την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, ο οποίος υφίσταται μείωση πόρων.

Παρά το γεγονός ότι η μετακίνηση πόρων από έναν άξονα σε άλλο είναι (από την εν λόγω περίοδο) πολύ δύσκολη έως απαγορευτική, παρατηρούνται κάποιες μετακινήσεις πόρων σε σχέση με τον αρχικό

οχεδιασμό, γεγονός που αποκαλύπτει μια αδυναμία σωστού προγραμματισμού και αποτελεσματικής διαχείρισης και αξιοποίησης των διατιθέμενων πόρων, όμως η ένταση του φαινομένου διαχρονικά μειώνεται.

Κρίνοντας συνολικά και σύμφωνα με το στόχο της συνοχής, η επιρροή του Β' Κ.Π.Σ. ήταν θετική. Η παραγωγικότητα αυξήθηκε σημαντικά προς το μέσο της δεκαετίας του '90 και ξεπέρασε τον Κοινοτικό μέσο όρο. Η παραγωγικότητα της εργασίας οδήγησε την αύξηση αυτή λόγω της σημαντικής μεταφοράς εισοδημάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία ενίσχυσαν τη ροή των επενδύσεων και τη διατήρησαν σε σημαντικά υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Η βασική διαφορά που έκρινε την επιτυχία του Β' Κ.Π.Σ. σε σχέση με την πρώτη προγραμματική περίοδο ήταν η οικονομική πολιτική. Κατά τη δεύτερη προγραμματική περίοδο, οι Κοινοτικοί πόροι υλοποιούνταν σε συνδυασμό με τις εθνικές πολιτικές υποδομών, ενίσχυσαν δηλαδή τις προσπάθειες της Ελλάδας αντί να υποκαθιστούν την έλλειψη πολιτικών. Συνοπτικά, η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων είχε σημαντική θετική επίδραση στην καταγεγραμμένη σημαντική σύγκλιση ως προς το κατά κεφαλή Α.Ε.Π. και στη θεμελίωση δομικών παραγόντων όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αλλά αν και το Β' Κ.Π.Σ. έδωσε σημαντική ώθηση στην οικονομική συνοχή, δεν πέτυχε το ίδιο όσον αφορά την κοινωνική συνοχή. Οι ρυθμοί απασχόλησης παρέμειναν νωθροί, οι δείκτες επαγγελματικής δραστηριότητας ομοίως χαμηλοί και ο ρυθμός της ανεργίας αυξήθηκε και συνέχισε να αυξάνεται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 1994 – 1999.

Παρά τις όποιες ελλείψεις και ανεπάρκειες, είναι σημαντικό ότι κατά τη διάρκεια του Β' Κ.Π.Σ. άρχισε μια σοβαρή προσπάθεια ομογενοποίησης και θέσπισης αντικειμενικών διαδικασιών ένταξης έργων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Σε αυτό συνέβαλλε σε μεγάλο βαθμό η χρήση των Τεχνικών Δελτίων Έργων⁶¹, τα οποία αποτελούν σημαντικό εργαλείο συντονισμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων μέσω της καλύτερης παρακολούθησης των έργων που χρηματοδοτούνται από

⁶¹ Τα οποία σχεδιάστηκαν και εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια του Β' Κ.Π.Σ.

τομεακά και εκείνων που χρηματοδοτούνται από περιφερειακά προγράμματα.

Έχοντας πλέον παρουσιάσει τις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους, όπως αυτές εξελίχθηκαν κυρίως όσον αφορά την Ελλάδα, ακολουθεί η αναλυτική πλέον περιγραφή της τρέχουσας Περιόδου, δηλαδή του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

**3. Κεφάλαιο 3^ο: Το 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
(2000 – 2006)**

3.1. Εισαγωγή

Το 3^ο Προγραμματικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαμορφώθηκε για την προετοιμασία της διεύρυνσης. Το δημοσιονομικό πλαίσιο και η διαρθρωτική πολιτική της Κοινότητας για την περίοδο 2000 – 2006 αποφασίστηκαν στο Βερολίνο το Μάρτιο του 1999.

Στη νέα προγραμματική περίοδο ισχύουν οι ίδιες αρχές. Για λόγους απλοποίησης, οι στόχοι των Διαρθρωτικών Ταμείων γίνονται τρεις και οι κοινοτικές πρωτοβουλίες τέσσερις⁶².

Πίνακας 3-1: Στόχοι Προτεραιότητας 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

- Στόχος 1:** Ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ-Π)
- Στόχος 2:** Οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση των περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΧΜΠΑ)
- Στόχος 3:** Προσαρμογή και εκσυγχρονισμός των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης(ΕΚΤ)

Πηγή: Κανονισμός 1260/1999

Οι βασικές καινοτομίες της νέας αυτής προγραμματικής περιόδου είναι οι εξής: Καταρχήν διευρύνθηκε το πεδίο ορισμού της εταιρικής σχέσης, με τη μεγαλύτερη αποκέντρωση και την παραπέρα ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών και μέσω της διεύρυνσης των φορέων που συμμετέχουν σε όλα τα στάδια του προγραμματισμού (από την προετοιμασία των σχεδίων μέχρι και την παρακολούθηση και υλοποίηση των δράσεων)⁶³. Επεκτάθηκε το σύστημα συγχρηματοδότησης με ιδιωτικά κεφάλαια σε νέες κατηγορίες έργων και δράσεων. Ενισχύθηκε ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις διαδικασίες ελέγχου (τεχνικού, δημοσιονομικού κ.α.) σε αντίθεση με τις διαδικασίες εξειδίκευσης, διαχείρισης, υλοποίησης και

⁶² Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες της περιόδου είναι οι: Interreg III, Leader+, Equal, Urban) και καθεμιά χρηματοδοτείται από ένα μόνο Ταμείο.

⁶³ Αθ.Δ.Δασκαλόπουλος και Μαν.Σ.Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002

παρακολούθησης των προγραμμάτων, οι οποίες αποκτούν περισσότερο αποκεντρικό χαρακτήρα αφού ανήκουν πλέον σχεδόν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών του κράτους – μέλους. Συγκεκριμένα, οι νέοι κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων διαμόρφωσαν ένα νέο πλαίσιο εταιρικής σχέσης μεταξύ του κράτους – μέλους και της Επιτροπής. Τα σημαντικότερα σημεία αυτού είναι η αποστασιοποίηση της Επιτροπής (σε αντίθεση με ότι συνέβη στα Α' και Β' Κ.Π.Σ.) από τις διαδικασίες προγραμματισμού και επιλογής έργων, η ενίσχυση του ελεγκτικού της ρόλου και η δυνατότητα επιβολής αυστηρών ποινών, η μεταφορά ευθύνης στο κράτος – μέλος και η υποχρέωσή του να τηρεί συγκεκριμένες διακριτές διαχειριστικές και ελεγκτικές διαδικασίες με θεσμοθετημένες ευθύνες των αρμοδίων αρχών. Τέλος υπάρχει πλέον κίνδυνος οριστικής απώλειας πόρων (με την εφαρμογή του κανόνα N+2)⁶⁴ σε περίπτωση καθυστερήσεων στη χρήση κονδυλίων που έχουν εγκριθεί.

Επίσης έγινε αναδιοργάνωση των οργάνων διοίκησης, διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου των προγραμμάτων. Όσον αφορά τη διαχείριση, η Διαχειριστική Αρχή παρέμεινε το ανώτατο όργανο διαχείρισης του συνόλου των προγραμμάτων αλλά ενισχύθηκε ως προς το ανθρώπινο δυναμικό και τις υποδομές της, ώστε να μπορεί να φέρει εις πέρας επιτυχώς το πλήθος των αρμοδιοτήτων της. Κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα πλέον είναι υπό την ευθύνη μιας ξεχωριστής Αρχής Διαχείρισης, η οποία ανήκει στο σχετικό με το πρόγραμμα Υπουργείο (για τα τομεακά προγράμματα) ή Περιφέρεια (για τα αντίστοιχα περιφερειακά). Οι υποστηρικτικές δομές που ιδρύθηκαν κατά τη διάρκεια των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων παρέμειναν και διατέθηκαν στην υπηρεσία των Διαχειριστικών Αρχών. Παράλληλα, για την έγκριση των εγγράφων προγραμματισμού απαιτήθηκε η ολοκλήρωση του νομοθετικού έργου της αναμόρφωσης του εθνικού συστήματος διαχείρισης της χώρας,

⁶⁴ Σύμφωνα με τον Κανονισμό Ε.Κ. 1260/1999, εκτός από συγκεκριμένες περιπτώσεις, ο γενικός κανόνας N+2 (όπου N = έτος δέσμευσης της πίστωσης) προβλέπει πως η Επιτροπή αποδεσμεύει αυτεπάγγελα το μέρος της πίστωσης για το οποίο δεν έχει υποβληθεί κανένα αποδεκτό αίτημα πληρωμής μετά το δεύτερο έτος που ακολουθεί την δέσμευση της πίστωσης.

ώστε να εναρμονίζεται με το σύστημα ελέγχου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁶⁵.

Πολύ σημαντική καινοτομία είναι η ενίσχυση της ανταλλαγής και των ροών πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των εθνικών αρχών μέσω τυποποιημένων αρχείων, καθώς και μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων σε εθνικό επίπεδο. Για πρώτη φορά τίθεται σε λειτουργία το νέο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.) που επιτρέπει τη συνεχή ηλεκτρονική διασύνδεση των φορέων ελέγχου, διαχείρισης και υλοποίησης έργων και τη λεπτομερή παρακολούθηση διοικητικών, χρηματοοικονομικών και φυσικών δεικτών σε επίπεδο προγραμμάτων και έργων, καθώς επίσης και τη σύνδεση των συγχρηματοδοτούμενων έργων με την κατάρτιση και την απορρόφηση των πιστώσεων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση, οι χρηματοδοτήσεις του Ταμείου Συνοχής συνδέθηκαν τη νέα περίοδο με το Σύμφωνο Σταθερότητας και συμφωνήθηκε επίσης ότι η συνολική διαρθρωτική δαπάνη για κάθε χώρα δε μπορεί να ξεπεράσει το 4% του Α.Ε.Π. της. Τέλος στην ισχύουσα προγραμματική περίοδο ιδρύθηκε ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο αποκλειστικά για τις χώρες της διεύρυνσης, το ISPA.

3.2. Κατάρτιση και Έγκριση Γ' Κ.Π.Σ.

Η κατάρτιση και η έγκριση του Γ' Κ.Π.Σ. της Ελλάδας έγινε σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφει ο Κανονισμός Ε.Κ. 1260/1999 και η οποία έχει παρουσιαστεί αναλυτικά στην ενότητα 1.3.3 του 1^{ου} Κεφαλαίου του παρόντος. Με βάση τους τρεις στόχους των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000 - 2006⁶⁶ καταρτίστηκε το ελληνικό Σχέδιο Ανάπτυξης, η διαδικασία κατάρτισης του οποίου είχε ως εξής⁶⁷:

⁶⁵ Ε.Ε.Κ. 2001b, Ε.Ε. 2001b

⁶⁶ Βλέπε Πίνακα 2.5 της Ενότητας 2.6.1 του 2^{ου} Κεφαλαίου του παρόντος.

⁶⁷ Διϋπουργική Ομάδα Σχεδιασμού Αναπτυξιακού Προγράμματος 2000-2006 «ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000 – 2006», Δεκέμβριος 1998

Με την από 22/10/1997 Απόφασή του ο Πρωθυπουργός συνέστησε την “Διυπουργική Ομάδα Σχεδιασμού του Αναπτυξιακού Προγράμματος 2000 – 2006” (ΔΟΣΧ) της οποίας προέδρευε ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και συμμετείχαν ο Οικονομικός Σύμβουλος του Πρωθυπουργού, Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας αρμόδιος για θέματα Επενδύσεων και Ανάπτυξης, εκπρόσωποι των Υπουργείων Ανάπτυξης, Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Γεωργίας, Εργασίας και, κατά περίπτωση, εκπρόσωποι άλλων Υπουργείων. Βασικός σκοπός της σύστασης της εν λόγω επιτροπής ήταν η επίτευξη της απαραίτητης πολιτικής συναίνεσης χωρίς να υπονομευτεί η ποιότητα των ελληνικών προτάσεων κατά τη διαδικασία σχεδιασμού του Σ.Α. Έργο της ΔΟΣΧ ήταν η διαμόρφωση και πρόταση προς τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα συγκεκριμένου πλαισίου με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του αναπτυξιακού προγράμματος, καθώς και η εποπτεία και ο συντονισμός της διαδικασίας κατάρτισης του Σχεδίου Ανάπτυξης 2000-2006.

Η ΔΟΣΧ, στο πλαίσιο του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της, οριστικοποίησε τα επιμέρους στάδια και διαδικασίες για την κατάρτιση του νέου Σχεδίου Ανάπτυξης. Σύμφωνα με την διαδικασία αυτή προβλεπόταν ότι της σύνταξης του αναλυτικού Σχεδίου θα προηγηθεί ένα συνοπτικό Σχέδιο που θα περιλαμβάνει κυρίως τις βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, τους στόχους και τα μέσα πολιτικής, τα οποία τίθενται υπ’ όψη της Κυβέρνησης προς έγκριση.

Στο πλαίσιο της κατάρτισης του Συνοπτικού Σχεδίου Ανάπτυξης η ΔΟΣΧ εξέδωσε αναλυτική Εγκύκλιο στην οποία αφενός διαγραφόταν το νέο προγραμματικό πλαίσιο και αφετέρου περιλαμβάνονταν εκτενή ερωτηματολόγια απευθυνόμενα στους φορείς ευθύνης των τομεακών και περιφερειακών προγραμμάτων. Στις απαντήσεις στα εν λόγω ερωτηματολόγια αποτυπώθηκε μια αξιολόγηση των παρεμβάσεων του προηγούμενου Β’ Κ.Π.Σ., εκτιμήσεις για τις νέες προκλήσεις που θα αντιμετωπιστούν κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο και προτάσεις στόχων και στρατηγικής.

Με βάση τις απαντήσεις αυτές, ακολούθησε μία διαδικασία διαβουλεύσεων στο πλαίσιο της οποίας οργανώθηκαν 12 συσκέψεις με τους αρμόδιους

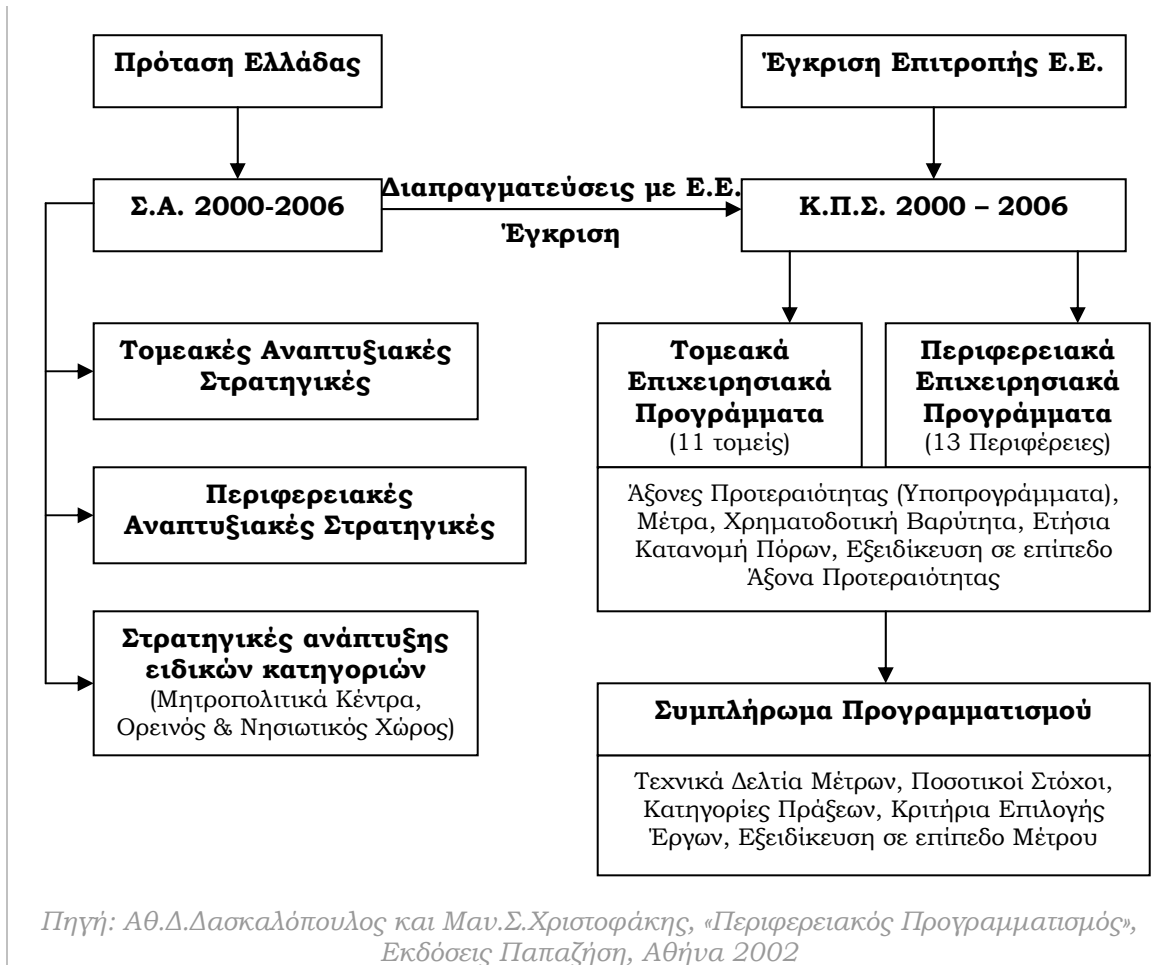
φορείς κατά τομέα της οικονομίας, 7 περιφερειακές συσκέψεις καλύπτοντας όλες τις γεωγραφικές ενότητες της χώρας και 4 ειδικές θεματικές συσκέψεις που αφορούσαν στο νησιωτικό χώρο, στον ορεινό χώρο, στο ρόλο των αστικών κέντρων και στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

Πρέπει εδώ να τονιστεί, ότι για την κατανομή των πόρων της 3^{ης} Περιόδου στα τομεακά και περιφερειακά Ε.Π., για πρώτη φορά (σε αντίθεση με τις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους) το Υπουργείο Οικονομικών προσπάθησε να επιτύχει ομόφωνη συναίνεση από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Όμως αυτό αποδείχθηκε αδύνατο και μετά από μια σειρά μακροσκελών διαπραγματεύσεων το θέμα επιλύθηκε με την παρέμβαση του Πρωθυπουργού.

Τα συμπεράσματα της διαδικασίας αυτής αποτυπώθηκαν στο Συνοπτικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006 και εν συνέχεια στο Σχέδιο Ανάπτυξης το οποίο κατατέθηκε προς έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2^ο εξάμηνο του 1999. Το εν λόγω Σ.Α., για έναν εξωτερικό παρατηρητή, ήταν ένα σχέδιο πολύ καλής ποιότητας, το οποίο ακολουθούσε όλα τα πρότυπα της Ε.Ε. όσον αφορά το στρατηγικό σχεδιασμό, τη συνεκτικότητα και τις διαδικασίες προγραμματισμού. Για έναν εσωτερικό παρατηρητή, ήταν με διαφορά το πληρέστερο Σχέδιο Ανάπτυξης που είχε καταρτιστεί έως τότε από την Ελλάδα, αλλά παρέμεινε υπό την επιρροή αντικρουόμενων πολιτικών συμφερόντων και επιρροών.

Στη συνέχεια εξελίχθηκε, κατά τα γνωστά, η διαδικασία έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία έχει αναλυθεί στο 1^ο Κεφάλαιο της παρούσης εργασίας.

Σχήμα 3-1: Η διαδικασία έγκρισης και η δομή του Γ' Κ.Π.Σ.

3.3. Στόχοι και Άξονες Προτεραιότητας του Γ' Κ.Π.Σ.

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης που εγκρίθηκε για την Ελλάδα έχει επταετή διάρκεια και αποτελείται από επτά άξονες προτεραιότητας⁶⁸.

- 1. Άξονας 1:** Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της απασχόλησης
- 2. Άξονας 2:** Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας για βιώσιμη ανάπτυξη
- 3. Άξονας 3:** Μεταφορές
- 4. Άξονας 4:** Αγροτική ανάπτυξη και αλιεία
- 5. Άξονας 5:** Ποιότητα ζωής
- 6. Άξονας 6:** Κοινωνία της Πληροφορίας
- 7. Άξονας 7:** Περιφερειακή ανάπτυξη
- 8. Τεχνική Βοήθεια**

Η συνολική αναπτυξιακή στρατηγική του Γ' Κ.Π.Σ. υλοποιείται μέσω 24 Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, εκ των οποίων τα 11 αφορούν εθνικές – τομεακές πολιτικές (Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα) και τα 13 αποτελούν ολοκληρωμένα αναπτυξιακά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, ένα για κάθε περιφέρεια της χώρας. Η κατανομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' Κ.Π.Σ. ανά Άξονα Προτεραιότητας είναι η εξής:

⁶⁸ Το 3^ο ΚΠΣ αποτελείται από 11 Τομεακά και 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Πίνακας 3-2: Κατανομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' Κ.Π.Σ. ανά Άξονα Προτεραιότητας

Άξονας Προτεραιότητας 1: Ανθρώπινοι Πόροι

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση

Άξονας Προτεραιότητας 2: Μεταφορές

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Οδικοί Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Σιδηρόδρομοι, Αερολιμένες, Αστικές Μεταφορές

Άξονας Προτεραιότητας 3: Ανταγωνιστικότητα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα

Άξονας Προτεραιότητας 4: Ανάπτυξη της Υπαιθρου και της Αλιείας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαιθρου

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιεία

Άξονας Προτεραιότητας 5: Ποιότητα Ζωής

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πολιτισμός

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υγεία - Πρόνοια

Άξονας Προτεραιότητας 6: Κοινωνία της Πληροφορίας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνία της Πληροφορίας

Άξονας Προτεραιότητας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανατ. Μακεδονίας - Θράκης

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ιονίων Νήσων

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βορείου Αιγαίου

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Νοτίου Αιγαίου

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης

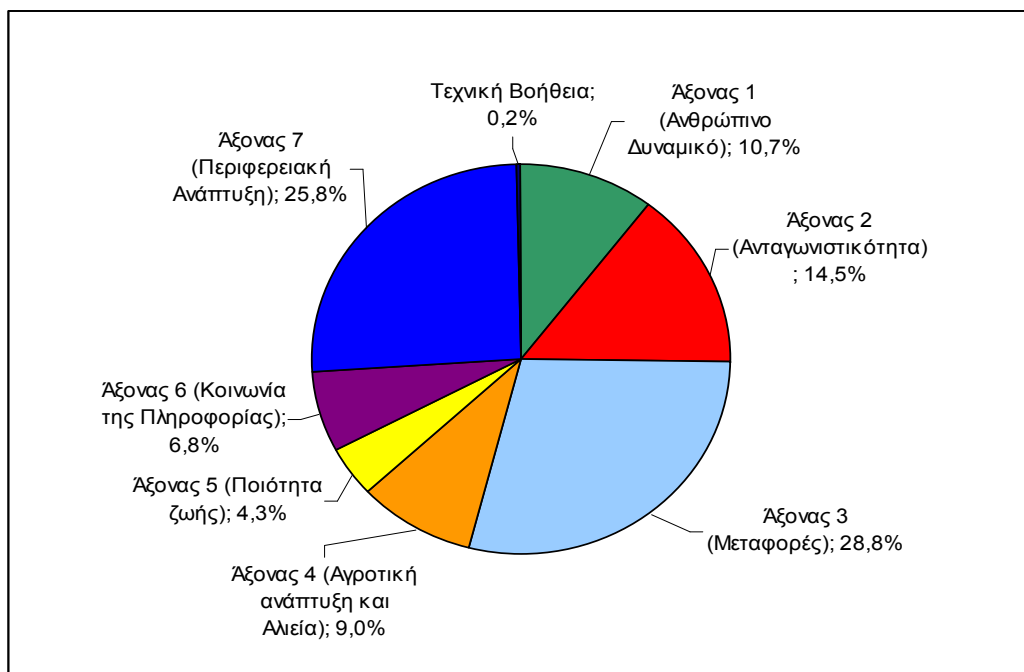
Πηγή: 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης: ΕΛΛΑΔΑ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Διαχειριστικής Αρχής, το πρόγραμμα χρηματοδότησης των Διαρθρωτικών Ταμείων προβλέπει εισροή κοινοτικών πόρων 22,707 δις €. Στους πόρους αυτούς πρέπει να προστεθεί και η εθνική δημόσια δαπάνη η οποία ανέρχεται περίπου στα 11,200 δις. €, καθώς και η χρηματοδότηση του Ταμείου Συνοχής, η οποία για την περίοδο αυτή ανέρχεται στα 3,320 δις €. Στις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής της περιόδου 2000 – 2006 προβλέπεται ως πρόσθετη υποστήριξη χρηματοδότηση, η οποία προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η οποία εκτιμάται σε 3,700 δις € περίπου. Κατά συνέπεια, το συνολικό ποσό της δημόσιας δαπάνης που θα κινητοποιηθεί για την πραγματοποίηση των παρεμβάσεων στην Ελλάδα μεταξύ 2000 – 2006 μέσω του Γ' Κ.Π.Σ. και

του Ταμείου Συνοχής ανέρχεται περίπου στα 39,200 δις €. Στο ποσό αυτό θα πρέπει φυσικά να προστεθεί και η ιδιωτική χρηματοδότηση, η οποία εκτιμάται περίπου στα 11,600 δις €. Έτσι, ένα συνολικό ποσό που ξεπερνάει τα 50,000 δις €⁶⁹ κινητοποιείται για την επίτευξη της αναπτυξιακής στρατηγικής του Γ' Κ.Π.Σ.

Η κατανομή του προϋπολογισμού του 3^{ου} Κ.Π.Σ. ανά άξονα προτεραιότητας φαίνεται στο Σχήμα 3-2 που ακολουθεί. Η κατάσταση του Γ' Κ.Π.Σ. ως προς τους βασικούς άξονες φαίνεται να είναι πλέον παγιωμένη σε σχέση με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους. Οι μεταφορές (δηλ. οι βασικές υποδομές) αποτελούν σταθερά την πρώτη προτεραιότητα και στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο, με τον άξονα που αφορά την περιφερειακή ανάπτυξη να έπεται και να σταθεροποιείται περίπου στο 25% του συνόλου των πόρων. Για πρώτη φορά επίσης εμφανίζονται οι άξονες που αφορούν την «Ποιότητα Ζωής» και την «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Σχήμα 3-2: Κατανομή προϋπολογισμού Γ' Κ.Π.Σ.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2001^α, ίδια επεξεργασία

⁶⁹ Χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι χρηματοδοτήσεις στο πλαίσιο των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών οι οποίες ανέρχονται σε 1,28 εκατ. €.

3.4. Όργανα Διοίκησης, Διαχείρισης και Εφαρμογής του Γ' Κ.Π.Σ.

Η ανάγκη βελτίωσης της αποτελεσματικότητας, της ποιότητας και της διαφάνειας στη διαμόρφωση και την εφαρμογή των αναπτυξιακών προγραμμάτων στην Ελλάδα, σε τομεακό και περιφερειακό επίπεδο και υπό την επίδραση των νέων Διαρθρωτικών Κανονισμών της Ε.Ε., επέβαλαν την αναδιάρθρωση των οργάνων διοίκησης, διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου των προγραμμάτων⁷⁰.

Τα βασικά όργανα του νέου συστήματος είναι τα εξής⁷¹:

3.4.1. Διαχειριστικές Αρχές

Για την αποτελεσματική διαχείριση των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. Ε.Κ. 1260/1999, συστήνονται μια διαχειριστική αρχή για το σύνολο του Κ.Π.Σ. και μια διαχειριστική αρχή για κάθε επιμέρους Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, οι αρμοδιότητες των οποίων διαχωρίζονται σαφώς από τις αρμοδιότητες της αρχής πληρωμής και των τελικών δικαιούχων.

3.4.1.1. Η Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ.

Η Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. είναι υπηρεσία του ΥΠ.ΕΘ.Ο., αποτελεί τον κύριο συνομιλητή της Επιτροπής και συνεργάζεται με αυτήν στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, τηρούμενων των θεσμικών, νομικών και δημοσιονομικών αρμοδιοτήτων του κάθε εταίρου.

⁷⁰ Πηγή: Αθ.Δ.Δασκαλόπουλος και Μαν.Σ.Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002

⁷¹ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ 2000 – 2006: ΕΛΛΑΔΑ

Η Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. έχει την κύρια ευθύνη προγραμματισμού και εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας και νομιμότητας της διαχείρισης και της εφαρμογής των προγραμμάτων. Εξασφαλίζει το συντονισμό των παρεμβάσεων στο επίπεδο του Κ.Π.Σ., λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα και προβαίνει στις αναγκαίες ενέργειες προς τις Διαχειριστικές Αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι και να διασφαλίζεται η τήρηση των πολιτικών του Κ.Π.Σ. Ενδεικτικά, ορισμένες από τις αρμοδιότητες της Δ.Α. του Κ.Π.Σ. είναι οι εξής:

- Εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες προς τις Δ.Α. των Ε.Π. και έχει το ρόλο του συντονιστή αυτών.
- Έχει την ευθύνη της δημιουργίας και απρόσκοπτης λειτουργίας και διοίκησης του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Κ.Π.Σ. (Ο.Π.Σ.)
- Είναι υπεύθυνη για την οργάνωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης και της δημοσιότητας του Κ.Π.Σ. και για την παροχή στοιχείων για την επαλήθευση της προσθετικότητας.
- Επεξεργάζεται και προτείνει τροποποιήσεις για το Κ.Π.Σ. στην Επιτροπή Παρακολούθησης κ.α.

Κάθε χρόνο, η Επιτροπή και η Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. επ' ευκαιρία κατάθεσης της ετήσιας έκθεσης⁷², εξετάζουν τα κυριότερα αποτελέσματα του προηγούμενου έτους. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να διατυπώσει παρατηρήσεις προς το κράτος – μέλος και τη Διαχειριστική Αρχή. Το κράτος – μέλος ενημερώνει την Επιτροπή για τη

⁷² Η Διαχειριστική Αρχή είναι υποχρεωμένη να υποβάλλει στην Επιτροπή εντός έξι μηνών από το τέλος κάθε πλήρους ημερολογιακού έτους εφαρμογής κάθε παρέμβασης ετήσια έκθεση εκτέλεσης, καθώς επίσης και τελική έκθεση το αργότερο έξι μήνες μετά την καταληκτική ημερομηνία επιλεξιμότητας των δαπανών. Οι ανωτέρω εκθέσεις περιλαμβάνουν οποιαδήποτε αλλαγή στους γενικούς όρους που έχουν σημασία για την εφαρμογή της παρέμβασης (κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, αλλαγές εθνικών, περιφερειακών, τομεακών πολιτικών κ.α.), την πρόοδο εφαρμογής των Αξόνων Προτεραιότητας και των Μέτρων για κάθε Ταμείο σε σχέση με τους εκάστοτε ειδικούς στόχους, τη δημοσιονομική εκτέλεση της παρέμβασης και τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξασφάλιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής και την εξασφάλιση της συμβατότητας με τις κοινοτικές πολιτικές.

συνέχεια που δόθηκε σε αυτές τις παρατηρήσεις και εάν η Επιτροπή θεωρήσει ότι τα ανωτέρω μέτρα δεν είναι επαρκή, μπορεί να απευθύνει συστάσεις αναπροσαρμογών στο κράτος – μέλος και στη Διαχειριστική Αρχή για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κανόνων της παρακολούθησης ή της διαχείρισης της παρέμβασης.

Η Διαχειριστική Αρχή, μετά από σχετικό αίτημα της Επιτροπής Παρακολούθησης ή με δική της πρωτοβουλία, εγκρίνει το συμπλήρωμα προγραμματισμού (χωρίς όμως να τροποποιήσει το συνολικό ποσό της συμμετοχής των Ταμείων που χορηγείται σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας και στους επιμέρους στόχους αυτού) και κατόπιν εγκρίσεως της Επιτροπής Παρακολούθησης, ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εν λόγω αναπροσαρμογή.

3.4.1.2. Οι Διαχειριστικές Αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ορίζεται αντίστοιχη Διαχειριστική Αρχή η οποία είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματικότητα και τη νομιμότητα της διαχείρισης και της εφαρμογής του. Οι σημαντικότερες αρμοδιότητές τους είναι:

- Δημιουργία μηχανισμού συλλογής οικονομικών και στατιστικών δεδομένων σχετικά με την υλοποίηση του Ε.Π.
- Εφαρμογή του Συμπληρώματος Προγραμματισμού.
- Τη σύνταξη των ετήσιων εκθέσεων εκτέλεσης του Ε.Π. καθώς επίσης και της τελικής έκθεσης προς τη Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. και την Επιτροπή.
- Την προετοιμασία και οργάνωση της ενδιάμεσης έκθεσης αξιολόγησης.
- Τη διασφάλιση της κανονικότητας και της συμβατότητας των έργων του Ε.Π. προς τις εθνικές και τις κοινοτικές πολιτικές.
- Την τήρηση των υποχρεώσεων σχετικά με την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα.

- Την ευθύνη για την επιλογή ή την απόρριψη της ένταξης μιας πράξης (έργου) που έχει προταθεί για υλοποίηση στο Ε.Π. κ.α.

3.4.1.3. Η Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης (Μ.Ο.Δ.)

Η εφαρμογή και η οργάνωση της διαχείρισης του Κ.Π.Σ. υποστηρίζεται από την Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης (Μ.Ο.Δ. Α.Ε.) η οποία είναι υπεύθυνη για τη μεταφορά τεχνογνωσίας μέσω της συνεχούς κατάρτισης των στελεχών των εμπλεκομένων αρχών και υπηρεσιών στο Κ.Π.Σ., την υποστήριξη των τελικών δικαιούχων κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, την υποστήριξη της Δ.Α. του Κ.Π.Σ. για την αξιολόγηση της διαχειριστικής ικανότητας και οργάνωσης των διαχειριστικών αρχών των Ε.Π., την προκήρυξη θέσεων υποψηφίων για λογαριασμό των ενδιαφερόμενων αρμοδίων υπηρεσιών κ.α.

3.4.2. Επιτροπές Παρακολούθησης

Οι Επιτροπές Παρακολούθησης λειτουργούν με παρόμοιο τρόπο με τις Διαχειριστικές Αρχές. Έτσι, υπάρχει μια Επιτροπή Παρακολούθησης για το σύνολο του Κ.Π.Σ. και από μια Επιτροπή Παρακολούθησης για κάθε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

3.4.2.1. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Κ.Π.Σ.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Κ.Π.Σ. είναι ένα «πολιτικό» κυρίως όργανο στο οποίο συμμετέχουν κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι με εποπτικές και στρατηγικές αρμοδιότητες⁷³. Αποτελεί σε γενικές γραμμές

⁷³ Της Επιτροπής προεδρεύει ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας. Ως μέλη συμμετέχουν οι πρόεδροι των Επιτροπών Παρακολούθησης των Ε.Π., ο εκπρόσωπος της Δ.Α. του Κ.Π.Σ., ο εκπρόσωπος της Αρχής Πληρωμής, ο εκπρόσωπος της Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου του Κ.Π.Σ., εκπρόσωποι Δημοσίων Αρχών και Οικονομικών και Κοινωνικών εταίρων και αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

την κατ' εξοχήν αρμόδια αρχή για την παρακολούθηση της στρατηγικής και των προτεραιοτήτων του προγράμματος και την ενδεχόμενη αναθεώρησή της.

Προς την κατεύθυνση αυτή, η Επιτροπή Παρακολούθησης του Κ.Π.Σ. παρέχει συμβουλές και στήριξη για ειδικά θέματα στις Επιτροπές Παρακολούθησης των Ε.Π., στις Διαχειριστικές Αρχές και τους τελικούς δικαιούχους προκειμένου να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους. Αξιολογεί τις εξελίξεις και την πρόοδο στην επίτευξη των στόχων του Κ.Π.Σ. καθώς και τα αποτελέσματα εφαρμογής του και προτείνει στη Διαχειριστική Αρχή οποιαδήποτε τροποποίηση μπορεί να συντελέσει στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή και διαχείριση του προγράμματος.

3.4.2.2. Οι Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Βασικές αρμοδιότητες της εκάστοτε Επιτροπής Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι να επιβεβαιώνει και να προσαρμόζει το συμπλήρωμα προγραμματισμού, να εξετάζει και να εγκρίνει τα κριτήρια επιλογής των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων, να αξιολογεί τις εξελίξεις και την πρόοδο στην επίτευξη των στόχων του Ε.Π., να εξετάζει την ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης της Διαχειριστικής Αρχής και να εγκρίνει την ετήσια και τελική έκθεση εκτέλεσης πριν αυτές αποσταλούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Προκειμένου να ανταποκρίνεται στα καθήκοντά της, η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. έχει δικαίωμα πληροφόρησης για όλες τις παρεμβάσεις του προγράμματος και πρόσβασης σε όλα τα έγγραφα και τα στοιχεία που αφορούν την επιλογή και εφαρμογή των πράξεων.

Οι λειτουργίες των Επιτροπών Παρακολούθησης αναμορφώθηκαν κατά την 3^η Προγραμματική Περίοδο. Για πρώτη φορά καθορίζονται σαφώς οι αρμοδιότητές τους, αυξήθηκε ο αριθμός των μελών τους ώστε να αντανakλάται η διεύρυνση της αρχής της εταιρικής σχέσης και άλλαξε

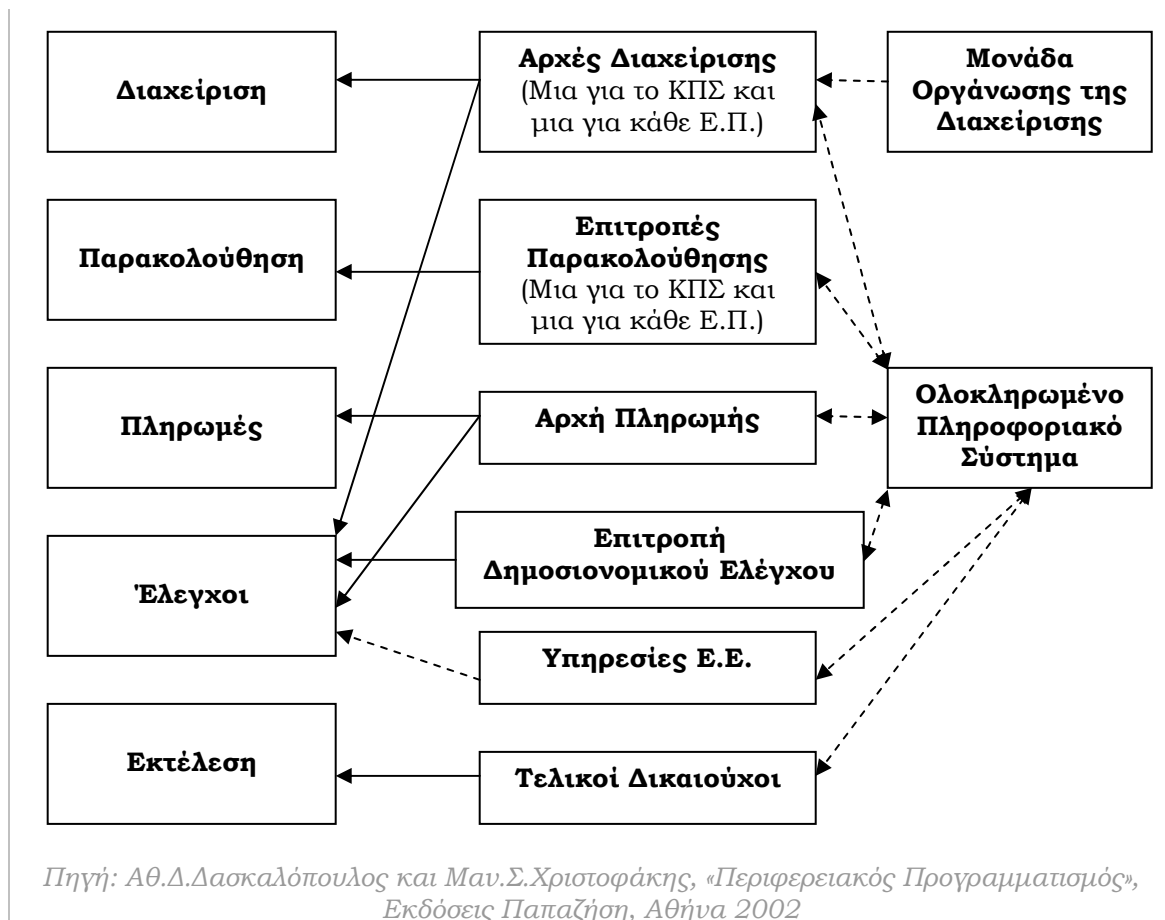
σημαντικά η διαδικασία λήψης αποφάσεων. Έτσι ενώ στις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους καμία απόφαση δε λαμβάνονταν χωρίς τη συναίνεση α) του εκπροσώπου της Δ.Α. και β) του εκπροσώπου της Ε.Ε., πλέον όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία.

3.4.3. Αρχή Πληρωμής

Η Αρχή Πληρωμής έχει την ευθύνη της εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας των χρηματοδοτικών ροών για τα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία αλλά και από το Ταμείο Συνοχής. Είναι ο αποκλειστικός διαχειριστής των λογαριασμών των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής που διατηρεί το Υπουργείο Οικονομικών στην Τράπεζα της Ελλάδος και μεριμνά για την απόδοση των ετήσιων πιστώσεων (κοινοτικών και δημόσιων εθνικών) στους τελικούς δικαιούχους.

Ειδικότερα, η Αρχή Πληρωμής είναι υπεύθυνη για την επεξεργασία και την υποβολή των αιτήσεων πληρωμών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και υποβάλλει τις πιστοποιημένες δηλώσεις σε αυτή ηλεκτρονικά (μέσω Ο.Π.Σ.), καθορίζει σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. τους κανόνες λειτουργίας του Ο.Π.Σ. για την επεξεργασία των πληροφοριών που χρησιμοποιεί, διενεργεί τον εξωτερικό έλεγχο στις Διαχειριστικές Αρχές και στους τελικούς δικαιούχους και προβαίνει σε αναστολή των πληρωμών σε περίπτωση εικαζόμενης παρατυπίας.

Σχήμα 3-3: Το πλαίσιο διοίκησης και εφαρμογής του Κ.Π.Σ. και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

3.5. Διαδικασίες και Όργανα Ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Η διενέργεια του διαχειριστικού και δημοσιονομικού ελέγχου των προγραμμάτων αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του κράτους⁷⁴, το οποίο, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διασφαλίζει την ορθή και αποτελεσματική χρήση των χρηματοδοτικών πόρων βάσει των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Σύμφωνα με το αρθ. 38 του Κανονισμού Ε.Κ. 1260/99, τα κράτη – μέλη φέρουν την ευθύνη να δημιουργούν και να εφαρμόζουν συστήματα διαχείρισης και ελέγχου και να διαβιβάζουν στην Επιτροπή την περιγραφή αυτών, να διασφαλίζουν ότι η διαχείριση των παρεμβάσεων ακολουθεί τους

⁷⁴ Σύμφωνα με το αρθ.31 παρ.1 του Κανονισμού Ε.Κ. 1260/99

κανόνες του κοινοτικού δικαίου και τα κονδύλια χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, να πιστοποιούν ότι οι δηλώσεις δαπανών που υποβάλλονται στην Επιτροπή είναι ακριβείς και να προλαμβάνουν, εντοπίζουν και να διορθώνουν τυχόν παρατυπίες, να τις ανακοινώνουν στην Επιτροπή και να ανακτούν τα ποσά που ενδεχομένως έχουν απολεσθεί λόγω των παρατυπιών αυτών. Στο πλαίσιο του ίδιου Κανονισμού, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι τα κράτη – μέλη διαθέτουν ομαλώς λειτουργούντα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου ώστε τα κοινοτικά κονδύλια να χρησιμοποιούνται με τρόπο αποτελεσματικό και ορθό. Αυτό γίνεται μέσω επιτόπιων δειγματοληπτικών ελέγχων που πραγματοποιεί η Επιτροπή σε πράξεις που χρηματοδοτούν τα Ταμεία (ή ζητά από το κράτος – μέλος να διενεργήσει τον έλεγχο αυτό). Κάθε χρόνο εξετάζονται τα αποτελέσματα των ανωτέρω ελέγχων και η Επιτροπή όπου κρίνει απαραίτητο διαβιβάζει παρατηρήσεις στη Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. του κράτους – μέλους και αιτήματα για τη λήψη διορθωτικών μέτρων. Αν το κράτος – μέλος δε συμμορφωθεί, τότε η Επιτροπή εάν διαπιστώσει ότι οι σχετικές δαπάνες χαρακτηρίζονται από σημαντική παρατυπία μπορεί ακόμα και να αναστείλει μέρος ή το σύνολο μιας ενδιάμεσης πληρωμής.

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του ίδιου Κανονισμού, η Διαχειριστική Επιτροπή του Ε.Π. είναι η κατά πρώτο λόγο υπεύθυνη αρχή για το σύννομο των συγχρηματοδοτούμενων έργων και της εφαρμογής μέτρων εσωτερικού ελέγχου.

Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα έχει διαμορφώσει ένα σύστημα δημοσιονομικού ελέγχου που οργανώνεται σε τρία επίπεδα και ασκείται από διαφορετικά όργανα σε κάθε επίπεδο:

Έλεγχος Πρώτου Επιπέδου: Διενεργείται από τις Διαχειριστικές Αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Περιλαμβάνει τον έλεγχο των έργων ως προς το φυσικό, διοικητικό, χρηματοοικονομικό και λογιστικό τους αντικείμενο, τόσο στον τόπο υλοποίησής τους όσο και στην έδρα των φορέων που έχουν στην κατοχή τους πρωτότυπους τεχνικούς φακέλους και τα παραστατικά δαπανών.

Ο έλεγχος της Διαχειριστικής Αρχής γίνεται *προληπτικά*, πριν δηλαδή την ένταξη του ελεγχόμενου έργου στο Ε.Π. και οπωσδήποτε πριν από την προώθηση συγκεκριμένων σταδίων εξέλιξής του.

Επίσης η Δ.Α. ελέγχει την πορεία των υπό εκτέλεση έργων με *επιτόπιους ελέγχους*⁷⁵ στους τελικούς δικαιούχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος και τα συμπεράσματά του καθώς και οι ενέργειες (διοικητικές ή δικαστικές) που τυχόν προήλθαν από αυτόν αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Τέλος, ο έλεγχος των υπό εκτέλεση έργων διασφαλίζεται διαρκώς με ελέγχους που πραγματοποιούνται μέσω του Ο.Π.Σ.

Έλεγχος Δευτέρου Επιπέδου: Διενεργείται από την Αρχή Πληρωμής. Είναι εξωτερικός διαχειριστικός έλεγχος στις Διαχειριστικές Αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και έλεγχος στα έργα και περιλαμβάνει την ανάλυση και την αξιολόγηση του συστήματος ελέγχων⁷⁶, τον έλεγχο των αποφάσεων των Διαχειριστικών Οργάνων των Προγραμμάτων και τον έλεγχο των τελικών δικαιούχων των πράξεων. Αποτελεί δηλαδή εξωτερικό διαχειριστικό χρηματοοικονομικό έλεγχο.

Η Αρχή Πληρωμής ελέγχει προκαταρκτικά κάθε αίτηση πληρωμής και πραγματοποιεί δειγματοληπτικούς ελέγχους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της. Τα αποτελέσματα των ελέγχων καταχωρούνται στο Ο.Π.Σ. και σε περίπτωση διαπίστωσης παρατυπίας, η Αρχή δύναται να προχωρήσει στην αναστολή και ενδεχομένως και στην ακύρωση της χρηματοδότησης⁷⁷.

Έλεγχος Τρίτου Επιπέδου: Διενεργείται από την *Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου* που αποτελεί ειδική υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών και αφορά το συνολικό συντονισμό των συστημάτων ελέγχου

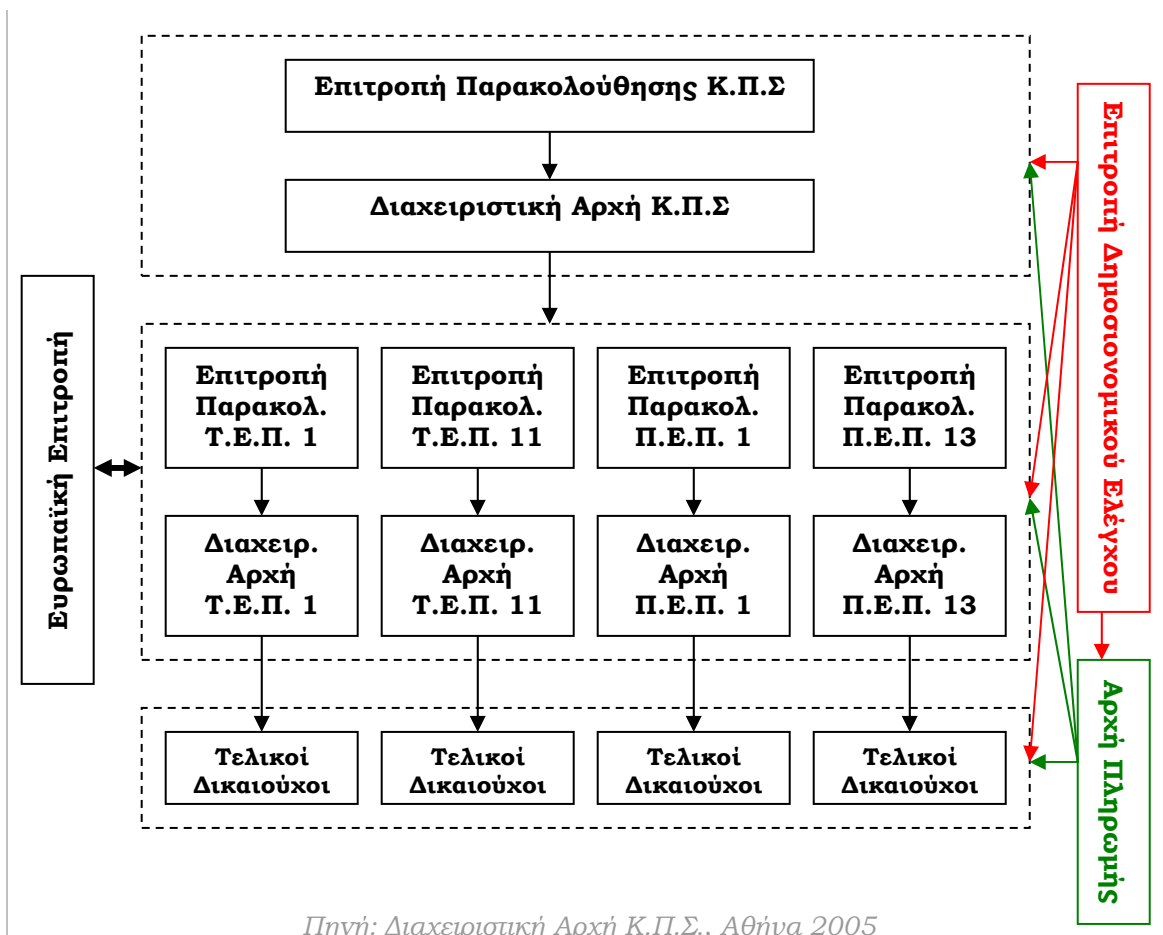
⁷⁵ Ο επιτόπιος έλεγχος περιλαμβάνει έλεγχο της νομιμότητας και κανονικότητας των έργων, έλεγχο της αξιοπιστίας των πληροφοριών που δηλώνονται από τον τελικό δικαιούχο, τον έλεγχο της τήρησης των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει ο τελικός δικαιούχος και τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων δημοσιότητας.

⁷⁶ Δηλαδή των ελέγχων του πρώτου επιπέδου.

⁷⁷ Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων υπεράσπισης του ενδιαφερόμενου μέρους και αφού ζητήσει τη γνώμη της Διαχειριστικής Αρχής.

καθώς και εξειδικευμένες επιθεωρήσεις – στόχους⁷⁸. Συγκεκριμένα ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει την πραγματοποίηση ελέγχων επί των συστημάτων ελέγχων, ελέγχους νομιμότητας και κανονικότητας για όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του Κ.Π.Σ. και των Ε.Π., την πραγματοποίηση δειγματοληπτικών ελέγχων κάθε Ε.Π. και την αξιολόγηση των ελέγχων που έγιναν από τις Διαχειριστικές Αρχές και την Αρχή Πληρωμής, καθώς και των μέτρων και των ενεργειών που υιοθετήθηκαν προκειμένου να συμμορφωθούν οι εμπλεκόμενες αρχές με τα συμπεράσματα των ελέγχων

Σχήμα 3-4: Δομή και Έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

⁷⁸ Δηλαδή η επιτροπή αυτή ασκεί ελέγχους επί των Διαχειριστικών Αρχών των προγραμμάτων, της Αρχής Πληρωμής και των Τελικών Δικαιούχων προκειμένου να εξασφαλίσει τη χρηστή και αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση.

Επιπλέον, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** (με τη συνεργασία και την υποβοήθηση των εθνικών αρχών) μπορεί να διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους στα εθνικά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, καθώς και σε πράξεις που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, για τη διακρίβωση της ορθής και αποτελεσματικής χρήσης των κοινοτικών πόρων.

3.6. Άλλες περιπτώσεις Διαχείρισης και Ελέγχου των Κ.Π.Σ.

Έχοντας περιγράψει αναλυτικά το πλαίσιο διαχείρισης και ελέγχου του 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης στην Ελλάδα, θα ήταν χρήσιμη μια παράθεση του πως έχουν εφαρμόσει τον Κανονισμό των Διαρθρωτικών Ταμείων και κάποιες άλλες χώρες – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τα δικά τους πολιτικά και διαχειριστικά μοντέλα και δεδομένα.

Το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του Κ.Π.Σ. της **Δημοκρατία της Τσεχίας** είναι παρόμοιο⁷⁹ με της χώρας μας. Ιδρύεται μια Διαχειριστική Αρχή για το σύνολο του Κ.Π.Σ. και μια υπεύθυνη για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, με τη διαφορά ότι η Δ.Α. του Κ.Π.Σ. δεν είναι υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών (όπως ισχύει στην Ελλάδα) αλλά του Υπουργείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, το οποίο περιλαμβάνει εξειδικευμένο *Τμήμα Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης*. Επίσης, σε αντιστοιχία με την ελληνική Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης, ιδρύεται μια *Επιτροπή Καθοδήγησης του Κ.Π.Σ.* η οποία είναι ένα καθαρά συμβουλευτικό σώμα που συμβουλεύει και υποστηρίζει τη δράση της Διαχειριστικής Αρχής του Κ.Π.Σ. και των Ε.Π. Καινοτομία σε σχέση με τη χώρα μας αποτελούν τα *Intermediate Bodies* τα οποία είναι ιδιωτικές ή δημόσιες αρχές (ορίζεται ένα Σώμα για κάθε Μέτρο του Κ.Π.Σ.) που δρουν υπό την καθοδήγηση των Διαχειριστικών Αρχών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ή πραγματοποιούν στο όνομά τους δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με τους τελικούς δικαιούχους. Τόσο οι αρμοδιότητες όσο και η δομή των Επιτροπών Παρακολούθησης είναι παρόμοια με της χώρας μας. Μόνη

⁷⁹ Community Support Framework 2004 – 2006, Czech Republic

διαφορά εμφανίζεται στην κατάρτιση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της Επιτροπής Παρακολούθησης, όπου ενώ στην Ελλάδα είναι εσωτερική διαδικασία της επιτροπής η οποία εγκρίνεται από την Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ., στη Δημοκρατία της Τσεχίας η Δ.Α. προτείνει το σχέδιο του κανονισμού (μετά από διαβούλευση με τους εταίρους) και η Επιτροπή Παρακολούθησης το εγκρίνει. Διαφορές εμφανίζονται και ως προς την Αρχή Πληρωμής. Ενώ και στην περίπτωση αυτή η Αρχή Πληρωμής ανήκει στο Υπουργείο Οικονομικών, ο τρόπος λειτουργίας της διαφέρει ως προς το γεγονός ότι εκχωρεί ορισμένες αρμοδιότητες⁸⁰ σε *Τμήματα Πληρωμών (Paying Units)* τα οποία υπάγονται σε Υπουργεία υπεύθυνα για κάποια Επιχειρησιακό Πρόγραμμα⁸¹. Τέλος, ο έλεγχος γίνεται και εδώ σε τρία επίπεδα, από την εκάστοτε Δ.Α. των Ε.Π., από το Υπουργείο Οικονομικών της χώρας και από την Ανώτατη Αρχή Ελέγχου (Supreme Control Office).

Όσον αφορά την **Ουγγαρία**⁸², η Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ είναι το Τμήμα Εθνικού Αναπτυξιακού Σχεδίου και Ευρωπαϊκών Πόρων στο Υπουργείο (άνευ χαρτοφυλακίου) Συντονισμού Θεμάτων Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι υπό την ευθύνη μιας ξεχωριστής Διαχειριστικής Αρχής. Η Δ.Α. του Κ.Π.Σ υποβοηθείται στο έργο της από την *Διαχειριστική Επιτροπή του Κ.Π.Σ. (CSF Management Committee)* η οποία αντιμετωπίζει καθημερινά διαχειριστικά και διοικητικά ζητήματα οριζόντιου χαρακτήρα όλων των Ε.Π. και των Ταμείων, καθώς και του Ταμείου Συνοχής. Τόσο η Δ.Α. του Κ.Π.Σ. όσο και οι Δ.Α. των Ε.Π. υποστηρίζονται από *ομάδες εργασίας (working groups)* που διασφαλίζουν το συνεχή συντονισμό ανάμεσα στα Υπουργεία, τις Αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι αρμοδιότητες και οι λειτουργίες των Επιτροπών Παρακολούθησης και της Αρχής Πληρωμής είναι παρόμοιες με το ελληνικό σύστημα. Όσον αφορά τον *εσωτερικό έλεγχο*, γίνεται από *Σώματα Εσωτερικού Ελέγχου* υπό τα αντίστοιχα Υπουργεία και από τα *Ευδιάμεσα*

⁸⁰ Στην Ελλάδα η υπηρεσία της Αρχής Πληρωμής είναι μια και είναι υπεύθυνη για το σύνολο του Κ.Π.Σ. και για το Ταμείο Συνοχής.

⁸¹ Έχει προβλεφθεί ώστε ο ρόλος των Τμημάτων Πληρωμών να διαχωρίζεται σαφώς από το ρόλο της Διαχειριστικής Αρχής του Επιχειρησιακού Προγράμματος και συστεγάζεται στο ίδιο Υπουργείο.

⁸² Community Support Framework 2004 – 2006, Republic of Hungary

Σώματα (Intermediate Bodies). Εσωτερικό έλεγχο διενεργεί επίσης και η *Κυβερνητική Ελεγκτική Αρχή* (Government Control Office). Για το συντονισμό των ελέγχων ιδρύθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών η *Συμβουλευτική Διϋπουργική Επιτροπή Δημοσίου Εσωτερικού Χρηματοδοτικού Ελέγχου* για να συντονίζει, εναρμονίζει, τη χρηματοδοτική διαχείριση, έλεγχο και τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των υπουργείων σε σχέση με τα Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Τη συνολική Επίβλεψη των εσωτερικών ελέγχων έχει το Υπουργείο Οικονομικών.

Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελεί το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης της **B. Ιρλανδίας**⁸³. Αποτελείται από δύο μόνο Επιχειρησιακά Προγράμματα. Για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «*Μεταβατικός Στόχος 1*» υπεύθυνη Διαχειριστική Αρχή είναι το Υπουργείο Οικονομικών, ενώ για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «*PEACE II*» το ρόλο της Διαχειριστικής Αρχής κατέχει η Αρχή Ειδικών Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Υπάρχει μια Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία αποτελείται από εκπροσώπους της πολιτικής ηγεσίας, των επιχειρήσεων, εργατικών σωματείων, του τομέα της γεωργίας, περιφερειακών συμβουλίων, εκπροσώπους περιβαλλοντικών συμφερόντων και ίσων ευκαιριών ενώ παράλληλα γίνεται προσπάθεια (θεσμοθετημένα) εξασφάλισης ίσου αριθμού μελών ανδρών-γυναικών σε αυτή. Τέλος σημαντική διαφορά εμφανίζεται ως προς τη λειτουργία της Αρχής Πληρωμής. Στην περίπτωση αυτή υπάρχουν τρεις Αρχές Πληρωμής, μια για κάθε Διαρθρωτικό Ταμείο. Έτσι για το Ε.Τ.Π.Α. υπεύθυνη Αρχή Πληρωμής είναι το Τμήμα Οικονομικών και Προσωπικού, για το Ε.Κ.Τ. το Τμήμα Ανώτατης Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης και για το Ε.Γ.Τ.Π.Ε. το Τμήμα Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης των αντίστοιχων Υπουργείων.

Η περίπτωση της **Πολωνίας**⁸⁴ δε διαφέρει πολύ από τη χώρα μας. Τόσο οι Διαχειριστικές Αρχές και οι Επιτροπές Παρακολούθησης, όσο και η Αρχή Πληρωμής ακολουθούν το ίδιο πρότυπο. Διαφορές εμφανίζονται κυρίως ως προς τα υποστηρικτικά σώματα, τα οποία υποβοηθούν τη λειτουργία και

⁸³ Summary Community Support Framework 2000 – 2006, Northern Ireland

⁸⁴ Community Support Framework “Promoting Economic Growth and an environment for job creation”, Brussels – Warsaw, December 2003

το έργο των ανωτέρω Αρχών. Έτσι, Για κάθε Διαρθρωτικό Ταμείο λειτουργεί μια *Εθνική Μονάδα Παρακολούθησης (National Monitoring Unit)* και μια *Μονάδα Ελέγχου (Control Unit)* που ιδρύονται στα Υπουργεία Οικονομικών και Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και οι οποίες παρακολουθούν την εφαρμογή των κανόνων καταλληλότητας και συγχρηματοδότησης των δαπανών των Διαρθρωτικών Ταμείων. Όσον αφορά τη διαδικασία των ελέγχων, δειγματοληπτικοί έλεγχοι γίνονται από 16 ελεγκτικές αρχές του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίες αναφέρουν στο *Γραφείο Διεθνών Χρηματοοικονομικών Σχέσεων* του ίδιου Υπουργείου. Για τον εσωτερικό έλεγχο, κάθε Υπουργείο που συμμετέχει σε κάποιο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έχει ιδρύσει ένα *Σώμα Εσωτερικού Ελέγχου* (τα οποία έχουν και συμβουλευτικό ρόλο προς τους τελικούς δικαιούχους). Το συντονισμό των ελέγχων κάνει ο *Γενικός Επιθεωρητής Εσωτερικών Ελέγχων* ο οποίος αναφέρει άμεσα στον Υπουργό των Οικονομικών για δραστηριότητες χρηματοδοτικών ροών και θέματα εσωτερικού συντονισμού των ελέγχων.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η περίπτωση της **Πορτογαλίας**⁸⁵, όπου η Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. είναι ένα ακαδημαϊκό σώμα που αποτελείται από τους διευθυντές των Αρχών που είναι υπεύθυνες για τη Διαχείριση κάθε ενός Διαρθρωτικού Ταμείου και του Ταμείου Συνοχής, προεδρεύεται από τον εθνικό συνομιλητή του Ε.Τ.Π.Α. και εκπροσωπείται από το Γενικό Γραμματέα Περιφερειακής Πολιτικής. Το έργο της Δ.Α. υποστηρίζεται από μια *Μονάδα Τεχνικής Υποστήριξης* η οποία συνεργάζεται με το Γενικό Γραμματέα Περιφερειακής Πολιτικής. Δεν υπάρχουν ξεχωριστές Διαχειριστικές Αρχές Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, για το κάθε Ε.Π. υπεύθυνος είναι ένας Manager ο οποίος υποστηρίζεται από μια *Μονάδα Διαχείρισης* και από *Μονάδες Τεχνικής Υποστήριξης*. Επίσης, όπως και στην περίπτωση της Β. Ιρλανδίας, υπάρχουν συνολικά τέσσερις Αρχές Πληρωμής: μία για κάθε Διαρθρωτικό Ταμείο και μια για το Ταμείο Συνοχής. Όσον αφορά τις Επιτροπές Παρακολούθησης και το σύστημα εσωτερικών ελέγχων, ακολουθούνται παρόμοιες διαδικασίες με αυτές της χώρας μας.

⁸⁵ Community Support Framework 2000 – 2006, Portugal

Τέλος, θα γίνει αναφορά στο σύστημα διαχείρισης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης της **Ισπανίας**⁸⁶. Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. είναι η *Γενική Διεύθυνση Κοινοτικών Πόρων και Περιφερειακής Χρηματοδότησης* του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία συνεργάζεται με τις άλλες Μονάδες Διαχείρισης των Διαρθρωτικών Ταμείων της Κυβέρνησης και με τις Αρχές των Αυτόνομων Κοινοτήτων της χώρας. Ως Διαχειριστική Αρχή των πολυταμειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ορίζεται εκείνη η Διοικητική Αρχή που είναι υπεύθυνη για το Διαρθρωτικό Ταμείο που παρέχει το μεγαλύτερο ποσοστό χρηματοδότησης στο συγκεκριμένο Ε.Π. Αντίστοιχα ορίζονται και οι Διαχειριστικές Αρχές των μονοταμειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Οι Αρχές Πληρωμής είναι μια για κάθε Διαρθρωτικό Ταμείο και ανήκουν στο Υπουργείο Οικονομικών, στο Υπουργείο Απασχόλησης, Κοινωνικών Θεμάτων και Γεωργίας, στο Υπουργείο Αλιείας και στο Υπουργείο Τροφίμων. Όσον αφορά την Επιτροπή Παρακολούθησης, η ίδρυση και η κατάρτιση του εσωτερικού της κανονισμού γίνεται όπως και στην Ελλάδα με τη μόνη διαφορά ότι υπάρχουν *δύο παρακλάδια Επιτροπής Παρακολούθησης*, ένα για τα Τομεακά και ένα για τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα. Τέλος, υπεύθυνες για τον εσωτερικό έλεγχο είναι οι Διαχειριστικές Αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και ο συντονισμός μεταξύ τους γίνεται από το *Τμήμα Δημόσιων Λογαριασμών*.

⁸⁶ Community Support Framework (2000 – 2006) for Spanish Objective 1 Regions (Summary)

**4. Κεφάλαιο 4^ο: Πορεία Υλοποίησης Γ' Κοινοτικού
Πλαισίου Στήριξης – Έρευνα
Απορροφητικότητα**

4.1. Εισαγωγή

Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενες ενότητες, η Ελλάδα διανύει την 3^η προγραμματική περίοδο 2000 – 2006 υλοποιώντας το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, το οποίο ολοκληρώνεται ως προς τις νομικές του δεσμεύσεις το 2006 και ως προς το διαχειριστικό του «κλείσιμο» το 2009.

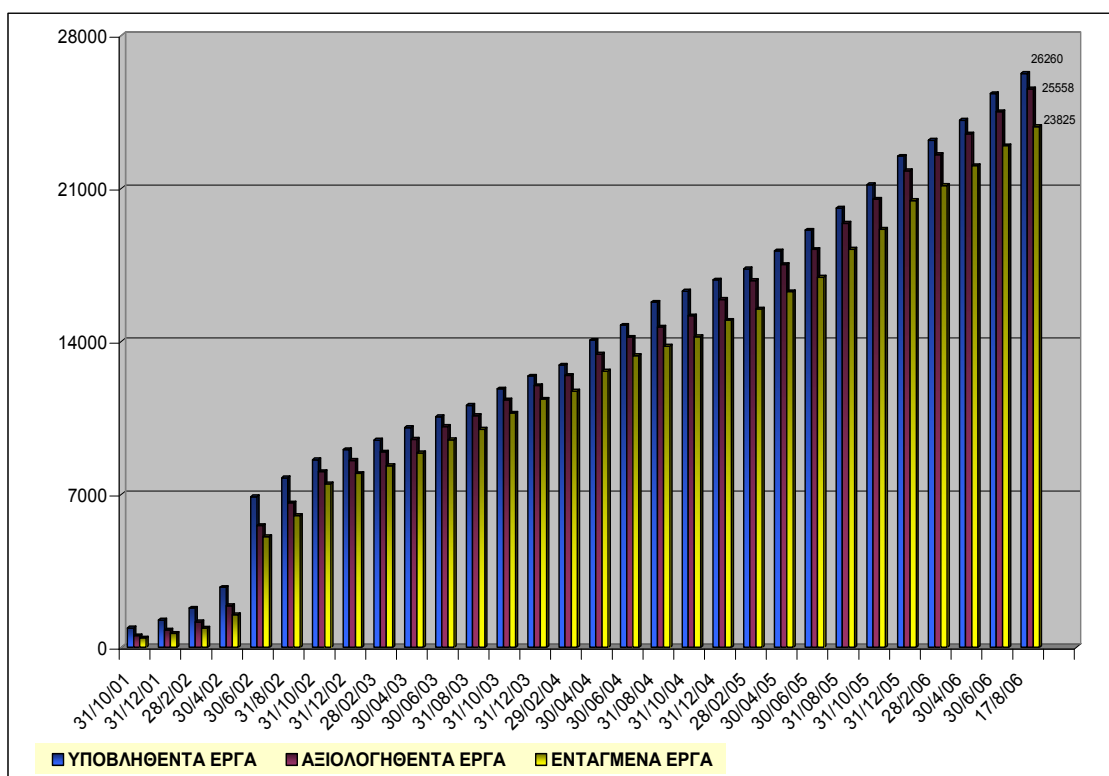
Η υλοποίηση του Γ' Κ.Π.Σ. εμφάνισε πολλές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους. Το Γ' Κ.Π.Σ. όχι μόνο απαιτεί την ύπαρξη των πόρων του κράτους – μέλους και την εκταμίευσή τους σε πρώτη φάση, αλλά εισήγαγε νέες, ανεξάρτητες αρχές διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του κάθε τομέα, διαμόρφωσε νέα χρηματοδοτικά σχήματα και όρους και οικοδόμησε ένα νέο Ενιαίο Πληροφοριακό Σύστημα το «Εργόγραμμα», το οποίο συγκεντρώνει όλη τη διαδρομή υλοποίησης όλων των έργων, με ιδιαίτερα λεπτομερειακή καταγραφή⁸⁷. Επιπλέον έθεσε χρονικούς περιορισμούς στις ταχύτητες απορρόφησης των πόρων καθώς και ποσοτικούς περιορισμούς στους ετήσιους ρυθμούς απορρόφησης, με τη μη ικανοποίηση των περιορισμών αυτών να σημαίνει ακόμη και την επιστροφή πόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα Συστήματα Διαχείρισης και Ελέγχου του Γ' Κ.Π.Σ. αναμορφώνονται και βελτιώνονται συνεχώς, μέσω περαιτέρω τυποποίησης των διαδικασιών και των διαχειριστικών/ελεγκτικών εργαλείων καθώς και μέσω της πλήρους ενσωμάτωσης του Κοινοτικού Δικαίου στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Παράλληλα, η πρόοδος των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων παρακολουθείται συστηματικά με μέτρα επιτάχυνσης των ρυθμών εκτέλεσης των έργων (crash programs), αντιμετώπισης των απαιτήσεων του κανόνα N+2, και σταδιακής εξυγίανσης των Προγραμμάτων. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης των Προγραμμάτων, έχει σχεδιαστεί σύστημα

⁸⁷ Γ.Πειράκης και Γ.Ψυχάρης, «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2004

προβλέψεων των απορροφήσεων, βάσει του οποίου εντοπίζονται υστερήσεις και προσδιορίζονται ενέργειες και μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Επίσης, για την επιτάχυνση των διαδικασιών χρηματοροών εφαρμόζονται είτε τυποποιημένα είτε κατά περίπτωση, διαδικασίες συντονισμού και απλοποίησης, της λειτουργίας του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Διάγραμμα 4-1: Διαχρονική Εξέλιξη Αριθμού Υποβληθέντων, Αξιολογηθέντων και Ενταγμένων Έργων

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 17/8/2006)

Με βάση τα παραπάνω η πορεία υλοποίησης του Κ.Π.Σ. αποτυπώνεται ως ακολούθως: Σύμφωνα με τα στοιχεία προόδου που έχουν καταχωρηθεί στο Ο.Π.Σ. μέχρι 1/06/2006, οι αποφάσεις ένταξης των συγχρηματοδοτούμενων έργων ανέρχονται στο 98,4% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Γ' Κ.Π.Σ. Το μέγεθος αυτό αντιστοιχεί με την έγκριση προς εκτέλεση περίπου **23.000 έργων**, με προσδιορισμένους στόχους, χρονοδιαγράμματα και προϋπολογισμό. Οι αναληφθείσες νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται στο 67% των πόρων της δημόσιας δαπάνης του Κ.Π.Σ. ενώ έχει απορροφηθεί το 44% των πόρων της δημόσιας

δαπάνης του Κ.Π.Σ. Αναλυτικότερα, σε ότι αφορά τα **Τομεακά Προγράμματα**, η δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων ανέρχεται στο 95%, οι νομικές δεσμεύσεις καλύπτουν το 66,2% των αντίστοιχων πόρων της δημόσιας δαπάνης ενώ το ποσοστό των πραγματοποιηθέντων δαπανών ανέρχεται στο 44,3% των πόρων. Στα **Περιφερειακά Προγράμματα**, η δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων ανέρχεται στο 106,1%, οι νομικές δεσμεύσεις καλύπτουν το 68,4% των αντίστοιχων πόρων της δημόσιας δαπάνης ενώ το ποσοστό των πραγματοποιηθέντων δαπανών ανέρχεται στο 41,8% των πόρων⁸⁸.

4.2. Πορεία Υλοποίησης Γ' Κ.Π.Σ. ανά Άξονα Προτεραιότητας

Εκτός από την χρηματοδοτική πρόοδο της πορείας απορρόφησης των πόρων του Γ' Κ.Π.Σ., πολύ σημαντικό (ίσως και το σημαντικότερο) ρόλο κατέχει και η πορεία του φυσικού αντικείμενου των παρεμβάσεων. Εν συνεχεία θα παρουσιαστούν τα Επιχειρησιακά Προγράμματα ανά Άξονα Προτεραιότητας, συνοδευόμενα από κάποια οικονομικά στοιχεία και από έναν αριθμό ενδεικτικών δράσεων που έχουν υλοποιηθεί σε καθένα από αυτά. Στο παράρτημα της παρούσης εργασίας παρατίθενται αναλυτικά οι ποσοτικοποιημένοι στόχοι των Τομεακών και Περιφερειακών Ε.Π., καθώς επίσης και η πορεία υλοποίησης του φυσικού και του οικονομικού αντικείμενου του συνόλου του Γ' Κ.Π.Σ., αλλά και ειδικότερα των Τ.Ε.Π., των Π.Ε.Π. και του Ταμείου Συνοχής.

⁸⁸ Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Διαχειριστική Αρχή Γ' Κ.Π.Σ.

4.2.1. Άξονας Προτεραιότητας 1: Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων και Προώθηση της Απασχόλησης**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Αρχική Κατάρτιση»**

Στο Ε.Π. «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση», οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 70% των πόρων της δημόσιας δαπάνης η δε απορρόφηση στο 49%. Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις και προκλήσεις της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας καθώς και η δημιουργία ίσων ευκαιριών για όλους, ώστε να καταπολεμηθούν φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού. Στο πλαίσιο του Προγράμματος (ενδεικτικά) υλοποιούνται οι παρακάτω δράσεις :

- Επιμόρφωση 7.783 εκπαιδευτικών σε προγράμματα ειδικής αγωγής για μαθητές με ειδικές ανάγκες
- Προγράμματα σπουδών για 92.180 μαθητές με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες
- Προγράμματα Πρόσθετης διδακτικής στήριξης για 232.400 μαθητές
- Προγράμματα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου με τη συμμετοχή 14.471 σχολικών μονάδων με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχομένης εκπαίδευσης
- Υλοποίηση 82 νέων προγραμμάτων Μεταπτυχιακών σπουδών
- Έκδοση 455 νέων βιβλίων για τα ΤΕΕ
- Προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου καθώς και Προγράμματα Σπουδών Επιλογής σε ΑΕΙ και ΤΕΙ στα οποία συμμετέχουν 21.806 φοιτητές στο πλαίσιο της δια βίου Εκπαίδευσης
- Υποστήριξη και πληροφόρηση 26.519 φοιτητών μέσω των γραφείων Διασύνδεσης σε θέματα επιχειρηματικότητας

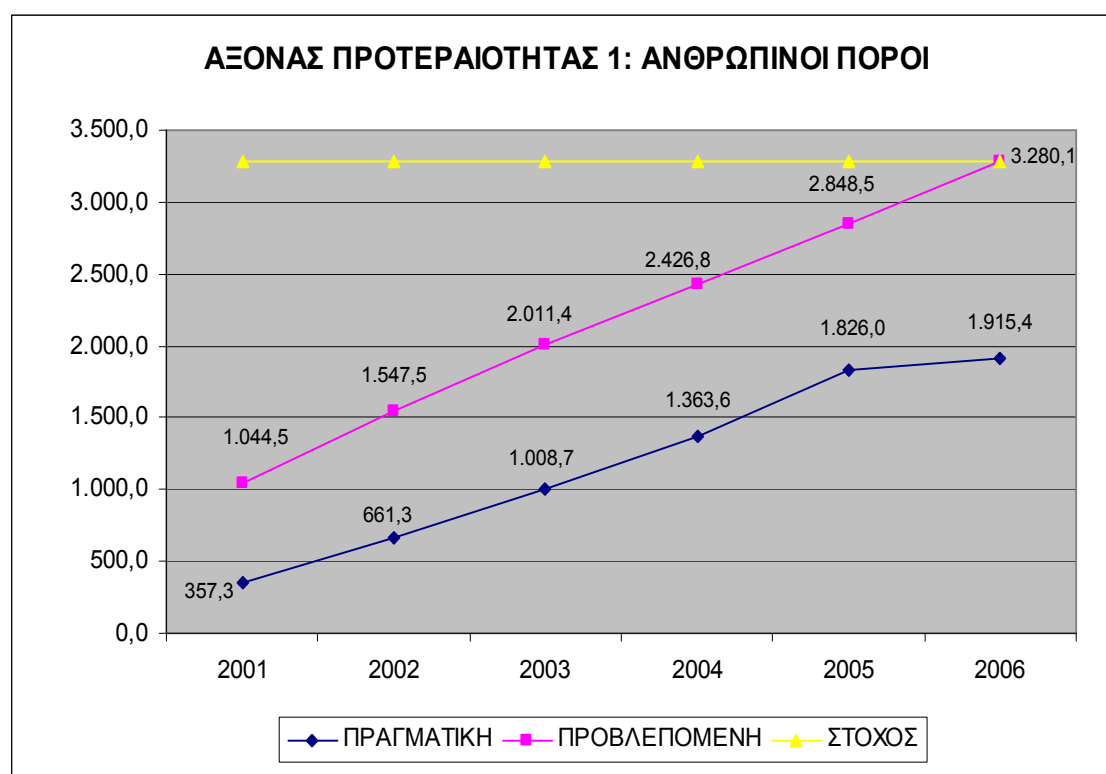
- Συμπληρωματικός εξοπλισμός σε 25 Πανεπιστήμια και 30 βιβλιοθήκες Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Κτιριακές παρεμβάσεις σε 422 Εργαστήρια Φυσικών Επιστημών Ενιαίων Λυκείων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»

Στο Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 79% των πόρων, η δε απορρόφηση στο 51%. Από τις δράσεις του προγράμματος και έως τα τέλη Απριλίου 2006, είχαν ωφεληθεί συνολικά 387.485 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, 130.018 άτομα από δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης, 93.186 άτομα (άνεργοι) από προγράμματα κατάρτισης, 127.536 εργαζόμενοι από ενέργειες κατάρτισης, 15.711 γυναίκες από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, 27.360 άτομα ευπαθών ομάδων⁸⁹. Οι γυναίκες ωφελούνται επιπλέον από τις δράσεις ενίσχυσης της λειτουργίας και αναβάθμισης υπηρεσιών εξυπηρέτησης παιδιών, ηλικιωμένων και λοιπών ομάδων που χρήζουν φροντίδας (396 δομές κοινωνικής φροντίδας), αλλά και από την προνομιόδοτηση της υψηλής συμμετοχής των γυναικών στις ως άνω δράσεις (άνω του 60%). Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού και της αναβάθμισης του Οργανισμού Απασχόλησης και Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) λειτουργούν 78 Κέντρα Προώθησης στην Απασχόληση και αναβαθμίστηκαν 15 Τοπικές Υπηρεσίες Απασχόλησης, που λειτουργούν ως μοναδικά σημεία εξυπηρέτησης των ανέργων και επιχειρήσεων (one stop shop).

⁸⁹ Στοιχεία από το φάκελο της «9^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Γ' Κ.Π.Σ.»

Διάγραμμα 4-2: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινωνικών Πόρων Α.Π. 1

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 1/6/2006, Μονάδα: εκατ. €), ίδια επεξεργασία

4.2.2. Άξονας Προτεραιότητας 2: Μεταφορές

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Οδικό Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη»

Στο Ε.Π. «Οδικό Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 61% η δε απορρόφηση στο 46% των πόρων αντίστοιχα. Στον τομέα των οδικών μεταφορών έχει ολοκληρωθεί ο περιφερειακός δακτύλιος της Αττικής, η ζεύξη Ρίου Αντιρρίου και η Λεωφόρος Κηφισού, ενώ συνεχίζεται η εκτέλεση των μεγάλων οδικών έργων στους άξονες του ΠΑΘΕ και της ΕΓΝΑΤΙΑΣ. Παράλληλα βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή τμημάτων του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης. Στον τομέα της αστικής ανάπτυξης συνεχίζεται η κατασκευή των επεκτάσεων του Μετρό της Αθήνας, ενώ έχει ήδη δημοπρατηθεί το έργο του Μετρό Θεσσαλονίκης. Στον τομέα των λιμενικών υποδομών εκτελούνται έργα σε λιμάνια εθνικής σημασίας, όπως στα λιμάνια Πάτρας, Βόλου και Καβάλας. Σε ότι αφορά

τις παραχωρήσεις αυτοκινητοδρόμων, βρίσκονται σε εξέλιξη οι διαγωνισμοί για τη σύναψη έξι συμβάσεων παραχώρησης⁹⁰, από τους οποίους, στους τρεις έχει ήδη αναδειχθεί προσωρινός ανάδοχος, σε έναν υπάρχει οριστικός ανάδοχος και πρόκειται να υπογραφεί σύμβαση και για τους υπόλοιπους σύμφωνα με τα έως σήμερα δεδομένα προβλέπεται ανάδειξη προσωρινού αναδόχου εντός του τελευταίου 4-μήνου του 2006. Συνολικά για το Πρόγραμμα έχουν ήδη εκδοθεί πέντε εγκριτικές αποφάσεις για τη συγχρηματοδότηση Μεγάλων Έργων ενώ εκκρεμεί η έκδοση τριών ακόμη αποφάσεων.

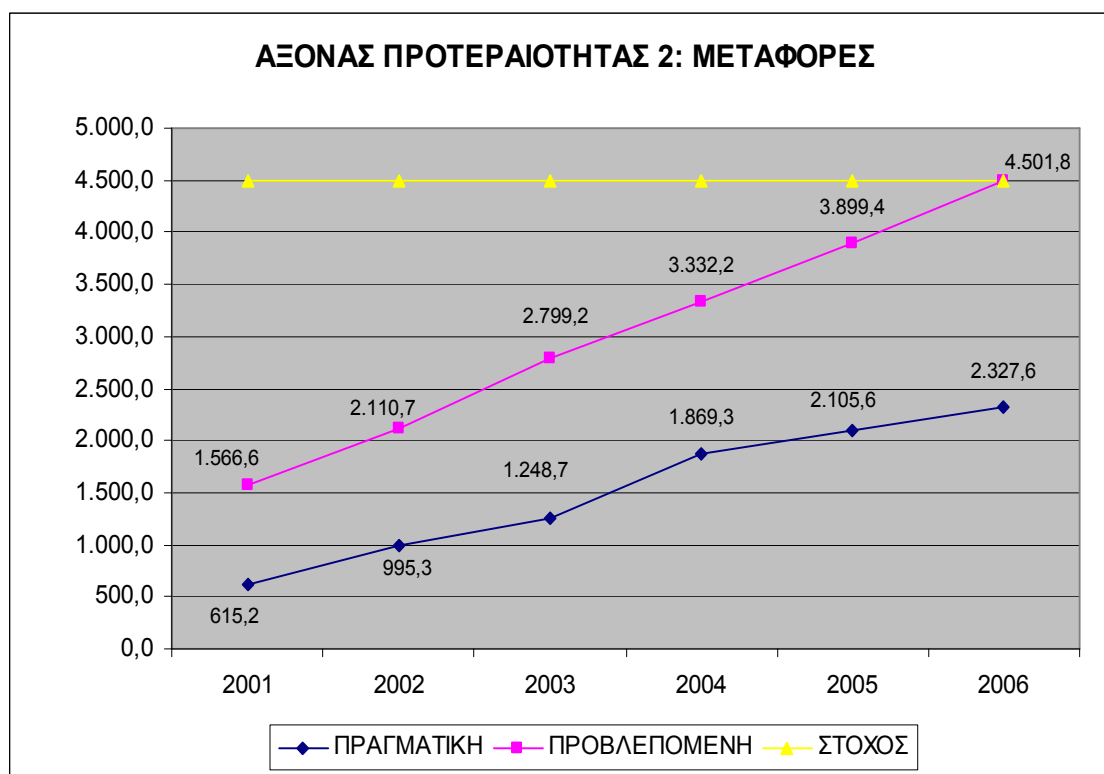
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Σιδηρόδρομοι, Αστικές Συγκοινωνίες, Αεροδρόμια»

Στο Ε.Π. «Σιδηρόδρομοι, Αστικές Συγκοινωνίες, Αεροδρόμια» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 61% η δε απορρόφηση στο 39% των πόρων του, έχουν εκδοθεί οι εγκριτικές αποφάσεις για οκτώ Μεγάλα Έργα (από τα ένδεκα προβλεπόμενα), ενώ αναμένονται οι σχετικές αποφάσεις για τρία ακόμα. Στο πλαίσιο του Προγράμματος αυτού έχουν ήδη κατασκευαστεί και έχουν δοθεί προς χρήση στο κοινό έργα σημαντικών επιπτώσεων στη βελτίωση των αστικών συγκοινωνιών όπως ο Προαστιακός Σιδηρόδρομος, ο οποίος έχει ολοκληρωθεί πλήρως ως προς την κατασκευή της υποδομής και επιδομής και σε μεγάλο βαθμό ως προς τη σηματοδότηση και ηλεκτροκίνησή του. Επίσης έχει αποδοθεί στο κοινό το έργο της «Αναβάθμισης των 22 σταθμών του ΗΣΑΠ». Τα δε έργα αναβάθμισης της γραμμής Πειραιάς – Κηφισιά και κλιματισμού των συρμών είναι σε φάση ανάδειξης προσωρινού αναδόχου. Με τον τρόπο αυτό ολοκληρώνονται οι επεμβάσεις εκσυγχρονισμού των ηλεκτρικών σιδηροδρόμων κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Παράλληλα, έχουν αποδοθεί στο κοινό τα «Κατασκευαστικά έργα ανάπτυξης σύγχρονου τροχιόδρομου στην μείζονα περιοχή της Αθήνας (Τράμ)» και έχει ξεκινήσει η βασική

⁹⁰ Οι διαγωνισμοί αυτοί είναι οι εξής: 1. Υποθαλάσσια Αρτηρία Θεσσαλονίκης, 2. ΠΑΘΕ (Μαλιακός – Κλειδί), 3. Ιόνια Οδός (Αντίρριο – Ιωάννινα), 4. Κόρινθος – Τρίπολη – Καλαμάτα και Λεύκτρο – Σπάρτη, 5. Αυτοκινητόδρομος Κεντρικής Ελλάδας (Ε65) και 6. Ελευσίνα – Κόρινθος – Πάτρα – Πύργος – Τσακώνα.

εργολαβία του Μεγάλου Έργου της επέκτασης του διαδρόμου στο Α/Δ “ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ”.

Διάγραμμα 4-3: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 2

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 1/6/2006, Μονάδα: εκατ. €), ίδια επεξεργασία

4.2.3. Άξονας Προτεραιότητας 3: Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα»

Στο Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 77%, η δε απορρόφηση στο 44% των πόρων αντίστοιχα. Στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου και για τον τομέα της μεταποίησης ολοκληρώθηκαν 356 επενδυτικά σχέδια και βρίσκονται σε εξέλιξη άλλα 259. Επίσης, ενισχύονται 3.215 επιχειρηματικά σχέδια μεταποιητικών Μ.Μ.Ε. και 176 για επενδύσεις Μ.Μ.Ε. σε τεχνολογικό εκσυγχρονισμό. Έχουν εγκριθεί 104 έργα ενίσχυσης περιβαλλοντικών σχεδίων και 29 επενδύσεις για τη δημιουργία/επέκταση μονάδων διαχείρισης και αξιοποίησης αποβλήτων.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Πιστοποιηθείτε» υλοποιούνται 2.535 επενδύσεις για την ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων ποιότητας στους τομείς διαχείρισης ποιότητας, υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας και περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με τα αντίστοιχα πρότυπα του ΕΛ.Ο.Τ.

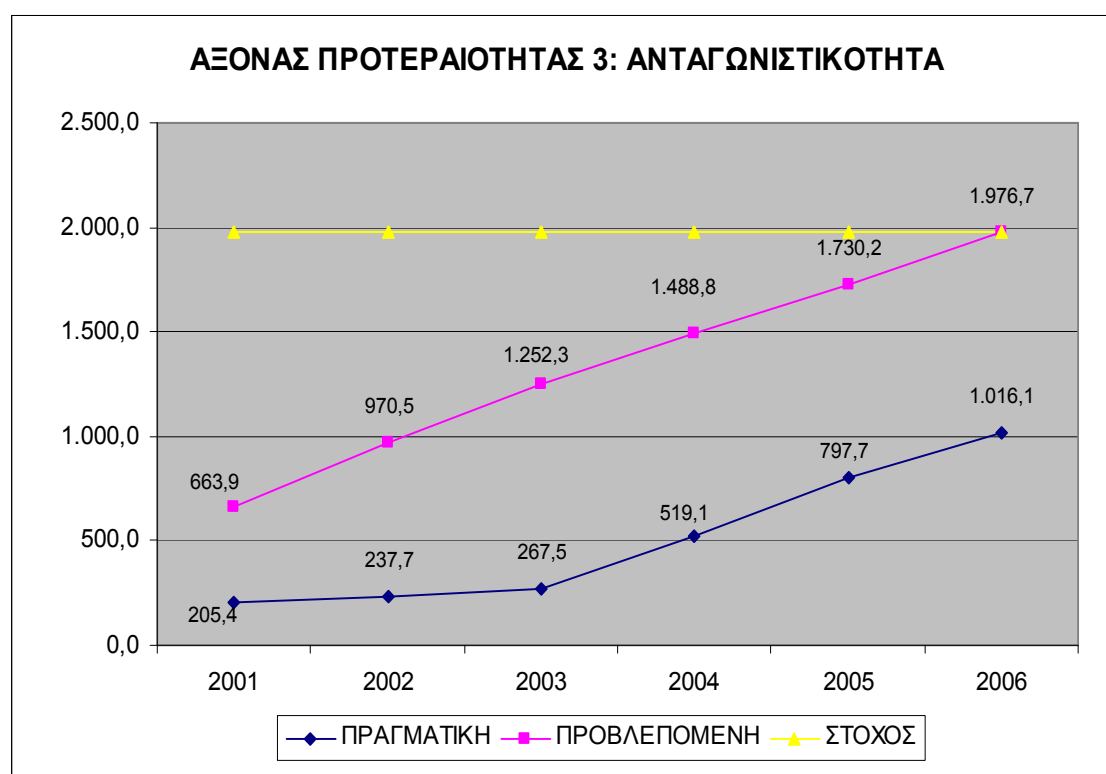
Για τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό της τουριστικής υποδομής χρηματοδοτούνται 208 μεγάλες επενδύσεις εκσυγχρονισμού ξενοδοχείων και camping μέσω του Επενδυτικού Νόμου, 3.650 έργα αναβάθμισης καταλυμάτων μέσω άλλων καθεστώτων ενίσχυσης και 690 επιχειρηματικά σχέδια Μ.Μ.Ε. όλων των κλάδων του τουριστικού τομέα, καθώς και 695 έργα διάδοσης και καθιέρωσης της ελληνικής κουζίνας και ενίσχυσης των επιχειρήσεων για την απόκτηση σήματος ΕΟΤ για την ελληνική κουζίνα⁹¹.

Για τη γυναικεία και νεανική επιχειρηματικότητα ενισχύονται 6.532 δικαιούχοι, ενώ στον τομέα της επιχειρηματικότητας ατόμων με αναπηρίες ενισχύονται 117 δικαιούχοι. Επίσης, για πρώτη φορά εντάσσεται στο πλαίσιο του Γ' Κ.Π.Σ. ο εμπορικός τομέας και ο τομέας των υπηρεσιών μέσω της ενίσχυσης 2.444 εμπορικών επιχειρήσεων και 2.600 Μ.Μ.Ε. παροχής υπηρεσιών.

Σε ότι αφορά τις ιδιωτικές ενεργειακές επενδύσεις, υλοποιούνται συνολικά 314 έργα (αιολικά πάρκα, έργα εξοικονόμησης ενέργειας, έργα συμπαραγωγής ηλεκτρισμού – θερμότητας κ.λ.π.) ενώ ενισχύονται και 21 έργα προώθησης καινοτόμων λύσεων. Τέλος, στο πλαίσιο της έρευνας και τεχνολογίας ενισχύονται 220 έργα Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας (ΠΑΒΕΤ – ΠΑΒΕΤ-NE) και 15 εταιρίες spin-off, υλοποιούνται 119 έργα κοινοπραξιών ερευνητικών και παραγωγικών φορέων σε τομείς εθνικής προτεραιότητας καθώς και 870 έργα διακρατικών συνεργασιών με ερευνητικές ομάδες προερχόμενες από ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα και Επιχειρήσεις. Ακόμη εκτελούνται 23 μεγάλα έργα ανάπτυξης ερευνητικών εργαστηρίων που παρέχουν υπηρεσίες σε επιχειρήσεις και υλοποιούνται 69 έργα ενίσχυσης ερευνητικών Ινστιτούτων με στόχο την ανάδειξη τους σε κέντρα αριστείας στον τομέα τους.

⁹¹ Στοιχεία από το φάκελο της «9^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Γ' Κ.Π.Σ.»

Διάγραμμα 4-4: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 3

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 1/6/2006, Μονάδα: εκατ. €), ίδια επεξεργασία

4.2.4. Άξονας Προτεραιότητας 4: Αγροτική Ανάπτυξη και Αλιεία

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της Υπαιθρου»

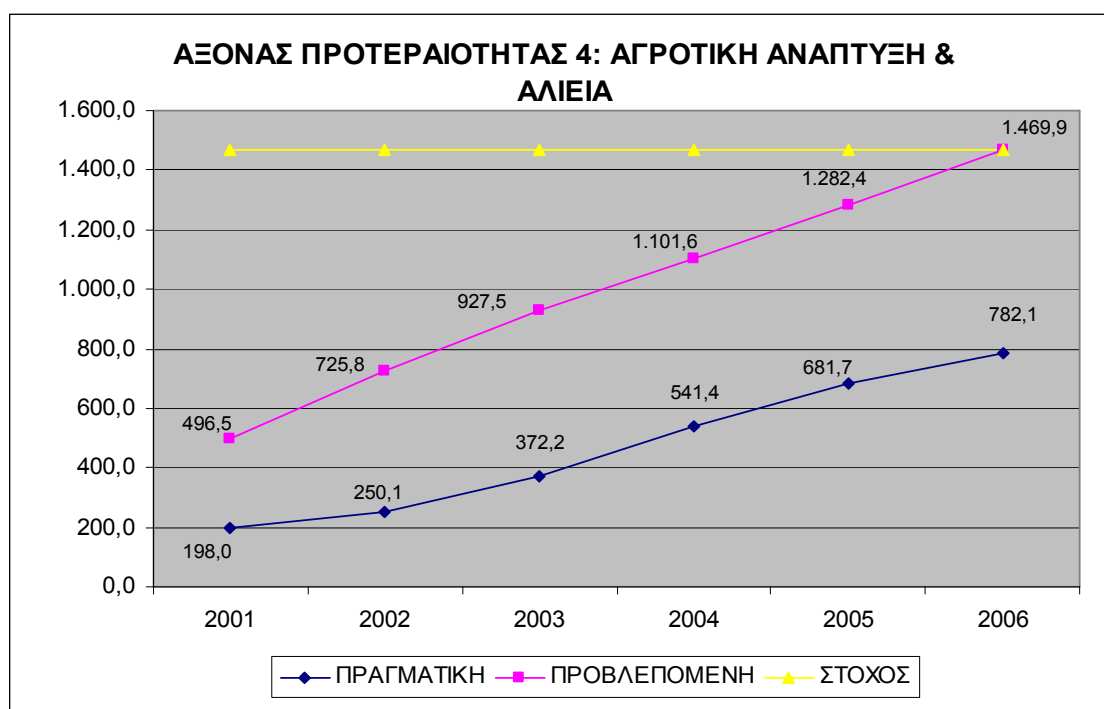
Στο Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της Υπαιθρου» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 72%, η δε απορρόφηση στο 43% των πόρων αντίστοιχα. Στον τομέα της γεωργίας ενισχύονται περισσότεροι από 38.000 δικαιούχοι. Ειδικότερα, χρηματοδοτούνται περίπου 12.900 σχέδια βελτίωσης (επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις), 860 επενδυτικά σχέδια στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, πάνω από 6.500 μικρά και μεγάλα επενδυτικά σχέδια στον τομέα της εμπορίας και μεταποίησης δασοκομικών προϊόντων και 20.000 νέοι

γεωργοί μέσω του καθεστώτος της εφάπαξ πριμοδότησης πρώτης εγκατάστασης.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία»

Στο Ε.Π. «Αλιεία» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 65% η δε απορρόφηση στο 44% των πόρων αντίστοιχα. Από τη μέχρι τώρα υλοποίηση έχουν ωφεληθεί πάνω από 4.300 δικαιούχοι. Ειδικότερα, χρηματοδοτείται η διάλυση 2.401 αλιευτικών σκαφών, η κατασκευή 306 νέων σκαφών, ο εκσυγχρονισμός 505 αλιευτικών σκαφών, η ενίσχυση 195 σχεδίων υδατοκαλλιέργειας και 98 σχεδίων μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων και η ένταξη 519 επαγγελματιών αλιέων στα κοινωνικοοικονομικά μέτρα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα. Επίσης, μέχρι σήμερα έχουν προωθηθεί και ήδη χρηματοδοτούνται δημόσιες υποδομές στον τομέα της αλιείας που αφορούν τη βελτίωση υποδομών και εξοπλισμό 65 αλιευτικών λιμανιών και καταφυγίων.

Διάγραμμα 4-5: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 4

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 1/6/2006, Μονάδα: εκατ. €), ίδια επεξεργασία

4.2.5. Άξονας Προτεραιότητας 5: Ποιότητα Ζωής

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον»

Στο Ε.Π. «Περιβάλλον» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 52% των πόρων της δημόσιας δαπάνης, η δε απορρόφηση στο 33% αντίστοιχα. Έως τώρα έχουν συσταθεί 27 Φορείς Διαχείρισης περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 και παράλληλα προωθούνται οι απαραίτητες θεσμικές, οργανωτικές και διοικητικές ρυθμίσεις για την λειτουργία τους. Εκτός από την Αθήνα και Θεσσαλονίκη, έχει επεκταθεί στις περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η στελέχωση της Μονάδας Τεχνικής Υποστήριξης Έργων Στερεών και Υγρών Αποβλήτων που λειτουργεί στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Επίσης βρίσκεται σε εξέλιξη η στελέχωση και ο εξοπλισμός του Σώματος Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (INSPECTORATE) σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη από όπου αντίστοιχα καλύπτεται η Νότια και Βόρεια Ελλάδα, ενώ ήδη πραγματοποιούνται τακτικοί περιβαλλοντικοί έλεγχοι. Τέλος, με βάση το νέο αναθεωρημένο ΕΠΠΕΡ θα καλυφθούν εκκρεμότητες που αφορούν σε Χώρους Ανεξέλεγκτης Απόθεσης Απορριμμάτων (χωματερές) και Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) για τις οποίες είναι απαραίτητη η άμεση συμμόρφωσή τους με το Κοινοτικό περιβαλλοντικό δίκαιο. Ιδιαίτερα σε σχέση με την αντιμετώπιση του ζητήματος των στερεών αποβλήτων, διαμορφώνονται σε κεντρικό επίπεδο κανονιστικές κατευθύνσεις με στόχο την ενίσχυση των διαδικασιών τήρησης της κοινοτικής νομοθεσίας και εκπλήρωσης των ανελαστικών υποχρεώσεων της χώρας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πολιτισμός»

Στο Ε.Π. «Πολιτισμός» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 72% των πόρων της δημόσιας δαπάνης, η δε απορρόφηση στο 43% αντίστοιχα. Οι συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις έχουν ως στόχους:

- Την Προστασία και ανάδειξη της Πολιτιστικής κληρονομιάς με έργα κατασκευής νέων μουσείων⁹² και έργα αναβάθμισης της υποδομής υφισταμένων Μουσείων αλλά και βελτίωσης των προσφερομένων από αυτά υπηρεσιών. Ενδεικτικά έχουν ενταχθεί τα έργα:
 - Πολιτιστικό Κέντρο Μουσείου Μπενάκη
 - Μελέτη Κατασκευή του Νέου Μουσείου Πατρών
 - Επέκταση Αρχαιολογικού Μουσείου Ιωαννίνων
 - Ολοκλήρωση Διαχρονικού Μουσείου Λάρισας
- Την προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων. Ενδεικτικά στο πλαίσιο αυτής της παρέμβασης υλοποιήθηκε το πρόγραμμα ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας και είναι σε εξέλιξη που αφορούν στα μνημεία Ακροπόλεως, Επιδαύρου, Δήλου, Κνωσού, Νικόπολης και Πέλλας.
- Την Ανάπτυξη Σύγχρονου Πολιτισμού με την ενίσχυση υποδομών και την ανάπτυξη και προώθηση μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων. Στο πλαίσιο της παρέμβασης αυτής χρηματοδοτούνται τα έργα :
 - Κινηματοθέατρο Αστέρια του Δήμου Σερρών
 - Μεγάλα επικοινωνιακά γεγονότα του ΚΑΠΠΑ
 - Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
 - Συνεδριακό Πολιτιστικό Κέντρο Θεσσαλονίκης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υγεία – Πρόνοια»

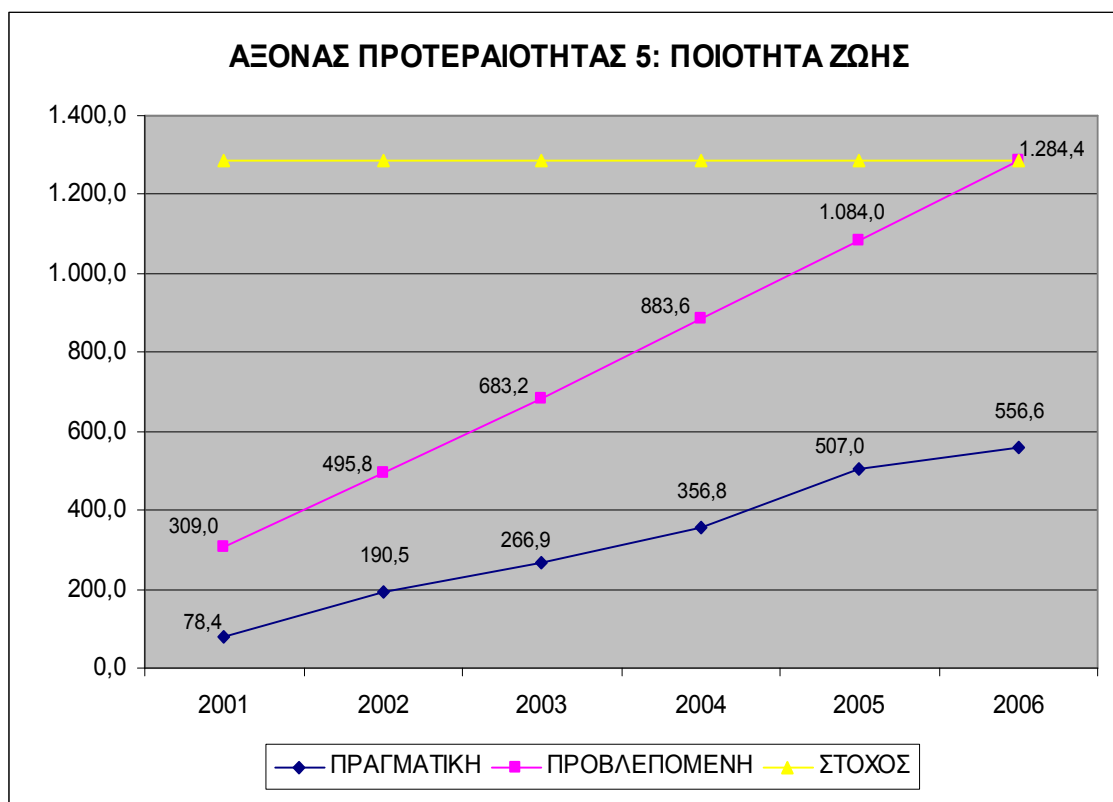
Στο Ε.Π. «Υγεία – Πρόνοια» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 64% των πόρων της δημόσιας δαπάνης, η δε απορρόφηση στο 44% αντίστοιχα.

⁹² περιλαμβανομένης και της ανέγερσης του Νέου Μουσείου Ακρόπολης

Στον **τομέα της Υγείας** ολοκληρώθηκαν τα Κέντρα Υγείας Αστικού Τύπου στο Δήμο Αχαρνών «Πολυκλινική» και στα Καλύβια Αττικής. Βρίσκονται σε εξέλιξη η αναβάθμιση του υπάρχοντος εξοπλισμού Κέντρων Υγείας Αγροτικού Τύπου, η αναβάθμιση κτιρίων και εξοπλισμού των Διοικήσεων Υγειονομικής Περιφέρειας της Αττικής, Ηπείρου, Θεσσαλίας, Κρήτης, Πελοποννήσου, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και η προμήθεια εξοπλισμού (ιατρικός, ξενοδοχειακός, υψηλής βιοϊατρικής τεχνολογίας) σε 15 νοσοκομεία της Αττικής και Πειραιά, 7 της Θεσσαλονίκης και 17 στην υπόλοιπη χώρα. Στον τομέα της ψυχικής υγείας λειτουργούν 159 δομές αποασυλοποίησης (ξενώνες, οικοτροφεία, προστατευμένα διαμερίσματα), συνολικής δυναμικότητας 1.431 κλινών και 31 κοινοτικές δομές ψυχικής υγείας. Τις ως άνω δομές στελεχώνουν 2.077 άτομα.

Στον **τομέα της πρόνοιας** έχουν τεθεί σε λειτουργία 94 γραφεία κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών σε ισάριθμους δήμους, από τα οποία έχουν εξυπηρετηθεί 57.812 άτομα. Στα γραφεία κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών απασχολούνται 179 κοινωνικοί επιστήμονες, οι οποίοι έχουν προσφέρει υπηρεσίες που αντιστοιχούν σε συνολικά 450.150 ανθρωπόωρες παροχής υπηρεσιών. Επιπλέον, έχουν ξεκινήσει τη λειτουργία τους 21 δομές αποϊδρυματοποίησης. Μέχρι σήμερα οι ανωτέρω δομές έχουν στελεχωθεί με 99 επαγγελματίες πρόνοιας.

Διάγραμμα 4-6: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινωνικών Πόρων Α.Π. 5

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 1/6/2006, Μονάδα: εκατ. €), ίδια επεξεργασία

4.2.6. Άξονας Προτεραιότητας 6: Κοινωνία της Πληροφορίας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας»

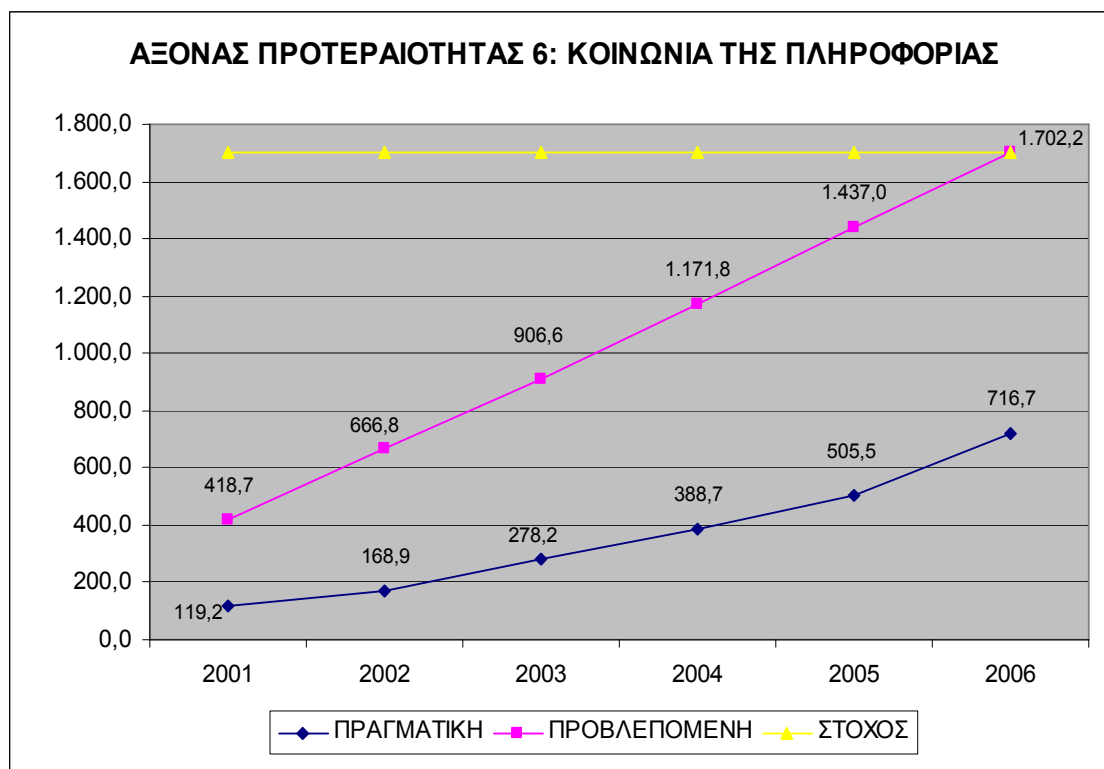
Στο Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας» οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 56% της δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος, η δε απορρόφηση στο 38 %. Στον **τομέα της εκπαίδευσης** έχει επιτευχθεί πλήρης κάλυψη του συνολικού στόχου για διασύνδεση Γυμνασίων, Ενιαίων Λυκείων και ΤΕΕ στο διαδίκτυο ενώ το 81% των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει εξοπλιστεί πλήρως. Στα ΑΕΙ/ΤΕΙ έχουν ολοκληρωθεί οι υποδομές σε 44 αίθουσες τηλεεκπαίδευσης, ενώ η ανάπτυξη του ευρυζωνικού δικτύου Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ) εξυπηρετεί πάνω από 190.000 μέλη της εκπαιδευτικής και ερευνητικής κοινότητας. Επίσης έχουν ήδη καταρτισθεί 83.311 και έχουν πιστοποιηθεί 41.000 εκπαιδευτικοί σε θέματα Τ.Π.Ε..

Στον **τομέα της δημόσιας διοίκησης** έχουν τοποθετηθεί 14.942 Η/Υ και δημιουργήθηκαν πάνω από 1000 «one-stop-shops» (Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών), τα οποία διεκπεραιώνουν 919 πιστοποιημένες διαδικασίες και εξυπηρετούν κατά μέσο όρο 118.000 πολίτες κάθε μήνα. Επίσης, χρηματοδοτούνται 10 νέα έργα ψηφιακών υπηρεσιών τα οποία σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες υπηρεσίες που προσφέρονται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Taxisnet, ΦΠΑ, δηλώσεις οχημάτων κλπ.) παρέχουν ολοκληρωμένες ψηφιακές υπηρεσίες προς τους πολίτες και επιχειρήσεις, με συναλλαγές που σταδιακά πραγματοποιούνται χωρίς να απαιτούν τη φυσική παρουσία τους.

Η ενσωμάτωση των νέων ΤΠΕ στις ελληνικές επιχειρήσεις προωθείται μέσω του Προγράμματος «Δικτυωθείτε», από το οποίο έχουν ενισχυθεί μέχρι σήμερα 20.000 επιχειρήσεις και επιπλέον 11.000 στον Β' κύκλο του Προγράμματος για την αγορά ηλεκτρονικού υπολογιστή και τη σύνδεσή τους με το διαδίκτυο. Το ηλεκτρονικό επιχειρείν προωθείται από το Πρόγραμμα «Επιχειρείτε Ηλεκτρονικά», στο πλαίσιο του οποίου έχουν ενισχυθεί 2.000 περίπου επιχειρήσεις. Επίσης, περισσότερες από 1.100 επιχειρήσεις σε όλη την Ελλάδα έχουν ήδη υιοθετήσει στην παραγωγική τους λειτουργία, εξοπλισμό και εφαρμογές πληροφορικής για τη βελτίωση της παραγωγικότητάς τους, μέσω της δράσης «ΜΕΤΕΧΩ στην Κοινωνία της Πληροφορίας».

Στον **τομέα των ευρυζωνικών υποδομών** χρηματοδοτείται η υλοποίηση υποδομών τοπικής πρόσβασης και ειδικότερα μητροπολιτικών ευρυζωνικών δικτύων οπτικών ινών σε περισσότερους από 65 δήμους της χώρας. Μέσω των έργων αυτών αναμένεται η διασύνδεση άνω των 2.800 σημείων δημόσιου ενδιαφέροντος σε όλη τη χώρα, αλλάζοντας ουσιαστικά το «χάρτη» ευρυζωνικών υποδομών στη χώρα. Επίσης, έχει υποβληθεί αίτηση του μεγάλου έργου με τίτλο «Χρηματοδότηση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη της ευρυζωνικής πρόσβασης στις Περιφέρειες της Ελλάδας» προβλέποντας την ανάπτυξη υποδομών και την τόνωση της ζήτησης με δράσεις επιδότησης τελικών χρηστών.

Διάγραμμα 4-7: Πορεία Απορροφητικότητα Κοινωνικών Πόρων Α.Π. 6

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 1/6/2006, Μονάδα: εκατ. €), ίδια επεξεργασία

Πίνακας 4-1: Πορεία Υλοποίηση Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Γ' Κ.Π.Σ.

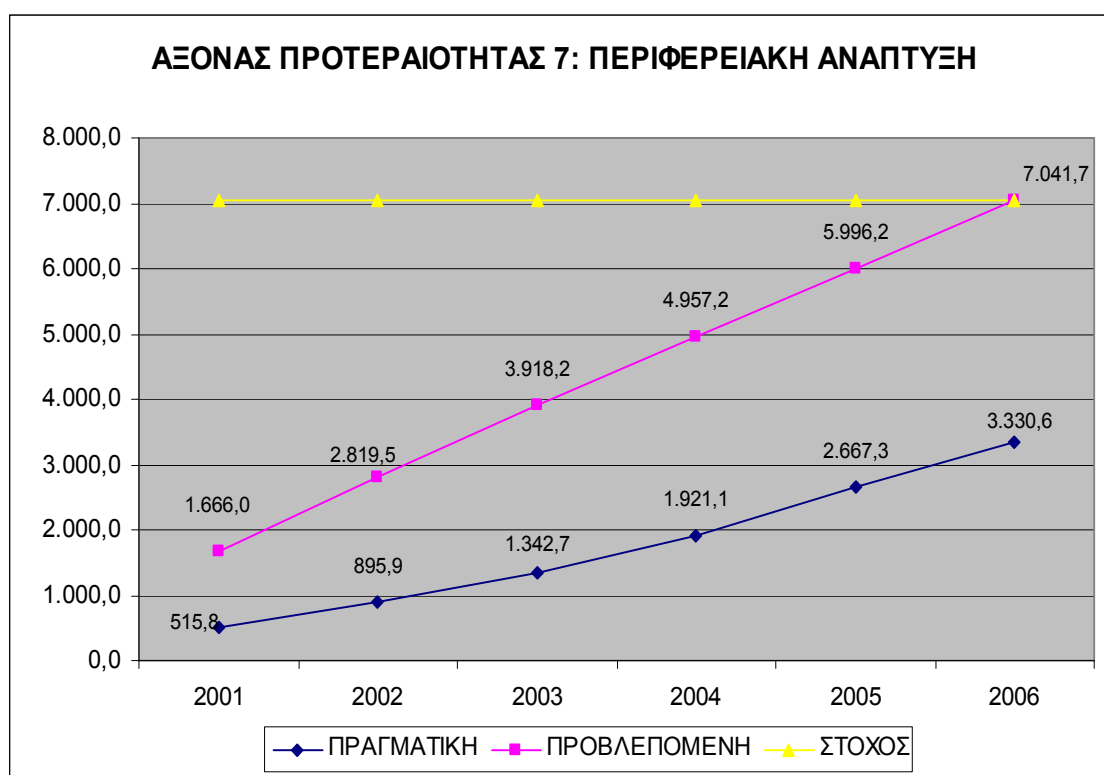
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2.728.907.617	2.728.907.617	88,1%	69,8%	49,5%
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2.246.047.598	2.186.783.147	105,1%	78,5%	51,0%
ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	10.280.823.288	6.769.354.503	80,2%	60,8%	46,1%
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ	2.587.600.380	2.587.600.380	89,4%	60,7%	38,8%
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	6.522.423.328	3.216.585.740	112,4%	76,9%	44,4%
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	3.567.624.552	2.136.211.026	99,4%	71,8%	43,4%
ΑΛΙΕΙΑ	493.771.155	344.173.743	90,3%	65,2%	43,7%
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	551.300.075	551.300.075	94,8%	52,3%	33,2%
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	685.400.000	685.400.000	100,0%	72,4%	43,3%
ΥΓΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ	513.306.663	513.306.663	101,9%	64,4%	44,1%
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	2.847.499.150	2.277.999.150	115,6%	55,9%	37,6%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	33.024.703.806	23.997.622.044	95,3%	66,4%	44,4%

Πηγή: Διαχειριστική Αρχή Κ.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 1/6/2006, Νόμισμα: €), ίδια επεξεργασία

4.2.7. Άξονας Προτεραιότητας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη

Με βάση τα στοιχεία προόδου που έχουν καταχωρηθεί στο Ο.Π.Σ. την 1.06.06 για τα Περιφερειακά Προγράμματα, 106,1% των πόρων δημόσιας δαπάνης του Περιφερειακού Σκέλους έχει δεσμευτεί για συγκεκριμένα έργα. Το μέγεθος αυτό αντιστοιχεί με την έγκριση προς εκτέλεση 10.800 έργων. Οι νομικές δεσμεύσεις αντιστοιχούν στο 68,4% των πόρων της δημόσιας δαπάνης του Περιφερειακού Σκέλους, η δε απορρόφηση στο 41,8%. Στο πλαίσιο της προβλεπόμενης κάλυψης των απαιτήσεων για την επίτευξη του κανόνα $n+2$ εφαρμόζεται ένα σύνολο μέτρων τόσο για την επιτάχυνση της υλοποίησης ήδη ενταγμένων έργων όσο και για την επιτάχυνση της ανάληψης νέων νομικών δεσμεύσεων.

Διάγραμμα 4-8: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πόρων Α.Π. 7

Πηγή: Διαχειριστική Αρχή Κ.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 1/6/2006, Νόμισμα: €), ίδια επεξεργασία

Πίνακας 4-2: Πορεία Υλοποίησης Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Γ' Κ.Π.Σ.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
Π.Ε.Π. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	1.176.385.978	1.031.130.363	98,2%	64,0%	40,9%
Π.Ε.Π. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.596.721.262	1.281.826.425	114,8%	74,5%	41,7%
Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	619.533.675	545.224.736	104,6%	66,2%	38,1%
Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	776.390.804	659.096.177	102,8%	70,5%	35,8%
Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	926.444.028	781.949.915	101,7%	71,4%	39,5%
Π.Ε.Π. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	445.471.979	358.984.301	97,8%	58,5%	32,0%
Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	886.847.402	721.923.246	101,7%	62,1%	40,6%
Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	872.235.855	719.779.470	127,9%	69,9%	42,1%
Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ	1.653.316.229	1.573.716.229	110,1%	76,0%	56,8%
Π.Ε.Π. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	727.428.739	630.516.376	110,5%	68,2%	35,7%
Π.Ε.Π. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	564.798.844	512.100.668	99,4%	62,3%	34,8%
Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	607.200.809	547.200.809	100,5%	63,7%	36,2%
Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ	836.185.989	730.878.569	94,1%	61,2%	41,9%
ΣΥΝΟΛΟ	11.688.961.593	10.094.327.284	106,1%	68,4%	41,8%

Πηγή: Διαχειριστική Αρχή Κ.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς: 1/6/2006, Νόμισμα: €), ίδια επεξεργασία

4.3. Συμπεράσματα – Αποτελέσματα της έως τώρα πορείας του Γ' Κ.Π.Σ.

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είναι ένα ολοκληρωμένο διαρθρωτικό πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης που αποβλέπει κυρίως στη διεύρυνση των παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας και στην αποτελεσματικότερη λειτουργία των αγορών. Είναι ένα πρόγραμμα μεταρρύθμισης το οποίο επιδιώκει τη βελτίωση της παραγωγικότητας της οικονομίας μέσω της ενίσχυσης και της δημιουργίας μηχανισμών ενδογενούς ανάπτυξης. Έτσι ένα ολοκληρωμένο διαρθρωτικό πρόγραμμα όπως το Κ.Π.Σ. δε πρέπει να αξιολογείται μόνο με βάση τις άμεσες αναπτυξιακές του επιπτώσεις, αλλά κυρίως από το κατά πόσο βοηθά να δημιουργηθεί το κατάλληλο υπόβαθρο για την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών και την ευρύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της οικονομίας⁹³.

Βρισκόμενοι πλέον στο τελευταίο έτος της 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, θα γίνει μια απόπειρα απολογισμού της έως τώρα πορείας του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης ως προς το φυσικό και το οικονομικό του αντικείμενο, καθώς επίσης και μια προσπάθεια πρόβλεψης για το πώς θα εξελιχθεί η διαδικασία απορρόφησης των κοινοτικών πόρων.

4.3.1. Εξέλιξη του φυσικού αντικειμένου

Όπως φάνηκε και από την προηγούμενη ενότητα, το Γ' Κ.Π.Σ. έχει εισέλθει σε πορεία υλοποίησης του φυσικού του αντικειμένου, με τα Τομεακά και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα να πραγματοποιούν ένα σημαντικό ποσοστό των έργων τους και να έχουν ολοκληρώσει ορισμένα από αυτά. Για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των έργων αυτών, συγκεντρώθηκαν κοινωνικοοικονομικά στατιστικά στοιχεία τα οποία αφορούν τους άξονες και τομείς προτεραιότητας του Κ.Π.Σ. και

⁹³ Σ.Γ. Λώλος, «Ευρωπαϊκοί Διαρθρωτικοί Πόροι: Ο ρόλος τους στην ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας», Πάντειο Πανεπιστήμιο 2001

μελετήθηκε η πορεία τους κατά τη διάρκεια της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου (2000 – 2006). Από τα στοιχεία αυτά, ορισμένα παρουσιάζονται ενδεικτικά στον πίνακα 4-3 που ακολουθεί.

Πίνακας 4-3: Στατιστικά Στοιχεία για την Ελλάδα κατά την 3^η Προγραμματική Περίοδο

		ΕΤΟΣ					
		2000	2001	2002	2003	2004	2005
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Α.Ε.Π. σε εκατ. € (τρέχουσες τιμές)	124.338	133.105	143.482	155.543	168.417	181.088
	Κατά κεφαλή Α.Ε.Π. (PPP, EU15=100)	72,9	73,2	77,2	81,0	81,8	82,0
	Κατά κεφαλή Α.Ε.Π. εκατ. € (PPP, τρέχουσες τιμές)	14.300	15.100	16.400	17.300	18.400	19.200
	Ρυθμός Ανάπτυξης	4,5	5,1	3,8	4,8	4,7	3,7
	Καθαρή Αποταμίευση σε εκατ. € (τρέχουσες τιμές)	7.214	7.327	7.456	10.307	11.900	10.946
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Εναρμ. Δείκτης Ανεργίας	11,0	11,2	10,2	9,9	10,4	9,7
	Ετήσιος Μ.Ο. Απασχόλησης (σε χιλ. απασχολούμενους)	3.996,1	3.999,0	4.087,0	4.181,3	4.234,8	4.286,7
	Ετήσιο ποσοστό μεταβολής Εργατικού Δυναμικού	+0,3	-0,3	+0,1	+1,4	--	--
	Παραγωγικότητα Εργασίας (% ανά ώρα εργασίας)	64,0	65,2	68,4	70,8	71,0	--
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	Δαπάνες για Εκπαίδευση (% Α.Ε.Π.)	3,71	3,85	3,90	3,94	--	--
	Αριθμ. Μαθητών - Σπουδαστών (σε χιλ.)	1.883,5	1.905,7	1.975,3	1.960,7	--	--
	Ratio Μαθητών - Καθηγητών (σε όλες τις εκπ. Βαθμίδες)	11,8	11,4	10,6	10,0	9,5	--
	% πληθυσμού 20-24 ετών με τουλ. 2βάθμια εκπαίδευση	79,3	80,0	80,7	81,7	81,9	84,0
	% πληθυσμού 25-64 ετών με τουλ. 2βάθμια εκπαίδευση	51,4	52,2	53,8	55,8	58,7	59,7
ΥΓΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ	% πληθυσμου 25-64 ετών που συμμετείχαν σε πρόγ. life long learning	1,1	1,4	1,2	2,7	2,0	1,8
	Δαπάνες για Κοινωνική Προστασία (σε εκατ. €)	32.384,2	35.581,5	37.574,9	40.468,1	--	--
	Δαπάνες για Κοινωνική Προστασία (% Α.Ε.Π.)	26,3	27,1	26,6	26,9	--	--
	Σύνολο Νοσοκομείων	337	336	326	327	--	--
	Σύνολο Νοσοκομειακών Κλινών	51.500	52.726	51.781	51.762	--	--
ΚΠΠ - Ε&ΤΑ	Σύνολο Νοσοκομειακών Ιατρών	23.486	24.424	23.597	24.227	--	--
	% Κινδύνου Πτώχευσης (<50% του μέσου ισοστ. Εισοδήματος)	14	14	--	14	13	--
	Δαπάνες για Ε&ΤΑ (% Α.Ε.Π.)	--	0,64	--	0,61	0,57	--
	% Νοικοκυριών με πρόσβαση στο Internet	--	--	12	16	17	22
	% Επιχειρήσεων με πρόσβαση στο Internet	--	--	--	88	87	92
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	Αριθμός Ευρωζωνικών Συνδέσεων	--	--	686	5.657	34.235	93.467
	Διαθεσιμότητα Υπηρεσιών E-Government	--	--	32	32	32	30
	Εισόδημα Αγρ. Τομέα (έτος βάσης 1995=100)	96,26	99,28	96,85	95,93	98,57	--
ΑΛΙΕΙΑ	Δείκτης Τιμών Παραγωγού Αγρ. Παραγωγής (ετ.βάσης 2000=100)	100,0	102,3	105,4	111,0	104,8	--
	Ακαθ. Προστ. Αξία βασικών Αγροτικών Προϊόντων (εκατ. €)	8.209,59	8.427,42	8.297,10	8.227,52	8.627,26	--
	Αλιευτικός Στόλος	19.962	20.048	19.468	19.058	18.545	18.287
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	Απασχόληση στον Αλ. Τομέα Συν. Αλιευτική Παραγωγή (χιλ. τόνοι)	95	98	88	100	--	--
	Επισκέψεις Μουσείων (χιλ.)	2.061,8	1.886,2	2.687,6	1.759,6	2.501,9	2.692,1
	Εισπρ.Αρχ. Χώρων (χιλ. €)	23.847,8	22.471,8	32.493,0	31.032,1	26.640,4	36.995,4
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ-ΕΝΕΡΓΕΙΑ	Κίνηση Κρατικών Θεάτρων (χιλ.)	1.000,4	1.168,0	--	--	--	--
	Διακινήθοντες Επιβάτες στα μεγαλ. λιμάνια της χώρας (χιλ.)	--	13.852	13.124	14.905	17.306	--
	Διακινήθοντα Εμπορεύματα στα μεγαλύτερα λιμάνια της χώρας (χιλ. μετρικοί τόνοι)	--	34.578	37.596	41.820	40.174	--
	Συνολικό μήκος Αυτοκινητοδρόμων (χλμ.)	636	742	824	--	--	--
	Συνολικό μήκος Σιδηροδρομικών Γραμμών (χλμ.)	2.385	2.377	2.383	--	--	--
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ-ΕΝΕΡΓΕΙΑ	Συνολική Παραγωγή Ενέργειας (σε 1000 toe)	9.946	9.942	10.541	--	--	--
	Τελική Κατανάλωση Ενέργειας	18.508	19.112	19.497	20.477	20.245	--

Στοιχεία από: EUROSTAT και Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας (Ε.Σ.Υ.Ε.), ίδια επεξεργασία

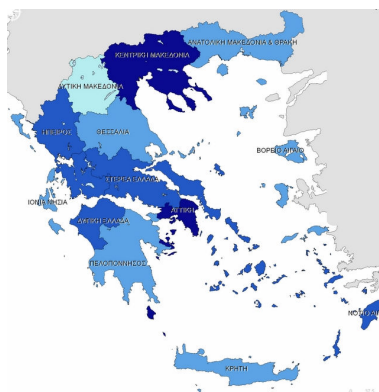
Από τον εν λόγω πίνακα λοιπόν παρατηρείται ότι υπάρχει μια τάση βελτίωσης των κοινωνικοοικονομικών στοιχείων της Ελλάδας στους τομείς παρέμβασης του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Σύμφωνα με τα παραπάνω, αν συνυπολογιστεί και το γεγονός ότι ελάχιστα έργα υλοποιούνται στους ανωτέρω τομείς χρηματοδοτούμενα μόνο από το Ελληνικό κράτος, είναι προφανές ότι οι δράσεις των κοινοτικών ενισχύσεων έχουν συμβάλλει θετικά στην πορεία ανάπτυξης της χώρας μας ως σύνολο.

Δεν ισχύει το ίδιο όμως για την ανάπτυξη των περιφερειών, αφού όπως διαπιστώθηκε από έρευνα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας που αφορά στην κατανομή του Α.Ε.Π. για την τριετία 2002 – 2004, παρατηρείται διεύρυνση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων και διατήρηση των ανισοτήτων στο κατά κεφαλή εισόδημα. Αυτό οφείλεται στη σταδιακή ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα εις βάρος του δευτερογενούς και πρωτογενούς⁹⁴, με αποτέλεσμα το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της πιο φτωχής Περιφέρειας της Ελλάδας να ανέρχεται μόλις στο 54% του αντίστοιχο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της πιο πλούσιας Περιφέρειας⁹⁵. Μια άλλη αρνητική διαπίστωση είναι το γεγονός ότι στην τριετία 2002 – 2004, παρά την υλοποίηση των προγραμμάτων του Γ' Κ.Π.Σ. δεν προέκυψε καμία σύγκλιση της οικονομικής ανάπτυξης των Περιφερειών, αφού το μεγαλύτερο μέρος των πόρων, κατευθύνθηκε στις ήδη αναπτυγμένες περιοχές. Αυτό φαίνεται καλύτερα από τη σχηματική αναπαράσταση της

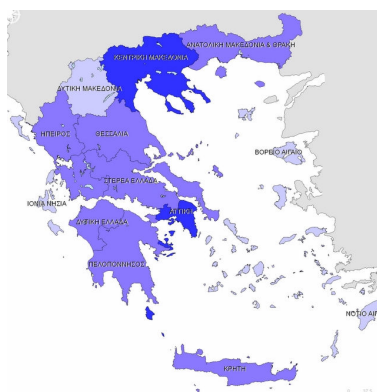
⁹⁴ Το μερίδιο του πρωτογενή τομέα (κυρίως αγροτικού) υποχώρησε το 2004 σε σύγκριση με το 2003 και διαμορφώθηκε στο 5,7% από 6,7% το 2003 και 7,1% το 2002. Ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας (μεταποίηση) συμμετείχε στο συνολικό Α.Ε.Π. με ποσοστό 21,3% έναντι 21,9% το 2003, παρουσιάζοντας υποχώρηση. Ο τριτογενής τομέας της οικονομίας είχε τη μεγαλύτερη συμβολή και μάλιστα διευρύνει το μερίδιό του. Το 2004 συμμετείχε με ποσοστό 73,1% στο συνολικό Α.Ε.Π., από 71,4% το 2003.

⁹⁵ Οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας συγκεντρώνουν το 55,3% του παραγόμενου εθνικού εισοδήματος, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το έτος 2003 ήταν 54,9%. Αναλυτικότερα σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. το έτος 2004, ανήλθε σε 15.222 ευρώ, από 14.110 ευρώ, το 2003, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 7,9%. Η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη είναι η φτωχότερη Περιφέρεια της Ελλάδας, με βάση το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. (11.392 ευρώ) όπως ήταν άλλωστε και το έτος 2003, ενώ επίσης διαπιστώνονται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των Περιφερειών της χώρας, τόσο στο ύψος του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π., όσο και της ταχύτητας αύξησής του. Η πλουσιότερη Περιφέρεια εμφανίζεται η Στερεά Ελλάδα με κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. 21.113 ευρώ. Το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης ανέρχεται στο 54% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Στερεάς Ελλάδας και στο 74,8% του συνόλου της χώρας.

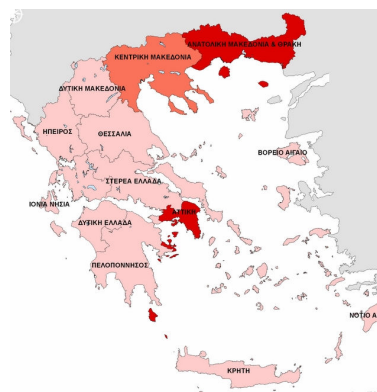
κατανομής των πόρων του Γ' Κ.Π.Σ. στις περιφέρειες τις χώρες ανά τομέα που ακολουθεί. Το έντονο χρώμα σε κάθε χάρτη υποδηλώνει σημαντική συγκέντρωση πόρων στον εκάστοτε τομέα και για την εν λόγω περιφέρεια, ενώ αντίστοιχα όσο μειώνεται η ένταση του χρώματος, μειώνεται και η συγκέντρωση των πόρων.

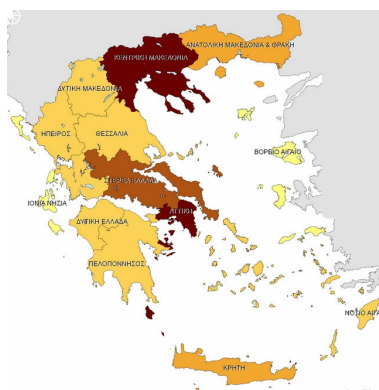
Αλιεία

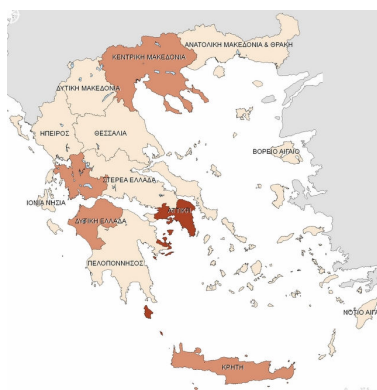
Απασχόληση

Ενέργεια

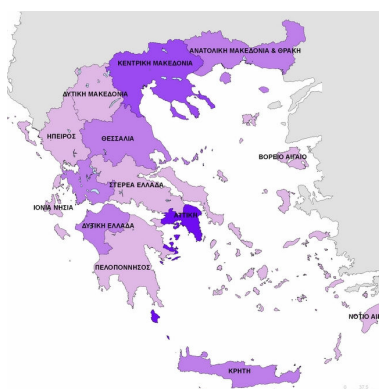
Επιχειρηματικότητα

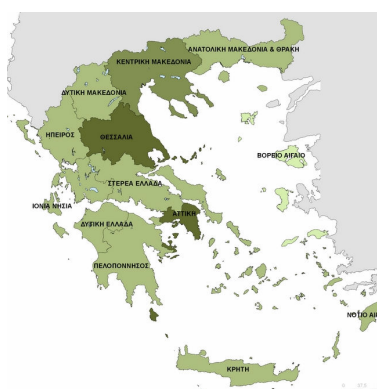
**Έρευνα &
Τεχνολογία**

**Κοινωνία της
Πληροφορίας**

Παιδεία

Περιβάλλον

Πολιτισμός

Υγεία - Πρόνοια**Υποδομή Αγροτικής
Ανάπτυξης****Μεταφορές**

Παρατηρείται λοιπόν το φαινόμενο της υπερσυγκέντρωσης της ανάπτυξης, σύμφωνα με το οποίο το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν συγκεντρώνεται κυρίως στις περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, στις οποίες το έτος 2004 ήταν συγκεντρωμένο το 55,3% του συνολικού Α.Ε.Π. της χώρας. Μάλιστα τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα διεύρυναν το μερίδιό τους σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος 2003, όταν το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 54,9%. Ειδικότερα η Αττική συμμετείχε στο συνολικό Α.Ε.Π. με ποσοστό 38,42% διευρύνοντας το μερίδιό της από το 2003 που ήταν 37,94%. Ακολούθησε η Κεντρική Μακεδονία με ποσοστό 16,86%, έναντι 16,91% που ήταν το μερίδιό της το 2003⁹⁶.

Πρέπει να τονιστεί όμως ότι επειδή η πλειοψηφία των έργων του Κ.Π.Σ. περιλαμβάνει έργα υποδομής, η πραγματική προστιθέμενη αξία τους θα αναδειχθεί σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου, όταν τα έργα αυτά έχουν ωριμάσει και τα προγράμματα έχουν ολοκληρωθεί στο σύνολό τους. Έτσι, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα ανωτέρω κοινωνικοοικονομικά μεγέθη επηρεάζονται σε σημαντικό βαθμό και από έργα προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων. Για το λόγο αυτό η συνολική αξιολόγηση των έργων του Γ' Κ.Π.Σ. δεν έχει ιδιαίτερο νόημα την περίοδο αυτή, γίνεται

⁹⁶ Η αμέσως επόμενη Περιφέρεια είναι η Στερεά Ελλάδα με ποσοστό συμμετοχής 7,01% οριακά μειωμένο σε σχέση με το 2003, που ήταν 7,16%, η Θεσσαλία με συμμετοχή 6,16%, η Κρήτη με ποσοστό 5,36% και η Δυτ. Ελλάδα με ποσοστό 5,16%, το Β. Αιγαίο με ποσοστό 1,89%, η Δ. Μακεδονία με 2,79%, η Ήπειρος με ποσοστό 2,56%, το Ν. Αιγαίο με ποσοστό 2,87% και η Δυτική Ελλάδα με 5,16%.

απλά και μόνο ενδεικτικά για να σχηματιστεί μια πρώτη εντύπωση της πορείας υλοποίησης του φυσικού του αντικειμένου και των αποτελεσμάτων αυτού.

4.3.2. Εξέλιξη οικονομικού αντικειμένου - Απορροφητικότητα

Αφού λοιπόν η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των έργων του Γ' Κ.Π.Σ. δε μπορεί να ολοκληρωθεί σε βραχυχρόνιο διάστημα, θα γίνει μια απόπειρα αξιολόγησης του οικονομικού αντικειμένου με βάση τα διαθέσιμα έως σήμερα οικονομικά στοιχεία, καθώς επίσης και μια προσπάθεια πρόβλεψης του πως θα εξελιχθεί η πορεία της χρηματοδότησης και της απορροφητικότητας της 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου στην Ελλάδα.

Πίνακας 4-4: Απορροφητικότητα Τομεακών και Περιφερειακών Ε.Π.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	ΣΥΝΟΛΟ
Ε.Π ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	205,4	32,3	29,8	251,6	278,6	218,4	1.016,1
Ε.Π ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	181,5	52,0	79,4	140,2	114,4	95,6	663,1
Ε.Π ΑΛΙΕΙΑ	16,6	0,0	42,8	28,9	25,9	4,8	119,0
Ε.Π ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	202,4	72,8	148,0	163,2	231,9	35,3	853,6
Ε.Π ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	155,0	231,2	199,4	191,7	230,4	54,2	1.061,8
Ε.Π ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	119,2	49,7	109,3	110,5	116,8	211,2	716,7
Ε.Π ΟΔ. ΑΞ., ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤ. ΑΝΑΠΤ.	512,4	380,2	131,8	421,3	119,9	188,2	1.753,7
Ε.Π ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	22,5	54,0	7,8	26,4	32,5	10,7	153,9
Ε.Π ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	29,0	51,6	42,7	38,4	55,1	4,2	221,0
Ε.Π Σ.Α.Α.Σ.	102,8	0,0	121,6	199,3	116,4	33,8	573,9
Ε.Π ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	26,9	6,6	25,8	25,0	62,6	34,8	181,8
Ε.Π. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	0,0	4,5	7,2	5,3	5,4	0,0	22,4
Π.Ε.Π ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗΣ	52,3	46,5	40,7	44,6	102,8	58,6	345,4
Π.Ε.Π ΑΤΤΙΚΗΣ	78,4	121,2	141,5	77,1	77,7	143,6	639,4
Π.Ε.Π ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	25,3	7,6	12,9	25,5	38,1	40,3	149,7
Π.Ε.Π ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	33,7	47,0	47,5	51,0	46,0	12,5	237,7
Π.Ε.Π ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	26,5	7,5	32,5	43,7	40,5	27,4	178,2
Π.Ε.Π ΗΠΕΙΡΟΥ	31,1	12,2	10,8	25,9	63,9	31,4	175,2
Π.Ε.Π ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	39,4	9,3	34,6	60,5	68,2	49,2	261,1
Π.Ε.Π ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	17,1	12,8	7,2	18,4	19,1	21,3	95,9
Π.Ε.Π ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	78,3	25,2	64,6	67,0	80,2	114,5	429,7
Π.Ε.Π ΚΡΗΤΗΣ	33,1	30,1	27,9	81,9	60,6	7,9	241,5
Π.Ε.Π ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	26,8	23,8	7,6	29,0	42,9	28,9	158,9
Π.Ε.Π ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	32,5	21,4	12,1	27,8	39,4	48,3	181,5
Π.Ε.Π ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	41,3	15,7	7,1	26,0	66,7	79,4	236,3

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς 1/6/2006, Μονάδα: εκατ. €), ίδια επεξεργασία

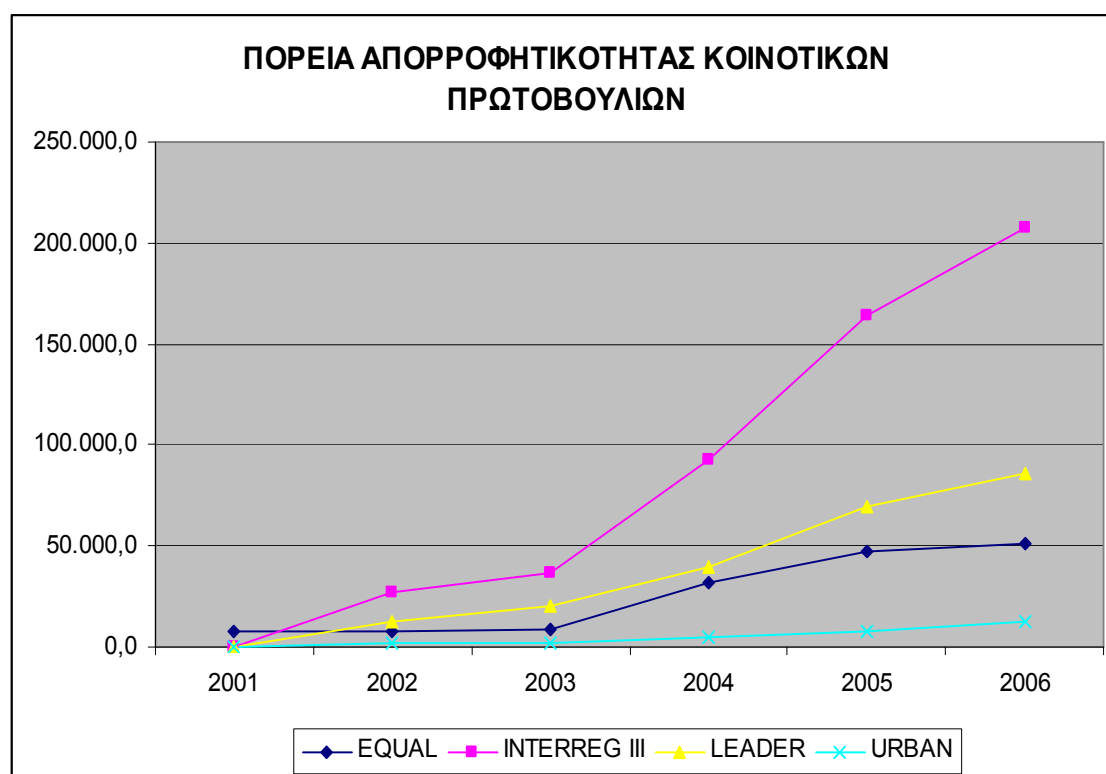
Οι επιδράσεις του Κ.Π.Σ. στην οικονομία εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την πλήρη και αποτελεσματική απορρόφηση των κονδυλίων με την

ολοκλήρωση του Προγράμματος. Ενδεχόμενη απόκλιση από τις υποθέσεις αυτές (δηλαδή χαμηλότερη απορρόφηση ή/και μη αποτελεσματική διάθεση των πόρων) θα περιορίσει τις ευεργετικές συνέπειες του Κ.Π.Σ. στην οικονομία. Η αποτελεσματική απορρόφηση σχετίζεται με τον τρόπο διαχείρισης των κονδυλίων και συνδέεται με την αντιστοιχία της χρηματικής απορρόφησης προς τη φυσική εξέλιξη των δραστηριοτήτων⁹⁷.

Σύμφωνα με τα διαγράμματα και τους πίνακες που παρουσιάστηκαν ανωτέρω για κάθε Άξονα Προτεραιότητας, η πορεία εισροής και απορρόφησης των Κοινοτικών Πόρων στη χώρα μας δε βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο. Αν και διανύουμε το τελευταίο έτος της 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, το ποσοστό επί του συνόλου των δαπανών αλλά και των νομικών δεσμεύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί τόσο από τα Τομεακά όσο και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα είναι πολύ μικρό και με τα βίαια και σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις ξεπερνάει το 50%. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τα Τομεακά Ε.Π. έχει πραγματοποιηθεί το 44,4% των προβλεπόμενων δαπανών, ποσοστό που ανέρχεται στο 66,4% με βάση τις έως σήμερα νομικές δεσμεύσεις. Όσον αφορά τα Περιφερειακά Ε.Π., τα ανωτέρω ποσοστά διαμορφώνονται σε 41,8% για τις πραγματοποιούμενες δαπάνες και 68,4% για τις νομικές δεσμεύσεις. Επίσης από τα διαγράμματα εξέλιξης της πορείας απορρόφησης των πόρων για κάθε Άξονα Προτεραιότητας είναι προφανές το πόσο υπολείπεται η παρούσα (υφιστάμενη) κατάσταση της προβλεπόμενης, όπως αυτή εμφανίζεται στο σχέδιο χρηματοδότησης του Κ.Π.Σ.

⁹⁷ Σ.Γ. Λώλος, «Ευρωπαϊκοί Διαρθρωτικοί Πόροι: Ο ρόλος τους στην ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας», Πάντειο Πανεπιστήμιο 2001

Διάγραμμα 4-9: Πορεία Απορροφητικότητας Κοινοτικών Πρωτοβουλιών

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ. (Ημ. Αναφοράς 1/6/2006, Μονάδα: χιλ. €), ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των ελληνικών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα δύο τελευταία χρόνια ο ετήσιος ρυθμός απορρόφησης του Γ' Κ.Π.Σ. κυμαίνεται στο 10% ετησίως. Με αυτούς τους ρυθμούς η απορρόφηση στο τέλος του 2008, που "κλείνει" το Γ' Κ.Π.Σ., δεν θα υπερβεί το 75%, δηλαδή η Ελλάδα θα υποστεί μια σημαντική απώλεια πόρων ύψους 5 δις €! Για να αποφευχθεί κάτι τέτοιο θα πρέπει η Ελλάδα να απορροφήσει σε λιγότερο από 2,5 χρόνια ποσά μιάμιση περίπου φορά περισσότερα από όσα στην εξαετία 2000 – 2005, κάτι που απαιτεί τριπλασιασμό των ρυθμών απορρόφησης και όσον αφορά τη συμβασιοποίηση των έργων, πρέπει μέσα σε έξι μήνες πρέπει να υπογραφούν νομικές δεσμεύσεις για το ένα τρίτο (33%) του Γ' Κ.Π.Σ., όταν στη διάρκεια του 2005 συμβασιοποιήθηκε μόνο το 16%.

Υπενθυμίζεται ότι με βάση την αρχική προγραμματική σύμβαση, θα πρέπει όλα τα κράτη μέλη να έχουν πετύχει την συμβασιοποίηση των έργων που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία σε ποσοστό 100% μέχρι και το τέλος του 2006, ώστε με βάση τον κανόνα N+2 να

απορροφηθούν έως το τέλος του 2008. Δηλαδή, έως το τέλος του 2006 θα πρέπει να έχουν υπογραφεί από την Ελλάδα συμβάσεις για έργα – προγράμματα συνολικού ύψους 34 δις €, (εθνική και κοινοτική συμμετοχή), κάτι που σημαίνει ότι έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006 θα πρέπει να υπογραφούν συμβόλαια για έργα ύψους 11,77 δις €. Οι απορροφήσεις κοινοτικών κονδυλίων από την έναρξη υλοποίησης του Γ' Κ.Π.Σ. ανέρχονται σε 9,2 δις € σε σύνολο κοινοτικής συμμετοχής 22,7 δις €. Δηλαδή απομένουν έως το τέλος του 2008 να απορροφηθούν ποσά που περί τα 13 δις € (κοινοτικών πόρων), ήτοι περίπου 4 δις € κατ' έτος. Η εξέλιξη των συγκεκριμένων ποσοστών δείχνει τα περιθώρια να γίνονται ασφυκτικότερα, καθώς η βελτίωση είναι πολύ μικρή. Τον Μάιο του 2005, το ποσοστό των συμβασιοποιημένων έργων ήταν στο 52%, τον Νοέμβριο του 2005 αυξήθηκε στο 54%, τον Δεκέμβριο αυξήθηκε στο 62%, τον Ιανουάριο διαμορφώθηκε στο 63%, στο τέλος Μαρτίου στο 65%, στο τέλος Απριλίου στο 66% και στο πρώτο 5μηνο του 2006 η απορρόφηση αυξήθηκε μόλις κατά 1,7%, λιγότερο δηλαδή από 600 εκατομμύρια €. Προφανώς αυτοί οι ρυθμοί όχι μόνο δεν αρκούν για να εξασφαλιστούν οι κοινοτικοί πόροι, αλλά προκαλούν ανησυχία.

Βασική αιτία ανησυχίας είναι ότι η προσπάθεια επιτάχυνσης των απορροφήσεων συμπίπτει με τον μεγάλο όγκο εργασίας με το οποίο επιφορτίζονται το επόμενο διάστημα οι Διαχειριστικές Αρχές. Μέχρι το τέλος του 2006 οι 25 Διαχειριστικές Αρχές και οι περίπου 5.000 τελικοί δικαιούχοι θα πρέπει:

- να συντάξουν και να υποβάλλουν τα προγράμματα του Δ' Κ.Π.Σ. Επίσης να ολοκληρωθεί η τελική αναθεώρηση των προγραμμάτων του Γ' Κ.Π.Σ. και να ολοκληρωθούν δημοσιονομικά οι πίνακες κλεισίματος του Γ' Κ.Π.Σ. και να υποβληθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- να εντάξουν και τις εξαιρέσεις από το κανόνα του n+2 ύψους 457 εκ. ευρώ (345 εκ. για το 2005 και 112 εκ. € για το 2004) που αντιστοιχούν σε έργα τα οποία δεν υλοποιήθηκαν λόγω ανυπέρβλητων νομικών ή διοικητικών κωλυμάτων.

- Με δεδομένες τις αλλαγές στο ανώτατο όριο χρηματοδοτήσεων της Ε.Ε. στις περιφέρειες φυσικής ή στατιστικής σύγκλισης να εντάξουν «έργα γέφυρες» από το Γ' στο Δ' Κ.Π.Σ. ύψους περίπου 1 δις €.

Η σύνταξη των αντίστοιχων προϋπολογισμών θα έχει την δυσκολία του σαφούς διαχωρισμού φυσικού αντικειμένου για το Γ' και το Δ' Κ.Π.Σ. Με άλλα λόγια η κάθε Διαχειριστική Αρχή θα πρέπει να βεβαιώσει ότι με τα χρήματα του Γ' Κ.Π.Σ. θα ολοκληρωθεί στο σύνολο του και χωρίς προβλήματα το πρώτο κομμάτι του έργου για να συνεχίσει να χρηματοδοτείται το επόμενο με τα χρήματα του Δ' Κ.Π.Σ. Την πίεση επιτείνει το γεγονός ότι οι δαπάνες για την τέταρτη προγραμματική περίοδο θα είναι πολύ μεγαλύτερες για τα πρώτα τρία χρόνια του προγράμματος. Τούτο, διότι, στο πρώτο μισό του Δ' Κ.Π.Σ. θα πρέπει να απορροφηθούν και περισσότερα κονδύλια για τις περιφέρειες φυσικής σύγκλισης με τα όρια του στόχου 1. Το 2007, που θα είναι η πρώτη χρονιά της νέας Προγραμματικής Περιόδου, η Ελλάδα θα πρέπει να σπάσει κάθε ρεκόρ απορρόφησης, αφού, εκτός από ένα ποσό 1.800 εκατ. € κοινοτικών πόρων από το Γ' Κ.Π.Σ., θα πρέπει να απορροφήσει άλλα 2.907 εκατ. € από το Δ' Κ.Π.Σ.

4.3.3. Έρευνα Απορροφητικότητας

Για την επαλήθευση των ανωτέρω στοιχείων, έγινε μια προσπάθεια πρόβλεψης της πορείας απορρόφησης των κοινοτικών πόρων για την τριετία 2006 – 2009, όπου και λήγει η προθεσμία ολοκλήρωσης του Γ' Κ.Π.Σ. Η πρόβλεψη έγινε με τη βοήθεια του Στατιστικού Μοντέλου της Παλινδρόμησης και συγκεκριμένα με τη μέθοδο των Ελαχίστων Τετραγώνων (Γραμμική Παλινδρόμηση), μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS 14.0.

4.3.3.1. Γραμμική Παλινδρόμηση – μέθοδος των Ελαχίστων Τετραγώνων

Στη Στατιστική, η **παλινδρόμηση** είναι μια μέθοδος πρόβλεψης μιας εξαρτημένης μεταβλητής Y , όταν είναι γνωστές οι τιμές ενός συνόλου ανεξάρτητων μεταβλητών X_1, X_2, \dots, X_N ⁹⁸. Μπορεί δηλαδή να προβλέψει την υπό συνθήκη αναμενόμενη τιμή μιας μεταβλητής Y , έχοντας δεδομένες τις τιμές μιας (ή περισσότερων) μεταβλητής X . Η πρόβλεψη αυτή γίνεται υπολογίζοντας κατά προσέγγιση μια συνάρτηση, η οποία αποτυπώνει τη σχέση που διέπει τις εν λόγω μεταβλητές. Ο όρος «κατά προσέγγιση» χρησιμοποιείται γιατί στις περισσότερες περιπτώσεις δεν υπάρχει μια συνάρτηση που να αποτυπώνει ακριβώς τη σχέση δύο μεταβλητών, οπότε στην περίπτωση αυτή, από το σύνολο των δυνατών περιπτώσεων, επιλέγεται η βέλτιστη ανάλογα με κριτήρια και περιορισμούς που θέτει ο αναλυτής. Η παλινδρόμηση είναι δηλαδή μια μαθηματική διαδικασία, η οποία προσπαθεί να βρει την καλύτερα προσαρμοζόμενη καμπύλη σε μια ομάδα δεδομένων.

Στην περίπτωση που η συνάρτηση της καμπύλης είναι της μορφής:

$$Y = B + A \cdot X \quad , \text{ όπου: } Y = \text{η εξαρτημένη μεταβλητή}$$

$$X = \text{η ανεξάρτητη μεταβλητή}$$

$$A, B = \text{σταθερές}$$

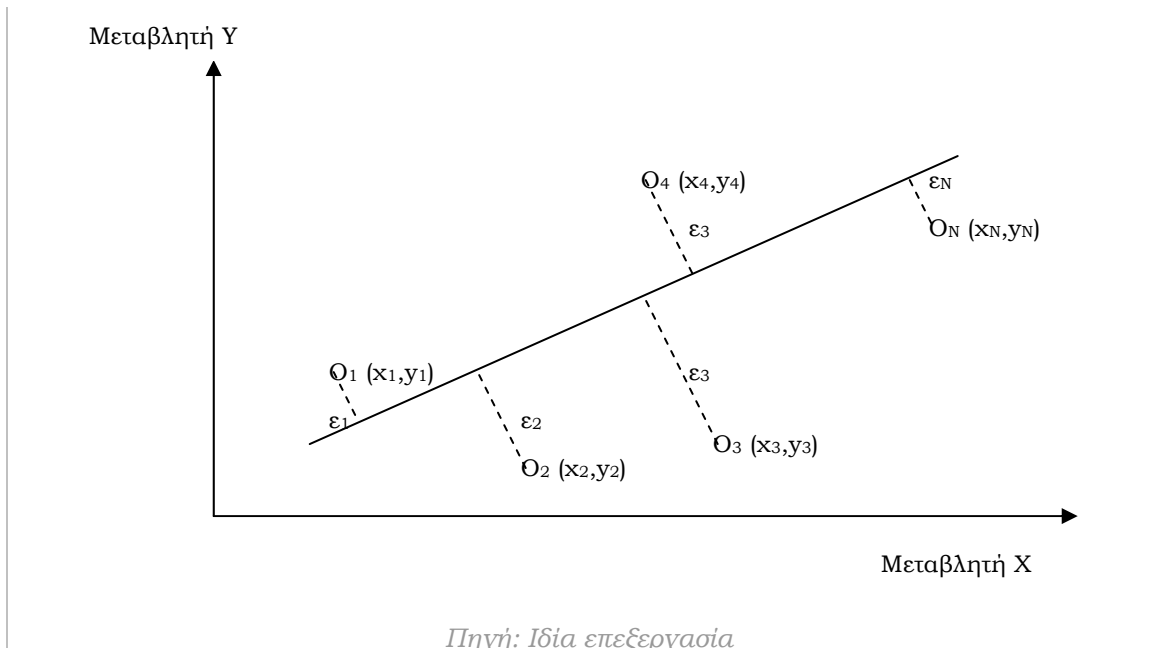
τότε οι δύο μεταβλητές σχετίζονται μεταξύ τους γραμμικά και εμφανίζεται μια εξειδικευμένη περίπτωση της παλινδρόμησης, η **Γραμμική Παλινδρόμηση**.

Η γραμμική παλινδρόμηση είναι η πιο απλή μορφή παλινδρόμησης. Οι συντελεστές A και B υπολογίζονται με τη **Μέθοδο των Ελαχίστων Τετραγώνων**. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, η βέλτιστη καμπύλη

⁹⁸ Γ.Κοκολάκης και Ι.Σπηλιώτης, «Εισαγωγή στη Θεωρία Πιθανοτήτων και Στατιστική», Εκδόσεις ΣΥΜΕΩΝ, Αθήνα 1991

παλινδρόμησης (άρα και οι ανωτέρω συντελεστές) προσδιορίζεται με βάση το εξής κριτήριο: *Βέλτιστη είναι η καμπύλη εκείνη της οποίας το άθροισμα των τετραγώνων των αποστάσεων των σημείων που ορίζουν οι δύο μεταβλητές X, Y από αυτή είναι ελάχιστο.*

Σχήμα 4-1: Επεξήγηση της Μεθόδου των Ελαχίστων Τετραγώνων

Από το παραπάνω σχήμα, αν X και Y οι δύο μεταβλητές με ζεύγη τιμών (x_1, y_1) , (x_2, y_2) , (x_3, y_3) ,, (x_N, y_N) και $\varepsilon_1, \varepsilon_2, \varepsilon_3, \dots, \varepsilon_N$ οι αντίστοιχες αποστάσεις των σημείων (που ορίζει το κάθε ζεύγος μεταβλητών στο καρτεσιανό επίπεδο) από την ζητούμενη ευθεία, τότε σύμφωνα με τα παραπάνω η συνθήκη που προσδιορίζει τους συντελεστές A και B είναι η:

$$\sum_{i=1}^N \varepsilon_i^2 = \min$$

Η εξίσωση αυτή επιλύεται με μηδενισμό της πρώτης παραγώγου της συνάρτησης του ε και τελικά οι τύποι των A και B είναι οι εξής:

$$B = \frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2} \quad \text{και} \quad A = \bar{y} - B\bar{x}$$

όπου \bar{x} και \bar{y} οι μέσες τιμές των μεταβλητών X και Y.

4.3.3.2. Εφαρμογή της Μεθόδου των Ελαχίστων Τετραγώνων

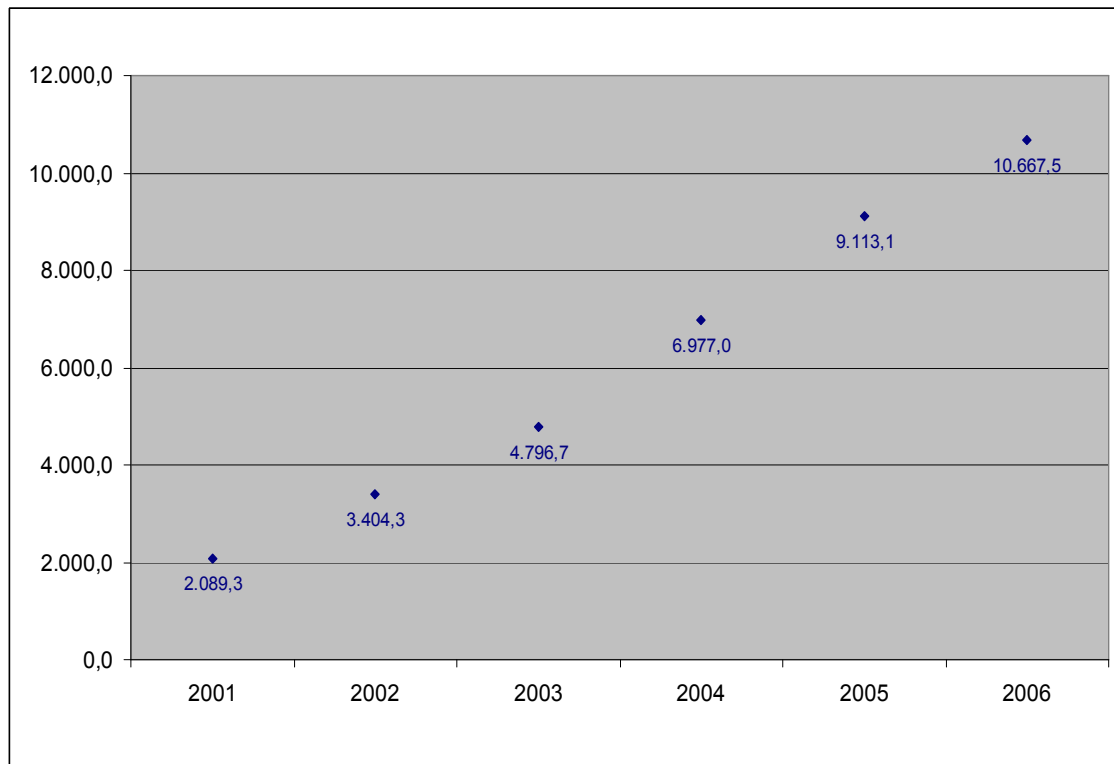
Στην περίπτωση της έρευνας απορροφητικότητας του Γ' Κ.Π.Σ., η ανωτέρω μέθοδος εφαρμόστηκε για το σύνολο του Κ.Π.Σ. καθώς και για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Οι μεταβλητές που επιλέχθηκαν είναι:

X = έτος αναφοράς

Y = απορρόφηση του κάθε έτους.

Έχοντας αναλυτικά τις τιμές της απορρόφησης για κάθε έτος (2001 έως και 2006) για το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, κατασκευάστηκε το ακόλουθο διάγραμμα:

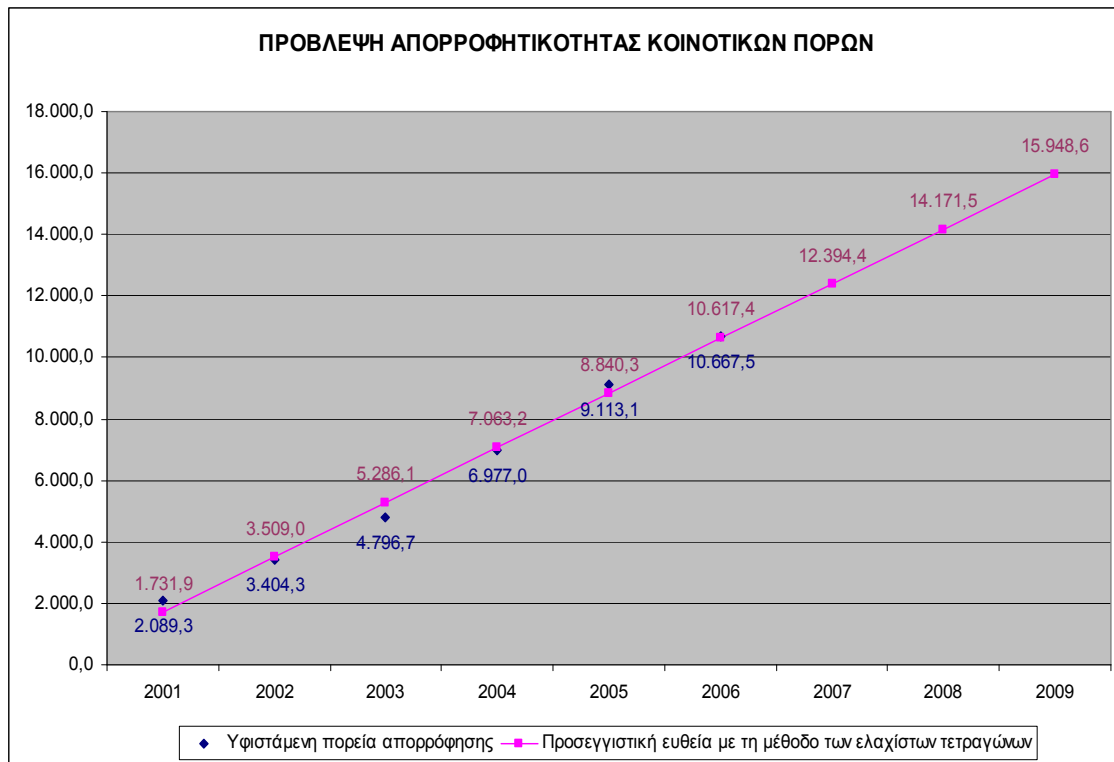
Διάγραμμα 4-10: Εφαρμογή της Μεθόδου των Ελαχίστων Τετραγώνων στο Γ' Κ.Π.Σ. – Αποτύπωση Μεταβλητών

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ., ίδια επεξεργασία

Από τη διάταξη των σημείων στο ανωτέρω διάγραμμα είναι προφανές ότι η καμπύλη που προσαρμόζεται καλύτερα στις δύο μεταβλητές X και Y είναι ευθεία. Εφαρμόζοντας λοιπόν τη μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων, υπολογίσθηκαν οι συντελεστές της ευθείας αυτής με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου SPSS 14.0 και το αποτέλεσμα φαίνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Διάγραμμα 4-11: Εφαρμογή της Μεθόδου των Ελαχίστων Τετραγώνων στο Γ' Κ.Π.Σ. – Πρόβλεψη Απορρόφησης

Πηγή: Στοιχεία Ο.Π.Σ., ίδια επεξεργασία

Προεκτείνοντας την ευθεία μέχρι και το έτος 2009 όπου είναι η προθεσμία για την ολοκλήρωση των έργων του Γ' Κ.Π.Σ. το SPSS δίνει τις τιμές τις οποίες προβλέπει ότι θα φθάσει η απορροφητικότητα των κοινοτικών πόρων τα τρία επόμενα χρόνια, δεδομένου ότι τόσο οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της Ελλάδας όσο και ο ρυθμός αύξησης της απορρόφησης θα ακολουθήσει πορεία παρόμοια με αυτή των προηγούμενων ετών.

Η παραπάνω εργασία πραγματοποιήθηκε για κάθε Τομεακό και Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και τα αποτελέσματα της έρευνας αποτυπώθηκαν στον πίνακα που ακολουθεί:

**Πίνακας 4-5: Αποτελέσματα της Έρευνας για την
Απορροφητικότητα για το σύνολο των Επιχειρησιακών
Προγραμμάτων**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝ. ΚΟΙΝ. ΠΟΡΩΝ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ							
		ΣΥΝΟΛΟ 2001 - 2006		2007 (πρόβλεψη)		2008 (πρόβλεψη)		2009 (πρόβλεψη)	
		εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%	εκατ. €	%
Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	1.976,7	1.016,1	51,4%	1.105,7	55,9%	1.276,7	64,6%	1.447,7	73,2%
Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.233,4	663,1	53,8%	756,9	61,4%	858,4	69,6%	959,8	77,8%
Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ	236,6	119,0	50,3%	152,4	64,4%	176,3	74,5%	200,1	84,6%
Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	1.416,7	853,6	60,3%	1.031,4	72,8%	1.175,6	83,0%	1.319,9	93,2%
Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1.863,4	1.061,8	57,0%	1.321,3	70,9%	1.509,6	81,0%	1.697,9	91,1%
Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	1.702,2	716,7	42,1%	773,7	45,5%	891,1	52,3%	1.008,4	59,2%
Ε.Π. ΟΔ. ΑΞ., ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤ. ΑΝΑΠΤ.	3.033,0	1.753,7	57,8%	2.063,7	68,0%	2.310,7	76,2%	2.557,8	84,3%
Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	485,1	153,9	31,7%	186,9	38,5%	212,1	43,7%	237,4	48,9%
Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	414,3	221,0	53,3%	279,4	67,4%	319,6	77,1%	359,8	86,9%
Ε.Π. Σ.Α.Α.Σ.	1.468,8	573,9	39,1%	714,6	48,7%	825,1	56,2%	935,5	63,7%
Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	385,0	181,8	47,2%	202,8	52,7%	235,4	61,1%	267,9	69,6%
Ε.Π. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	63,7	22,4	35,1%	30,1	47,2%	35,0	54,9%	39,9	62,5%
Π.Ε.Π. ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔ. & ΘΡΑΚΗΣ	733,3	345,4	47,1%	391,9	53,4%	451,2	61,5%	510,4	69,6%
Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ	1.120,0	639,4	57,1%	739,2	66,0%	846,9	75,6%	954,7	85,2%
Π.Ε.Π. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	361,6	149,7	41,4%	160,1	44,3%	185,1	51,2%	210,1	58,1%
Π.Ε.Π. ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	478,5	237,7	49,7%	297,9	62,3%	340,9	71,3%	383,9	80,2%
Π.Ε.Π. ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	372,2	178,2	47,9%	209,6	56,3%	242,5	65,2%	275,5	74,0%
Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	436,0	175,2	40,2%	192,7	44,2%	222,7	51,1%	252,6	57,9%
Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	563,4	261,1	46,3%	297,2	52,8%	344,6	61,2%	392,0	69,6%
Π.Ε.Π. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	244,7	95,9	39,2%	106,4	43,5%	122,0	49,9%	137,6	56,2%
Π.Ε.Π. ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	903,4	429,7	47,6%	467,5	51,8%	537,8	59,5%	608,0	67,3%
Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ	467,7	241,5	51,6%	302,8	64,7%	349,5	74,7%	396,2	84,7%
Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	372,2	158,9	42,7%	178,1	47,8%	204,6	55,0%	231,1	62,1%
Π.Ε.Π. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	457,2	181,5	39,7%	194,5	42,5%	223,4	48,9%	252,3	55,2%
Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	531,6	236,3	44,4%	237,6	44,7%	274,8	51,7%	312,0	58,7%
ΣΥΝΟΛΟ	21.320,6	10.667,5	50,0%	12.394,4	58,1%	14.171,5	66,5%	15.948,6	74,8%

Πηγή: ίδια επεξεργασία, Τιμές σε εκατ.€

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, αν η απορροφητικότητα των κοινοτικών πόρων συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό, προς τα μέσα του 2009 θα έχει απορροφηθεί περίπου το 75% των κοινοτικών πόρων κάτι που σημαίνει ότι η Ελλάδα θα «χάσει» περίπου 5 δις €. Από τα επιμέρους στοιχεία που αφορούν τα Επιχειρησιακά Προγράμματα, φαίνεται ότι τα Ε.Π. Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, Ε.Π. Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση και Ε.Π. Πολιτισμού μαζί με τα Π.Ε.Π. Αττικής, Π.Ε.Π. Κρήτης και Π.Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας βρίσκονται σε καλύτερη πορεία υλοποίησης και απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων, ενώ αντίστοιχα υστερούν τα Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας, Ε.Π. Σ.Α.Α.Σ. και Ε.Π. Υγείας – Πρόνοιας μαζί με τα Π.Ε.Π. Βορείου Αιγαίου, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων.

4.3.4. Επιπτώσεις χαμηλής απορροφητικότητας

Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενη ενότητα, η τήρηση του σχεδίου χρηματοδότησης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης δεν πρέπει να είναι αυτοσκοπός για τη χώρα μας και η επίτευξη του στόχου της απορροφητικότητας δε πρέπει να υποθάλπει το βασικό στόχο των Κοινοτικών Ενισχύσεων, που είναι η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων. Όμως, ο χαμηλός βαθμός απορρόφησης των κονδυλίων μπορεί να αποφέρει σημαντικές επιπτώσεις, είτε με τη μορφή προστίμων και αυτόματης αποδέσμευσης κονδυλίων από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είτε με τη μορφή της μείωσης των πόρων της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου, είτε ακόμα και την επιβάρυνση του προϋπολογισμού της χώρας με επιπλέον δαπάνες (που έχουν δεσμευθεί νομικά), οι οποίες θα επιδεινώσουν τη δημοσιονομική της κατάσταση.

Έτσι λοιπόν, επειδή η απορρόφηση με βάση τον κανόνα της αυτόματης αποδέσμευσης των πιστώσεων που δε χρησιμοποιήθηκαν (Κανόνας N+2) για το 2005 έκλεισε με υστέρηση έναντι του ετήσιου στόχου ύψους 347 εκ. € για την Ελλάδα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβη σε επιπλέον περικοπές κοινοτικών πόρων ύψους 8.638.000 €. Ταυτόχρονα προειδοποιεί ότι ο υψηλός αριθμός αιτήσεων εξαιρέσεως⁹⁹ που κατατέθηκε το 2004 και 2005, οδηγεί σε αυξημένες υποχρεώσεις και πολλαπλάσιους κινδύνους απώλειας χρημάτων για τα έτη 2006 και 2007. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με την ανάλυση της Επιτροπής και εν αναμονή της επιβεβαίωσης από τις ελληνικές αρχές, τα αποτελέσματα της εφαρμογής του κανόνα της αυτεπάγγελτης αποδέσμευσης των πιστώσεων που δεν χρησιμοποιήθηκαν (κανόνας N+2) για την Ελλάδα για το 2005, καταδεικνύουν στο παρόν στάδιο την ακύρωση των πιστώσεων για τα ακόλουθα ποσά:

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.): **7,123 εκατ. €**

⁹⁹ Βλ. επόμενη ενότητα περί εξαιρέσεων έργων.

- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ): **1,515 εκατ. €**
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.): **0 €**

Από την ακύρωση των πιστώσεων θίγονται τα προγράμματα για τις εξής περιοχές: Αττική, Πελοπόννησος, Ιόνιοι Νήσοι, Νήσοι Νοτίου Αιγαίου, Ανατολική Μακεδονία/Θράκη. Ειδικότερα σημειώνεται ότι προσπάθεια σε σχέση με την ευχέρεια επίτευξης του στόχου για το N+2, απαιτείται από τα ακόλουθα Ε.Π. Προγράμματα: Σιδηροδρόμων (Ε.Τ.Π.Α.), Κοινωνίας της Πληροφορίας (Ε.Τ.Π.Α. και ΕΚΤ), Οδικών Αξόνων (Ε.Τ.Π.Α.), Περιβάλλοντος (Ε.Τ.Π.Α.), Εκπαίδευσης (Ε.Τ.Π.Α.), Ανταγωνιστικότητας (Ε.Τ.Π.Α.), Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΠΕ-Π), Ηπείρου (Ε.Τ.Π.Α.), Αν. Μακεδονίας-Θράκης (Ε.Τ.Π.Α.), Πελοποννήσου (Ε.Τ.Π.Α.) και Ιονίων Νήσων (Ε.Τ.Π.Α.).

4.3.5. Προσπάθειες βελτίωσης της πορείας της απορροφητικότητας

Στην προσπάθειά της η χώρα μας να αυξήσει το ρυθμό απορρόφησης των πόρων, συνήθως καταφεύγει είτε στη μεταφορά κονδυλίων ανάμεσα σε Άξονες Προτεραιότητας ή σε Προγράμματα μέσω της αναθεώρησης του Κ.Π.Σ., είτε κάνοντας χρήση του δικαιώματος εξαιρέσεων έργων, είτε ζητώντας από την Επιτροπή να μειώσει την εθνική συμμετοχή ορισμένων έργων / προγραμμάτων, είτε ως τελευταία λύση, την αίτηση παράτασης των προθεσμιών.

Η περίπτωση της **παράτασης των προθεσμιών** που ζητείται ώστε να υπάρχουν μεγαλύτερα περιθώρια και να περιοριστεί ο ορατός κίνδυνος σημαντικών απωλειών συνήθως δε γίνεται δεκτική από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες για να υπάρξει παράταση θα πρέπει να ισχύει μία από τις παρακάτω παραμέτρους:

- Να έχουν μεσολαβήσει σημαντικές μεταβολές της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και της αγοράς εργασίας

- Να υπάρχουν λόγοι ανωτέρας βίας σχετικά με ένα πρόγραμμα, όπως για παράδειγμα φυσικές καταστροφές ή
- Να έχουν προκύψει κωλύματα στην ικανοποιητική εκτέλεση ενός προγράμματος λόγω προφανούς σφάλματος που αποδίδεται αποκλειστικά στην Επιτροπή

Όσον αφορά τη **μεταφορά κονδυλίων**, με την αναθεώρηση του 2005 μεταφέρθηκαν από πρόγραμμα σε πρόγραμμα περίπου 750 εκατ. €, με στόχο την ταχύτερη απορρόφηση τους. Από αυτά, ορισμένα διατέθηκαν για την ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων του τουρισμού και της μεταποίησης μέσω των Π.Ε.Π, ενώ τα περισσότερα από τα υπόλοιπα διατέθηκαν σε δράσεις για ενεργές δράσεις απασχόλησης. Το ίδιο μοντέλο θα ακολουθηθεί και φέτος. Η νέα αναθεώρηση προβλέπει επίσης τη μεταφορά κονδυλίων από πρόγραμμα σε πρόγραμμα άλλων 750 εκατ. €. Από τα χρήματα αυτά τα 200 εκατ. € θα ενισχύσουν (και πάλι μέσω των Π.Ε.Π.) τον τομέα του εμπορίου και των υπηρεσιών. Η πρώτη από τις δύο αυτές αναθεωρήσεις αφορούν τις απορροφήσεις που θα πρέπει να κάνει η Ελλάδα για τα έτη 2007 και 2008.

Παράλληλα, το υπουργείο Οικονομίας έκανε για δεύτερη χρονιά χρήση του **δικαιώματος εξαιρέσεων έργων** που δεν υλοποιήθηκαν για περίπου 450 εκ. €. Ανάλογα λοιπόν με το ποσό των εξαιρέσεων που θα εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι υπολογισμοί του υπουργείου Οικονομίας θέλουν τις απώλειες για το 2005 να διαμορφώνονται περίπου στα 100 εκ. €. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι εξαιρέσεις του 2004 (118 εκ. €) μαζί με αυτές του 2005 (περίπου 350 εκ. €) διαμορφώνουν μια επιπλέον υποχρέωση απορρόφησης ύψους 470 εκ. € μέχρι και το 2008. Σε επίπεδο προγραμμάτων, οι εξαιρέσεις αφορούν κυρίως προβλήματα σε μεγάλα τομεακά προγράμματα όπου ζητήθηκαν εξαιρέσεις ύψους 264, 9 δις € και λιγότερο σε περιφερειακά προγράμματα όπου ζητήθηκαν εξαιρέσεις ύψους 77 εκ. €. Το μεγαλύτερο πρόβλημα από τα τομεακά Ε.Π. εμφανίστηκε στο πρόγραμμα των σιδηροδρόμων όπου οι εξαιρέσεις έφτασαν τα 129 εκ. €, με δεύτερο το πρόγραμμα περιβάλλοντος (58 εκ. €) την Κοινωνία της πληροφορίας (44,8 εκ. €) το πρόγραμμα εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση (30,9 εκ. €) και πολύ λιγότερο το πρόγραμμα

Ανταγωνιστικότητα, όπου ζητήθηκαν εξαιρέσεις ύψους 1,5 εκ. €. Στα περιφερειακά προγράμματα, περισσότερες εξαιρέσεις ζητήθηκαν για την Ήπειρο (29 εκ. €), την Αττική (20 εκ. €), την Πελοπόννησο (13 εκ. €), το Βόρειο Αιγαίο (6,7 εκ. €), τα Ιόνια Νησιά (5 εκ. €) και την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη όπου ζητήθηκαν εξαιρέσεις ύψους 4,3 εκ. €.

Επίσης, στο πλαίσιο εξεύρεσης τρόπων άμεσης επιτάχυνσης της απορρόφησης των πόρων του Γ' Κ.Π.Σ., εξετάζεται η δυνατότητα της **αύξησης του ποσοστού των χρηματοδοτήσεων** σε απαλλοτριώσεις για τα έργα υποδομής (όπως για παράδειγμα η Ιονία Οδός) και, εάν είναι δυνατόν, η αύξηση της ανώτατης επιχορήγησης των Διαρθρωτικών Ταμείων. Όλα αυτά απαιτούν τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών αφού απαιτούν παρέκκλιση από τους βασικούς κανονισμούς υλοποίησης του Γ' Κ.Π.Σ. Ωστόσο, φαίνεται πως η Κοινότητα, με δεδομένη την αστοχία στην απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων από τα κράτη-μέλη που σημειώνεται στο κλείσιμο κάθε έτους, δεν είναι εντελώς αρνητική σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Οι «διευκολύνσεις» όμως αυτές που παρέχει η Επιτροπή δεν λύνουν παρά μόνο ένα μέρος από τα προβλήματα που έχει δημιουργήσει η καθυστέρηση υλοποίησης έργων του προγράμματος. Υπολογίζεται ότι ακόμα και με τη μείωση της εθνικής συμμετοχής κατά 3 δις € για ενταγμένα έργα που πέτυχε η Ελλάδα, το συνολικό ποσό των κοινοτικών πόρων που κινδυνεύει να χαθεί από το Γ' Κ.Π.Σ. ανέρχεται στο 1,5 δις € μέχρι και τα μέσα του 2009¹⁰⁰. Το ποσό που απομένει, εκτιμάται ότι θα το μειώσει ακόμη περισσότερο ο συντονισμός που θα επιτευχθεί από τη λειτουργία της νέας διυπουργικής επιτροπής για την υλοποίηση του Γ' και την προετοιμασία του Δ' Κ.Π.Σ.

Με διάταξη νόμου που κατατέθηκε στο νομοσχέδιο «*Τροποποίηση και Συμπλήρωση των Διατάξεων για τη Χρηματοδοτική Μίσθωση, Διατάξεις περί Δημοσίων Εσόδων και άλλες ρυθμίσεις*» συνιστάται η «**Διυπουργική Επιτροπή Κοινοτικών Προγραμμάτων**». Η επιτροπή θα απαρτίζεται από τον υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών ως πρόεδρο και τους

¹⁰⁰ Το «κέρδος» των 3 δις € μειώνει περίπου στο μισό τον κίνδυνο απώλειας κοινοτικών πόρων. Χωρίς τη «διευκόλυνση» αυτή, υπήρχε κίνδυνος απώλειας 2,2 δις € μέχρι τα μέσα του 2009.

υπουργούς Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας ως μέλη. Επίσης, θα μετέχει σε αυτή ως εισηγητής, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών. Το έργο της επιτροπής θα αφορά τόσο στην τρέχουσα περίοδο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης όσο και στην περίοδο 2007 – 2013. Η σύσταση της Διυπουργικής Επιτροπής έχει ως στόχο το συντονισμό στην εφαρμογή των κοινοτικών προγραμμάτων, τη μεγιστοποίηση της απορροφητικότητας των κοινοτικών κονδυλίων και, γενικότερα, την εξασφάλιση της μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας στην υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων και πρωτοβουλιών. Στην εισηγητική έκθεση αναφέρεται ότι *«η σύσταση της εν λόγω Διυπουργικής Επιτροπής είναι απολύτως απαραίτητη και σκόπιμη όπως έχει καταδειχθεί από τη μέχρι σήμερα πρακτική της εφαρμογής των κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών στη χώρα μας, προκειμένου να εξασφαλιστεί ενιαία πολιτική και κεντρικός και συντονισμένος έλεγχος της εφαρμογής των προγραμμάτων αυτών, με τελικό στόχο τη μεγιστοποίηση της απορροφητικότητας των κοινοτικών κονδυλίων και την εξασφάλιση της κατά το δυνατόν μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας στην υλοποίηση των παραπάνω προγραμμάτων και πρωτοβουλιών».*

**5. Κεφάλαιο 5^ο: Συγκριτική αποτίμηση των
Προγραμματικών Περιόδων (1986 – 2006) στην
Ελλάδα**

5.1. Εισαγωγή

Στα προηγούμενα κεφάλαια έγινε παρουσίαση της πορείας των Προγραμματικών Περιόδων στην Ελλάδα, από την εφαρμογή των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων έως και το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης το οποίο βρίσκεται ακόμα σε πορεία υλοποίησης. Κατά την παρουσίαση αυτή πραγματοποιήθηκε και μια σύγκριση των ανωτέρω περιόδων κυρίως ως προς τις αλλαγές του κανονιστικού πλαισίου που εφαρμόστηκε σε κάθε μία από αυτές, τις μεθόδους και τις δομές που χρησιμοποιήθηκαν στην Ελλάδα για την υλοποίηση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση της πορείας των παρεμβάσεων, τους στόχους και τους άξονες προτεραιότητας που τέθηκαν για την επίτευξη των σκοπών των Διαρθρωτικών Ταμείων και κυρίως τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετώπισε η χώρα και το κατά πόσο αυτά επηρέασαν την αποτελεσματικότητα των μέτρων της κάθε περιόδου.

Στη συνέχεια θα πραγματοποιηθεί μια απόπειρα συγκριτικής αποτίμησης των αποτελεσμάτων των προγραμματικών περιόδων και της συμβολής αυτών τόσο στην αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας, όσο και στην επίτευξη του στόχου της κοινωνικής συνοχής. Αρχικά θα εξεταστεί το συνολικό ύψος των κοινοτικών ενισχύσεων κάθε Προγραμματικής Περιόδου και η διαφοροποίηση της κατανομής των πόρων ανά άξονα προτεραιότητας σε κάθε Κ.Π.Σ. Στη συνέχεια θα πραγματοποιηθεί μια σύγκριση της πορείας της απορροφητικότητας των Β' και Γ' Κ.Π.Σ. και θα ακολουθήσει η διαχρονική αποτίμηση των αποτελεσμάτων κάθε Κ.Π.Σ. στα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας, καθώς επίσης και σε τομείς στους οποίους αναπτύσσονται δράσεις και παρεμβάσεις σε κάθε περίοδο. Τέλος, θα μελετηθεί η επίδραση των Κ.Π.Σ. στην Περιφερειακή Ανάπτυξη και στη σύγκλιση των Περιφερειών της Ελλάδας.

5.2. Κατανομή Κοινοτικών Ενισχύσεων - Απορροφητικότητα

5.2.1. Κατανομή των ενισχύσεων κατά Προγραμματική Περίοδο

Στον πίνακα που ακολουθεί, περιγράφεται το συνολικό ύψος του προϋπολογισμού κάθε Προγραμματικής Περιόδου, καθώς επίσης και η διάκριση αυτού σε Κοινοτική, Εθνική και Ιδιωτική συμμετοχή:

Πίνακας 5-1: Χρηματοδοτικός Πίνακας Συγχρηματοδοτούμενων Αναπτυξιακών Προγραμμάτων στην Ελλάδα (1986 – 2006)

	Μ.Ο.Π.* (1986-1989) σε χιλ. ECU** σε τιμές 1986	Α' Κ.Π.Σ. (1989-1993) σε χιλ. ECU** σε τιμές 1989	Β' Κ.Π.Σ. (1994-2000) σε χιλ. ECU** σε τιμές 1994	Γ' Κ.Π.Σ. (2000-2006) σε χιλ. ECU** σε τιμές 2000
Συνολικός Προϋπολογισμός	3.481.933	14.342.054	29.721.300	44.563.540
Εθνική Δημόσια Συμμετοχή	695.740	5.802.196	7.069.900	11.126.075
Κοινοτική Συμμετοχή	2.576.000	7.193.241	13.980.000	22.707.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	210.193	1.346.617	8.671.400	10.730.465

* Τα Μ.Ο.Π. μετά το 1989 ενσωματώθηκαν στο Α' ΚΠΣ

** 1 ECU = 1 Euro (Ισοτιμία της 1/1/1999)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση των πόρων που εισρέουν στην Ελλάδα ειδικότερα από το Α' Κ.Π.Σ. και μετά¹⁰¹. Συγκεκριμένα, οι κοινοτικοί πόροι σχεδόν διπλασιάζονται ανά Προγραμματική Περίοδο, κάτι που δεν ισχύει με την εθνική και την ιδιωτική συμμετοχή. Όσον αφορά την εθνική συμμετοχή, παρατηρείται αύξηση αλλά με μικρότερο ρυθμό από την αντίστοιχη κοινοτική, κάτι που καταδεικνύει ότι το ποσοστό της συγχρηματοδότησης

¹⁰¹ Αναφορικά με τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, επειδή ένα μεγάλο μέρος της κοινοτικής συμμετοχής μεταφέρθηκε στο Α' Κ.Π.Σ. (περίπου 1,78 δις από 2,5 δις € - Βλ. Ενότητα 2.3.2), οι περίοδοι 1986 – 1989 και 1989 – 1993 θα εξεταστούν ως μια ενιαία περίοδος, δίνοντας έμφαση προφανώς στην περίοδο που υλοποιήθηκε το Α' Κ.Π.Σ.

που αντιστοιχεί στο εθνικό σκέλος των παρεμβάσεων διαχρονικά μειώνεται. Το ύψος της ιδιωτικής συμμετοχής αυξάνεται ραγδαία από το Α' στο Β' Κ.Π.Σ.¹⁰² και συνεχίζει την αύξηση με πιο ήπιο ρυθμό και στην 3^η Προγραμματική Περίοδο, αποδεικνύοντας την τάση της Ε.Ε. για μεγαλύτερη συμμετοχή των ιδιωτών και των επιχειρήσεων στις κοινοτικές παρεμβάσεις.

5.2.2. Κατανομή των ενισχύσεων κατά Άξονα Προτεραιότητας

Σε προηγούμενες ενότητες πραγματοποιήθηκε αναλυτική περιγραφή των Άξονων Προτεραιότητας κάθε Κ.Π.Σ. Από την ανάλυση προέκυψε ότι υπάρχουν ορισμένοι βασικοί τομείς στους οποίους δίνεται ειδική βαρύτητα σε κάθε Προγραμματική Περίοδο. Οι εν λόγω τομείς και η κατανομή των πόρων κάθε Κ.Π.Σ. προς αυτούς παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 5-2: Κατανομή πόρων στους βασικούς άξονες των Κ.Π.Σ.

	Α' Κ.Π.Σ. (1989-1993)	Β' Κ.Π.Σ. (1994-1999)	Γ' Κ.Π.Σ. (2000-2006)
Υποδομές	28,8%	22,3%	28,8%
Ανταγωνιστικότητα	3,8%	21,9%	14,5%
Ανθρώπινο Δυναμικό	10,2%	15,4%	10,7%
Περιφερειακή Ανάπτυξη	50,3%	28,5%	25,8%
Λοιπά	6,9%	11,9%	20,2%
ΣΥΝΟΛΟ	100,0%	100,0%	100,0%

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

¹⁰² Από 9% του συνολικού προϋπολογισμού την 1^η Προγραμματική Περίοδο, ανέρχεται στο 29% του συνόλου κατά τη 2^η περίοδο, ξεπερνώντας σε ύψος και την εθνική συμμετοχή.

Το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού και των τριών Κ.Π.Σ. φαίνεται ότι κατευθύνεται στους τομείς της *Περιφερειακής Ανάπτυξης* και των *Βασικών Υποδομών*. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στις υποδομές είναι σχεδόν σταθερό, με εξαίρεση μια μικρή πτώση που εμφάνισε τη 2^η Προγραμματική Περίοδο. Αντίθετα, το μερίδιο της Περιφερειακής Ανάπτυξης στον συνολικό προϋπολογισμό βαίνει μειούμενο κυρίως μεταξύ Α' και Β' Κ.Π.Σ. όπου και σχεδόν υποδιπλασιάστηκε, ενώ φαίνεται να σταθεροποιείται περίπου στο ¼ του συνόλου κατά τη μέχρι σήμερα πορεία του Γ' Κ.Π.Σ. Η συμμετοχή του τομέα του *Ανθρώπινου Δυναμικού* κυμαίνεται περίπου στο 10% του συνόλου, ενώ μεγάλη έμφαση φαίνεται να αποκτά η *Ανταγωνιστικότητα*, η οποία από το ~4% που καταλάμβανε στο Α' Κ.Π.Σ. εκτινάχθηκε στο ~22% (σχεδόν εξαπλασιάζοντας το ύψος των πόρων που αντιστοιχούσαν στον τομέα) κατά το Β' Κ.Π.Σ. Η αύξηση του ποσοστού των *Λοιπών Τομέων* καταδεικνύει την επέκταση των παρεμβάσεων σε νέους τομείς, όπως π.χ. τον τομέα της *Ποιότητας Ζωής* (Β' και Γ' Κ.Π.Σ.) και της *Κοινωνίας της Πληροφορίας* (Γ' Κ.Π.Σ.), που ανταποκρίνονται στους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για κοινωνική συνοχή και επίτευξη μιας δυναμικής οικονομίας της γνώσης.

5.2.3. Ανακατανομή Πόρων – Αναθεωρήσεις Κ.Π.Σ.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, σε κάθε προγραμματική περίοδο παρατηρήθηκαν ανακατανομές των πόρων ανάμεσα στους άξονες προτεραιότητας κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των παρεμβάσεων, οι οποίες γίνονται πολύ πιο έντονες κυρίως προς το τέλος της κάθε περιόδου. Οι ανακατανομές αυτές οφείλονται κυρίως στον κακό αρχικό σχεδιασμό και προγραμματισμό των δράσεων, αλλά και σε μέτρα που λαμβάνονταν για τη βελτίωση της πορείας της απορροφητικότητας ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι απώλειες κοινοτικών πόρων.

Πίνακας 5-3: Κατανομή πόρων Α' Κ.Π.Σ.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ	
	Στην αρχή του Κ.Π.Σ.	Στο τέλος του Κ.Π.Σ.
Βελτίωση των βασικών υποδομών	37,4%	28,8%
Ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και αγροτική ανάπτυξη	5,8%	6,1%
Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων	7,0%	3,8%
Ισορροπη ανάπτυξη του τουρισμού	1,3%	0,8%
Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού	7,5%	10,2%
Ανάπτυξη του εγχώριου δυναμικού των 13 Περιφερειών	40,9%	50,3%

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

Όσον αφορά το Α' Κ.Π.Σ., παρατηρήθηκε μια σημαντική μεταφορά κονδυλίων από τους τομείς των βασικών υποδομών (που περιλάμβανε κυρίως μεγάλα έργα τα οποία παρουσίαζαν σημαντικές καθυστερήσεις ως προς την υλοποίησή τους) και της ανταγωνιστικότητας, προς τους τομείς του ανθρώπινου δυναμικού (υπό τη μορφή σεμιναρίων προς ανέργους ή/και εργαζόμενους από μη πιστοποιημένους φορείς αμφιβόλου καταλληλότητας) και της περιφερειακής ανάπτυξης (υπό τη μορφή μικρών έργων τοπικής εμβέλειας, τα οποία υλοποιούνταν πιο εύκολα και απορροφούσαν μεγαλύτερο ποσοστό πόρων με ταχύτερους ρυθμούς). Οι ανακατατάξεις αυτές είναι προφανές ότι έγιναν με σκοπό τη βελτίωση της απορροφητικότητας, χωρίς να είναι καθόλου βέβαιο όμως ότι συνέβαλλαν στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων και της ανάπτυξης της χώρας.

Σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί, το φαινόμενο της ανακατανομής πόρων ανάμεσα στους άξονες προτεραιότητας του Β' Κ.Π.Σ. δεν εμφανίζεται τόσο έντονο όσο της προηγούμενης περιόδου.

Πίνακας 5-4: Κατανομή πόρων Β' Κ.Π.Σ.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ		
	Στην αρχή του Κ.Π.Σ.	Αναθεώρηση του Κ.Π.Σ.	Πραγματική κατανομή
Μείωση του βαθμού περιφερειακότητας και προώθηση της εσωτερικής συνοχής μέσω της ανάπτυξης μεγάλων δικτύων υποδομής	27,80%	22,30%	19,80%
Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης	9,05%	11,70%	8,87%
Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού	25,30%	21,90%	29,12%
Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της εργασίας	12,50%	15,40%	15,04%
Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών	25,00%	28,50%	26,49%
Τεχνική Βοήθεια	0,33%	0,20%	0,68%

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

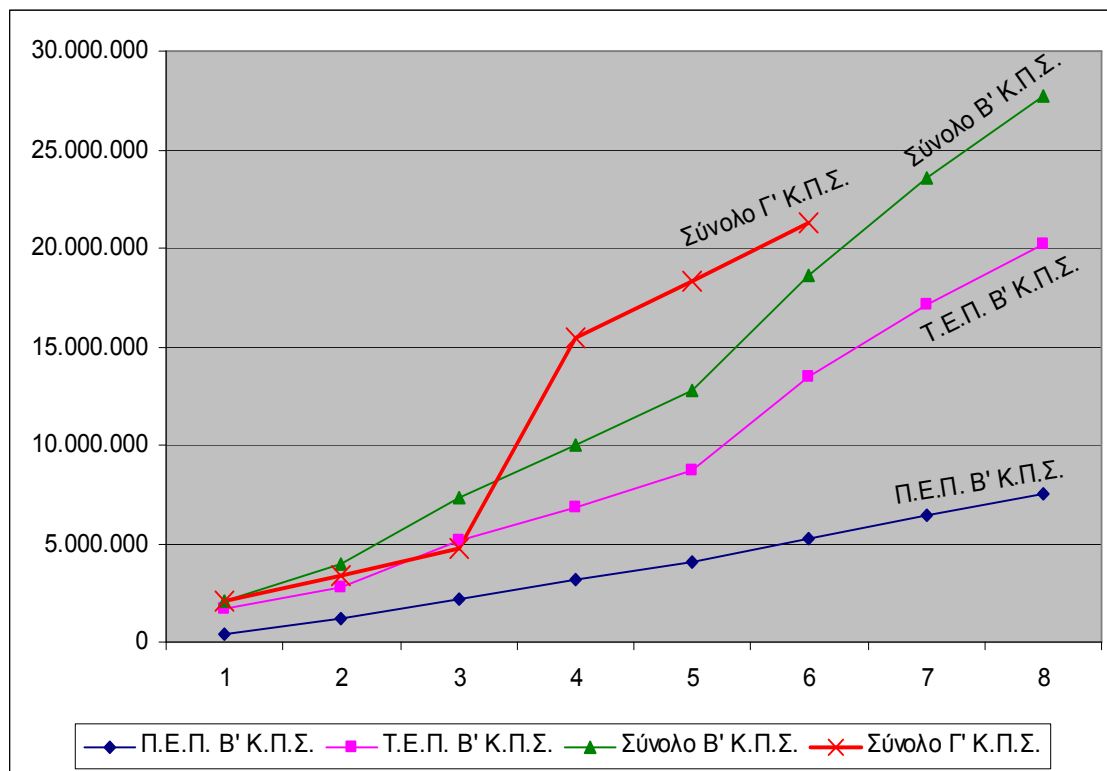
Οι ανακατανομές στην περίπτωση αυτή είναι πολύ μικρότερης εμβέλειας, κάτι που καταδεικνύει βελτίωση των διαδικασιών προγραμματισμού, σχεδιασμού και παρακολούθησης των δράσεων αλλά και την πορείας απορρόφησης των πόρων αναφορικά με το Α' Κ.Π.Σ.

5.2.4. Πορεία Απορροφητικότητας Β' και Γ' Κ.Π.Σ.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί απεικονίζεται η πορεία της απορροφητικότητας του Β' και του Γ' Κ.Π.Σ. Ο κάθετος άξονας αναπαριστά το ύψος των πόρων (σε εκατ. €) και ο οριζόντιος τα έτη που έχουν παρέλθει από την έναρξη της υλοποίησης του κάθε Κ.Π.Σ.

Από τη γραφική παράσταση της πορείας απορρόφησης των πόρων της 2^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση του ρυθμού απορρόφησης μετά το 5^ο έτος υλοποίησης (δηλ. το 1998).

Διάγραμμα 5-1: Συγκριτικό Διάγραμμα πορείας απορροφητικότητας Β' και Γ' Κ.Π.Σ.

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

Ενώ δηλαδή η πορεία της απορροφητικότητας ήταν σχεδόν γραμμική έως τότε, από το 6^ο έτος υλοποίησης του Β' Κ.Π.Σ. φαίνεται ότι αυξάνεται απότομα η κλίση της καμπύλης, κάτι που δείχνει ότι έγιναν σημαντικές προσπάθειες για τη βελτίωση της πορείας της απορρόφησης, ώστε να κλείσει το Κ.Π.Σ. με τις ελάχιστες δυνατές απώλειες για τη χώρα. Όπως φαίνεται από τις καμπύλες των Π.Ε.Π. και Τ.Ε.Π., οι προσπάθειες αυτές έγιναν κυρίως σε τομεακό και όχι σε περιφερειακό επίπεδο, αφού ενώ η καμπύλη που απεικονίζει την πορεία των Π.Ε.Π. παραμένει αμετάβλητη ως προς την κλίση της, η αντίστοιχη καμπύλη των Τ.Ε.Π. αυξάνει το ρυθμό μεταβολής της και μεταβιβάζει ουσιαστικά την αύξηση αυτή στην καμπύλη που απεικονίζει το σύνολο του Β' Κ.Π.Σ. (αφού η πορεία των δύο καμπύλων είναι σχεδόν παράλληλη).

Από τη γραφική παράσταση της πορείας της απορρόφησης του Γ' Κ.Π.Σ. φαίνεται ότι κατά το 3^ο και 4^ο έτος παρατηρήθηκε μια σημαντική αύξηση των πόρων που απορροφήθηκαν, κάτι που όμως δε συνεχίστηκε και κατά τα επόμενα έτη, όπου η κλίση της καμπύλης επανέρχεται περίπου στις

τιμές που ήταν κατά το 1^ο και 2^ο έτος υλοποίησης. Η σύγκριση μεταξύ των δύο καμπύλων (των συνόλων δηλαδή του Β' και Γ' Κ.Π.Σ.) εμφανίζει την πορεία απορρόφησης του 2^{ου} Κ.Π.Σ. να είναι πιο ομαλή από την αντίστοιχη του 3^{ου}. Ως προς το ύψος και τη χρονική κατανομή της απορρόφησης βέβαια δε μπορεί να γίνει σύγκριση, αφενός επειδή η χρονική διάρκεια των δύο Προγραμματικών Περιόδων είναι διαφορετική και αφετέρου επειδή ο συνολικός προϋπολογισμός του Γ' Κ.Π.Σ. είναι σχεδόν διπλάσιος. Από τις δύο καμπύλες όμως φαίνεται ότι η τρέχουσα περίοδος βρίσκεται σε δυσμενέστερη θέση ως προς την απορρόφηση των πόρων σε σχέση με την προηγούμενη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το παρών θεσμικό πλαίσιο του ελληνικού Γ' Κ.Π.Σ. είναι εμποδωμένο σε παλαιότερες δομές και πρακτικές. Παρά την ίδρυση (ημι)ανεξάρτητων αρχών, τη δημιουργία ισχυρών μηχανισμών ελέγχου και την απειλή προστίμων στην περίπτωση αποτυχίας της υλοποίησης, οι ήδη θεμελιωμένοι θεσμοί και συμφέροντα παραμένουν ισχυρά. Επίσης, η νέα θεσμική δομή πρέπει να συμβαδίσει με τις νέες, σύνθετες και απαιτητικές προϋποθέσεις της διαχείρισης των προγραμμάτων, πρόκληση που είναι ιδιαίτερα σοβαρή για τα νέα και καινοτομικά Επιχειρησιακά Προγράμματα. Ως αποτέλεσμα αυτών, η βελτίωση των πολιτικών δεν είναι πάντα ορατή και έχει παρατηρηθεί έως τώρα επιδείνωση της απορροφητικότητας σε σχέση με το Β' Κ.Π.Σ.¹⁰³

5.3. Αποτελέσματα στην οικονομία της Ελλάδας

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται η εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας την περίοδο 1995 – 2000, την περίοδο υλοποίησης δηλαδή του Β' και Γ' Κ.Π.Σ.

¹⁰³ Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το Β' Κ.Π.Σ. έκλεισε οριστικά πρόσφατα με απώλειες περίπου 1 δις € κοινοτικών πόρων. Το Γ' Κ.Π.Σ., με τα έως τώρα δεδομένα και αν δε ληφθούν δραστικά μέτρα βελτίωσης της απορροφητικότητας, υπολογίζεται ότι θα κλείσει το 2009 με απώλειες της τάξης των 5 δις € κοινοτικών πόρων, όπως αποδείχθηκε από την έρευνα απορροφητικότητας που πραγματοποιήθηκε στο 4^ο Κεφάλαιο της παρούσας εργασίας.

Πίνακας 5-5: Κύρια Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας 1995 – 2005 (εκατ. €)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ	Α.Ε.Π.	ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛ.	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛ.	ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛ.	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ
1995	79.927	70.655	58.405	12.250	15.119	14.087	19.934
1996	87.851	77.472	64.712	12.760	17.387	15.394	22.403
1997	97.235	84.858	70.145	14.713	19.521	19.145	26.289
1998	105.773	92.023	75.862	16.161	22.582	20.985	29.816
1999	112.686	96.921	79.547	17.374	25.388	25.259	34.882
Μέση Ετήσια Αύξηση 1995-1999	8.190	6.567	5.286	1.281	2.567	2.793	3.737
2000*	124.388	108.868	87.282	21.587	29.094	31.139	44.713
2001*	133.105	114.854	92.247	22.607	31.200	31.225	44.196
2002*	143.482	123.536	98.025	25.511	33.806	29.505	43.365
2003*	155.543	131.162	105.265	25.897	39.324	30.455	45.398
2004*	168.417	140.895	113.004	28.351	42.428	35.106	50.012
2005*	181.088	151.164	121.544	29.620	43.012	37.665	50.753
Μέση Ετήσια Αύξηση 2000-2005	11.400	9.041	7.000	2.041	2.937	2.068	2.545

* Προσωρινά Στοιχεία

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

Τα ανωτέρω μεγέθη εμφανίζονται σαφώς βελτιωμένα το 2005, με τα περισσότερα να έχουν υπερδιπλασιαστεί κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης δεκαετίας. Βέβαια δεν υπάρχει τρόπος να διαχωριστεί άμεσα η επίδραση των παρεμβάσεων των Κ.Π.Σ. ως ποσοστό της αν λόγω βελτίωσης, αυτό όμως δε δρα αποτρεπτικά από το συμπέρασμα ότι η αύξηση των τιμών των μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στην εισροή κοινοτικών πόρων. Συγκρίνοντας τις επιδόσεις της κάθε Προγραμματικής Περιόδου στα ανωτέρω μεγέθη, φαίνεται ότι η επίδρασή τους είναι σχεδόν ισόποση, με εξαίρεση το Α.Ε.Π. και ίσως την τελική κατανάλωση όπου ο ρυθμός αύξησης που επιτυγχάνεται κατά το Γ' Κ.Π.Σ. είναι εμφανώς υψηλότερος από τον αντίστοιχο της προηγούμενης περιόδου.

Αν απομονωθούν τα μεγέθη του Α.Ε.Π. (συνολικό Α.Ε.Π. και κατά κεφαλή) και της απασχόλησης (αριθμός απασχολούμενων και ανέργων), η πορεία εξέλιξής τους κατά τη διάρκεια των τριών Κ.Π.Σ. απεικονίζεται στον πίνακα:

Πίνακας 5-6: Σύγκριση Προγραμματικών Περιόδων ως προς την επίδραση στο Α.Ε.Π. και την Ανεργία

	Μ.Ο. 1988-1994	1995	1996	1997	1998	1999	Μ.Ο. 1995-1999	2000	2001	2002	2003	2004	Μ.Ο. 2000-2004
Ετήσια % αύξηση ΑΕΠ	1,20	2,10	2,40	3,50	3,10	3,40	2,90	4,30	4,10	3,50	4,20	4,30	4,08
Κατά κεφαλή ΑΕΠ (EU25=100)	60,88	71,70	71,10	71,70	71,40	71,40	71,46	71,90	73,00	77,50	80,80	81,70	76,98
Αρ. Απασχολούμενων (χιλ. απασχολούμενοι)	3.724	3.820	3.805	3.784	3.940	3.941	3858,00	3.934	3.921	3.924	3.976	4.093	3969,60
Ετήσιος Ποσοστό Αύξησης Απασχόλησης	--	0,90	-0,50	-0,30	3,40	0,10	0,72	0,30	-0,30	0,10	1,40	3,10	0,92
Ανεργία (% του Εργ. Δυναμικού)	7,65	9,20	9,60	9,80	10,90	12,00	10,30	11,30	10,80	10,30	9,70	10,50	10,52
Παραγωγικότητα Εργασίας	0,63	1,20	2,80	3,90	-0,30	4,10	2,34	4,60	3,00	2,90	3,00	--	3,38

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

Είναι λοιπόν και εδώ προφανές ότι τα ανωτέρω μεγέθη παρουσιάζουν βελτίωση, η οποία ξεκινά από την περίοδο υλοποίησης του Α' Κ.Π.Σ. (παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισε η χώρα και τη χαμηλή αποτελεσματικότητα αυτού) και καταλήγει με αύξοντα ρυθμό έως και τα μέσα της 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου. Η αύξηση αυτή του ρυθμού βελτίωσης των μεγεθών αποδεικνύει ότι η συσσωρευμένη εμπειρία και η βελτίωση των δομών και διαδικασιών που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα από το πρώτο έως και το τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είχαν θετικές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και κατά συνέπεια είχαν και θετικό αντίκτυπο στην ελληνική οικονομία.

Επειδή όμως οι διαθέσιμοι πόροι κάθε προγραμματικής περιόδου διέφεραν σε σημαντικό βαθμό, ακολουθεί μια προσπάθεια εξομάλυνσης της επίδρασης των Κ.Π.Σ. στο Α.Ε.Π. και στην ανεργία της Ελλάδας, μέσω της δημιουργίας δύο δεικτών. Οι δείκτες αυτοί ανάγουν τη συνολική επίδραση των Κ.Π.Σ. στα ανωτέρω μεγέθη σε μοναδιαία επίδραση, διαιρώντας με το αντίστοιχο ποσοστό των κοινοτικών ενισχύσεων ως προς το Α.Ε.Π. που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής απεικονίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 5-7: Πραγματική επίδραση Β' και Γ' Κ.Π.Σ. στο Α.Ε.Π. και στην Ανεργία

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΣΤΟ ΑΕΠ				
		1989-1993	1994-1999	2000-2006
Αύξηση στο ΑΕΠ λόγω των Κ.Π.Σ.	(1)	4,1	9,9	7,3
Ποσοστό των Κοιν. Ενισχύσεων προς το ΑΕΠ	(2)	2,6	3,0	2,8
Πραγματική Επίδραση ΚΠΣ (ως προς το ΑΕΠ)	(1)/(2)	1,6	3,3	2,6
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ				
		1989-1993	1994-1999	2000-2006
Αύξηση Ανεργίας λόγω των Κ.Π.Σ.	(1)	-2,9	-6,2	-3,2
Ποσοστό των Κοιν. Ενισχύσεων προς το ΑΕΠ	(2)	2,6	3,0	2,8
Πραγματική Επίδραση ΚΠΣ στην Ανεργία	(1)/(2)	-1,1	-2,1	-1,1

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

Η πορεία των προς εξέταση μεγεθών παραμένει αύξουσα, με την εξαίρεση της 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, κάτι το οποίο είναι φυσικά αναμενόμενο, αφού το Γ' Κ.Π.Σ. δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Από τα έως τώρα δεδομένα όμως, ο βαθμός απόδοσης¹⁰⁴ του Β' Κ.Π.Σ. στην αύξηση του Α.Ε.Π. της χώρας και στην αντιμετώπιση της ανεργίας είναι μεγαλύτερος του αντίστοιχου του Γ' Κ.Π.Σ. Αυτό μπορεί να μεταφραστεί με δύο τρόπους: είτε κατά τη 2^η προγραμματική περίοδο, με τους ίδιους πόρους επιτεύχθηκαν καλύτερα αποτελέσματα από ότι από την έως τώρα πορεία της 3^{ης}, είτε με λιγότερους πόρους επιτεύχθηκαν τα ίδια αποτελέσματα στα εν λόγω μεγέθη. Επειδή όμως οι παρεμβάσεις σε μεγέθη όπως το Α.Ε.Π. και η ανεργία έχουν μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, αξιόπιστα συμπεράσματα θα μπορούν να εξαχθούν μόνο μετά την ολοκλήρωση και της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου.

¹⁰⁴ Δηλαδή ο λόγος των δαπανώμενων πόρων προς το αποτέλεσμα αυτών.

5.4. Αποτελέσματα στην Περιφερειακή Ανάπτυξη

Ένας από τους σημαντικότερους στόχους κάθε Προγραμματικής Περιόδου (αν όχι ο σημαντικότερος) στον οποίο κατευθύνεται το μεγαλύτερο ποσοστό των ενισχύσεων, είναι η ανάπτυξη και η σύγκλιση των 13 Περιφερειών της Ελλάδας. Για το λόγο αυτό θα γίνει μια απόπειρα συγκριτικής αποτίμησης των επιπτώσεων των τριών Προγραμματικών Περιόδων στον εν λόγω τομέα.

Για την εξέταση της εξέλιξης του συνολικού και του κατά κεφαλή Α.Ε.Π. των Περιφερειών (επίπεδο NUTS II) της Ελλάδας κατά την περίοδο υλοποίησης του Α' και Β' Κ.Π.Σ., καταρτίστηκε ο εξής πίνακας:

Πίνακας 5-8: Α.Ε.Π. Περιφερειών ως προς το Μ.Ο. της χώρας και μέση ετήσια αύξηση κατά κεφαλή Α.Ε.Π.¹⁰⁵

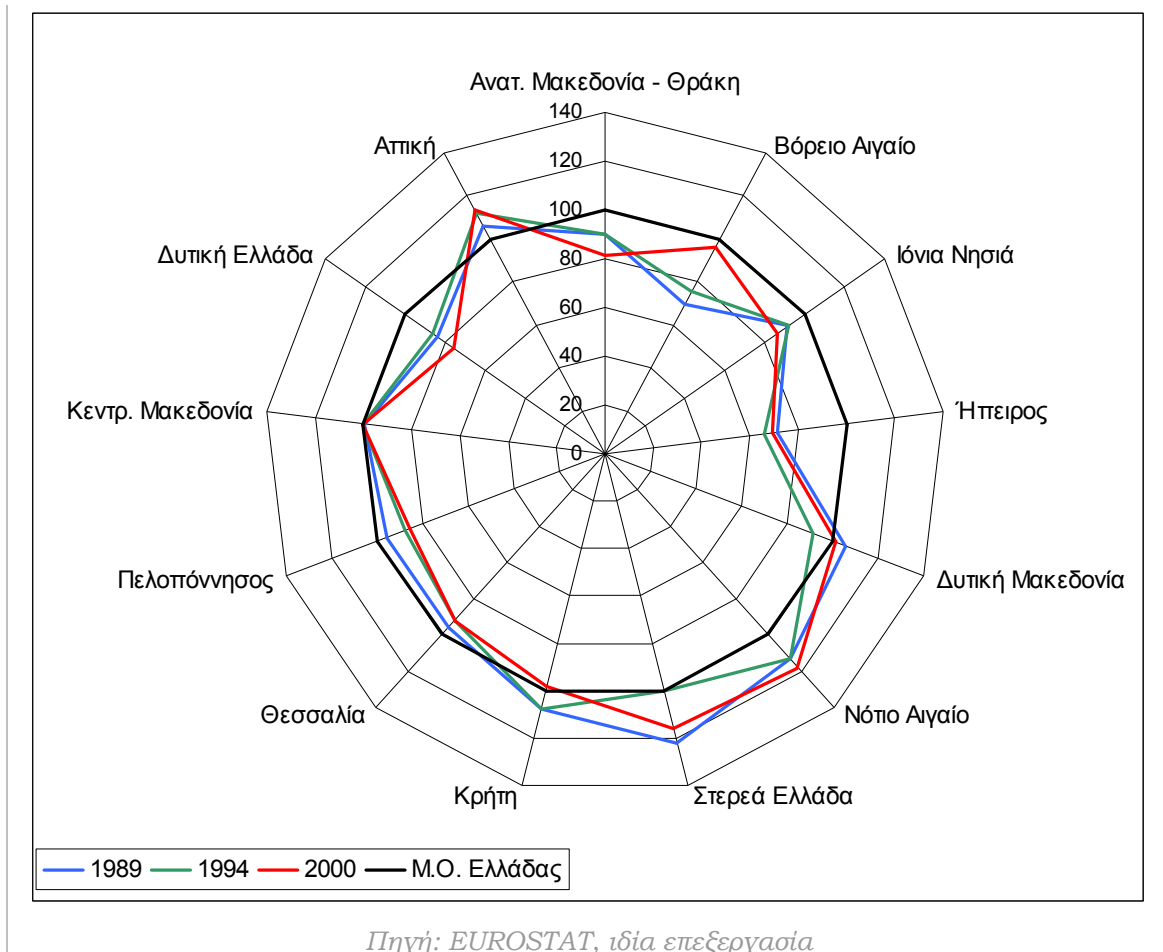
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ (NUTSII)	Α.Ε.Π. ως ποσοστό του Μ.Ο. της χώρας			Μέση ετήσια % αύξηση κατά κεφαλή Α.Ε.Π.	
	1989	1994	2000	1989-1993	1994-1999
Ελλάδα	100	100	100		
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	90	90	81	0,63	3,07
Βόρειο Αιγαίο	69	75	96	2,87	4,97
Ιόνια Νησιά	91	92	86	1,30	4,31
Ήπειρος	71	66	69	-0,30	7,19
Δυτική Μακεδονία	106	91	101	-2,41	4,98
Νότιο Αιγαίο	113	113	118	0,92	4,82
Στερεά Ελλάδα	122	100	116	-3,32	2,92
Κρήτη	108	108	98	0,61	3,83
Θεσσαλία	96	92	92	-0,47	3,92
Πελοπόννησος	96	88	86	-0,87	3,45
Κεντρ. Μακεδονία	99	100	100	1,25	4,50
Δυτική Ελλάδα	84	86	75	1,28	2,93
Αττική	106	112	113	2,41	3,05
Τυπική Απόκλιση	15,48	13,62	15,29	1,76	1,20
Min	69	66	69	-3,32	2,92
Max	122	113	118	2,87	7,19
Εύρος	53	47	49	6,19	4,27

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

¹⁰⁵ Οι αριθμοί με κόκκινο χρώμα υποδηλώνουν μείωση του μεγέθους σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο, ενώ οι αριθμοί με πράσινο χρώμα υποδηλώνουν ότι το μέγεθος αυξήθηκε ή παρέμεινε σταθερό.

Όσον αφορά το συνολικό Α.Ε.Π. κάθε Περιφέρειας, παρατηρείται ότι ενώ στην πλειοψηφία των περιπτώσεων οι Περιφέρειες εμφανίζονται να έχουν αυξημένο Α.Ε.Π. (σε σχέση με τον Μ.Ο. της χώρας) το έτος 2000 από ότι το 1989, η αύξηση αυτή δεν είχε ως αποτέλεσμα τη σύγκλιση των Περιφερειών και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων (όσον αφορά την οικονομία).

Διάγραμμα 5-2: Α.Ε.Π. Περιφερειών NUTS III ως προς το Μ.Ο. της Ελλάδας

Αυτό φαίνεται από την εξέλιξη της τυπικής απόκλισης και του εύρους μεταξύ της μέγιστης και ελάχιστης τιμής¹⁰⁶ (βλ. πίνακα 5.8). Η τυπική απόκλιση του Α.Ε.Π. των Περιφερειών μειώνεται λίγο μετά την

¹⁰⁶ Το εύρος στη συγκεκριμένη περίπτωση ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των Α.Ε.Π. της Περιφέρειας που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τιμή μείον της Περιφέρειας που παρουσιάζει τη μικρότερη τιμή.

ολοκλήρωση του Α' Κ.Π.Σ., αλλά το έτος 2000 επανέρχεται στην τιμή από την οποία ξεκίνησε το 1989. Το εύρος φαίνεται να μειώνεται, αλλά η μείωση αυτή είναι της τάξης των τεσσάρων μονάδων, κάτι που δεν την καθιστά στατιστικώς σημαντική. Αυτό σημαίνει ότι ενώ το Α.Ε.Π. σαν απόλυτο μέγεθος αυξάνεται, η αύξηση αυτή δε γίνεται προς όφελος των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών, δηλαδή μπορεί η οικονομίες των περιφερειών να ενισχύονται, αλλά η ενίσχυση γίνεται κατά κάποιο τρόπο «ισόποσα» με αποτέλεσμα οι περιφερειακές ανισότητες να παραμένουν αμετάβλητες.

Αν τώρα συγκριθούν οι δύο Προγραμματικές Περίοδοι φαίνεται ότι τόσο κατά το Α' όσο και κατά το Β' Κ.Π.Σ. αυξήθηκε το Α.Ε.Π. 8 Περιφερειών (σε σχέση με τον Μ.Ο. της Ελλάδας) και μειώθηκε αντίστοιχα σε 5. Όσον αφορά όμως τη σύγκλιση, τα αποτελέσματα του Α' Κ.Π.Σ. ήταν θετικά αφού η τυπική απόκλιση μειώθηκε από 15,48 σε 13,62, ενώ κατά την επόμενη Περίοδο αυξήθηκε σε 15,29, φθάνοντας σχεδόν την αρχική της τιμή.

Κατεβαίνοντας ένα διοικητικό επίπεδο και συγκεκριμένα για τον έλεγχο του Α.Ε.Π. σε επίπεδο Νομών (NUTS III), καταρτίστηκαν οι πίνακες 5.9 και 5.10 για την περίοδο 1995 – 2003, η οποία καλύπτει το Β' και τμήμα του Γ' Κ.Π.Σ. Στον Πίνακα 5.9 απεικονίζεται το συνολικό Α.Ε.Π. σε επίπεδο NUTS III. Σύμφωνα με τα στοιχεία του εν λόγω πίνακα, ο μέσος όρος του Α.Ε.Π. των Νομών αυξάνεται καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, γεγονός που αποδεικνύει τη θετική επίδραση των παρεμβάσεων και των δύο Κ.Π.Σ. Υπολογίζοντας το μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής για κάθε μια Προγραμματική Περίοδο, για το Β' Κ.Π.Σ. (1995 – 1999) δίνει την τιμή 160,6 και για το Γ' Κ.Π.Σ. (2000 – 2003) την τιμή 209,5. Συνεπώς, παρά το γεγονός ότι η εξεταζόμενη περίοδος περιλαμβάνει ένα μικρό τμήμα του Γ' Κ.Π.Σ., φαίνεται αυτό να επηρεάζει σε μεγαλύτερο βαθμό το συνολικό Α.Ε.Π. των Νομών της Ελλάδας από ότι το Β' Κ.Π.Σ.

**Πίνακας 5-9: Α.Ε.Π. Περιφερειών και Νομών Ελλάδας 1995 – 2003
(εκατ. €)**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΙ ΕΛΛΑΔΟΣ	1995	1996	1997	1998	1999	2000*	2001*	2002*	2003*
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	79.928	87.849	97.235	105.772	112.687	124.388	133.023	143.391	155.427
Βόρεια Ελλάδα	23.937	27.087	30.232	32.800	34.721	37.716	40.335	43.047	46.163
<i>Ανατ. Μακεδονία - Θράκη</i>	<i>3.621</i>	<i>3.939</i>	<i>4.267</i>	<i>4.620</i>	<i>4.947</i>	<i>5.368</i>	<i>5.750</i>	<i>6.163</i>	<i>6.570</i>
Έβρος	842	911	1.156	1.255	1.324	1.480	1.529	1.635	1.765
Ξάνθη	596	654	723	806	834	853	990	1.050	1.122
Ροδόπη	518	555	650	696	771	865	976	1.057	1.112
Δράμα	638	688	634	689	723	760	795	844	882
Καβάλα	1.027	1.131	1.104	1.174	1.295	1.410	1.460	1.577	1.689
Κεντρική Μακεδονία	13.199	15.351	17.178	18.487	19.671	21.686	23.054	24.313	26.071
Ημαθία	1.041	1.149	1.139	1.229	1.276	1.359	1.419	1.473	1.582
Θεσσαλονίκη	8.275	9.901	11.110	12.046	12.916	14.396	15.321	16.187	17.404
Κιλκίς	539	597	708	761	823	897	982	1.061	1.144
Πέλλα	944	1.038	1.121	1.164	1.193	1.249	1.358	1.391	1.438
Πιερία	698	778	851	894	960	1.033	1.084	1.141	1.201
Σέρρες	1.021	1.110	1.256	1.338	1.394	1.522	1.590	1.655	1.747
Χαλκιδική	681	778	993	1.055	1.109	1.230	1.300	1.405	1.555
Δυτική Μακεδονία	2.206	2.400	2.796	3.054	3.175	3.441	3.572	3.941	4.136
Γρεβενά	173	191	290	310	332	349	349	372	386
Καστοριά	358	403	454	487	506	566	602	669	720
Κοζάνη	1.377	1.476	1.624	1.786	1.828	1.953	2.017	2.217	2.314
Φλώρινα	298	330	428	471	509	573	604	683	716
Θεσσαλία	4.911	5.397	5.991	6.639	6.928	7.221	7.959	8.630	9.386
Καρδίτσα	741	802	893	988	1.008	1.058	1.129	1.210	1.279
Λάρισα	1.883	2.076	2.410	2.613	2.792	2.881	3.198	3.442	3.760
Μαγνησία	1.471	1.628	1.786	1.958	2.009	2.102	2.415	2.655	2.931
Τρίκαλα	816	891	902	1.080	1.119	1.180	1.217	1.323	1.416
Κεντρική Ελλάδα	17.820	19.739	21.918	23.696	24.557	27.020	28.955	31.265	34.033
Ήπειρος	1.819	1.972	2.337	2.571	2.799	3.052	3.277	3.606	3.919
Άρτα	380	413	427	466	515	537	589	626	683
Θεσπρωτία	222	242	275	300	331	367	391	438	478
Ιωάννινα	888	960	1.227	1.363	1.477	1.618	1.739	1.929	2.111
Πρέβεζα	329	357	408	442	476	530	558	613	647
Ιόνια Νησιά	1.290	1.431	1.715	1.826	1.954	2.117	2.360	2.575	2.820
Ζάκυνθος	215	239	264	273	303	334	362	379	407
Κέρκυρα	753	835	962	1.024	1.076	1.138	1.300	1.374	1.511
Κεφαλλονιά	208	231	287	311	341	386	426	454	495
Λευκάδα	114	126	202	218	234	259	272	368	407
Δυτική Ελλάδα	4.460	4.911	5.237	5.658	5.794	6.249	6.769	7.311	7.946
Αιτωλοακαρνανία	1.329	1.463	1.564	1.689	1.722	1.844	2.014	2.166	2.292
Αχαΐα	2.224	2.455	2.596	2.793	2.865	3.094	3.381	3.694	4.062
Ηλεία	907	993	1.077	1.176	1.207	1.311	1.374	1.451	1.592
Στερεά Ελλάδα	6.266	7.060	7.552	8.015	8.058	8.951	9.639	10.360	11.267
Βοιωτία	2.644	3.164	3.096	3.232	3.233	3.633	3.945	4.231	4.605
Εύβοια	1.764	1.808	1.981	2.153	2.176	2.433	2.636	2.839	3.132
Ευρυτανία	160	181	211	222	237	270	293	311	334
Φθιώτιδα	1.386	1.552	1.845	1.963	1.951	2.109	2.220	2.399	2.580
Φωκίδα	312	355	419	445	461	506	545	580	616
Πελοπόννησος	3.985	4.365	5.077	5.626	5.952	6.651	6.910	7.413	8.081
Αργολίδα	705	768	826	901	957	988	1.091	1.142	1.239
Αρκαδία	668	739	878	1.014	1.034	1.102	1.142	1.224	1.296
Κορινθία	1.134	1.252	1.589	1.852	1.983	2.387	2.436	2.606	2.931
Λακωνία	489	532	661	690	743	825	844	900	955
Μεσσηνία	989	1.074	1.123	1.169	1.235	1.349	1.397	1.541	1.660
Αττική	30.428	32.220	35.187	38.593	41.761	46.828	50.148	54.505	59.169
Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	7.743	8.803	9.898	10.683	11.648	12.824	13.585	14.574	16.062
<i>Βόρειο Αιγαίο</i>	<i>1.269</i>	<i>1.413</i>	<i>1.630</i>	<i>1.772</i>	<i>1.961</i>	<i>2.255</i>	<i>2.340</i>	<i>2.579</i>	<i>2.873</i>
Λέσβος	747	832	927	1.010	1.147	1.336	1.362	1.542	1.729
Σάμος	249	275	328	354	377	410	441	462	498
Χίος	273	306	375	408	437	509	537	575	646
Νότιο Αιγαίο	2.276	2.634	3.064	3.292	3.619	3.987	4.231	4.421	4.701
Δωδεκάνησα	1.486	1.725	2.017	2.171	2.427	2.656	2.787	2.838	3.009
Κυκλάδες	790	909	1.047	1.121	1.192	1.331	1.444	1.583	1.692
Κρήτη	4.198	4.756	5.204	5.619	6.068	6.582	7.014	7.574	8.488
Ηράκλειο	2.099	2.367	2.452	2.632	2.827	3.065	3.361	3.639	4.102
Λασιθί	571	637	768	830	891	977	1.039	1.087	1.205
Ρέθυμνο	492	548	696	757	816	886	931	962	1.076
Χανιά	1.036	1.204	1.288	1.400	1.534	1.654	1.683	1.886	2.105
Μέσος Όρος	1.567,22	1.722,53	1.906,57	2.073,96	2.209,55	2.438,98	2.608,29	2.811,59	3.047,59
Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής		155,31	184,04	167,39	135,59	229,43	169,31	203,29	236,00

* Προσωρινά Στοιχεία

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

Για την έρευνα των ανισοτήτων σε επίπεδο Νομών, χρησιμοποιείται ο πίνακας 5.10, τα στοιχεία του οποίου έχουν εξομαλυνθεί χρησιμοποιώντας το κατά κεφαλή Α.Ε.Π. (και όχι το συνολικό) για την αποφυγή των ακραίων τιμών που παρουσίαζε ο προηγούμενος πίνακας, τα οποία επηρεάζουν την τιμή της τυπικής απόκλισης και του εύρους και αλλοιώνουν σημαντικά τα αποτελέσματα. Παρατηρείται λοιπόν ότι και στην περίπτωση αυτή, ενώ το συνολικό Α.Ε.Π. αυξάνεται, το ίδιο ισχύει και με τις ανισότητες ανάμεσα στα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας. Τόσο η τυπική απόκλιση όσο και το εύρος μέγιστης – ελάχιστης τιμής αυξάνονται από έτος σε έτος καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, κάτι που αποδεικνύει ότι στην ουσία η επίδραση των Κ.Π.Σ. έχει ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση των ανισοτήτων και όχι την εξομάλυνσή τους. Μάλιστα, ο ρυθμός αύξησης και των δύο μεγεθών εμφανίζεται αυξημένος στο Γ' Κ.Π.Σ. από ότι στο Β', κάτι που δείχνει ότι αντί να βελτιώνεται ή να σταθεροποιείται, η εν λόγω κατάσταση επιδεινώνεται.

5.5. Αποτελέσματα Κ.Π.Σ. σε ενδεικτικά επιλεγμένους τομείς

Κλείνοντας τη συγκριτική αποτίμηση των Προγραμματικών Περιόδων στην Ελλάδα, θα επιχειρηθεί μια ανασκόπηση της πορείας συγκεκριμένων τομέων κατά τις χρονικές περιόδους υλοποίησης των Κ.Π.Σ. Οι τομείς επιλέχθηκαν ανάλογα με τη σημασία που αποδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω των Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων, ανάλογα με το βαθμό συμμετοχής τους στην ανάπτυξη και τη σύγκλιση της Ελλάδας με τα υπόλοιπα κράτη – μέλη και με κριτήριο τη συχνότητα εμφάνισης παρεμβάσεων και στα τρία Κ.Π.Σ. που να αναφέρονται στους συγκεκριμένους τομείς.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται ορισμένοι βασικοί δείκτες που αναφέρονται στους ανωτέρω τομείς και οι οποίοι παρουσιάζουν το σύνολο των αποτελεσμάτων των δράσεων του Β' Κ.Π.Σ. μέχρι και την ολοκλήρωσή του και τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων του Γ' Κ.Π.Σ. μέχρι τις 31/12/2005.

Πίνακας 5-11: Βασικοί Δείκτες ανά τομέα Β' και Γ' Προγραμματικής Περιόδου

ΤΟΜΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	Β' Κ.Π.Σ.	Γ' Κ.Π.Σ. (έως 31/12/2005)
Μεταφορές - Δίκτυα Υποδομών	Κατασκευή - Βελτίωση Σιδηροδρομικής Γραμμής υψηλών ταχυτήτων (χλμ)	257	163
	Κατασκευή Μονής Σ/Γ	86	0
	Κατασκευή Διπλής Σ/Γ	0	118,8
	Βελτιώσεις Υφιστάμενων Σ/Γ	42	44,2
	Άλλα έργα κατασκευής - βελτίωσης Σ/Γ	16	24
	Μετρό Αθήνας	16	8,33
	Μετρό Θεσσαλονίκης	0	0
	Κατασκευή - Βελτίωση Αυτοκινητοδρόμων (χλμ)	316	271,08
	Κατασκευή - Βελτίωση άλλων δρόμων (χλμ)	615	20,5
Ενέργεια	Αριθμ. Επενδυτικών Σχεδίων	333	314
Τηλεπικοινωνίες	Αριθμ. Επιχειρήσεων Start Up	602	15
	Αριθμ. Εκπαιδευόμενων σε θέματα Τ.Π.Ε.	20.000	124.311
Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη	Αριθμ. Βιομηχανικών Επενδυτικών Σχεδίων	654	339
	Υποτροφίες (αριθμ.)	269	--
	Υποστήριξη Νέων Ερευνητών (αριθμ.)	1.500	--
	Υποστήριξη Επιχειρήσεων σε θέματα Ε.Τ.Α	70	15
	Υποστηριζόμενα Σχέδια Ε.Τ.Α.	688	962
Μ.Μ.Ε.	Αριθμ. Υφιστάμενων Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν		3215
	Αριθμ. Νεοϊδρυθέντων Μ.Μ.Ε.	872	356
	Υποστήριξη Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (Αρ.)	199	6532
Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων	Σύνολο Ωφελούμενων	393687	387.485
	Ήδη Απασχολούμενοι	204.629	127.536
	Άνεργοι που εκπαιδεύτηκαν	100.394	93.186
	Αυτοαπασχολούμενοι που εκπαιδεύτηκαν	88.664	--
	Αριθμ. Κέντρων Προώθησης της Εργασίας	52	78
Εκπαίδευση - Κατάρτιση	Νέα Συγγράμματα Α' και Β'θμιας Εκπαίδευσης	339	455
	Εκπαιδευόμενοι Δάσκαλοι (Αριθμ.)	200.000	7783
	Ενισχυόμενες Σχολ. Βιβλιοθήκες (Αριθμ.)	500	30
	Μεταπτυχιακά Προγράμματα (Αριθμ.)	124	82
Αγροτική ανάπτυξη	Αριθμ. αγροτών που ενισχύθηκαν	33.457	38.000
	Ενισχύσεις σε νέους αγρότες (Αριθμ.)	20.313	20.000

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

Όπως είναι φυσικό οι τιμές των δεικτών που αφορούν το Β' Κ.Π.Σ. υπερέρχουν των αντίστοιχων του Γ' Κ.Π.Σ., αφού ενώ η 2^η Προγραμματική Περίοδος έχει πλέον ολοκληρωθεί, η τρέχουσα έχει χρησιμοποιήσει μόλις στο 44% (κατά μέσο όρο) των προβλεπόμενων πόρων. Στις περισσότερες όμως των περιπτώσεων οι διαφορές αυτές προβλέπεται να καλυφθούν, σύμφωνα με τους στόχους που έχουν τεθεί σε κάθε τομέα και με το γεγονός ότι τα έργα πρέπει να ολοκληρωθούν πλέον με τάχιστο ρυθμό ενόψει του κινδύνου απώλειας πόρων από τον Κανόνα N+2.

Όσον αφορά τον τομέα τις απασχόλησης, όπως φαίνεται και από τον πίνακα που ακολουθεί, οι τιμές των βασικών δεικτών δεν έχουν μεταβληθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων Προγραμματικών Περιόδων:

Πίνακας 5-12: Βασικοί Δείκτες Απασχόλησης της Ελλάδας κατά τις δύο πρώτες Προγραμματικές Περιόδους

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ			
ΕΤΟΣ	1990	1994	1999
Σύνολο Πληθυσμού (σε χιλ.)	10.161	10.426	10.527
Πληθυσμός 15-64 (ικαν. για εργασία) - (σε χιλ.)	6.571	6.769	6.922
Αριθμός απασχολούμενων (σε χιλ.)	3.689	3.759	3.940
Ετήσια αλλαγή στην απασχόληση (%)	0,7	1,4	1,2
Ποσοστό απασχολούμενων (%)	54,4	53,7	55,0
Ποσοστό απασχολούμενων (FTE)	54,4	53,6	54,8
Αυτοαπασχολούμενοι (% του συνόλου)	34,8	34,4	32,0
Part - Time Απασχολούμενοι (% του συνόλου)	4,1	4,8	6,1
Απασχολούμενοι με μόνιμη σχέση εργασίας (%)	11,5	10,3	12,8
Απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα (%)	23,9	20,8	17,0
Απασχολούμενοι στο δευτερογενή τομέα (%)	25,9	23,6	22,9
Απασχολούμενοι στον τριτογενή τομέα (%)	50,2	55,6	60,1
Σύνολο ανέργων (σε χιλ.)	255	370	521
Ποσοστό ανεργίας (%)	6,4	8,9	11,7
Ποσοστό ανεργίας νέων 15-24 (%)	8,3	10,2	12,4
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (% εργ. δυν.)	3,2	4,5	6,5

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

Σημαντικές μεταβολές παρατηρούνται στη μεταστροφή του πληθυσμού σε αναζήτηση εργασίας στον τριτογενή τομέα (υπηρεσίες) και τη σταδιακή εγκατάλειψη του πρωτογενούς κατά κύριο λόγο και εν συνεχεία του δευτερογενούς. Επίσης, ενώ ο αριθμός του πληθυσμού ικανού για εργασία (15 – 64 ετών) και ο αριθμός των απασχολούμενων αυξάνεται οριακά, παρατηρείται σημαντική αύξηση στους δείκτες που αφορούν την ανεργία.

Αυτό όμως ισχύει μέχρι και το έτος 1999, ενώ όπως είδαμε προηγουμένως κατά τη διάρκεια του Γ' Κ.Π.Σ. οι αντίστοιχοι δείκτες έχουν βελτιωθεί.

Στον τομέα των μεταφορών (πίνακας 5.13) παρατηρείται το εξής φαινόμενο: Ενώ οι επενδύσεις σε υποδομές ανά έτος αυξάνονται από το 1989 έως το 1996, δεν παρατηρείται ανάλογη αύξηση και των υπολοίπων μεγεθών π.χ. των αυτοκινητοδρόμων ή των σιδηροδρομικών γραμμών που κατασκευάστηκαν ή επιδιορθώθηκαν. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι τα έργα υποδομής είναι κυρίως μεγάλα έργα, τα οποία εμφανίζουν δυσκολίες και ως προς την ανάθεση και ως προς την υλοποίησή τους. Οι δυσκολίες αυτές οφείλονται βασικά στο δυσνόητο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τα μεγάλα έργα και στις πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες που έχουν ως αποτέλεσμα την εμφάνιση σημαντικών καθυστερήσεων. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος, είναι συχνό το φαινόμενο ένα μεγάλο έργο ενώ ξεκίνησε να σχεδιάζεται π.χ. στο Α' Κ.Π.Σ. να συνεχίζεται η κατασκευή του στο Β' ή και στο Γ' Κ.Π.Σ.

Όσον αφορά την οδική βοήθεια, παρά το γεγονός ότι έχουν αναληφθεί δράσεις ενημέρωσης και λειτουργούν και ειδικά τμήματα εκπαίδευσης οδηγών, ο αριθμός των οδικών ατυχημάτων καθώς και των θυμάτων από οδικά και σιδηροδρομικά ατυχήματα παραμένει σχεδόν αμετάβλητος. Αυτό καταδεικνύει ότι είτε η αποτελεσματικότητα των σεμιναρίων είναι περιορισμένη, είτε αυτά δεν πραγματοποιούνται από τους κατάλληλους φορείς.

Πίνακας 5-13: Επίδραση Β' και Γ' Κ.Π.Σ. στον τομέα των Μεταφορών

ΕΤΟΣ	Επενδύσεις σε υποδομές (εκατ. €)	Αυτοκινητόδρομοι (χλμ)	Σιδηρόδρομοι (χλμ)	Αριθμός Ι.Χ. ανά 1000 κατοίκους	Οδικά ατυχήματα (νεκροί)	Οδικά ατυχήματα (σε χιλ.)	Σιδηροδρομικά ατυχήματα (νεκροί)
1989	244	--	--	--	--	--	--
1990	328	190	2.484	171	2.050	19,6	34
1991	379	--	--	--	2.112	--	--
1992	503	--	--	--	2.158	--	--
1993	529	330	--	--	2.159	23,8	--
1994	433	380	--	--	2.253	22,5	--
1995	461	420	2.474	211	2.411	22,8	--
1996	509	470	2.474	223	2.058	23,6	42
1997	--	470	2.503	238	2.199	24,3	43
1998	--	470	2.503	254	2.226	24,8	47
1999	--	470	2.299	275	2.131	24,2	--

Πηγή: EUROSTAT, ίδια επεξεργασία

5.6. Συμπεράσματα

Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης που εφαρμόζονται στην Ελλάδα αποτελούν προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής της οικονομίας. Χρηματοδοτούνται κατά το ήμισυ από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία και αποτελούν πλαίσιο άσκησης πολιτικής για τη βελτίωση των παραγωγικών διαδικασιών, την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών και την προσέλκυση επενδύσεων. Με τα Κ.Π.Σ. ουσιαστικά επιδιώκεται η ενίσχυση της συνολικής παραγωγικότητας της οικονομίας μέσω της ενίσχυσης και της δημιουργίας μηχανισμών ενδογενούς οικονομικής ανάπτυξης. Αυτές οι εξωτερικές οικονομίες θα προκύψουν κυρίως από τη βελτίωση της βασικής υποδομής και των δικτύων και την αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου¹⁰⁷.

Η εφαρμογή των Κ.Π.Σ. ασκεί σημαντικές θετικές επιδράσεις στην αναπτυξιακή διαδικασία. Στην Ελλάδα εκτιμάται ότι οι ευρωπαϊκές ενισχύσεις μέσω των Κ.Π.Σ. έδωσαν επιπλέον ώθηση πάνω από μισή εκατοστιαία μονάδα στο ρυθμό αύξησης του Α.Ε.Π., ενώ περιόρισαν το ποσοστό ανεργίας κατά 2% περίπου. Η εφαρμογή των Κ.Π.Σ. συνέβαλλε ουσιαστικά στη μακροοικονομική και μικροοικονομική αναδιάρθρωση, υποβοήθησε την ένταξη της χώρας στην Ο.Ν.Ε. και άμβλυσε το κοινωνικό κόστος προσαρμογής.

Το ευνοϊκό αποτέλεσμα των Κ.Π.Σ. συνδέεται με την πλήρη και αποτελεσματική απορρόφηση των πόρων. Ωστόσο, η επιτυχία του Κ.Π.Σ. εξαρτάται αποφασιστικά από το μακροοικονομικό και ιδίως το μικροοικονομικό περιβάλλον. Ιδιαίτερη σημασία για το μέγεθος της επίδρασης του Προγράμματος έχει η πολιτική που ακολουθείται κατά τη διάρκεια εφαρμογής του. Στην Ελλάδα, η πολιτική που συνόδευσε το Β' Κ.Π.Σ. εκτιμάται ότι δημιούργησε επιπλέον θετικά αποτελέσματα, κάτι που δε φαίνεται να συνέβη κατά την εφαρμογή του Α' Κ.Π.Σ. Πέρα από τις

¹⁰⁷ Σ.Γ. Λώλος, «Ευρωπαϊκοί Διαρθρωτικοί Πόροι: Ο ρόλος τους στην ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας», Πάντειο Πανεπιστήμιο 2001

οικονομικές επιδράσεις των Κ.Π.Σ., η εμπειρία από την εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών έδωσε ώθηση σε ευρύτερες διαρθρωτικές αλλαγές. Η ανάγκη να ολοκληρωθούν εγκαίρως τα προγράμματα των Κ.Π.Σ. ανέδειξε την περιορισμένη αποτελεσματικότητα και τις δυσκαμψίες των δημόσιων μηχανισμών διαχείρισης και δημιούργησε πιέσεις για την ουσιαστική μεταρρύθμιση του δημοσίου τομέα.

Εξάλλου το Κ.Π.Σ. εκλαμβάνεται σταδιακά ως μακρόπνοο πρόγραμμα μεταρρύθμισης και όχι ως βραχυχρόνια οικονομική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Συνειδητοποιείται ολοένα και περισσότερο ότι οι ευνοϊκές επιδράσεις του Κ.Π.Σ. δεν είναι αυτονόητες ούτε προκαθορισμένες, αλλά εξαρτώνται από τη συμπεριφορά των οικονομικών φορέων (δημοσίων και ιδιωτικών). Σήμερα, καθώς εφαρμόζεται το Γ' Κ.Π.Σ., απαιτείται πλέον ιδιαίτερα αυστηρή τήρηση των διαδικασιών και γίνεται αντιληπτό ότι οι ευρωπαϊκές ενισχύσεις αυτής της μορφής και έκτασης έχουν ημερομηνία λήξεως. Καταβάλλεται έτσι προσπάθεια από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη να αξιοποιήσουν τις ενισχύσεις αυτές με τρόπο που να οδηγεί στη μέγιστη αποδοτικότητα των πόρων.

**6. Κεφάλαιο 6^ο: 4^η Προγραμματική Περίοδος 2007
– 2013: Καινοτομίες και Προοπτικές**

6.1. Εισαγωγή

Η νέα Προγραμματική Περίοδος αρχίζει από το προσεχές έτος 2007 και θα έχει επταετή διάρκεια, θα ολοκληρωθεί δηλαδή το 2013. Βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2007 – 2013 είναι η ενίσχυση της πολιτικής της συνοχής με σκοπό τη μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και χωρικών ανισοτήτων, την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και της αύξησης της απασχόλησης των περιφερειών των κρατών – μελών της Ένωσης. Η πολιτική αυτή συμβάλλει στην υλοποίηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας (Μάρτιος 2000), που περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα στόχων και πολιτικών μέσων για να γίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση πιο δυναμική και πιο ανταγωνιστική, στους οποίους το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσέθεσε αργότερα και την περιβαλλοντική διάσταση (Γκέτεμποργκ 2001).

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναπροσδιόρισε το Μάρτιο του 2005 τις προτεραιότητες για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση, δίνοντας νέα ώθηση στη Στρατηγική της Λισσαβόνας. Στο πλαίσιο αυτό, *«η Ένωση πρέπει να κινητοποιήσει όλα τα κατάλληλα εθνικά και κοινοτικά μέσα – συμπεριλαμβανομένης και της πολιτικής της συνοχής»*, δεδομένου ότι για να καταστεί δυνατή η εστίαση της στρατηγικής σε νέους στόχους είναι απαραίτητη η προώθηση μιας ανανεωμένης εταιρικής σχέσης μεταξύ των κρατών – μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την πλήρη συνεργασία των φορέων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Επίσης αποφασίστηκε να δοθεί περισσότερη έμφαση στην ανταγωνιστικότητα και συγκεκριμένα στην έρευνα και την καινοτομία μέσω της αύξησης και της συγκέντρωσης των πόρων της συνοχής σε επενδύσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας.

Με τις προοπτικές αυτές ξεκινούν, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, οι διαδικασίες σχεδιασμού της περιόδου που θα ακολουθήσει την υλοποίηση του τρέχοντος Κ.Π.Σ. 2000 – 2006. Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν οι νέες αρχές και κανονισμοί που θα διέπουν την επόμενη προγραμματική περίοδο (με έμφαση στις διαφορές και τις καινοτομίες που εμφανίσουν σε

σχέση με τους ισχύοντες κανονισμούς), καθώς επίσης και ο προγραμματισμός των δράσεων της Ελλάδας και οι αλλαγές που θα γίνουν σε δομές και διαδικασίες προκειμένου η χώρα μας να προσαρμοστεί στο νέο προγραμματικό πλαίσιο.

6.2. Διαφορές και Καινοτομίες 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

Σύμφωνα με το νέο Κανονισμό των Διαρθρωτικών Ταμείων¹⁰⁸, οι βασικές διαφορές της νέας Προγραμματικής Περιόδου σε σχέση με την τρέχουσα θα είναι οι εξής:

6.2.1. Στόχοι, Αρχές και Προϋπολογισμός 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

Σύμφωνα με το *Κεφάλαιο 2^ο «Στόχοι και Αποστολή»* του εν λόγω Κανονισμού μειώνεται ο αριθμός των Διαρθρωτικών Ταμείων σε τρία (Ε.Τ.Π.Α., Ε.Κ.Τ. και Ταμείο Συνοχής) και οι στόχοι τους διαμορφώνονται ως εξής¹⁰⁹:

- **Στόχος 1 – «Σύγκλιση»:** επιτάχυνση της σύγκλισης των λιγότερο αναπτυγμένων Κ-Μ και περιφερειών μέσω της βελτίωσης των συνθηκών για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση, με την αύξηση και τη βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων σε υλικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, την ανάπτυξη της καινοτομίας και της κοινωνίας της γνώσης, την προσαρμοστικότητα στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές, την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος καθώς και την ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας. Ο στόχος αυτός αποτελεί την προτεραιότητα των Ταμείων

¹⁰⁸ Κανονισμός Ε.Κ. 1083/2006 «Περί καθορισμού των γενικών διατάξεων για το Ε.Τ.Π.Α., το Ε.Κ.Τ. και το Ταμείο Συνοχής»

¹⁰⁹ Ο Στόχος 1 χρηματοδοτείται και από τα τρία Διαρθρωτικά Ταμεία, ο Στόχος 2 από το Ε.Τ.Π.Α. και το Ε.Κ.Τ. και ο Στόχος 3 μόνο από το Ε.Τ.Π.Α. Επίσης το Ταμείο Συνοχής θα παρεμβαίνει και στις περιοχές «σταδιακής εισόδου»

- **Στόχος 2 – «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση»:** αποβλέπει, εκτός από τις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητας των περιφερειών καθώς και στην απασχόληση, προβλέποντας τις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές (συμπεριλαμβανομένων αυτών που συνδέονται με την απελευθέρωση του εμπορίου), μέσω της καινοτομίας και της προαγωγής της κοινωνίας της γνώσης, της επιχειρηματικότητας, της προστασίας και της βελτίωσης του περιβάλλοντος και της βελτίωσης της προσβασιμότητας, της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων καθώς και μέσω της ανάπτυξης αγορών εργασίας χωρίς περιορισμούς
- **Στόχος 3 – «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία»:** ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας μέσω κοινών τοπικών και περιφερειακών πρωτοβουλιών, ενίσχυση της διακρατικής συνεργασίας, μέσω δράσεων που ευνοούν την ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη που συνδέεται με τις κοινοτικές προτεραιότητες και μέσω της ενίσχυσης της διαπεριφερειακής συνεργασίας και της ανταλλαγής εμπειριών στο ενδεικνυόμενο εδαφικό επίπεδο.

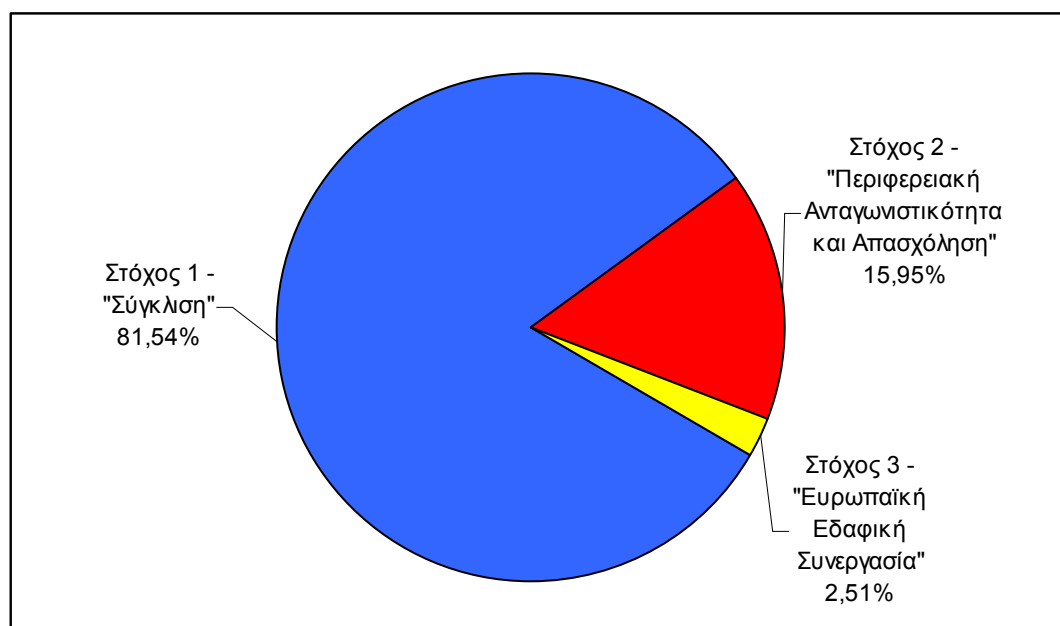
Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες καταργούνται και ενσωματώνονται στους ανωτέρω Στόχους. Παραδείγματος χάρη, ο Στόχος 3 για την Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία αποτελεί επέκταση της Κ.Π. INTERREG.

Όσον αφορά τις αρχές που διέπουν το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, η *Αρχή της Εταιρικής Σχέσης* ενισχύεται ώστε να καλύπτει πλέον και την προετοιμασία και παρακολούθηση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) και προστίθεται μια νέα αρχή, η *Αρχή της Αναλογικότητας*, σύμφωνα με την οποία: «Οι οικονομικοί και διοικητικοί πόροι που χρησιμοποιούν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη για την υλοποίηση των Ταμείων σε σχέση με την επιλογή των δεικτών και την αξιολόγηση, τις γενικές αρχές για τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου και την υποβολή εκθέσεων είναι ανάλογοι με το συνολικό ποσό των δαπανών που χορηγούνται σε ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα». Αναφορικά

με την *Αρχή της Προσθετικότητας*, έγιναν πιο αυστηροί οι έλεγχοι επαλήθευσής της, αλλά προβλέπεται να επαληθεύεται πλέον μόνο για το Στόχο 1. Η *Αρχή της Ισότητας και της Μη Διάκρισης* διευρύνεται και σε άλλα θέματα¹¹⁰ και εισάγεται η *Αρχή της Βιώσιμης Ανάπτυξης*, σύμφωνα με την οποία «Οι στόχοι των Ταμείων επιδιώκονται στο πλαίσιο της αιεφόρου βιώσιμης ανάπτυξης και της προώθησης από την Κοινότητα του στόχου της προστασίας και της βελτίωσης του περιβάλλοντος».

Οι συνολικοί διαθέσιμοι πόροι της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου θα είναι 308,04 δις € (έναντι 195 δις € της προηγούμενης περιόδου), οι οποίοι κατανέμονται ως εξής:

Σχήμα 6-1: Κατανομή προϋπολογισμού 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

Πηγή: Κανονισμός Ε.Κ. 1083/2006, ίδια επεξεργασία

¹¹⁰ Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των Ταμείων και, ειδικότερα, της πρόσβασης σε αυτά. Ειδικότερα, η δυνατότητα πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες αποτελεί ένα από τα κριτήρια που πρέπει να τηρούνται κατά τον καθορισμό επιχειρήσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις διάφορες φάσεις υλοποίησης

Από το ανωτέρω σχήμα παρατηρείται μια σημαντική συγκέντρωση των πόρων στις περιφέρειες του Στόχου 1. Επίσης μειώνεται το ποσοστό του αποθεματικού επίδοσης από 4% που ήταν στην 3^η Προγραμματική Περίοδο σε 3% και περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό η δυνατότητα μεταφοράς κονδυλίων μεταξύ των στόχων¹¹¹.

6.2.2. Στρατηγική Προσέγγιση – Προγραμματισμός

Το Συμβούλιο θεσπίζει πλέον ένα *Γενικό Στρατηγικό Έγγραφο* για την πολιτική συνοχής, το οποίο παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για κάθε έναν από τους στόχους των Ταμείων και προσδιορίζει σαφείς προτεραιότητες για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Π.Α.) και το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) αντικαθίστανται από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.). Το Ε.Σ.Π.Α.¹¹², το οποίο πρέπει να συμβαδίζει με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, εκπονείται από το κράτος – μέλος σε συνεργασία με την Επιτροπή με στόχο την εξασφάλιση της κοινής προσέγγισης.

Τα *Επιχειρησιακά Προγράμματα* είναι πλέον μονοταμειακά¹¹³ (όπως και οι Άξονες Προτεραιότητας) και απαγορεύεται ρητά η χρηματοδότηση μιας πράξης από περισσότερα του ενός Ε.Π., δίνεται όμως η δυνατότητα (μετά από συμφωνία με την Επιτροπή) για κατάρτιση Ε.Π. που θα καλύπτουν από κοινού τους Στόχους 1 και 2. Επίσης η αναθεώρηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων προβλέπεται σε περισσότερες

¹¹¹ Δεν υπάρχει δυνατότητα μεταφοράς των κονδυλίων μεταξύ των στόχων με εξαίρεση τα κονδύλια για το στόχο 3, όπου είναι δυνατόν να γίνει μεταφορά μέχρι 15% των διαθέσιμων ποσών, μεταξύ της διασυνοριακής και της διακρατικής συνιστώσας

¹¹² Το Ε.Σ.Π.Α. περιλαμβάνει την ανάλυση των αναπτυξιακών ανισοτήτων, αδυναμιών και δυνατοτήτων του Κ – Μ, τη στρατηγική που επιλέγεται βάσει της ανάλυσης αυτής, τον κατάλογο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων για τους Στόχους 1 και 2, ενδεικτική ετήσια κατανομή πιστώσεων από κάθε Ταμείο ανά πρόγραμμα κ.α.

¹¹³ Με δύο εξαιρέσεις: (α) Το Ε.Τ.Π.Α. και το Ε.Κ.Τ. είναι δυνατόν να χρηματοδοτήσουν (κατά συμπληρωματικό τρόπο και εντός ορίου 10%) πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο ενίσχυσης άλλου Ταμείου, εφόσον απαιτούνται για την ικανοποιητική υλοποίηση της πράξης και συνδέονται άμεσα με αυτή και (β) Το Ταμείο Συνοχής και το Ε.Τ.Π.Α. παρέχουν από κοινού ενίσχυση σε επιχειρησιακά προγράμματα για υποδομές μεταφορών και για το περιβάλλον συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων έργων

περιπτώσεις ¹¹⁴ και γίνεται χωρίς αναθεώρηση της απόφασης της Επιτροπής για το Ε.Σ.Π.Α. σε αντίθεση ότι ίσχυε στην 3^η Προγραμματική Περίοδο. Τα Ε.Π. της 4^{ης} Προγραμματικής περιόδου περιέχουν πολύ περισσότερα στοιχεία και πληροφορίες από τα τρέχοντα Ε.Π. καθώς περιλαμβάνονται αρκετά στοιχεία από το **Συμπλήρωμα Προγραμματισμού των παρόντων Ε.Π. του Γ' Κ.Π.Σ. αφού αυτό θα καταργηθεί**, όπως π.χ. απαιτείται η αναφορά στα Ε.Π. των φορέων που έχουν οριστεί ως Διαχειριστικές Αρχές, Αρχές Πιστοποίησης και Αρχές Ελέγχου και των φορέων που θα παραλαμβάνουν και θα πραγματοποιούν τις πληρωμές, απαιτείται η αναλυτική αναφορά στα συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης κ.α.

Όσον αφορά τα *Μεγάλα Έργα*, αλλάζει το κριτήριο υπαγωγής ενός έργου στην κατηγορία αυτή ώστε να είναι πιο ελαστικό για την περίπτωση των περιβαλλοντικών έργων¹¹⁵, ζητούνται περισσότερες πληροφορίες από την Επιτροπή για τα Μεγάλα Έργα και η απόφαση έγκρισης της Επιτροπής με την οποία εντάσσει ένα έργο στα «Μεγάλα Έργα» καθορίζει περισσότερα ζητήματα π.χ. το φυσικό αντικείμενο, το ποσό για το οποίο ισχύει το ποσοστό συγχρηματοδότησης και το ετήσιο χρονοδιάγραμμα δεσμεύσεων του Ε.Τ.Π.Α. και του Ταμείου Συνοχής.

Τέλος, αναφορικά με την *αξιολόγηση* των παρεμβάσεων, μπορεί να είναι **στρατηγικής φύσης** προκειμένου να εξεταστεί η εξέλιξη ενός προγράμματος ή μιας ομάδας προγραμμάτων σε σχέση με τις κοινοτικές και εθνικές προτεραιότητες ή **επιχειρησιακής φύσης** προκειμένου να υποστηριχθεί η παρακολούθηση ενός Ε.Π. Οι αξιολογήσεις κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου είναι επιχειρησιακής φύσης και δεν υπόκεινται σε συγκεκριμένες προθεσμίες υποβολής, όπως η ενδιάμεση αξιολόγηση του Γ' Κ.Π.Σ. και των Ε.Π. της παρούσας προγραμματικής

¹¹⁴ Λόγοι αναθεώρησης ενός Ε.Π. θεωρούνται οι εξής: έπειτα από σημαντικές κοινωνικοοικονομικές μεταβολές, προκειμένου να ληφθούν περισσότερο ή κατά διαφορετικό τρόπο υπόψη οι κοινοτικές, εθνικές ή περιφερειακές προτεραιότητες, υπό το φως της *on going* αξιολόγησης, που αναφέρεται στο άρθρο 48(3) ή μετά από σημαντικές δυσκολίες στην υλοποίηση.

¹¹⁵ 2000 – 2006: Μεγάλο θεωρείται ένα έργο που είχε προϋπολογισμό >50 εκατ. €
2007 – 2013: Μεγάλα θεωρούνται έργα προϋπολογισμού >25 εκατ. € για έργα περιβάλλοντος ή >50 εκατ. € για άλλους τομείς

περιόδου. Επίσης, οι αξιολογήσεις διενεργούνται από εσωτερικούς ή εξωτερικούς αξιολογητές, λειτουργικά ανεξάρτητους από τις Αρχές Πιστοποίησης και Ελέγχου.

6.2.3. Διαχείριση, Παρακολούθηση και Έλεγχοι

Όσον αφορά τη *Διαχειριστική Αρχή*, δεν επισημαίνονται σημαντικές διαφορές μεταξύ της τρέχουσας και της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου στο ρόλο και τις αρμοδιότητες της Διαχειριστικής Αρχής των Ε.Π. Έτσι, και στη νέα περίοδο θα πρέπει να οριστεί μία Διαχειριστική Αρχή για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, θα υπάρχει όμως και η δυνατότητα η ίδια Αρχή να μπορεί να οριστεί για περισσότερα από ένα Ε.Π. Επίσης το κράτος – μέλος έχει τη δυνατότητα να ορίσει έναν ή περισσότερους ενδιάμεσους φορείς, οι οποίοι θα αναλάβουν ορισμένα ή όλα τα καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής. Ο φορέας/ φορείς που θα οριστούν θα είναι υπό την ευθύνη της Διαχειριστικής Αρχής στην οποία υπάγεται.

Όπως και με τη Διαχειριστική Αρχή, έτσι και με την *Επιτροπή Παρακολούθησης* θα πρέπει να συσταθεί Επιτροπή Παρακολούθησης για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αλλά υπάρχει, όμως, και η δυνατότητα σύστασης μιας Επιτροπής για περισσότερα του ενός Ε.Π. Μοναδική καινοτομία στη νέα Προγραμματική Περίοδο είναι ότι η Επιτροπή Παρακολούθησης συγκροτείται χωρίς διαβούλευση με τους εταίρους.

Πλέον δεν ορίζεται Αρχή Πληρωμής, αλλά *Αρχή Πιστοποίησης*, η οποία είναι η εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή ο φορέας που ορίζεται από το κράτος - μέλος για να πιστοποιεί τις δηλώσεις δαπανών και τις αιτήσεις πληρωμών πριν αυτές αποσταλούν στην Επιτροπή. Έτσι, για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα πρέπει να οριστεί μία Αρχή Πιστοποίησης (η ίδια Αρχή μπορεί να οριστεί για περισσότερα από ένα Ε.Π.). Επίσης, το κράτος – μέλος έχει τη δυνατότητα να ορίσει έναν ή περισσότερους ενδιάμεσους φορείς, οι οποίοι θα αναλάβουν ορισμένα ή

όλα τα καθήκοντα της Αρχής Πιστοποίησης και οι οποίοι θα είναι υπό την ευθύνη αυτής¹¹⁶.

Στην τέταρτη Προγραμματική Περίοδο, δίνεται μεγαλύτερη έμφαση τόσο στην ορθή λειτουργία των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου (Σ.Δ.Ε.) όσο και στη διαδικασία του ελέγχου (audit)¹¹⁷ στα Σ.Δ.Ε. και σε κατάλληλο δείγμα Δράσεων (Πράξεων). Έτσι, για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα πρέπει να οριστεί μία *Αρχή Ελέγχου*¹¹⁸ (όπως ορίστηκε η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου του Γ' Κ.Π.Σ.) χωρίς να απαγορεύεται η ίδια Αρχή να μπορεί να οριστεί για περισσότερα από ένα Ε.Π. Οι έλεγχοι στα Σ.Δ.Ε. και σε κατάλληλο δείγμα Δράσεων μπορεί να πραγματοποιούνται και από φορείς διαφορετικούς από την Αρχή Ελέγχου. Στην περίπτωση αυτή, η Αρχή Ελέγχου μεριμνά ώστε οι φορείς αυτοί να έχουν την αναγκαία λειτουργική ανεξαρτησία. Επίσης θα πρέπει να καθοριστεί αν η Αρχή Ελέγχου θα είναι ο φορέας εκείνος που θα αναλάβει τη σύνταξη της έκθεσης και γνωμοδότησης σχετικά με τα Σ.Δ.Ε. Στην περίπτωση που δεν θα έχει αυτή την αρμοδιότητα, θα πρέπει να οριστεί κάποιος άλλος φορέας, δημόσιος ή ιδιωτικός, λειτουργικά ανεξάρτητος από τις Διαχειριστικές Αρχές και από την Αρχή Πιστοποίησης.

6.2.4. Δημοσιονομική Διαχείριση

Από την επόμενη Προγραμματική Περίοδο, η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με οικονομικές συναλλαγές μεταξύ της Επιτροπής και των αρχών και φορέων που έχουν οριστεί από το κράτος – μέλος θα πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα. Παράλληλα εγκαταλείπεται η

¹¹⁶ Η Αρχή Πιστοποίησης δεν είναι αρμόδια για την παραλαβή των πληρωμών από την Επιτροπή, για το λόγο αυτό θα πρέπει να οριστεί ο αρμόδιος φορέας για την παραλαβή αυτή, καθώς επίσης και φορέας ή φορείς, που θα είναι υπεύθυνοι για την πραγματοποίηση πληρωμών στους Δικαιούχους

¹¹⁷ Σε αντίθεση με την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο όπου μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στην πρόληψη, εντοπισμό και διόρθωση των παρατυπιών από την πλευρά του κράτους – μέλους.

¹¹⁸ Πρόκειται για μια εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή φορέα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τη Διαχειριστική Αρχή και την Αρχή Πιστοποίησης, που ορίζεται από το Κ-Μ για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για την επαλήθευση της ορθής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου. Σε περίπτωση περισσότερων από μια Αρχών Ελέγχου δύναται να θεσπιστεί συντονιστικός φορέας

διαχείριση κατά Μέτρο και ο υπολογισμός των ενδιάμεσων πληρωμών και των πληρωμών υπολοίπου θα γίνεται σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας (αντί Μέρους που γινόταν έως σήμερα). Για την ενδιάμεση πληρωμή, δεν απαιτούνται πλέον αιτιολογήσεις, ενημερώσεις για διορθωτικά μέτρα κλπ. αναφορικά με συστάσεις που είχαν δοθεί, ενώ όσον αφορά τις προθεσμίες, ορίζεται προθεσμία (δύο μηνών) για την πραγματοποίηση της ενδιάμεσης πληρωμής από την Επιτροπή, καθώς επίσης και ενιαία προθεσμία αποστολής των απαραίτητων εγγράφων για την καταβολή του υπολοίπου¹¹⁹ (στην περίπτωση μη τήρησης του χρονικού ορίου το ποσό αποδεσμεύεται αυτόματα).

Στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο δεν υπάρχει η διαδικασία της διακοπής πληρωμών. Οι προβλέψεις για τη νέα περίοδο δίνουν πολλά περιθώρια στην Επιτροπή να επιβάλει διακοπή, όπως ενδεικτικά:

- όταν υπάρχει κάποια σοβαρή έλλειψη στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του Προγράμματος που επηρεάζει την αξιοπιστία της διαδικασίας πιστοποίησης των πληρωμών και για την οποία δεν έχουν ληφθεί διορθωτικά μέτρα
- όταν οι δαπάνες σε πιστοποιημένη δήλωση δαπανών συνδέονται με σοβαρή παρατυπία που δεν έχει διορθωθεί
- όταν το κράτος – μέλος έχει προβεί σε σοβαρή παράβαση των υποχρεώσεων του δυνάμει του άρθρου 70, παράγραφοι 1 και 2. που αφορούν τη μη σωστή λειτουργία Σ.Δ.Ε. ή την αποτυχία πρόληψης, εντοπισμού και διόρθωσης παρατυπιών

Τέλος, για τα κράτη μέλη των οποίων το Α.Ε.Π. από το 2001 ως το 2003 ήταν μικρότερο από το 85% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 την ίδια περίοδο, η προθεσμία για την αυτόματη αποδέσμευση πόρων σύμφωνα με τον Κανόνα N+2 είναι η 31η Δεκεμβρίου του **τρίτου** έτους που έπεται του έτους που αναλήφθηκαν οι ετήσιες υποχρεώσεις του προϋπολογισμού,

¹¹⁹ Η ημερομηνία αυτή είναι η 31 Μαρτίου 2017. Στην 3^η Προγραμματική Περίοδο η προθεσμία ήταν 6 μήνες πριν την καταληκτική ημερομηνία πληρωμής που καθορίζεται στην απόφαση χρηματοδότησης των Διορθωτικών Ταμείων.

από το 2007 έως και το 2010. Δηλαδή στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων εφαρμόζεται ο κανόνας n+3 για την περίοδο 2007 – 2010 ενώ διατηρείται ο κανόνας n+2 για την περίοδο 2011 – 2013¹²⁰.

6.3. Η 4^η Προγραμματική Περίοδος στην Ελλάδα

6.3.1. Ανασκόπηση 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

Η 3^η Προγραμματική Περίοδος, η οποία ολοκληρώνεται το τρέχον έτος, εμφάνισε και θετικά στοιχεία αλλά και αδυναμίες για την Ελλάδα. Τα σημαντικότερα από τα θετικά στοιχεία ήταν η καθιέρωση των δομών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και η διασφάλιση της διακριτότητας των καθηκόντων ανάμεσα στους εμπλεκόμενους σε αυτό, οι βελτιώσεις στο ανωτέρω Σ.Δ.Ε. με έμφαση στα προληπτικά μέτρα ελέγχου που ασκούν οι Διαχειριστικές Αρχές, η απόκτηση έμπειρου ανθρώπινου δυναμικού, η εφαρμογή ενός Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ο.Π.Σ.) και η μεταρρύθμιση του συστήματος παραγωγής δημοσίων έργων.

Κατά την πορεία της υλοποίησης των προγραμμάτων, εμφανίστηκαν και ορισμένες αδυναμίες, όπως ο μεγάλος αριθμός Διαχειριστικών Αρχών με συνακόλουθες αδυναμίες στον αποτελεσματικό συντονισμό τους, το μεγάλης διασποράς σύστημα υλοποίησης (τελικών δικαιούχων και έργων) που παρουσιάζει διαφοροποιήσεις στο κανονιστικό πλαίσιο εφαρμογής των δράσεων, οι σύνθετες και χρονοβόρες διαδικασίες προετοιμασίας και υλοποίησης των έργων και οι πολύπλοκες διαδικασίες διαχείρισης.

Αδυναμίες εμφανίστηκαν και ως προς το εσωτερικό περιβάλλον των τελικών δικαιούχων. Ενδεικτικά αναφέρεται η έλλειψη καταγεγραμμένων και τυποποιημένων διαδικασιών, οι ελλείψεις στην εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών και εργαλείων διαχείρισης έργων, δυσχέρειες στη συστηματική παρακολούθηση των διαδικασιών ωρίμανσης των έργων, έλλειψη νομικής υποστήριξης κατά την προετοιμασία και την εκτέλεση των συμβάσεων,

¹²⁰ Οι κανόνες n+2 και n+3 εφαρμόζονται και στο Ταμείο Συνοχής

έλλειμμα στις εσωτερικές διαδικασίες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων διαδικασιών και η απουσία χρήσης λογισμικού για τη λογιστική παρακολούθηση των δαπανών των έργων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω δυνάμεις και αδυναμίες της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, το ελληνικό κράτος έθεσε κατευθυντήριες οδηγίες προς τους εταίρους για να υποβάλλουν τις προτάσεις τους για τη νέα περίοδο, με σκοπό την κατάρτιση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) 2007 – 2013.

6.3.2. Ο Προγραμματισμός της Περιόδου 2007 – 2013 για την Ελλάδα

6.3.2.1. Κοινοτικοί Πόροι

Η συμφωνία του περασμένου Δεκεμβρίου στη Σύνοδο Κορυφής των Βρυξελλών και οι τροποποιήσεις που επήλθαν μετά τη διαπραγματεύσεις μεταξύ Συμβουλίου Υπουργών και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, προβλέπουν τη διάθεση συνολικά 308 δις € για όλες τις χώρες της Ε.Ε. και για την περίοδο 2007-2013. Από αυτά, **λίγο πάνω από 20 δις € θα δοθούν στην Ελλάδα** (περί τα 18 δις από τα διαρθρωτικά ταμεία και 2 δις από το Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού για προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης).

Μετά τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το Δεκέμβριο που επηρέαζαν σημαντικά τη μορφή που θα είχε το Δ' Κ.Π.Σ., το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιχείρησε να τροποποιήσει σε αρκετά σημεία τις αποφάσεις του Συμβουλίου έτσι ώστε να δώσει τη συγκατάθεσή του στο νομοθετικό πακέτο. Από τις αλλαγές που σημειώθηκαν μετά τις προτάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκείνες που αφορούν άμεσα την Ελλάδα είναι οι εξής:

- Η εξασφάλιση επιπλέον 300 εκατ. € για διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία (από τα οποία η Ελλάδα αναμένεται να εισπράξει 50 εκατ. €)

- Μπορούν να χρηματοδοτούνται έργα υποδομών σε περιφέρειες που δεν ανήκουν πλέον στο Στόχο «Σύγκλιση», μετά από έγκριση της Επιτροπής (για την Ελλάδα αυτές οι περιφέρειες είναι η Στερεά Ελλάδα και το Νότιο Αιγαίο). Στην αρχική πρόταση της Επιτροπής προβλεπόταν η δυνατότητα χρηματοδότησης μόνο δράσεων για εκπαίδευση, κατάρτιση, νέες τεχνολογίες κλπ. Πλέον μπορεί να χρηματοδοτούνται επίσης δρόμοι, λιμάνια, αεροδρόμια κοκ.

Η νέα πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει η Ελλάδα κατά τον προγραμματισμό της 4^η Προγραμματικής Περιόδου αφορά το γεγονός ότι πλέον δεν είναι όλες οι Περιφέρειες επιλέξιμες για το Στόχο 1 όπως ίσχυε έως τώρα. Το κατά κεφαλή Α.Ε.Π. τριών Περιφερειών¹²¹ της χώρας έχει ξεπεράσει το 75% του κοινοτικού μέσου όρου, εξαιτίας του λεγόμενου «στατιστικού αποιλέσματος της διεύρυνσης¹²²». Οι Περιφέρειες αυτές θα συμπεριλαμβάνονται μεν στο Στόχο «Σύγκλιση» (σημερινός Στόχος 1), αλλά θα είναι επιλέξιμες για χαμηλότερη χρηματοδότηση (περίπου 2/3 της χρηματοδότησης των λοιπών επιλέξιμων περιφερειών). Επίσης δύο Περιφέρειες¹²³ της χώρας ανήκουν στην κατηγορία της «σταδιακής εισόδου», δηλαδή ενώ κατά την τρέχουσα περίοδο ήταν επιλέξιμες στο Στόχο 1, δεν πληρούν πλέον τα κριτήρια επιλεξιμότητας του Στόχου Σύγκλισης, ακόμα και χωρίς το στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης, άρα είναι επιλέξιμες για το Στόχο «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση». Οι υπόλοιπες οκτώ Περιφέρειες είναι πλήρως επιλέξιμες για το Στόχο «Σύγκλιση». Αυτή η «ανομοιομορφία» που εμφανίζει η ελληνική επικράτεια κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο ως προς τους στόχους των Διαρθρωτικών Ταμείων, είναι προφανές ότι δημιουργεί διαφοροποιημένες απαιτήσεις ως προς το σχεδιασμό και δυσχεραίνει και

¹²¹ Οι Περιφέρειες αυτές είναι η Αττική, η Κεντρική Μακεδονία και η Δυτική Μακεδονία.

¹²² Εάν δηλαδή δεν είχε πραγματοποιηθεί η διεύρυνση, το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. τους θα εξακολουθούσε να είναι κάτω του 75% του κοινοτικού μέσου όρου, μετά τη διεύρυνση όμως και επειδή ο μέσος όρος του κοινοτικού Α.Ε.Π. μειώθηκε, οι Περιφέρειες αυτές φαίνεται να έχουν Α.Ε.Π. πάνω από το 75% του κοινοτικού μέσου όρου.

¹²³ Πρόκειται για τις Περιφέρειες της Στερεάς Ελλάδας και του Νοτίου Αιγαίου.

αυξάνει το βαθμό πολυπλοκότητας της διαδικασίας του προγραμματισμού και της υλοποίησης των δράσεων.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι για τα 10 νέα κράτη μέλη της Ε.Ε. και τις παλαιές χώρες συνοχής (Ελλάδα, Πορτογαλία) τα ανώτατα όρια για τη συνεισφορά και των τριών Ταμείων ανέρχονται στο 85% της επιλέξιμης δαπάνης σε αντίθεση με το Γ' Κ.Π.Σ., όπου το ποσοστό αυτό έφτανε στο 75% για το Στόχο 1 και 50% για το Στόχο 2. Επίσης για τις ανωτέρω χώρες ο κανόνας N+2 σχετικά με την αυτόματη αποδέσμευση των πόρων εντός δύο ετών από τη στιγμή της δέσμευσής τους παρατείνεται για ένα ακόμη χρόνο (N+3). Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη θα έχουν στη διάθεση τους 3 χρόνια για την απορρόφηση των κονδυλίων από τη μέρα της δέσμευσής τους. Το μέτρο αυτό είναι προσωρινό, δεδομένου ότι θα βρίσκεται σε ισχύ μόνο μέχρι το 2010, όπου από τότε και μετά θα ισχύει κανονικά ο Κανόνας N+2 και για τις χώρες αυτές.

6.3.2.2. Άξονες Προτεραιότητας και Επιχειρησιακά Προγράμματα

Με τη βοήθεια της διαβούλευσης με φορείς τομεακών και περιφερειακών πολιτικών, κοινωνικοοικονομικούς εταίρους και μη κυβερνητικές οργανώσεις, αναδείχθηκαν οι εξής έξι θεματικές προτεραιότητες του στρατηγικού αναπτυξιακού σχεδιασμού:

- 1. Επένδυση στην Κοινωνία της Γνώσης και την Καινοτομία**
- 2. Ενίσχυση της Απασχόλησης και ενδυνάμωση της Κοινωνικής Συνοχής**
- 3. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής** (Περιβάλλον, Υγεία, Πολιτισμός)
- 4. Εξωστρέφεια και ενίσχυση επιχειρηματικού περιβάλλοντος**
- 5. Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός του θεσμικού περιβάλλοντος**

6. Ενίσχυση φυσικών και τεχνολογικών υποδομών προσπελασιμότητας

Για την μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και της ευελιξίας στο σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του αναπτυξιακού προγραμματισμού, αποφασίστηκε να περιοριστεί ο αριθμός των Τομεακών και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Έτσι, θα δημιουργηθεί ένα Τ.Ε.Π. για κάθε βασικό αναπτυξιακό τομέα (σύνολο 6 Τ.Ε.Π., έναντι 11 που υλοποιούνται σήμερα) και όσον αφορά τα Π.Ε.Π., θα περιοριστούν σε 5, με τη δημιουργία *Υπερπεριφερειών* όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 6-1: Επιχειρησιακά Προγράμματα Περιόδου 2007 – 2013

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
Ε.Π. "Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη":	Διαχείριση στερεών αποβλήτων, προστασία εδάφων, διαχείριση υδατικών πόρων και φυσικού περιβάλλοντος, ποιότητα ακουστικού και ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος, αντιμετώπιση κλιματικών αλλαγών κ.α.
Ε.Π. "Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας":	Οδικές μεταφορές - οδικό δίκτυο, σιδηροδρομικές μεταφορές, αεροπορικές μεταφορές, θαλάσσιες μεταφορές, συνδυασμένες μεταφορές, αστικές μεταφορές κ.α.
Ε.Π. "Επιχειρηματικότητα και Ανταγωνιστικότητα":	Αναβάθμιση επιχειρηματικού περιβάλλοντος, βελτίωση συνθηκών ανταγωνισμού, ανάπτυξη επιχειρηματικότητας, προώθηση καινοτομίας - ΕΤΑ - οικονομίας της γνώσης, απελευθέρωση αγοράς ενέργειας κ.α.
Ε.Π. "Ψηφιακή Σύγκλιση":	Προώθηση χρήσης ΤΠΕ σε επιχειρήσεις, παροχή ψηφιακών υπηρεσιών, αναδιοργάνωση του δημοσίου τομέα, υποδομές ΤΠΕ, προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τομείς ΤΠΕ κ.α.
Ε.Π. "Ανθρώπινοι Πόροι":	Επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και στην εκπαίδευση, δια βίου μάθηση, ενίσχυση προσαρμοστικότητας, διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση, προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης, προστασία της Δημόσιας Υγείας, κ.α.
Π.Ε.Π. Μακεδονίας - Θράκης:	Τα Π.Ε.Π. θα καλύψουν ένα κοινό κορμό παρεμβάσεων , που θα περιλαμβάνει:
Π.Ε.Π. Δυτ. Ελλάδας,	
Πελοποννήσου, Ιον. Νήσων:	Κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, υγεία και κοινωνική
Π.Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου:	αλληλεγγύη, πολιτισμός, έργα προσπελασιμότητας και
Π.Ε.Π. Θεσσαλίας, Ηπείρου, Στερεάς	περιβάλλοντος τοπικής κλίμακας, πολιτικές βιώσιμης αστικής
Ελλάδας:	ανάπτυξης, πολιτικές ενίσχυσης ορεινών - μειονεκτικών -
Π.Ε.Π. Αττικής:	νησιωτικών περιοχών.

Πηγή: 3^η Εγκύκλιος για την Κατάρτιση Ε.Π. της Προγραμματικής Περιόδου 2007 – 2013

Να σημειωθεί βέβαια ότι τόσο η κατανομή των πόρων όσο και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι ενδεικτικό, αφού το Ε.Σ.Π.Α. δεν έχει κατατεθεί ακόμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για έγκριση. Τα ανωτέρω στοιχεία προέρχονται από την «3^η Εγκύκλιο για την κατάρτιση των Ε.Π. της Προγραμματικής Περιόδου 2007 – 2013» του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία σύμφωνα με τις προβλέψεις του Υπουργείου θα κατατεθεί, αν όχι ως έχει, αλλά με μικρές διαφοροποιήσεις στην Επιτροπή στις 30 Οκτωβρίου 2006.

Πίνακας 6-2: Κατανομή Κοινοτικής συνδρομής στα Ε.Π. (εκατ. €, τιμές 2004)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ		ΣΥΝΟΛΟ
Τομεακά Ε.Π.	Ε.Π. "Ενίσχυση Προσπελασιμότητας"	2.950
	Ε.Π. "Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη"	1.800
	Ε.Π. "Επιχειρηματικότητα και Ανταγωνιστικότητα"	1.200
	Ε.Π. "Ψηφιακή Σύγκλιση"	830
	Ε.Π. "Ανθρώπινοι Πόροι"	4.000
	Ε.Π. "Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής"	192
	Ε.Π. "Χωρική Συνεργασία (Στόχος 3)"	181
Σύνολο Τ.Ε.Π. & Στόχου 3		11.153
Περιφερειακά Ε.Π.	Π.Ε.Π. Μακεδονίας - Θράκης	2.356
	Π.Ε.Π. Ηπείρου, Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας	989
	Π.Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ιονίων Νήσων	790
	Π.Ε.Π. Αττικής	2.147
	Π.Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου	733
	Σύνολο Π.Ε.Π.	7.015
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		18.168

Πηγή: 3^η Εγκύκλιος για την Κατάρτιση Ε.Π. της Προγραμματικής Περιόδου 2007 – 2013

Από τον ανωτέρω πίνακα για την κατανομή της Κοινοτικής συνδρομής της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, όσον αφορά τα Τομεακά Ε.Π. παρατηρείται σημαντική συγκέντρωση πόρων στο Ε.Π. «Ανθρώπινοι Πόροι»¹²⁴ και έπεται το Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» προς το

¹²⁴ Στο πλαίσιο επίτευξης των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, για τους οποίους απαιτείται αύξηση των κονδυλίων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

οποίο παραδοσιακά η χώρα μας κατευθύνει πολύ μεγάλο μέρος των κοινοτικών πόρων. Ειδικά για το Ε.Π. «Ανθρώπινοι Πόροι», εξαιτίας του μεγέθους του προϋπολογισμού του και του γεγονότος ότι οι δράσεις του υπάγονται στη δικαιοδοσία πολλών Υπουργείων (κάτι που θα δυσχεράνει στο μέλλον το συντονισμό), διερευνάται ο διαχωρισμός του σε τέσσερα επιμέρους προγράμματα, ως εξής:

1. Ένα τμήμα του θα διαχειρίζεται ως αυτόνομο πρόγραμμα «Ανθρώπινοι Πόροι» από το Υπουργείο Απασχόλησης και θα έχει ως στόχο τη χρηματοδότηση δράσεων οι οποίες θα στοχεύουν στην κατάρτιση, στην επανακατάρτιση και στις ενεργές δράσεις απασχόλησης.
2. Το δεύτερο θα διαχειριστεί το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για την αναβάθμιση των ανθρώπινων πόρων του δημόσιου τομέα. Το πρόγραμμα θα χρηματοδοτήσει δράσεις όπως την ανάπτυξη λιτών, ευέλικτων δομών δημόσιας δράσης, την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων και της τεχνογνωσίας του ανθρώπινου δυναμικού και την καθιέρωση διαδικασιών αξιολόγησης της εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών.
3. Το τρίτο κομμάτι θα αποτελέσει αυτόνομο επιχειρησιακό πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας. Το πρόγραμμα θα χρηματοδοτήσει δράσεις για τη βελτίωση του επιπέδου των εκπαιδευτικών, τη διά βίου μάθηση, τη διευκόλυνση πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα για την αρωγή των άνεργων γυναικών.
4. Το τέταρτο τμήμα θα αποτελέσει αυτόνομο πρόγραμμα στο Υπουργείο Υγείας. Τα κονδύλια που θα διαχειριστεί θα χρηματοδοτήσουν την προστασία της δημόσιας Υγείας, την ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Περίθαλψης, την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του τομέα Ψυχικής Υγείας κ.ά.

Με τις έως τώρα εκτιμήσεις, υπολογίζεται ότι το 80% του συνόλου των κονδυλίων (Τ.Ε.Π. και Π.Ε.Π.) θα κατευθυνθεί προς τις Περιφέρειες της χώρας. Όμως, παρά το γεγονός ότι αυξάνονται οι πόροι που δαπανώνται για την περιφερειακή ανάπτυξη¹²⁵, υπάρχουν αμφιβολίες ως προς την αποτελεσματικότητά τους αφού η διαχείριση μεγάλου μέρους αυτών γίνεται κεντρικά μέσω των Τομεακών Προγραμμάτων, για τα οποία, όπως δείχνει και η εμπειρία διαχείρισής των στο Γ' Κ.Π.Σ., οι περίπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες και οι μηχανισμοί διαχείρισης παρεμπόδισαν τη τελική διάχυση των πόρων αυτών προς την περιφέρεια. Για το λόγο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι η κατανομή του Δ' Κ.Π.Σ. με έμφαση στην περιφέρεια από μόνη της δε αρκεί. Η αύξηση των περιφερειακών κονδυλίων πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εκάστοτε Περιφέρειας και η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας χρειάζεται πρώτα απ' όλα ισχυρό υποκείμενο σχεδιασμού και υλοποίησης, δηλαδή ισχυρούς Ο.Τ.Α. και αυτοδιοικούμενες Περιφέρειες.

Παράλληλα, η ομαδοποίηση των Περιφερειών της χώρας ως προς τα 5 Π.Ε.Π. αν και έγινε με σκοπό την αποτελεσματικότερη και απλούστερη διαχείριση, φορτώνει το σύστημα με τη βαθμίδα των *Υπερπεριφερειών*, κάτι που είναι πολύ πιθανό να οδηγήσει σε σύγχυση, σε νέα εμπόδια, δυσλειτουργίες και καθυστερήσεις¹²⁶. Αυτό θα εξαρτηθεί από το βαθμό ετοιμότητας και συνεργασίας των περιφερειακών και τοπικών αρχών και από την ικανότητα συντονισμού των παρεμβάσεων τόσο σε Περιφερειακό, όσο και σε Εθνικό επίπεδο.

Ως προς την κατανομή των πόρων των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, παρατηρείται και σε αυτή την Προγραμματική Περίοδο υπερσυγκέντρωση πόρων στις υπερπεριφέρειες Μακεδονίας – Θράκης (που περιλαμβάνει την Κεντρική Μακεδονία) και Αθήνας, όπου και συγκεντρώνεται περίπου το 64% των Κοινοτικών κονδυλίων. Αυτό δικαιολογείται εν μέρει λόγω της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζει η

¹²⁵ Στη νέα Προγραμματική Περίοδο το 39% των Κοινοτικών κονδυλίων κατευθύνεται στα Π.Ε.Π., όταν το αντίστοιχο ποσοστό της 3^{ης} Περιόδου ήταν 32%.

¹²⁶ Βλέπε επόμενη ενότητα περί ιδιαιτερότητας της χρηματοδότησης

διαδικασία της χρηματοδότησης¹²⁷ των Τ.Ε.Π. και Π.Ε.Π. στη νέα Προγραμματική Περίοδο (εξαιτίας των περιορισμών που θέτει η Επιτροπή στη χρηματοδότηση των 5 μεταβατικών Περιφερειών). Είναι όμως προφανές ότι έχει αρνητική επίπτωση στο στόχο της περιφερειακής οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, αφού η συγκέντρωση των πόρων στα αστικά κέντρα της Ελλάδας στερεί ευκαιρίες και δυνατότητες ανάπτυξης από άλλες, λιγότερο ανεπτυγμένες Περιφέρειες.

6.3.2.3. Ιδιαιτερότητα χρηματοδότησης νέας Προγραμματικής Περιόδου

Η κατανομή των κοινοτικών κονδυλίων του Δ' Κ.Π.Σ. έγινε σύμφωνα με την απαίτηση της Επιτροπής για το **«κλειδώμα» των κονδυλίων των 5 μεταβατικών περιοχών**¹²⁸ (Περιφέρειες εκτός αμιγούς στόχου Σύγκλισης) στα οικεία περιφερειακά προγράμματα, με την επιφύλαξη του Ε.Κ.Τ., το οποίο λόγω του μονοταμειακού χαρακτήρα των προγραμμάτων θα δράσει σε εθνικό επίπεδο. Κατά συνέπεια, οι 5 Περιφέρειες αυτές θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από τα οικεία Π.Ε.Π., ενώ οι υπόλοιπες 8 Περιφέρειες θα χρηματοδοτηθούν τόσο από Τομεακά όσο και από Περιφερειακά Ε.Π. ώστε να εξασφαλίζεται η ισόρροπη κατανομή των πόρων. Μέσω του Ταμείου Συνοχής θα χρηματοδοτηθούν δράσεις σε όλη την επικράτεια με έμφαση στις περιφέρειες σταδιακής εισόδου, στις οποίες υπάρχει ανώτατο ποσό κοινοτικής συνδρομής από τα Ταμεία Ε.Τ.Π.Α. και Ε.Κ.Τ.

Ειδικότερα τα Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» και «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» θα συγχρηματοδοτηθούν από το Ε.Τ.Π.Α. και από το Ταμείο Συνοχής ως εξής: Μέσω του Ε.Τ.Π.Α. θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις αποκλειστικά στις 8 Περιφέρειες αμιγούς στόχου Σύγκλισης, ενώ μέσω του Ταμείου Συνοχής θα συγχρηματοδοτηθούν και θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας. Τα Ε.Π.

¹²⁷ Βλέπε επόμενη ενότητα

¹²⁸ Υπενθυμίζεται ότι οι μεταβατικές Περιφέρειες είναι η Περιφέρεια της Αττικής, της Κεντρικής Μακεδονίας, της Δυτικής Μακεδονίας, της Στερεάς Ελλάδας και του Νοτίου Αιγαίου

«Επιχειρηματικότητα και Ανταγωνιστικότητα» και «Ψηφιακή Σύγκλιση» θα συγχρηματοδοτηθούν μόνο από το Ε.Τ.Π.Α., άρα θα περιλαμβάνουν παρεμβάσεις αποκλειστικά για τις 8 Περιφέρειες αμιγούς στόχου Σύγκλισης. Τέλος, το Ε.Π. «Ανθρώπινοι Πόροι» θα συγχρηματοδοτηθεί από το Ε.Κ.Τ. περιλαμβάνοντας παρεμβάσεις σε όλες τις Περιφέρειες.

Ως εκ τούτου, οι ανάγκες των Περιφερειών μεταβατικής στήριξης στους τομείς Προσπελασιμότητας, Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, Επιχειρηματικότητας / Ανταγωνιστικότητας και Ψηφιακής Σύγκλισης θα καλυφθούν εξ ολοκλήρου από τα αντίστοιχα Π.Ε.Π¹²⁹. Για το λόγο αυτό, τα Π.Ε.Π. για τις Περιφέρειες αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν ένα πλήρες εύρος δράσεων, προκειμένου να καλύψουν το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών σε όλες τις τομεακές πολιτικές.

Εδώ φαίνεται και η πολυπλοκότητα που θα επιφέρει στο σύστημα διαχείρισης, υλοποίησης και παρακολούθησης των παρεμβάσεων η δημιουργία των υπερπεριφερειών, αφού η κάθε υπερπεριφέρεια αποτελείται και από Περιφέρειες αμιγούς στόχου Σύγκλισης και από μεταβατικές Περιφέρειες. Λόγω των διαφορετικών αναγκών, διαδικασιών και περιορισμών στη χρηματοδότηση για κάθε κατηγορία, θα απαιτηθεί υψηλού βαθμού συντονισμός για να επιτευχθούν αποτελεσματικά οι στόχοι που έχουν τεθεί σε κάθε τομέα και σε κάθε Περιφέρεια.

6.3.2.4. Πλαίσιο Διοίκησης, Διαχείρισης και Εφαρμογής

Για τη διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, θα οριστούν οι εξής αρχές:

1. Μία **Αρχή Συντονισμού Αναπτυξιακών Προγραμμάτων 2007 – 2013**: στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, με κύριο στόχο τη στρατηγική παρακολούθηση της πολιτικής για τη συνοχή, την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και

¹²⁹ Με την επιφύλαξη του Ταμείου Συνοχής.

της νομιμότητας της διαχείρισης και της εφαρμογής, το συντονισμό του προγραμματισμού και της εφαρμογής των Ε.Π., καθώς και την καθοδήγηση και το συντονισμό των Διαχειριστικών Αρχών των Ε.Π.

2. Μία **Αρχή Πιστοποίησης** για όλα τα Ε.Π. υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, υπεύθυνη για την πιστοποίηση καταστάσεων δαπανών και αιτήσεων πληρωμών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
3. Μία **Αρχή Ελέγχου** για όλα τα Ε.Π., υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, λειτουργικά ανεξάρτητη από τις Δ.Α. των Ε.Π. και από την Αρχή Πιστοποίησης και υπεύθυνη για την επαλήθευση της αποτελεσματικής λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.
4. **Διαχειριστικές Αρχές** (Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης¹³⁰) για τα Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.
5. **Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης**, οι οποίοι επιτελούν ορισμένα ή και όλα τα καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής στην οποία υπάγονται.
6. Ένας **Αναπτυξιακός Οργανισμός Περιφέρειας** σε κάθε μια από τις 13 Περιφέρειες, με σκοπό την υποστήριξη του αναπτυξιακού της σχεδιασμού, την παρακολούθηση και αποτίμηση του σχεδιασμού και της υλοποίησης των παρεμβάσεων και την υποστήριξη των Τελικών Δικαιούχων.

¹³⁰ Οι υφιστάμενες Ε.Υ.Δ. των Ε.Π. της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου συνεχίζουν την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και παραμένουν υπεύθυνες μέχρι και το οριστικό κλείσιμο των Ε.Π. του Γ' Κ.Π.Σ. Από τις ανωτέρω υπηρεσίες, όσες δε θα έχουν πλέον διακριτό Ε.Π. για την 4^η Προγραμματική Περίοδο, δύναται να αναλάβουν (ως ενδιάμεσοι φορείς) τη διαχείριση μέρους των νέων Ε.Π. με εκχώρηση αρμοδιοτήτων (σύμφωνα με το αρθ. 59 του Γενικού Κανονισμού Ε.Κ. 1083/2006)

Παρατηρείται μια τάση συνέχισης της διαχειριστικής δομής της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου, σε αντίθεση με τις αλλαγές που προτείνει ο νέος Γενικός Κανονισμός (Καν. Ε.Κ. 1083/2006) για τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Καταρχήν φαίνεται να ενσωματώνονται η Δ.Α. του Κ.Π.Σ. και η Επιτροπή Παρακολούθησης του Κ.Π.Σ. και να σχηματίζεται η Αρχή Συντονισμού Αναπτυξιακών Προγραμμάτων 2007 – 2013, χωρίς να γίνεται λόγος για ορισμό Επιτροπών Παρακολούθησης σε κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα όπως προβλέπει ο ανωτέρω Κανονισμός. Επίσης, θα οριστεί μια Αρχή Πιστοποίησης και μια Αρχή Ελέγχου για το σύνολο των Ε.Π. όπως προβλέπεται, αλλά δεν ορίζονται αντίστοιχες Αρχές για το κάθε Ε.Π. ξεχωριστά, σε αντίθεση με τα όσα αναφέρονται στον Κανονισμό. Τα ανωτέρω βέβαια δε γίνονται παράτυπα, αφού ο Κανονισμός παρέχει τη δυνατότητα μια Αρχή (Διαχείρισης, Ελέγχου ή Πιστοποίησης) να εποπτεύει περισσότερα του ενός Ε.Π. Όμως αυτό που υπάρχει μόνο ως δυνατότητα στον Κανονισμό, γίνεται ο κανόνας στην Ελλάδα. Επίσης, ενδιάμεσοι φορείς εμφανίζονται μόνο για τη Διαχείριση των Ε.Π., ενώ ο Ε.Κ. 1083/2006 προτείνει την ύπαρξη ενδιάμεσων φορέων τόσο για τη Διαχείριση, όσο και για την Παρακολούθηση, την Πιστοποίηση και τον Έλεγχο αυτών.

Να υπενθυμισθεί εδώ ότι η παρούσα εγκύκλιος από την οποία αντλήθηκαν τα ανωτέρω στοιχεία μπορεί να τροποποιηθεί μέχρι τις 30 Οκτωβρίου 2006, όπου και θα καταθέσει η Ελλάδα το Ε.Σ.Π.Α. στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εάν το πλαίσιο διαχείρισης παραμείνει ως περιγράφεται ανωτέρω, μόνο σε βάθος χρόνου θα είναι δυνατόν να κριθεί ως προς την αποτελεσματικότητά του και για το αν θα έπρεπε να συμβαδίζει περισσότερο με τα όσα προβλέπονται στον Κανονισμό.

6.4. Συμπεράσματα – Προτάσεις

Σύμφωνα με τα προβλήματα, τις αδυναμίες, αλλά και τα θετικά στοιχεία των προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων και ιδιαίτερα της περιόδου του Γ' Κ.Π.Σ. όπως αυτά αναλύθηκαν έως τώρα, θα ακολουθήσει μια απόπειρα πρότασης κάποιων μέτρων για την αύξηση της

αποτελεσματικότητας τόσο του τρέχοντος Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (το οποίο προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 2009), όσο και της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2007 – 2013.

Οι πιο σημαντικές αδυναμίες που έχουν επηρεάσει και επηρεάζουν διαχρονικά την εξέλιξη και την αποτελεσματικότητα των Κ.Π.Σ. και που είναι άμεσα συνδεδεμένες μεταξύ τους, είναι η γραφειοκρατική δομή και ο υπερευγεννωτισμός του ελληνικού κράτους. Η δαιδαλώδης γραφειοκρατική δομή της Δημόσιας Διοίκησης, μαζί με την πολυνομία και την αντιφατικότητα του θεσμικού πλαισίου έχουν ως αποτέλεσμα να εμφανίζονται σημαντικές καθυστερήσεις στις διαδικασίες έγκρισης, αξιολόγησης, παρακολούθησης, ελέγχου και τελικής αποτίμησης των προγραμμάτων. Συνέπεια αυτού είναι οι απώλειες κονδυλίων προς το τέλος κάθε Προγραμματικής Περιόδου να είναι τόσο υψηλές, ώστε να μη μπορεί να γίνεται πλέον λόγος για αξιοποίηση των πόρων, αλλά να αναζητώνται τρόποι και τεχνικές μείωσης της ανωτέρω απώλειας. Επίσης οι χρονοβόρες διαδικασίες αποθαρρύνουν τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και ιδιαίτερα των Μ.Μ.Ε. στα αναπτυξιακά προγράμματα, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με βασικούς στόχους των Κ.Π.Σ.

Σημαντικό παράγοντα αποτελεί και η συγκεντρωτική δομή της Δημόσιας Διοίκησης, η οποία δεν εκχωρεί στις τοπικές και περιφερειακές αρχές αρμοδιότητες σε σημαντικά ζητήματα σχεδιασμού, προγραμματισμού και υλοποίησης δράσεων ενώ παράλληλα διατηρεί μια σχέση εξάρτησης με το να μην διαθέτει επαρκείς αυτοτελείς πόρους προς αυτές. Τα παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα οι πόροι που προορίζονται για την Περιφέρεια (οι οποίοι αποτελούν μεγάλο ποσοστό του συνόλου των κονδυλίων κάθε Προγραμματικής Περιόδου) να μην ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των Περιφερειών, κάτι που τελικά επηρεάζει αρνητικά την ανάπτυξη και τη σύγκλιση αυτών. Επίσης ο έλεγχος των τελικών κατανομών και της διαχείρισης των κονδυλίων των Κ.Π.Σ., (άρα ουσιαστικά και η εφαρμογή των προγραμμάτων – ακόμα και τον Π.Ε.Π.) στην Ελλάδα γίνεται από κεντρικά Υπουργεία, με κυρίαρχο το ΥΠ.ΟΙ.Ο. Αποτέλεσμα αυτού είναι τα αναπτυξιακά προγράμματα να στερούνται συγκεκριμένης και στοχευμένης στρατηγικής σε κάθε Περιφέρεια και τα

Π.Ε.Π. να καθίστανται ως μια χωρική έκφραση τομεακών στρατηγικών, τα οποία κατευθύνονται κεντρικά και εξυπηρετούν τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των Υπουργείων και των Τ.Ε.Π. Αυτό είναι πολύ εύκολο να διαπιστωθεί και τυπικά ως εξής: Στο δικτυακό χώρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπάρχει μια επιμέρους Πύλη¹³¹, όπου εμφανίζονται όλες οι εθνικές διαχειριστικές αρχές της Περιφερειακής Πολιτικής των κρατών-μελών, οι οποίες εισπράττουν και φυσικά κατανέμουν τις αναπτυξιακές ενισχύσεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ένωσης. Μια προσεκτική έρευνα στον ανωτέρω δικτυακό χώρο καταδεικνύει ότι ενώ σε όλες τις άλλες χώρες υπάρχουν περιφερειακοί φορείς και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης τοπικού και περιφερειακού χαρακτήρα με ανεξάρτητη οντότητα που έχουν αναλάβει το έργο της δικής τους ανάπτυξης, στην Ελλάδα το «κέντρο» κρατάει υπό τον έλεγχό του όλες τις τελικές εγκρίσεις των προγραμμάτων. Βέβαια μετά τα υπουργεία του κέντρου των Αθηνών, στην ιστοσελίδα της Ελλάδας εμφανίζονται και οι δεκατρείς Περιφέρειες της χώρας, με ευθύνη η κάθε μία για το αντίστοιχο πρόγραμμα του στόχου 1, κάτι όμως που ήταν και η μοναδική αιτία δημιουργίας των 13 Περιφερειών. Ως συνέπεια αυτού είναι οι Περιφέρειες να καθίστανται άμεση προέκταση της κεντρικής κυβέρνησης και το ελληνικό μοντέλο περιφερειακής ανάπτυξης κεντρικά ελεγχόμενο. Η δημιουργία πέντε νέων υπέρ-περιφερειών κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο προβλέπεται να επιδεινώσει την ανωτέρω κατάσταση αλλά και να αυξήσει την γραφειοκρατία, αφού όταν σε άλλα Κράτη Μέλη της Ε.Ε. με καλύτερες σχετικές επιδόσεις, υπάρχουν 3 επίπεδα: δήμος – αιρετή – περιφέρεια – κυβέρνηση στην Ελλάδα στα ήδη υπάρχοντα 4 επίπεδα διαχείρισης θα προστεθεί και ένα πέμπτο: δήμος – νομός – διορισμένη περιφέρεια – διορισμένη – υπερπεριφέρεια – κυβέρνηση.

¹³¹ Πρόκειται για τη δικτυακή πύλη της Ε.Ε. με τίτλο Regional Policy - Inforegio και υπότιτλο Managing authorities. Η συγκεκριμένη ιστοσελίδα είναι αφιερωμένη στην Περιφερειακή Πολιτική της Ε.Ε., δηλαδή την υλοποίηση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και προσφέρει διευθύνσεις, τηλέφωνα και ονόματα των αρμοδίων για την υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων σε όλες τις χώρες της Ε.Ε.

6.4.1. Προτάσεις για τις νέες δομές Διοίκησης, Διαχείρισης και Εφαρμογής

Συνοψίζοντας, για την αποτελεσματική αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων στη νέα Προγραμματική Περίοδο είναι απαραίτητο να δοθεί έμφαση στο σχεδιασμό των δομών Διαχείρισης, Παρακολούθησης και ιδιαίτερα στις δομές Ελέγχου, ώστε να απλοποιηθούν και να αποκεντρωθούν οι διαδικασίες (παρέχοντας παράλληλα οικονομική και τεχνική υποστήριξη στις αποκεντρωμένες δομές ώστε να μην καθίστανται κεντρικά εξαρτώμενες) και να εξασφαλιστεί ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός δομών, κατάλληλα κατανομημένες σε όλη την ελληνική επικράτεια, ώστε η κάθε διαδικασία είτε αυτή είναι διαχείριση, είτε παρακολούθηση είτε έλεγχος να ξεκινάει από το χαμηλότερο αρμόδιο επίπεδο διακυβέρνησης (σύμφωνα και με την αρχή της επικουρικότητας) και να καταλήγει στις κεντρικές δομές διοίκησης μόνο για έλεγχο επί του συνόλου.

Ως προς τη Διαχείριση, το υπάρχον σύστημα¹³² το οποίο φαίνεται ότι θα συνεχιστεί και στη νέα Προγραμματική Περίοδο κρίνεται επαρκές και αποτελεσματικό¹³³. Αυτό όμως δεν ισχύει και για την περίπτωση των Αρχών Πιστοποίησης και Ελέγχου, για τις οποίες προτείνεται (όπως αναφέρεται και στο νέο Κανονισμό) να ιδρυθεί μια Αρχή Πιστοποίησης και μια Αρχή Ελέγχου για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, στις οποίες θα εκχωρούνται αρμοδιότητες από τις αντίστοιχες Αρχές που είναι υπεύθυνες για το σύνολο του Κ.Π.Σ., ώστε ο έλεγχος και η πιστοποίηση να αποτελούν bottom – up διαδικασίες, οι οποίες θα εξειδικεύονται στο χαμηλότερο επίπεδο και θα ομαδοποιούνται και θα πραγματοποιούνται ως σύνολο στα αντίστοιχα υψηλότερα.

Ειδικότερα ως προς τον έλεγχο, προτείνεται ένα **σύστημα ελέγχου τριών επιπέδων**: ένα στη *διαχειριστική αρχή*, ένα στην *υπερπεριφέρεια* και ένα στις γνωστές μέχρι σήμερα *13 περιφέρειες της χώρας* με κοινό

¹³² Δηλαδή μια Διαχειριστική Αρχή για το σύνολο του Κ.Π.Σ. και μια για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

¹³³ Βλέπε κεφάλαιο 5.3.2.4

παρονομαστή τη συνδρομή στελεχών της αγοράς, όπου σε κάθε επίπεδο **ο έλεγχος θα ασκείται από ανώνυμες εταιρείες, με διευθύνοντες συμβούλους από τον ιδιωτικό τομέα.** Οι ανώνυμες εταιρείες θα ιδρυθούν σε επίπεδο υπερπεριφέρειας και οι σύμβουλοι – ιδιώτες θα τοποθετηθούν ένας σε κάθε Περιφέρεια και ένας σε κάθε υπερπεριφέρεια, ώστε να συμμετέχουν στα Διοικητικά Συμβούλια αυτών έχοντας συμβουλευτικό ρόλο και ρόλο συντονιστή. Οι ιδιώτες θα κληθούν να βοηθήσουν τόσο τις υφιστάμενες Διαχειριστικές Αρχές για το κλείσιμο του Γ' Κ.Π.Σ. μέχρι και τα μέσα του 2009, όσο και να αντιμετωπίσουν μαζί με τις νέες Διαχειριστικές Αρχές και τα πρώτα δύσκολα χρόνια του Δ' Κ.Π.Σ. Οι ανώνυμες εταιρείες θα έχουν ρόλο συντονιστή δίπλα στο βασικό διοικητικό κορμό της κάθε υπερπεριφέρειας. Θα μπορούν να εισηγούνται βασικές κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη της περιοχής να εξετάζουν σε πρώτη φάση τις προτάσεις των Ο.Τ.Α. της περιοχής τους και να γνωμοδοτούν σχετικά προς τις Διαχειριστικές Αρχές των προγραμμάτων. Το τρίτο επίπεδο ελέγχου που θα βρίσκεται και πιο κοντά στους Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού και θα αφορά τις Α.Ε., που θα ιδρυθούν σε τοπικό επίπεδο και οι οποίες θα επιφορτιστούν με το έργο της υποβολής των έργων και δράσεων που θα χρηματοδοτηθούν από το Δ' Κ.Π.Σ. Οι ανώνυμες αυτές εταιρείες θα έχουν μέλη της αυτοδιοίκησης και τεχνοκράτες αλλά θα διοικούνται από διευθύνοντα σύμβουλο που θα προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα. Ο ρόλος τους δεν θα είναι γνωμοδοτικός αλλά θα παίζουν το ρόλο του τελικού δικαιούχου, ο οποίος θα εξετάζει έργα και μελέτες πριν αυτά υποβληθούν στην υπερπεριφέρεια και στη συνέχεια τη διαχειριστική αρχή.

6.4.2. Προτάσεις σχετικά με την απορρόφηση των κονδυλίων

Όπως αποδείχθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, η απορροφητικότητα των πόρων του Γ' Κ.Π.Σ. βρίσκεται σε κρίσιμο στάδιο και ο κίνδυνος απωλειών κοινοτικών κονδυλίων είναι πλέον ορατός. Πλησιάζοντας προς το τέλος της 3^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, όλη η προσπάθεια των εθνικών και περιφερειακών αρχών την Ελλάδα έχει μεταστραφεί από την

μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και της αξιοποίησης των κοινοτικών κονδυλίων, στην εξεύρεση τρόπων και τεχνικών ώστε να μειωθούν στο ελάχιστο οι εν λόγω απώλειες. Προκειμένου να αποφευχθούν παρόμοια φαινόμενα στην επόμενη Προγραμματική Περίοδο, θα γίνει στη συνέχεια μια απόπειρα πρότασης μέτρων βελτίωσης της απορροφητικότητας.

Ένα εργαλείο το οποίο εφαρμόστηκε επιτυχώς στη Γαλλία και μπορεί να εφαρμοστεί και στην Ελλάδα στην προσπάθεια εξασφάλισης της δημοσιονομικής σταθερότητας και παράλληλα της επιτάχυνσης απορρόφησης πόρων από το Γ' και το Δ' Κ.Π.Σ. είναι το **Κεφάλαιο Ανακυκλούμενης Πίστωσης (Revolving Fund)** με τη συμμετοχή και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας επενδύσεων. Το εργαλείο αυτό προβλέπει τη δημιουργία ενός φορέα, στον οποίο θα εκχωρηθούν μέρος ή το σύνολο των απαιτήσεων των Περιφερειών από το Γ' Κ.Π.Σ. και στην συνέχεια από το Ε.Σ.Π.Α. Ο φορέας αυτός, έχοντας ως εγγύηση τα ανωτέρω δικαιώματα, θα αναζητεί τραπεζικό δανεισμό που θα ισούται με την εθνική συμμετοχή σε κάθε έργο ή δράση. Λόγω του όγκου των απαιτήσεων ο φορέας θα μπορεί να πετυχαίνει καλύτερους όρους χρηματοδότησης από τις τράπεζες. Μετά την ολοκλήρωση ενός συγκεκριμένου έργου, η περιφέρεια η οποία έχει εκχωρήσει τις απαιτήσεις της από τα κοινοτικά διαρθρωτικά κονδύλια, θα έχει την υποχρέωση να επιστρέψει άτοκα το τραπεζικό δάνειο στο ταμείο «ανακυκλώνοντας» την τραπεζική πίστωση η οποία θα διατεθεί σε άλλα έργα. Για το ρόλο του νέου φορέα θα μπορούσε να επιλεγεί το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων αφού πρώτα βέβαια ενισχυθεί με γραφείο που θα στελεχωθεί με τεχνοκράτες ειδικευμένους σε αυτό το νέο χρηματοδοτικό εργαλείο.

Δύο πιο εξειδικευμένα εργαλεία αύξησης της απορροφητικότητας θα παρουσιαστούν στη συνέχεια.

Πρώτον, η **αύξηση του ποσοστού της συγχρηματοδότησης** των μεγάλων έργων, υπό την προϋπόθεση ότι θα συναινέσει σε αυτό και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Παραδείγματος χάρη, όσον αφορά τις απαλλοτριώσεις γης πάνω στην οποία θα κατασκευαστεί π.χ. ένας δρόμος, μια αύξηση της τάξης του 5% (δηλαδή το ποσοστό της συγχρηματοδότησης

να ανέλθει στο 10% από 5% που είναι σήμερα) αναμένεται ότι θα βοηθήσει την επιπλέον απορρόφηση περίπου 800 εκατ. έως 1 δις € δημόσιας δαπάνης εκ των οποίων τα 100 εκατ. € θα είναι κοινοτική συμμετοχή για το σύνολο των έργων του Γ' Κ.Π.Σ.

Δεύτερον, η **εκμετάλλευση των μελετών ωρίμανσης** των έργων οι οποίες φτάνουν μέχρι και το 20% του συνολικού προβλεπόμενου προϋπολογισμού του έργου. Με δεδομένο ότι υπολογίζεται πως το σύνολο των συνεχιζόμενων από το Γ' στο Δ' Κ.Π.Σ. έργων θα ξεπερνάει τα 4,5 – 5 δις €, εκτιμάται ότι οι μελέτες φθάνουν περίπου στο 1 δις € εκ των οποίων περίπου 600 εκατ. € θα είναι κοινοτική συνδρομή.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας την ανασκόπηση της πορείας των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης στην Ελλάδα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η χώρα μας έχει κάνει θετικά βήματα στην αξιοποίηση των Κοινοτικών Ενισχύσεων.

Από τα σημαντικά προβλήματα προγραμματισμού και διαχείρισης των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων, η Ελλάδα μετέβη στην πρώτη ουσιαστική προσπάθεια ολοκληρωμένου προγραμματισμού, το Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, κατά το οποίο άρχισαν να υλοποιούνται μεγάλα έργα υποδομής και παρατηρήθηκε σημαντική βελτίωση της οικονομίας της χώρας. Το Β' Κ.Π.Σ. εμφανίστηκε βελτιωμένο σε σχέση με το Α' ως προς τη συμμετοχή περιφερειακών και τοπικών φορέων κατά τον προγραμματισμό αλλά και ως προς την υλοποίησή του και οι νέες δομές διαχείρισης και παρακολούθησης είχαν ως αποτέλεσμα να αυξηθεί η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων και ο ρυθμός απορρόφησης των πόρων.

Βέβαια, υπάρχουν και ορισμένα αρνητικά σημεία τα οποία συνεχίζουν να κάνουν αισθητή την παρουσία τους σε όλη την πορεία των Κ.Π.Σ. Παραδείγματος χάρη, η κεντρική κυβέρνηση εξακολουθεί να έχει τον τελευταίο λόγο και στον προγραμματισμό και στην υλοποίηση των προγραμμάτων και δε δείχνει διατεθειμένη να εκχωρήσει πόρους και αρμοδιότητες σε περιφερειακούς και τοπικούς φορείς ώστε να αποκτήσουν την ανεξαρτησία τους. Επίσης, οι δαιδαλώδεις γραφειοκρατικές διαδικασίες και το πολύπλοκο νομικό πλαίσιο έχουν ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση της υλοποίησης των παρεμβάσεων και κυρίως των μεγάλων έργων, με αποτέλεσμα προς το τέλος της κάθε Προγραμματικής Περιόδου να δίδεται έμφαση στη μεγιστοποίηση της απορροφητικότητας έναντι της αποτελεσματικότητας των δράσεων.

Όσον αφορά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο, παρατηρείται μια καθυστέρηση στην υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου της πλειοψηφίας των έργων και η πορεία της απορροφητικότητας όπως αποδείχθηκε με τη βοήθεια του στατιστικού μοντέλου της Γραμμικής Παλινδρόμησης

φαίνεται να υστερεί σε σχέση με το προηγούμενο Κ.Π.Σ. Έτσι, παρά το γεγονός ότι έγινε ακόμα μια φορά προσπάθεια από την Ε.Ε. για εκσυγχρονισμό των μεθόδων και των δομών διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου των παρεμβάσεων για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα του παρελθόντος (προσπάθεια με την οποία η Ελλάδα προσπάθησε να συμμορφωθεί), παρατηρείται για πρώτη φορά μια Προγραμματική Περίοδος να μη παρουσιάζει βελτίωση σε σχέση με την προηγούμενη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το παρών θεσμικό πλαίσιο του ελληνικού Γ' Κ.Π.Σ. είναι εμποδωμένο σε παλαιότερες δομές και πρακτικές. Παρά την ίδρυση (ημι)ανεξάρτητων αρχών, τη δημιουργία ισχυρών μηχανισμών ελέγχου και την απειλή προστίμων στην περίπτωση αποτυχίας της υλοποίησης, οι ήδη θεμελιωμένοι θεσμοί και συμφέροντα παραμένουν ισχυρά. Επίσης, η νέα θεσμική δομή πρέπει να συμβαδίσει με τις νέες, σύνθετες και απαιτητικές προϋποθέσεις της διαχείρισης των προγραμμάτων, πρόκληση που είναι ιδιαίτερα σοβαρή για τα νέα και καινοτομικά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Τέλος, το 4^ο Κ.Π.Σ. εμφανίζεται ως νέα πρόκληση για τη χώρα. Η νέα Προγραμματική Περίοδος θα εμφανίζει σημαντικές διαφορές ως προς τις προηγούμενες, αφού για πρώτη φορά μειώνονται οι κοινοτικές ενισχύσεις και συνεπώς η Ελλάδα θα πρέπει να δώσει μεγάλη σημασία στους στόχους και τις προτεραιότητες που θα θέσει. Επίσης για πρώτη φορά οι Περιφέρειες της Ελλάδας δεν ανήκουν όλες στο Στόχο 1 των Διαρθρωτικών Ταμείων, κάτι που σημαίνει ότι αυξάνεται επικίνδυνα ο βαθμός πολυπλοκότητας της διαχείρισης και της παρακολούθησης των προγραμμάτων, γεγονός που αποτελεί αχίλλειο πτέρνα για τη χώρα. Όλα τα ανωτέρω πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διάρκεια της κατάρτισης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς, ώστε να μην χάσει η Ελλάδα τη σημαντική ευκαιρία που της δίδεται κάθε Προγραμματική Περίοδο για οικονομική και κοινωνική πρόοδο και ανάπτυξη και την επίτευξη της συνοχής με τα υπόλοιπα κράτη – μέλη της Ένωσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ**Ελληνικά Κείμενα**

- Βάβουρας και Παπαϊωάννου, «Η σημασία των Κοινοτικών Πόρων για την Ελληνική Οικονομία», Αθήνα 2005
- Αθ. Δ. Δασκαλόπουλος και Μαν. Σ. Χριστοφάκης, «Περιφερειακός Προγραμματισμός», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002
- Γ. Κοκολάκης και Ι. Σπηλιώτης, «Εισαγωγή στη Θεωρία Πιθανοτήτων και Στατιστική», Εκδόσεις ΣΥΜΕΩΝ, Αθήνα 1991
- Νικ. Ι. Κόνσολας, «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997
- Σ.Γ. Λώλος, «Ευρωπαϊκοί Διαρθρωτικοί Πόροι: Ο ρόλος τους στην ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας», Πάντειο Πανεπιστήμιο 2001
- Α. Μανασσάκη, «Οι εισροές κοινοτικών πόρων στην Ελλάδα: Ιστορική αναδρομή και προοπτικές», 1998
- Γ. Πετράκης και Γ. Ψυχάρης, «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2004
- Παναγιώτης Β. Ρουμελιώτης, «Η πορεία προς την Παγκοσμιοποίηση», Εκδόσεις Νέα Σύνορα
- Δ. Ν. Χρυσοχόου, «Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης», Εκδόσεις Παπαζήση 2003

Ξενόγλωσσα Κείμενα

- G. Andreou, “Multilevel Governance: The Dynamics of EU Cohesion Policy in Greece”, National and Kapodistrian University of Athens, 2004

- J. Bradley - E. Morgenroth - G. Untiedt, “Macro-regional Evaluation of the Structural Funds using the HERMIN modeling framework”, Dublin 2004
- Shepard B. Clough – Richard T. Rapp, «Ευρωπαϊκή Οικονομική Ιστορία», Εκδόσεις Παπαζήση
- Commission of the European Communities, “The 2000 – 2006 Programming Period: Methodological Working Papers – Working Paper No8: The Mid Term Evaluation of Structural Fund Interventions”, Brussels 2000
- S. Dall’Erba, “European Regional Development Policies: History and Current Issues”, University of Pau, France 2003
- David Dyker, «The European Economy»
- European Investment Bank “Evaluation of the Impact of E.I.B. financing on Regional Development in Greece”, June 2003
- European Commission, “Third Report on Economic and Social Cohesion: A New Partnership for Cohesion”, February 2004
- European Commission, “Thematic Evaluation of the Structural Funds’ Contributions to the Lisbon Strategy”, February 2005
- 44th European Congress of the Regional Science Association, “Economic and Social Cohesion in the EU: A Critical Approach”, Portugal 2004
- European Enterprise Organisation, “Ex Post Evaluation of the Objective 1 1994 – 1999: National Report GREECE”, Athens 2003
- European Economic and Social Committee, “The Future of EU Cohesion Policy”, Brussels 2004
- Eurostat Yearbook 2005, “Europe in Figures”
- J. Faina – J. Rodriguez, “Regional Policy, Regional Inequalities and Enlargement of the European Union”, University of A Coruna, Spain

- S. Lolos, “The Macroeconomic Effect of EU Structural Transfers on the Cohesion Countries and Lessons for the CEECs”, International Institute for Applied Systems Analysis, Austria 2001
- N. Nugent, «Πολιτική και Διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης», επιμ. Μ. Μενδρινού, Εκδόσεις Σαββάλα 2004
- Official Journal of European Communities, “Special Report No15/98 on the assessment of Structural Fund intervention for the 1989-1993 and 1994-1999 periods together with the Commission’s replies”, 1998

Νομοθεσία

- Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, «1^η – 2^η και 3^η Εγκύκλιος για την κατάρτιση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης 2007 – 2013»
- Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2006
- Κείμενο του Προϋπολογισμού του Ελληνικού Κράτους για το έτος 2006
- Ν.2860/2000 «Διαχείριση, Παρακολούθηση και Έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και Άλλες Διατάξεις»
- Κ.Υ.Α. των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σχετικά με τη σύσταση της Αρχής Πληρωμής (Φ.Ε.Κ. 1639/2000)
- Κ.Υ.Α. των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σχετικά με τη σύσταση ειδικής υπηρεσίας με τίτλο «Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ο.Π.Σ.) (Φ.Ε.Κ. 340/2001)
- Κ.Υ.Α. των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σχετικά με

τη σύσταση «Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού της Εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων»

- Κ.Υ.Α. των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σχετικά με τη σύσταση «Υπηρεσίας Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Περιφερειακής Πολιτικής και Προγραμμάτων»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1257/1999 «Για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1263/1999 «Για το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1783/1999 «Σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1784/1999 «Σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1260/1999 «Περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1447/2001 «Για την τροποποίηση του Ε.Κ. 1260/99»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1105/2003 «Για την τροποποίηση του Ε.Κ. 1260/99»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1085/2006 «Για τη θέσπιση μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (IPA)»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1084/2006 «Για την ίδρυση Ταμείου Συνοχής»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1083/2006 «Περί καθορισμού των γενικών διατάξεων για το Ε.Τ.Π.Α., το Ε.Κ.Τ. και το Ταμείο Συνοχής»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1082/2006 «Για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (Ε.Ο.Ε.Σ.)»
- Κανονισμός Ε.Κ. 1081/2006 «Για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο»

- Κανονισμός Ε.Κ. 1080/2006 «Για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης»

Ιστοσελίδες

- Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://europa.eu.int>)
- Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (<http://www.consilium.europa.eu>)
- Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (<http://www.europarl.eu.int>)
- Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Επιτροπής (<http://ec.europa.eu>)
- Ιστοσελίδα EUROSTAT (<http://ec.europa.eu/eurostat/>)
- Ιστοσελίδα Επιτροπής Περιφερειών (<http://www.cor.europa.eu>)
- Ιστοσελίδα 3^{ου} Ελληνικού Κ.Π.Σ. (<http://www.hellaskps.gr>)
- Αναζήτηση Προγραμμάτων 3^{ου} Κ.Π.Σ. (<http://www.info3kps.gr>)
- Ιστοσελίδα Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (<http://www.mnec.gr>)
- Ιστοσελίδα Γενικής Γραμματείας Επενδύσεων και Ανάπτυξης (<http://www.ggea.gr>)
- Ιστοσελίδα Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης (<http://www.mou.gr>)
- Ιστοσελίδα Ε.Σ.Υ.Ε. (<http://www.statistics.gr>)
- Ιστοσελίδες Διαχειριστικών Αρχών Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Λοιπά Κείμενα

- Διαχειριστική Αρχή Κ.Π.Σ. 2000 – 2006 «Φάκελος 9^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης»

- Διϋπουργική Ομάδα Σχεδιασμού Αναπτυξιακού Προγράμματος 2000-2006 «Συνοπτικό Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000 – 2006», Δεκέμβριος 1998
- Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, «Φάκελος 3^{ου} Συνεδρίου για την Νέα Προγραμματική Περίοδο 2007 – 2013»
- Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000 – 2006: ΕΛΛΑΔΑ
- Community Support Framework 2004 – 2006, Republic of Hungary
- Summary Community Support Framework 2000 – 2006, Northern Ireland
- Community Support Framework “Promoting Economic Growth and an environment for job creation”, Brussels – Warsaw, December 2003
- Community Support Framework 2000 – 2006, Portugal
- Community Support Framework (2000 – 2006) for Spanish Objective 1 Regions (Summary)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ**Παράρτημα Ι – Πορεία Υλοποίησης Κ.Π.Σ.**

Παράρτημα Ι-1: Διαχρονική Εξέλιξη Έργων Κ.Π.Σ.

Παράρτημα Ι-2: Βαθμός Ενεργοποίησης Κ.Π.Σ.

Παράρτημα Ι-3: Πρόοδος Κ.Π.Σ.

Παράρτημα Ι-4: Πρόοδος Κ.Π.Σ. κατά Ταμείο

Παράρτημα ΙΙ – Πορεία Υλοποίησης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Παράρτημα ΙΙ-1: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη και την Αλιεία»

Παράρτημα ΙΙ-2: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Ανταγωνιστικότητα»

Παράρτημα ΙΙ-3: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Μεταφορές»

Παράρτημα ΙΙ-4: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Κοινωνίας της Πληροφορίας»

Παράρτημα ΙΙ-5: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Ποιότητα Ζωής»

Παράρτημα ΙΙ-6: Βαθμός Ενεργοποίησης Τομεακών Ε.Π.

Παράρτημα ΙΙ-7: Διαχρονική Εξέλιξη Έργων Τομεακών Ε.Π.

Παράρτημα ΙΙ-8: Πρόοδος Τομεακών Ε.Π.

Παράρτημα ΙΙ-9: Πρόοδος Τομεακών Ε.Π. κατά Ταμείο

Παράρτημα ΙΙ-10: Πρόοδος Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη»

Παράρτημα ΙΙ-11: Πρόοδος Ε.Π. «Αλιεία»

Παράρτημα ΙΙ-12: Πρόοδος Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα»

Παράρτημα II-13: Πρόοδος Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»

Παράρτημα II-14: Πρόοδος Ε.Π. «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»

Παράρτημα II-15: Πρόοδος Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας»

Παράρτημα II-16: Πρόοδος Ε.Π. «Οδικοί Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη»

Παράρτημα II-17: Πρόοδος Ε.Π. «Περιβάλλον»

Παράρτημα II-18: Πρόοδος Ε.Π. «Πολιτισμός»

Παράρτημα II-19: Πρόοδος Ε.Π. «Σιδηρόδρομοι, Αστικές Συγκοινωνίες, Αεροδρόμια»

Παράρτημα II-20: Πρόοδος Ε.Π. «Υγεία – Πρόνοια»

Παράρτημα II-21: Πρόοδος Ε.Π. «Τεχνική Βοήθεια»

<p style="text-align: center;">Παράρτημα III – Πορεία Υλοποίησης Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων</p>

Παράρτημα III – 1: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης

Παράρτημα III – 2: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Αττικής

Παράρτημα III – 3: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου

Παράρτημα III – 4: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Παράρτημα III – 5: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

Παράρτημα III – 6: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Ηπείρου

Παράρτημα III – 7: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Θεσσαλίας

Παράρτημα III – 8: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

- Παράρτημα III – 9: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
- Παράρτημα III – 10: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Κρήτης
- Παράρτημα III – 11: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου
- Παράρτημα III – 12: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Πελοποννήσου
- Παράρτημα III – 13: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας
- Παράρτημα III – 14: Διαχρονική Εξέλιξη Έργων Περιφερειακών Ε.Π.
- Παράρτημα III – 15: Πρόοδος Περιφερειακών Ε.Π.
- Παράρτημα III – 16: Πρόοδος Περιφερειακών Ε.Π. κατά Ταμείο
- Παράρτημα III – 17: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης
- Παράρτημα III – 18: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Αττικής
- Παράρτημα III – 19: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Βορείου Αιγαίου
- Παράρτημα III – 20: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας
- Παράρτημα III – 21: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας
- Παράρτημα III – 22: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Ηπείρου
- Παράρτημα III – 23: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Θεσσαλίας
- Παράρτημα III – 24: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Ιονίων Νήσων
- Παράρτημα III – 25: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας
- Παράρτημα III – 26: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Κρήτης
- Παράρτημα III – 27: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Νοτίου Αιγαίου
- Παράρτημα III – 28: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Πελοποννήσου
- Παράρτημα III – 29: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας

**Παράρτημα IV – Πορεία Υλοποίησης Κοινοτικών Πρωτοβουλιών 3^ο
Κ.Π.Σ.**

Παράρτημα IV – 1: Βαθμός Ενεργοποίησης Κοινοτικών Πρωτοβουλιών

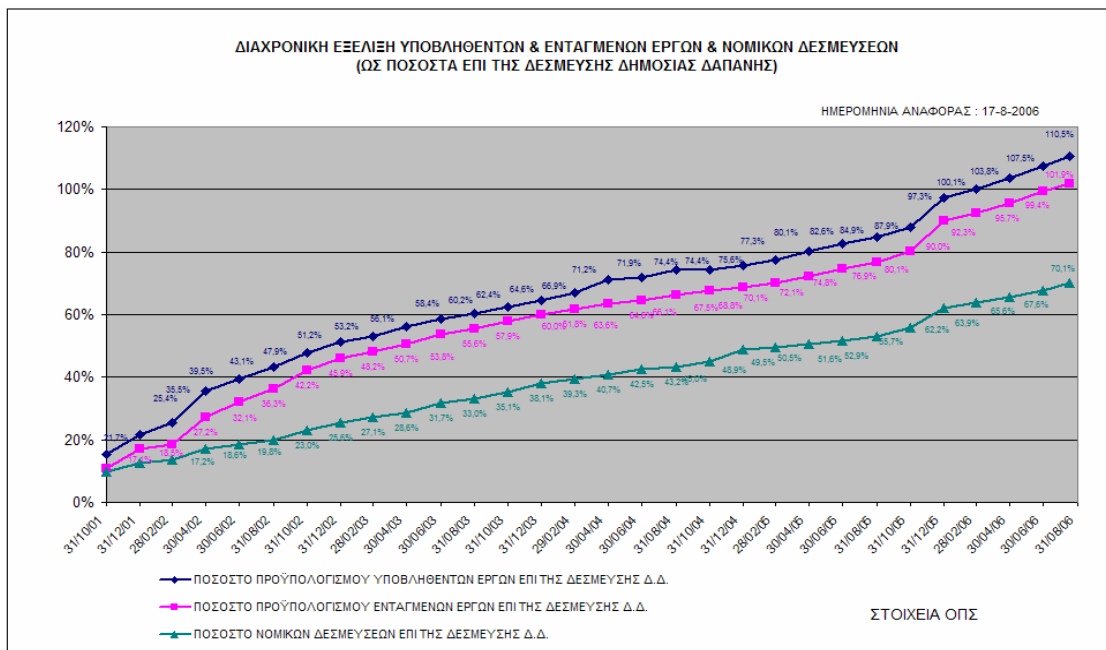
Παράρτημα IV – 2: Διαχρονική Εξέλιξη Έργων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών

Παράρτημα IV – 3: Πρόοδος Κοινοτικών Πρωτοβουλιών

Παράρτημα IV – 4: Πρόοδος Κοινοτικών Πρωτοβουλιών κατά Ταμείο

Παράρτημα V – Πρόοδος Ταμείου Συνοχής**Παράρτημα VI – Εισροές Συνόλου Διαρθρωτικών Ταμείων**

Παράρτημα Ι-1: Διαχρονική Εξέλιξη Έργων Κ.Π.Σ.

Παράρτημα Ι-2: Βαθμός Ενεργοποίησης Κ.Π.Σ.

ΒΑΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΠΣ 2000 - 2006

ΣΚΕΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (1)	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΡΩΝ (2)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΤΡΩΝ (3)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΕΡΓ/ΣΗΣ ΜΕΤΡΩΝ (%) (4=3/2)	ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (5)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΕΡΓ/ΣΗΣ ΠΥ (%) (6=5/1)	ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΩΝ		
							ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (7)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (8)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (9)
ΕΘΝΙΚΟ	24.115.291.656	243	233	96%	24.508.470.774	102%	13.491	13.067	12.472
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ	10.094.327.284	458	439	96%	11.560.227.910	115%	12.769	12.491	11.353
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	34.209.618.940	701	672	96%	36.068.698.684	105%	26.260	25.558	23.825

Παράρτημα Ι-3: Πρόοδος Κ.Π.Σ.

ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΠΣ 2000 - 2006

ΣΚΕΛΟΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ (1)	ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ (2)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΕΡΓ/ΣΗΣ ΠΥ (%) (3)=(2)/(1)	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ ΥΠΟΒΛ/ΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.) (4)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΠΟΒΛ/ΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (%) (5)=(4)/(1)	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.) (6)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%) (7)=(6)/(1)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.) (8)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%) (9)=(8)/(1)
ΕΘΝΙΚΟ	24.115.291.656	24.508.470.774	102%	25.415.449.995	105%	23.833.765.196	99%	16.781.719.688	70%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ	10.094.327.284	11.560.227.910	115%	12.397.016.460	123%	11.038.581.231	109%	7.215.089.951	71%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	34.209.618.940	36.068.698.684	105%	37.812.466.455	111%	34.872.346.427	102%	23.996.809.639	70%

Παράρτημα Ι-4: Πρόοδος Κ.Π.Σ. κατά Ταμείο

ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΠΣ 2000 - 2006 ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ							
ΚΩΔ. ΤΑΜ.	ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΤΑΜΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)
1	ΕΤΠΑ	32.312.818.847	23.953.468.838	24.711.309.737	103%	16.709.653.804	70%
2	ΕΚΤ	6.536.820.715	6.375.956.585	6.162.725.519	97%	4.528.788.880	71%
3	ΕΓΤΠ-Ε	5.533.419.505	3.581.514.985	3.721.983.912	104%	2.552.206.063	71%
4	ΧΜΠΑ	448.275.944	298.678.532	276.327.259	93%	206.160.892	69%
ΣΥΝΟΛΟ		44.831.335.011	34.209.618.940	34.872.346.427	102%	23.996.809.639	70%

Παράρτημα Π-1: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη και την Αλιεία»

ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Βάσης	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
Αριθμός επενδύσεων σε αγροτικά προϊόντα (παραγωγή / marketing)	1994-99	750	800/1000
Αριθμός νέων αγροτών (κάτω των 45 ετών)	1994-99	15000	14000
Δείκτες Επιπτώσεων			
% ενοικιαζόμενης γης στην οποία μπορεί να παρασχεθεί ενίσχυση	1994-99	12%	14%
% καλλιεργούμενης γης που καλύπτεται από ολοκληρωμένα προγράμματα προστασίας			2,8%
Συνεισφορά στη δημιουργία παγίων κεφαλαίων στον τομέα της γεωργίας	1997	4 billion drachmas	+ 7,5%
Μέσο μέγεθος καλλιεργούμενης γης (εκτάρια)	1995	4,3	5
Μετατροπή γης σε βιολογική καλλιέργεια	1999	100	120
Αλιευτικός στόλος	1999	109.000	-14%
Ικανότητας βιομηχανικής επεξεργασίας αλιευτικών προϊόντων (σε τόνους)	1999	45.000	+15%
Ποσοστό αλιευτικής παραγωγής σε σχέση με τον αλιευτικό στόλο	1999	41%	66%
Ποσοστό συνεισφοράς στο Α.Ε.Π.	1998	7,4%	5,8%
% εργατικού δυναμικού στον τομέα της γεωργίας	1998	18,5%	14,0%
Ποσοστό γεωργικών εξαγωγών / εισαγωγών	1998	75%	80%
Αύξηση εισοδήματος (%) που οφείλεται στις ενισχύσεις	1999	2,0	+20%
Αύξηση αριθμού απασχολούμενων στην βιομηχανία τροφίμων	1997	115.800	+4%
Νέες θέσεις εργασίας από τη λειτουργία των προγραμμάτων για τη γεωργία			20.000
Αύξηση στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των αγροτικών προϊόντων	1997	100	102,6 (3.000 +1.000)
Νέες θέσεις εργασίας στον τομέα της Αλιείας	1999	40.000	+ 10%

Παράρτημα Π-2: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Ανταγωνιστικότητα»

ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Βάσης	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
% τουριστικών εγκαταστάσεων που υφίστανται εκσυγχρονισμό	M.O. 1994-99	2%	2%
Αριθμός απασχολούμενων στην Ε&ΤΑ	1997	20000	+40%
<i>Ενέργεια</i>			
% πληθυσμού που είναι συνδεδεμένος με φυσικό αέριο	1998	0,2 %	6,5 %
Δείκτες Επιπτώσεων			
Εκπομπές μολυσμένων αερίων			
Μείωση των εκπομπών CO2 σε εθνικό επίπεδο			
χιλιάδες τόνοι / έτος			7580
ως ποσοστό των δεσμεύσεων της Ελλάδας			56%
Μείωση των εκπομπών CO2 από τα Μ.Μ.Μ. της Αθήνας			
τόνοι / ώρα		36,8	32,5
ως %			- 12 %
Κατανάλωση ενέργειας μετρούμενη σε TREP-GTP (toe/MEUR)	2000	345,1	319,2
Αριθμός νέων θέσεων εργασίας κατά την υλοποίηση των έργων για τον τουρισμό			
Μέτρα:	1994-99	5.700	10.300
Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη	"		8.250
Αριθμός νέων θέσεων εργασίας κατά τη λειτουργία των έργων για τον τουρισμό			
Μέτρα:	1994-99	1.400	2.000
Ενέργεια (52% των πόρων)			3150
Υπηρεσίες / Βιομηχανία	"	8.100	16.200
Επίδοση εξαγωγών στη βιομηχανία	1998	29,40%	35 %
Ανταγωνιστικότητα ως ποσοστό εξαγωγών/εισαγωγών	1999	0,39	0,44
Δείκτης Ανταγωνιστικότητας	1998	0,58	>0,62
Προστιθέμενη Αξία στη Βιομηχανική Παραγωγή	1996	37%	> 40 %
Συνεισφορά των τομέων της βιομηχανίας και των υπηρεσιών στο Α.Ε.Π.	1998	45%	>50%
Βαθμός βιομηχανικής συγκέντρωσης	M.O. 80-96	5,9%	~ 7%
Μέση ετήσια αύξηση της παραγωγικότητας στη βιομηχανία	1994-98	3,3%	~ 4%
BERD/GERD	1998	26%	30%

Παράρτημα Π-3: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Μεταφορές»

ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Βάσης	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Παραγωγικότητας			
<i>Δρόμοι</i>			
Ολοκλήρωση σε χλμ	Μέχρι και Β' ΚΠΣ	980	+1950
Αυτοκινητόδρομοι (σε χλμ.)	Μέχρι και Β' ΚΠΣ	680	+1220
Άλλοι δρόμοι (σε χλμ.)	"	300	+730
<i>Μετρό</i>			
Χλμ. Τροχιόδρομου	"	18	+22,9
<i>Σιδηρόδρομος</i>			
Χλμ. Ηλεκτροδοτούμενης γραμμής	"	0	+354
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
<i>Δρόμοι</i>			
Βαθμός ολοκλήρωσης (%)	"	24%	73%
Ποσοστό ολοκλήρωσης Προτεραιότητας 1 (π.χ. ΠΑΘΕ, Ρίο-Αντιρριο κ.α.)	"	43%	98%
Χρονοαπόσταση Αθήνας - Θεσσαλονίκης (σε ώρες)	"	5:34	4:20
Χρονοαπόσταση Πάτρας - Αθήνας Θεσσαλονίκης (σε ώρες)	"	7:45	6:13
Χρονοαπόσταση Ηγουμενίτσας - Αλεξανδρούπολης (σε ώρες)	"	8:08	5:43
<i>Μετρό</i>			
Αύξησης της ικανότητας μεταφοράς επιβατών των Μ.Μ.Μ.			
Αθήνα: Ποσοστιαία αύξηση αριθμού μετακινούμενων με τα Μ.Μ.Μ.	-	-	26%
Θεσσαλονίκη: Ποσοστιαία αύξηση αριθμού μετακινούμενων με τα Μ.Μ.Μ.	-	-	11%
<i>Σιδηρόδρομος</i>			
Μείωση χρονοαπόστασης Αθήνας - Θεσσαλονίκης (σε ώρες)	1999	5.45'	3.50'
<i>Λιμένες</i>			
Αύξηση της ικανότητας εξυπηρέτησης (4 λιμένες)	1999	28	38
Αύξηση ικανότητας μεταφοράς επιβατών (4 λιμένες)	1999	1,30	3,88
Περιβαλλοντικοί Δείκτες			
Μείωση εκπομπής CO2 από τα Μ.Μ.Μ. στην Αττική	1999		
σε τόνους ανά ώρα		36,8	32,5
ως %			-12%
Δείκτες Επιπτώσεων			
Αύξηση της ασφάλειας στους αστικούς δρόμους	1999		+51%
Θέσεις εργασίας από την υλοποίηση έργων στα Μ.Μ.Μ.	1999		
Σύνολο νέων θέσεων εργασίας κατά την υλοποίηση (ανθρωποέτη)			35000
Σύνολο θέσεων εργασίας κατά τη λειτουργία (ανθρωποέτη)			4700

Παράρτημα Π-4: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Κοινωνίας της Πληροφορίας»

ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Βάσης	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
Αριθμός χρηστών Διαδικτύου / 100 κατοίκους	2000	5	50
Αριθμός μαθητών / PC	2000	51	10
% σχολείων που διαθέτουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο	2000	5%	100%
% Κέντρων Υγείας που διαθέτουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο	2000	0%	100%
% Μ.Μ.Ε. που χρησιμοποιούν e-commerce	2000	<1%	15%
Αριθμός PC / 100 δημοσίου υπαλλήλους	2000	15	70
% πληθυσμού που δεν καλύπτεται από frequency control system	2000	5%	80%
Δείκτες Επιπτώσεων			
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας	1998	48,750	80%
% του Α.Ε.Π. που οφείλεται στην Κοινωνία της Πληροφορίας	2000	4.1 %	6.2 %

Παράρτημα II-5: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Α.Π. «Ποιότητα Ζωής»

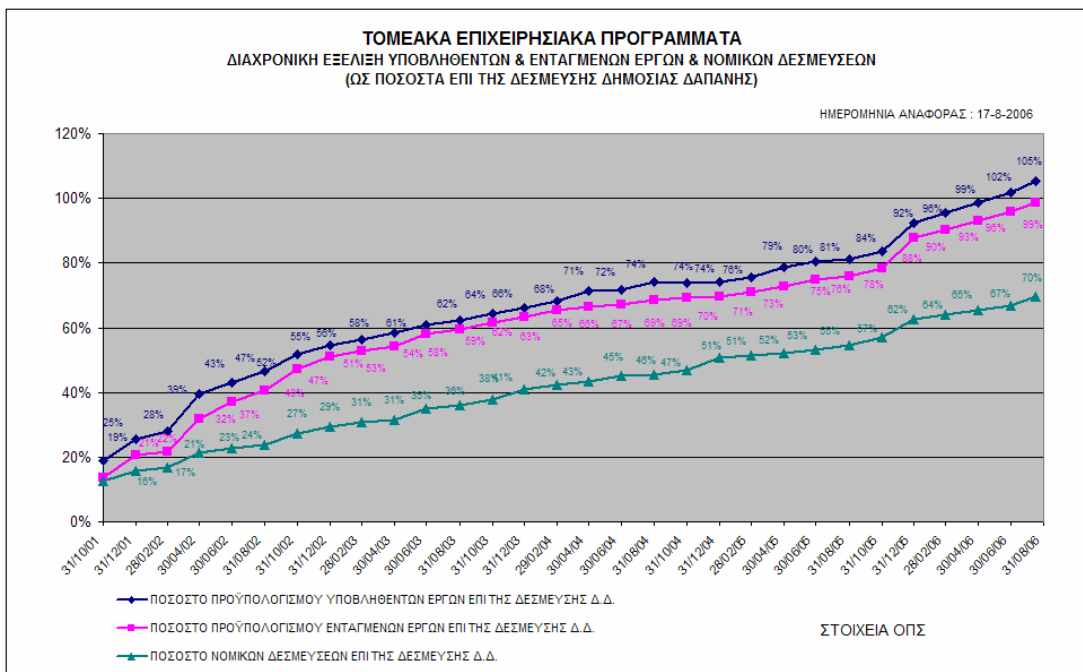
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Βάσης	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
Τομέας Ύδρευσης			
% του πληθυσμού συνδεδεμένο με αδρευτικό σύστημα	2000	50%	70-75%
% του πληθυσμού που εξυπηρετείται από βιολογικό καθαρισμό υδάτων	2000	45%	75%
% πόσιμου νερού σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες	2000	75%	95%
Απόβλητα			
Ικανότητα διαχείρισης αστικών αποβλήτων σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες	2000	25%	70-75%
Ικανότητα ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων	2000	14%	25%
Ικανότητα διαχείρισης νοσοκομειακών αποβλήτων	2000	50%	80%
Ικανότητα διαχείρισης βιομηχανικών και τοξικών αποβλήτων σύμφωνα με τις Κοιν. Οδηγίες	2000	1%	20%
Αέρας			
Μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης των πόλεων			- 40%
Συμμόρφωση με τις Οδ. 85/203 and 80/779 για τη μείωση των ποσοστών SO2 and NO2			100%
Διαχείριση Γης			
% της χώρας που καλύπτεται από την πολιτική διαχείρισης γης	2000	13% (phase III)	55% (phase VIII)
Σωστή διαχείριση ειδικών προστατευμένων περιοχών	2000		25
Υγεία και Ποιότητα Ζωής			
% κλινών νοσοκομείων που αναβαθμίζονται / βελτιώνονται	1999	17.000	15-20%
% αστικού πληθυσμού που καλύπτεται από υπηρεσίες υγείας 1ου βαθμού	2000	0	30-40%
Αποθεσμοποίηση ασθενών σε μεγάλα ψυχιατρικά νοσοκομεία			40-50%
Πολιτισμός			
% των μουσείων που εκσυγχρονίζονται / βελτιώνονται			60 %
% των αρχαιολογικών χώρων που υφίστανται βελτιώσεις			60 %
% ολοκλήρωσης των πολιτισμικών και συνεδριακών κέντρων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη			100 %
Απασχόληση			
Νέες θέσεις εργασίας κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων	94-99	4.900	13.500
Νέες θέσεις εργασίας κατά τη λειτουργία των έργων για τον πολιτισμό	94-100	1.200	4.000

Παράρτημα II-6: Βαθμός Ενεργοποίησης Τομεακών Ε.Π.

ΒΑΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΜΕΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΠΣ 2000 - 2006

ΚΩΔ. Ε.Π.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΡΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΤΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΕΡΓΩΣΗΣ ΜΕΤΡΩΝ (%)	ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΕΡΓΩΣΗΣ Π/Υ (%)	ΠΡΟΩΔΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΩΝ		
								ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ
		(1)	(2)	(3)	(4=3/2)	(5)	(6=5/1)	(7)	(8)	(9)
1	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2.728.907.617	15	14	93%	2.806.000.000	103%	2.081	2.029	1.973
2	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2.186.783.147	19	17	89%	1.933.148.280	88%	1.193	1.173	1.069
3	ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	6.769.354.503	22	21	95%	6.583.898.000	97%	148	147	139
4	ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ	2.587.600.380	15	14	93%	2.937.600.380	114%	89	81	80
5	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	3.216.585.740	42	41	98%	3.064.206.988	95%	869	860	827
6	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	2.136.211.026	34	34	100%	2.624.631.072	123%	1.128	1.095	1.033
7	ΑΛΙΕΙΑ	344.173.743	19	18	95%	344.173.743	100%	289	271	249
8	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	551.300.075	19	18	95%	576.377.415	105%	542	522	497
9	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	685.400.000	7	6	86%	613.367.863	89%	209	187	131
10	ΥΓΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ	513.306.663	13	12	92%	455.157.052	89%	988	909	814
11	ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	2.277.999.150	25	25	100%	2.417.110.000	106%	5.860	5.698	5.576
25	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	117.669.612	13	13	100%	152.799.981	130%	95	95	84
ΣΥΝΟΛΟ		24.115.291.656	243	233	96%	24.508.470.774	102%	13.491	13.067	12.472

Παράρτημα Π-7: Διαχρονική Εξέλιξη Έργων Τομεακών Ε.Π.

Παράρτημα Π-8: Πρόοδος Τομεακών Ε.Π.

ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΟΜΕΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΠΣ 2000 - 2006

ΚΩΔ. Ε.Π.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΕΙΣ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΕΡΓ/ΣΗΣ ΠΥ (%)	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ ΥΠΟΒΛ/ΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΠΟΒΛ/ΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)=(2)/(1)	(4)	(5)=(4)/(1)	(6)	(7)=(6)/(1)	(8)	(9)=(8)/(1)
1	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2.728.907.617	2.806.000.000	103%	2.716.258.307	100%	2.467.127.015	90%	1.965.764.862	72%
2	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2.186.783.147	1.933.148.280	88%	2.441.430.045	112%	2.406.626.791	110%	1.724.938.893	79%
3	ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	6.769.354.503	6.583.898.000	97%	6.165.762.997	91%	5.919.972.998	87%	4.685.247.745	69%
4	ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ	2.587.600.380	2.937.600.380	114%	2.638.902.944	102%	2.332.828.442	90%	1.571.916.155	61%
5	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	3.216.585.740	3.064.206.988	95%	3.808.198.770	118%	3.655.072.439	114%	2.521.904.234	78%
6	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	2.136.211.026	2.624.631.072	123%	2.205.763.417	103%	2.176.320.910	102%	1.541.455.598	72%
7	ΑΛΕΙΑ	344.173.743	344.173.743	100%	346.260.937	101%	321.366.998	93%	231.287.351	67%
8	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	551.300.075	576.377.415	105%	550.202.304	100%	528.298.922	96%	319.653.055	58%
9	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	685.400.000	613.367.863	89%	1.027.281.702	150%	733.967.882	107%	522.492.391	76%
10	ΥΓΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ	513.306.663	455.157.052	89%	606.396.991	118%	523.983.898	102%	331.892.934	65%
11	ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	2.277.999.150	2.417.110.000	106%	2.818.981.836	124%	2.685.791.953	118%	1.313.666.124	58%
25	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	117.669.612	152.799.981	130%	90.009.745	76%	82.406.948	70%	51.500.346	44%
ΣΥΝΟΛΟ		24.115.291.656	24.508.470.774	102%	25.415.449.995	105%	23.833.765.196	99%	16.781.719.688	70%

Παράρτημα ΙΙ-9: Πρόδος Τομεακών Ε.Π. κατά Ταμείο

ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΟΜΕΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΠΣ 2000 - 2006 ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ							
ΚΩΔ. ΤΑΜ.	ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΤΑΜΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)
1	ΕΤΠΑ	23.443.930.647	16.158.723.953	15.944.026.227	99%	10.989.747.160	68%
2	ΕΚΤ	5.682.542.275	5.521.678.145	5.437.090.800	98%	4.044.356.038	73%
3	ΕΓΤΠ-Ε	3.567.624.552	2.136.211.026	2.176.320.910	102%	1.541.455.598	72%
4	ΧΜΠΑ	448.275.944	298.678.532	276.327.259	93%	206.160.892	69%
ΣΥΝΟΛΟ		33.142.373.418	24.115.291.656	23.833.765.196	99%	16.781.719.688	70%

Παράρτημα ΙΙ-10: Πρόδος Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ									
α/α	ΛΕΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α11	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	837.868.768	396.157.647	513.801.454	129,7%	341.481.374	86,2%	221.989.917	56,0%
Α12	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	1.504.584.668	673.737.904	459.303.312	68,2%	435.140.585	64,6%	270.963.992	40,2%
Α13	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	253.957.432	253.957.432	311.267.199	122,6%	296.293.427	116,7%	199.632.220	78,6%
Α14	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ	78.356.898	65.368.795	61.263.644	93,7%	10.424.393	15,9%	3.339.436	5,1%
Α15	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ	22.725.133	21.032.945	35.410.798	168,4%	15.798.049	75,1%	6.257.734	29,8%
Α16	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	338.557.317	338.557.317	421.873.232	124,6%	203.267.175	60,0%	130.315.181	38,5%
Α17	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	506.078.535	361.903.185	305.459.547	84,4%	222.821.208	61,6%	89.159.505	24,6%
Α18	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	25.495.801	25.495.801	13.995.904	54,9%	8.106.668	31,8%	5.426.980	21,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		3.567.624.552	2.136.211.026	2.122.375.090	99,4%	1.533.332.879	71,8%	927.084.965	43,4%
ΕΤΠΑ									
ΕΚΤ									
ΕΓΤΠΕ		3.567.624.552	2.136.211.026	2.122.375.090	99,4%	1.533.332.879	71,8%	927.084.965	43,4%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα Π-11: Πρόοδος Ε.Π. «Αλιεία»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ									
α/α	ΛΕΩΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΕ1	ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ	101.398.667	101.398.667	105.673.882	104,2%	77.303.823	76,2%	66.835.657	65,9%
ΑΕ2	ΑΝΑΝΕΩΣΗ & ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ	46.212.650	18.485.060	19.281.804	104,3%	13.891.885	75,2%	5.018.789	27,2%
ΑΕ3	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ, ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΕΣ, ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΑΛΙΕΙΑΣ, ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΛΙΕΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ	251.779.867	131.910.045	116.513.728	88,3%	93.069.949	70,6%	52.651.769	39,9%
ΑΕ4	ΆΛΛΑ ΜΕΤΡΑ	39.282.972	37.282.972	21.116.134	56,6%	9.128.346	24,5%	2.133.316	5,7%
ΑΕ5	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	9.601.788	9.601.788	7.222.673	75,2%	6.066.323	63,2%	5.713.223	59,5%
ΑΕ6	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΠΟ ΆΛΛΑ ΔΙΑΦΟΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	45.495.211	45.495.211	40.931.442	90,0%	25.018.164	55,0%	18.047.632	39,7%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		493.771.155	344.173.743	310.739.663	90,3%	224.478.490	65,2%	150.400.386	43,7%
ΕΤΠΑ		45.495.211	45.495.211	40.931.442	90,0%	25.018.164	55,0%	18.047.632	39,7%
ΕΚΤ									
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ		448.275.944	298.678.532	269.808.221	90,3%	199.460.326	66,8%	132.352.754	44,3%

Παράρτημα Π-12: Πρόοδος Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ									
α/α	ΛΕΩΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΕ1	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	104.946.275	103.185.666	100.441.532	97,3%	54.949.243	53,3%	31.417.606	30,4%
ΑΕ2	ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	4.215.310.875	1.773.336.652	2.185.315.755	123,2%	1.577.167.739	88,9%	958.695.871	54,1%
ΑΕ3	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ	42.629.368	35.492.575	34.674.743	97,7%	30.607.975	86,2%	15.011.350	42,3%
ΑΕ4	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ	506.730.070	316.426.362	336.760.747	106,4%	230.047.083	72,7%	118.023.012	37,3%
ΑΕ5	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ - ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ	199.385.388	110.297.382	100.012.285	90,7%	67.480.944	61,2%	32.855.910	29,8%
ΑΕ6	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΙΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΙ ΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	732.553.270	372.166.266	387.594.402	104,1%	142.483.796	38,3%	81.619.204	21,9%
ΑΕ7	ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	391.416.940	211.065.912	184.903.805	87,6%	147.627.779	69,9%	53.333.563	25,3%
ΑΕ8	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	229.307.431	195.471.214	196.459.888	100,5%	150.785.294	77,1%	83.193.364	42,6%
ΑΕ9	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ - ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΝΕΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	100.143.711	99.143.711	89.316.455	90,1%	71.347.549	72,0%	52.845.864	53,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		6.522.423.328	3.216.585.740	3.615.479.612	112,4%	2.472.497.402	76,9%	1.426.995.744	44,4%
ΕΤΠΑ		6.287.315.897	3.015.314.526	3.412.800.493	113,2%	2.318.021.218	76,9%	1.341.152.639	44,5%
ΕΚΤ		235.107.431	201.271.214	202.679.119	100,7%	154.476.184	76,8%	85.843.105	42,7%
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα II-13: Πρόδος Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΞ1	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΝΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΩΝ.	1.062.403.333	1.062.403.333	1.155.774.422	108,8%	856.272.738	80,6%	576.533.435	54,3%
ΑΞ2	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΙΑ ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ.	301.999.999	301.999.999	300.842.435	99,6%	158.396.031	52,4%	106.582.500	35,3%
ΑΞ3	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	26.000.000	26.000.000	27.094.465	104,2%	26.852.596	103,3%	2.628.584	10,1%
ΑΞ4	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	575.321.296	524.987.963	588.965.089	112,2%	405.098.385	88,7%	289.303.879	55,1%
ΑΞ5	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	253.931.118	245.000.000	203.615.085	83,1%	192.857.330	78,7%	130.527.485	53,3%
ΑΞ6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	26.391.852	26.391.852	22.100.800	83,7%	16.981.667	64,3%	9.191.841	34,8%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		2.246.047.598	2.186.783.147	2.298.392.296	105,1%	1.717.058.747	78,5%	1.114.827.724	51,0%
ΕΤΠΑ		13.333.333	13.333.333	13.185.637	98,9%	5.774.762	43,3%	5.074.621	38,1%
ΕΚΤ		2.232.714.265	2.173.449.814	2.285.206.659	105,1%	1.711.283.985	78,7%	1.109.753.103	51,1%
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα II-14: Πρόδος Ε.Π. «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΞ1	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΙΑ ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ	451.457.867	451.457.867	426.089.990	94,4%	380.634.252	79,9%	297.341.689	65,9%
ΑΞ2	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	1.679.434.568	1.679.434.568	1.361.475.712	81,1%	1.201.305.313	71,5%	818.659.255	48,7%
ΑΞ3	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ	19.848.352	19.848.352	15.499.174	78,1%	13.225.348	66,6%	7.075.352	35,6%
ΑΞ4	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	69.469.233	69.469.233	62.254.243	89,6%	41.373.302	59,6%	16.812.036	24,2%
ΑΞ5	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΝΙΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΚΤ	486.013.766	486.013.766	525.715.400	108,2%	277.083.965	57,0%	201.351.899	41,4%
ΑΞ6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ - ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΝΕΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	22.683.831	22.683.831	13.814.799	60,9%	9.997.534	44,1%	8.220.355	36,2%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		2.728.907.617	2.728.907.617	2.404.849.318	88,1%	1.903.619.714	69,8%	1.349.460.566	49,5%
ΕΤΠΑ		486.013.766	486.013.766	525.715.400	108,2%	277.083.965	57,0%	201.351.899	41,4%
ΕΚΤ		2.242.893.851	2.242.893.851	1.879.133.918	83,8%	1.626.535.749	72,5%	1.148.108.667	51,2%
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙ-15: Πρόδος Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ									
α/α	ΛΕΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΠΑΙΔΕΙΑ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	416.541.480	402.733.333	450.259.740	111,8%	297.162.144	73,8%	241.344.392	59,9%
Α.Ε.2	ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	936.814.000	907.414.000	1.034.630.499	114,0%	425.902.152	46,9%	216.627.595	23,9%
Α.Ε.3	ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	904.385.944	534.600.000	696.760.956	130,3%	421.875.834	78,9%	322.840.480	60,4%
Α.Ε.4	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	495.839.242	342.533.333	370.031.506	108,0%	73.318.907	21,4%	48.906.167	14,3%
Α.Ε.5	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	93.918.484	90.718.484	80.870.953	89,1%	54.930.470	60,6%	26.257.150	28,9%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		2.847.499.160	2.277.999.150	2.632.553.654	115,6%	1.273.189.507	55,9%	855.975.784	37,6%
ΕΤΠΑ		2.184.671.868	1.682.935.330	1.999.106.065	118,8%	975.233.361	57,9%	619.354.927	36,8%
ΕΚΤ		662.827.282	595.063.820	633.447.589	106,5%	297.956.146	50,1%	236.620.857	39,8%
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙ-16: Πρόδος Ε.Π. «Οδικόι Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ									
α/α	ΛΕΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΟΔΙΚΟΣ ΑΞ. ΠΑΘΕ	2.895.212.456	1.691.115.096	1.779.938.797	105,3%	1.452.277.097	85,9%	1.158.974.593	68,5%
Α.Ε.2	ΕΓΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ	1.757.178.822	1.757.178.822	1.414.910.767	80,5%	1.293.156.281	73,6%	873.116.111	49,7%
Α.Ε.3	ΛΟΙΠΟΙ ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	3.409.095.565	1.101.724.140	290.176.075	26,3%	91.710.035	8,3%	34.241.443	3,1%
Α.Ε.4	ΚΥΡΙΟΙ ΑΣΤΙΚΟΙ ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	170.001.186	170.001.186	132.143.115	77,7%	127.143.115	74,8%	121.965.933	71,7%
Α.Ε.5	ΜΕΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ	1.169.994.226	1.169.994.226	1.177.132.121	100,6%	1.060.993.939	90,7%	864.730.736	73,9%
Α.Ε.6	ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΡΟ	439.521.216	439.521.216	243.992.174	55,5%		0,0%		0,0%
Α.Ε.7	ΛΙΜΑΝΙΑ	177.000.782	177.000.782	162.481.960	91,8%	51.900.765	29,3%	35.009.602	19,8%
Α.Ε.8	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ - ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΩΣΗ ΣΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑ	99.162.509	99.162.509	93.369.114	94,2%	9.297.105	9,4%	8.511.765	8,6%
Α.Ε.9	ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	163.656.526	163.656.526	137.854.413	84,2%	31.722.087	19,4%	21.065.969	12,9%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		10.280.823.288	6.769.354.503	5.431.998.536	80,2%	4.118.200.424	60,8%	3.117.616.152	46,1%
ΕΤΠΑ		10.280.823.288	6.769.354.503	5.431.998.536	80,2%	4.118.200.424	60,8%	3.117.616.152	46,1%
ΕΚΤ									
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙ-17: Πρόδος Ε.Π. «Περιβάλλον»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ									
α β	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΕ 1	ΥΔΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	16.102.000	16.102.000	19.606.626	121,8%	10.039.523	62,3%	5.852.356	36,3%
ΑΕ 2	ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ	19.191.000	19.191.000	19.639.993	102,3%	7.411.687	38,6%	4.837.279	25,2%
ΑΕ 3	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	16.136.000	16.136.000	25.054.473	155,3%	17.817.499	110,4%	10.348.474	64,1%
ΑΕ 4	ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΘΟΡΥΒΟΣ	15.617.000	15.617.000	19.324.266	123,7%	11.089.732	71,0%	6.405.156	41,0%
ΑΕ 5	ΘΕΣΜΟΙ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΧΗΤΟΠΟΙΗΣΗ	17.892.000	17.892.000	17.936.507	100,2%	8.899.968	49,7%	4.153.002	23,2%
ΑΕ 6	ΆΛΛΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	198.999.700	198.999.700	163.668.484	82,2%	38.193.451	19,2%	18.372.548	9,2%
ΑΕ 7	ΧΟΡΟΤΑΞΙΑ, ΠΟΛΥΦΩΛΟΜΙΑ, ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ	74.667.000	74.667.000	104.541.679	140,0%	61.927.341	82,9%	32.465.928	43,5%
ΑΕ 8	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	183.695.375	183.695.375	148.111.205	80,6%	129.540.876	70,5%	98.826.708	53,8%
ΑΕ 9	ΕΡΓΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ								
ΑΕ 10	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	9.000.000	9.000.000	4.842.044	53,8%	3.452.732	38,4%	1.560.924	17,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		551.300.075	551.300.075	522.725.277	94,8%	288.372.809	52,3%	182.822.375	33,2%
ΕΤΠΑ		551.300.075	551.300.075	522.725.277	94,8%	288.372.809	52,3%	182.822.375	33,2%
ΕΚΤ									
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙ-18: Πρόδος Ε.Π. «Πολιτισμός»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ									
α β	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΞΟΝΑΣ 1	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	471.685.000	471.685.000	512.088.355	108,6%	437.586.561	92,8%	283.189.833	60,0%
ΑΞΟΝΑΣ 2	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	201.715.000	201.715.000	167.949.917	83,3%	53.748.243	26,6%	12.799.951	6,3%
ΑΞΟΝΑΣ 3	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	12.000.000	12.000.000	5.052.431	42,1%	4.931.800	41,1%	853.498	7,1%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		685.400.000	685.400.000	685.090.703	100,0%	496.266.604	72,4%	296.843.282	43,3%
ΕΤΠΑ		685.400.000	685.400.000	685.090.703	100,0%	496.266.604	72,4%	296.843.282	43,3%
ΕΚΤ									
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΠΙ-19: Πρόδος Ε.Π. «Σιδηρόδρομοι, Αστικές Συγκοινωνίες, Αεροδρόμια»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ									
α/α	ΛΕΩΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΣΕ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	65.000.361	65.000.361	27.257.640	41,9%	22.456.862	34,5%	10.088.866	15,5%
Α.Ε.2	ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ Α.Ε. ΠΑΤΡΑΣ-ΑΘΗΝΑΣ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ-ΕΙΔΟΜΕΝΗΣ	1.047.500.000	1.047.500.000	819.836.802	78,3%	344.643.922	32,9%	227.206.133	21,7%
Α.Ε.3	ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ	486.000.000	486.000.000	500.783.685	103,0%	474.068.052	97,5%	262.387.828	54,0%
Α.Ε.4	ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ & ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	792.441.482	792.441.482	698.112.377	88,1%	558.204.254	70,4%	468.563.280	59,1%
Α.Ε.5	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΩΝ	146.000.000	146.000.000	259.515.040	177,8%	164.679.000	112,8%	30.536.558	20,9%
Α.Ε.6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ - ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΝΕΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	50.658.537	50.658.537	7.372.900	14,6%	5.538.374	10,9%	4.644.554	9,2%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		2.587.600.380	2.587.600.380	2.312.878.444	89,4%	1.569.590.464	60,7%	1.003.427.219	38,8%
ΕΤΠΑ		2.587.600.380	2.587.600.380	2.312.878.444	89,4%	1.569.590.464	60,7%	1.003.427.219	38,8%
ΕΚΤ									
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΠΙ-20: Πρόδος Ε.Π. «Υγεία – Πρόνοια»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΥΓΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ									
α/α	ΛΕΩΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΥΓΕΙΑ	200.106.664	200.106.664	250.159.902	125,0%	126.626.252	63,3%	96.167.895	48,1%
Α.Ε.2	ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ	218.639.999	218.639.999	196.459.822	89,9%	131.951.186	60,4%	79.261.123	36,3%
Α.Ε.3	ΠΡΟΝΟΙΑ	25.666.667	25.666.667	17.213.800	67,1%	16.978.483	66,1%	11.125.015	43,3%
Α.Ε.4	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	41.066.666	41.066.666	49.645.792	120,9%	49.405.835	120,3%	36.122.196	88,0%
Α.Ε.5	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	27.826.667	27.826.667	9.631.718	34,6%	5.765.558	20,7%	3.692.820	13,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		513.306.663	513.306.663	523.111.034	101,9%	330.727.314	64,4%	226.369.049	44,1%
ΕΤΠΑ		219.599.997	219.599.997	247.142.808	112,5%	123.694.722	56,3%	97.055.567	44,2%
ΕΚΤ		293.706.666	293.706.666	275.968.226	94,0%	207.032.592	70,5%	129.313.482	44,0%
ΕΓΤΠΕ									
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα Π-21: Πρόοδος Ε.Π. «Τεχνική Βοήθεια»

ΠΡΟΟΔΟΣ Ε.Π. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	10.472.470	10.472.470	9.088.463	86,8%	5.281.586	50,4%	4.797.730	45,8%
Α.Ε.2	ΕΛΕΓΧΟΙ	37.555.563	37.555.563	37.964.266	101,1%	22.624.516	60,2%	17.898.404	47,7%
Α.Ε.3	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΠΣ III - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	47.057.182	47.057.182	8.417.760	17,9%	5.982.008	12,7%	4.059.577	8,6%
Α.Ε.4	ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ	22.584.397	22.584.397	22.984.397	101,8%	11.998.357	53,1%	6.719.047	29,8%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		117.669.612	117.669.612	78.454.886	66,7%	45.886.467	39,0%	33.474.758	28,4%
	ΕΤΠΑ	101.992.623	101.992.623	63.122.871	61,9%	37.459.801	36,7%	26.536.860	26,0%
	ΕΚΤ	15.676.989	15.676.989	15.332.015	97,8%	8.426.666	53,8%	6.937.898	44,3%
	ΕΓΤΠΕ								
	ΧΜΠΑ								

Παράρτημα III – 1: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	38	55
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	94-99	18	+20
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα		-	-
2. Βιομηχανικές Περιοχές	1997	190	+30
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα	2000	8h12	6h31
2. Θεσσαλονίκη	2000	2h37	2h11
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	1997	81-82 %	95 %
2. Δύο βάρδιες	1997	18-19 %	5 %
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1997	36,500	38,300
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	1997	11,000	13,700
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	1999	45 %	65 %
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	1999	58%	80%
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές	1999	25%	55%
2. Ανακυκλώνονται	1999	0%	3%
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους		3.4	4.3
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	61.1 %	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	88.2 %	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:	94-99		
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)		4,700	8,000
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)		2,000	3,300
- Ρυθμός Ανεργίας:	1998	10.04 %	8.58 %
1. Άνδρες	1997	6.02 %	5.47 %
2. Γυναίκες	1997	14.33 %	13.04 %
3. Μακροχρόνια Ανεργία	1997	51.05 %	46.45 %

Παράρτημα III – 2: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Αττικής

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	120	220
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν		-	-
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα	1999	0	20
2. Βιομηχανικές Περιοχές	1999	0	30
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα	2000	N.A.	N.A.
2. Θεσσαλονίκη	2000	5h34	4h20
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	96-97	58.5 %	61.8 %
2. Δύο βάρδιες	96-97	41.5 %	38.2 %
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1995	869,084	878,643
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	1995	84,171	-
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	2000	60%	75%
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	2000	85 %	95 %
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές	1999	90%	70%
2. Ανακυκλώνονται	1999	0%	28%
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1996	7.3	7.3
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	75 %	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	111.1 %	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	1999	13,300	25,000
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	1999	3,300	4,100
- Ρυθμός Ανεργίας:	1997	12.1 %	8.9 %
1. Άνδρες	1997	8.4 %	5.0 %
2. Γυναίκες	1997	17.7 %	14.7 %
3. Μακροχρόνια Ανεργία	1997	56.9 %	50%

Παράρτημα III – 3: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	100	200
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	94-99	7	15
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:	94-99		
1. Τεχνολογικά Πάρκα		-	-
2. Βιομηχανικές Περιοχές		-	-
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη		N.A.	N.A.
1. Αθήνα			
2. Θεσσαλονίκη			
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	1997	96 %	100 %
2. Δύο βάρδιες	1997	4 %	0 %
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1995	10700	10700
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	1998	2000	+25%
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	2000	39 %	55 %
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	2000	65 %	70 %
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές	1998	15 %	84 %
2. Ανακυκλώνονται	2000	0	2%
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1998	4	4.5
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	51 %	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	75 %	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	1999	5000	8500
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	1999	1100	1800
- Ρυθμός Ανεργίας:	1997	7.5 %	5.3 %
1. Άνδρες	1997	5.3 %	3.9 %
2. Γυναίκες	1997	13.9 %	9.4 %
3. Μακροχρόνια Ανεργία	1997	55.6 %	34.3 %

Παράρτημα III – 4: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	120	130
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	94-99	35	70
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα	1999	10	
2. Βιομηχανικές Περιοχές	1999	60	+10
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα	2000	2h30	1h53
2. Θεσσαλονίκη	2000	7h45	6h13
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	1998	84.2%	90%
2. Δύο βάρδιες	1998	15.8%	10%
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1998	15,175	16,220
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	1998	11,956	
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	1999	45%	65%
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων		72%	84%
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές	1999	20%	50%
2. Ανακυκλώνονται	1999	1%	14%
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1999	2.9	2.9
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	56%	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	83.2%	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	94-98	5,880	6,150
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	94-98	718	1,000
- Ρυθμός Ανεργίας:	1998	8.4%	8%
1. Άνδρες	1998	5.6%	5%
2. Γυναίκες	1998	12.9%	12.2%
3. Μακροχρόνια Ανεργία	1998	67.7%	60%

Παράρτημα III – 5: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	50	150
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν		32	+150
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα		-	-
2. Βιομηχανικές Περιοχές		50	+100
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα	2000	5h45	4h23
2. Θεσσαλονίκη	2000	1h45	1h06
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	1999	100 %	100 %
2. Δύο βάρδιες	-	-	-
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1997	24,260	+ 14 %
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ			
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	2000	40%	63%
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	2000	50%	76%
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:	2000		
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές			1
2. Ανακυκλώνονται			4%
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1999	3.9	3.9
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	60 %	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	89.1%	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)		6500	9000
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)		450	2.000
- Ρυθμός Ανεργίας:	1998	14 %	11 %
1. Γυναίκες	1998	24.3%	21.4%
2. Μακροχρόνια Ανεργία	1998	58 %	54 %

Παράρτημα III – 6: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Ηπείρου

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	94	130
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	94-99	7	+20
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα	1999	0	+20
2. Βιομηχανικές Περιοχές	1999	85	+30
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα	2000	6h32	3h55
2. Θεσσαλονίκη	2000	4h07	2h23
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια		100%	100%
2. Δύο βάρδιες		0%	0%
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1999-2000	35,160	+2.9%
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	1999-2000	15,300	+50.3%
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	1999	41%	57%
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	1999	74%	82%
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές			50%
2. Ανακυκλώνονται	1999	0%	1%
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1998	4.4	4.5
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	43%	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	62.9%	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	94-99	6,000	7,000
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	94-99	1,200	1,800
- Ρυθμός Ανεργίας:	1997	11.2%	6.9%
1. Γυναίκες	1997	22.2%	13.6%
2. Μακροχρόνια Ανεργία	1997	66.9%	40.6%

Παράρτημα III – 7: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Θεσσαλίας

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	64	100
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	94-99	32	+50
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα	2000	0	+30
2. Βιομηχανικές Περιοχές	2000	42	+50
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα	2000	3h58	2h57
2. Θεσσαλονίκη	2000	1h37	1h23
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	2000	85 %	100 %
2. Δύο βάρδιες	2000	15 %	0 %
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	2000	40,000	45,000
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	2000	5,000	6,000
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	2000	38 %	51 %
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	2000	50 %	70 %
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές	2000	45 %	53 %
2. Ανακυκλώνονται	2000	0 %	8 %
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	2000	2.5	2.8
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	61 %	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	90.6 %	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	94-00	8,200	9,800
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	94-00	2,900	3,450
- Ρυθμός Ανεργίας:	1997	8.5 %	5.6 %
1. Άνδρες	1997	4.8 %	4.5 %
2. Γυναίκες	1997	14.5 %	6.9 %
3. Μακροχρόνια Ανεργία	1997	63.8 %	40.0 %

Παράρτημα III – 8: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	-	-	150
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	-	-	-
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα	-	-	-
2. Βιομηχανικές Περιοχές	1999	40	-
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη	-	N.A.	N.A.
1. Αθήνα			
2. Θεσσαλονίκη			
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	1999	95 %	100 %
2. Δύο βάρδιες	1999	5 %	-
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1999	12,875	+ 5 %
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	1999	1,856	-
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	1999	32%	47 %
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	1999	58%	66 %
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές	1999	55 %	65 %
2. Ανακυκλώνονται	1999	1.2 %	23 %
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1999	4.9	5.5
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	60 %	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	88.6 %	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	94-99	2,730	4,400
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	1999	500	1,280
- Ρυθμός Ανεργίας:	1997	6.4%	3.7%
1. Άνδρες	1997	5.5%	3.2%
2. Γυναίκες	1997	7.7%	4.5%
3. Μακροχρόνια Ανεργία	1997	3.2%	1.9%

Παράρτημα III – 9: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	285	300
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	-	-	-
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα	1999	10	+30
2. Βιομηχανικές Περιοχές	1998	371	+300
- Εκπνύμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα	2000	5h34	4h20
2. Θεσσαλονίκη			
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	1999	78	90 %
2. Δύο βάρδιες	1999	22 %	10 %
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1999	113	128
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ		90	
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	1999	52 %	70 %
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	1999	83 %	90 %
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές	1999	57 %	73 %
2. Ανακυκλώνονται	1999	1 %	22 %
- Αριθμός κληνών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1998	3.9	3.9
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	66 %	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	96.9 %	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	94-99	5	18
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	94-99	3	5
- Ρυθμός Ανεργίας:	1997	10.16 %	8.5 %
1. Γυναίκες	1997	16 %	14 %
2. Μακροχρόνια Ανεργία	1997	51.68 %	40 %

Παράρτημα III – 10: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Κρήτης

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	46	65
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	94-99	16	+25
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα	1999	20	+5
2. Βιομηχανικές Περιοχές	1999	289	+20
- Εκπνύμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη		N.A.	N.A.
1. Αθήνα			
2. Θεσσαλονίκη			
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	1999	87%	100%
2. Δύο βάρδιες	1999	13%	0%
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1999	25,739	30,800
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	1999	8,941	9,800
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	1999	42%	63%
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	1999	73%	0,81
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές		29%	45%
2. Ανακυκλώνονται		0	15%
- Αριθμός κληνών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1999	3,7	3,9
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	71%	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	104.5%	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	94-99	9900	12,000
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	94-99	820	1,200
- Ρυθμός Ανεργίας:	1997	4.58%	3.0%
1. Άνδρες	1997	2.64%	2.0%
2. Γυναίκες	1997	7.31%	4.8%
3. Μακροχρόνια Ανεργία	1997	2.0%	1.3%

Παράρτημα III – 11: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	35	100
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	94-99	0	40
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα	-	0	0
2. Βιομηχανικές Περιοχές	1999	0	15
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα		NA	NA
2. Θεσσαλονίκη			
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	96-97	96 %	100 %
2. Δύο βάρδιες	96-97	4 %	0 %
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	96-97	20,000	+ 10 %
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	96-97	1,200	1,200
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	1999	45%	65%
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	1999	64 %	80 %
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:	1999		
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές		20.7 %	80 %
2. Ανακυκλώνονται		0 %	2 %
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1999	2,2	2,3
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	73.0 %	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1998	124.0%	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	94-99	2,190	6,580
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	94-99	1,125	2,700
- Ρυθμός Ανεργίας:	1998	5.4 %	4.9 %
1. Γυναίκες	1998	9.8 %	8.6 %
2. Μακροχρόνια Ανεργία	1998	33.3 %	27.0 %

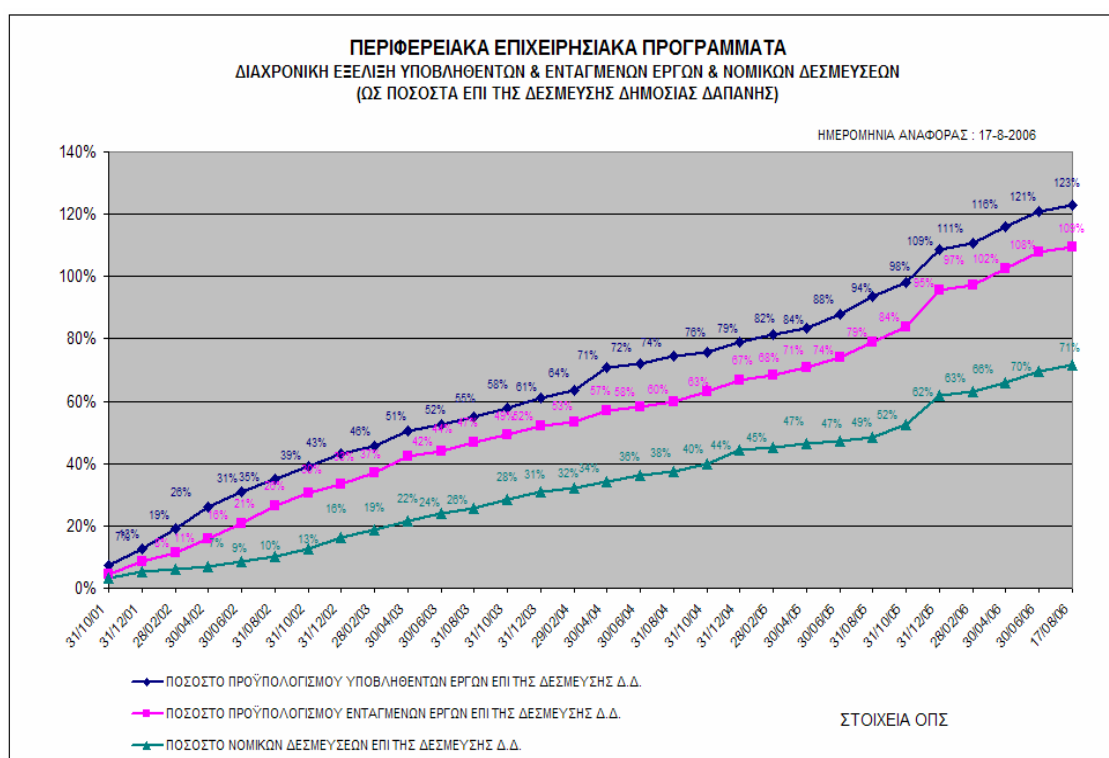
Παράρτημα III – 12: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Πελοποννήσου

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	48	80
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	94-99	3	10
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα	-	-	-
2. Βιομηχανικές Περιοχές	2000	68	+20
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα	2000	1h27	1h27
2. Θεσσαλονίκη	2000	7h01	5h47
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	2000	100 %	100 %
2. Δύο βάρδιες	2000	0 %	0 %
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1999	40,567	+ 3 %
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	-	-	-
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	2000	31 %	50 %
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	2000	65%	72 %
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές	2000	66.5 %	85 %
2. Ανακυκλώνονται		0	13%
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	2000	3,35	3,52
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	57 %	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	84.4 %	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	Β' ΚΠΣ	15,700	27,200
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	Β' ΚΠΣ	1,200	2300
- Ρυθμός Ανεργίας:	1998	8.2 %	4.5%
1. Άνδρες	1998	4.4 %	3.5%
2. Γυναίκες	1998	13.9 %	7.5%
3. Μακροχρόνια Ανεργία	1998	70.2 %	55%

Παράρτημα ΙΙΙ – 13: Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ			
ΠΟΣΟΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Έτος Αναφοράς	Τιμή Βάσης	Στόχος 2006
Δείκτες Αποτελεσμάτων			
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που ενισχύθηκαν	94-99	40	+70
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που δημιουργήθηκαν	94-99	45	+50
- Αριθμός Μ.Μ.Ε. που εγκαταστάθηκαν σε:			
1. Τεχνολογικά Πάρκα			
2. Βιομηχανικές Περιοχές	1999	20	+25
- Εκτιμώμενη διάρκεια ταξιδιού από Αθήνα και Θεσσαλονίκη			
1. Αθήνα	2000	2h11	1h55
2. Θεσσαλονίκη	2000	2h51	2h45
- % σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν:			
1. Μια βάρδια	1999	99%	100%
2. Δύο βάρδιες	1999	1%	-
- Ικανότητα Εκπαίδευσης / Κατάρτισης			
1. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	1999	39,400	+9.4%
2. Πανεπιστήμια και ΤΕΙ	1999	2,950	+23%
- % του πληθυσμού συνδεδεμένο με αποχετευτικό σύστημα	1999	31%	55%
- % διαχείρισης υγρών αποβλήτων	1999	58%	72%
- % στερεών αποβλήτων τα οποία:			
1. Αποθηκεύονται σε χωματερές	1999	20%	26%
2. Ανακυκλώνονται	1999	0	2%
- Αριθμός κλινών νοσοκομείων / 1000 κατοίκους	1999	3,3	3,3
Δείκτες Επιπτώσεων			
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Κοινοτικού Α.Ε.Π.	1997	64%	
Περιφερειακό Α.Ε.Π. / Μέσος όρος Εθνικού Α.Ε.Π.	1997	94.7%	
- Αριθμός νέων θέσεων εργασίας:			
1. Κατά τη φάση της υλοποίησης (ανθρωποέτη)	94-99	9,000	11,000
2. Κατά τη φάση της λειτουργίας (ανθρωποέτη)	94-99	2,000	2,200
- Ρυθμός Ανεργίας:			
1. Γυναίκες	1998	12.8%	11.4%
2. Μακροχρόνια Ανεργία	1998	66.4%	62%

Παράρτημα ΙΙΙ – 14: Διαχρονική Εξέλιξη Έργων Περιφερειακών Ε.Π.

Παράρτημα ΙΙΙ – 15: Πρόδος Περιφερειακών Ε.Π.

ΠΡΟΔΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΠΣ 2000 - 2006

ΚΩΔ. Ε.Π.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΔΕΣΜΕΥΣΗ	ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
		ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΕΝΕΡΓ/ΣΗΣ Π/Υ (%)	ΥΠΟΒ/ΑΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΥΠΟΒ/ΑΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)=(2)/(1)	(4)	(5)=(4)/(1)	(6)	(7)=(6)/(1)	(8)	(9)=(8)/(1)
12	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	1.031.130.363	961.251.639	93%	1.087.000.390	105%	1.049.957.654	102%	673.146.642	65%
13	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.281.826.425	1.514.738.000	118%	1.589.107.716	124%	1.492.244.501	116%	994.874.266	78%
14	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	545.224.736	631.289.157	116%	711.230.128	130%	592.429.296	109%	379.949.173	70%
15	ΗΠΕΙΡΟΥ	659.096.177	884.030.919	134%	752.750.940	114%	685.511.458	104%	489.614.050	74%
16	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	781.949.915	967.767.251	124%	873.320.284	112%	829.486.716	106%	574.441.452	73%
17	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	358.984.301	321.066.000	89%	564.608.498	157%	394.128.369	110%	218.858.387	61%
18	ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	721.923.246	745.817.310	103%	784.541.486	109%	753.108.859	104%	476.599.418	66%
19	ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	719.779.470	960.514.732	133%	1.429.968.396	199%	935.209.253	130%	532.312.168	74%
20	ΑΤΤΙΚΗΣ	1.573.716.229	2.313.000.000	147%	1.905.570.441	121%	1.819.907.050	116%	1.244.434.222	79%
21	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	630.516.376	562.865.000	89%	763.629.915	121%	696.288.643	110%	476.284.559	76%
22	ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	512.100.688	504.060.688	98%	626.013.109	122%	521.931.733	102%	327.215.173	64%
23	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	547.200.809	511.698.246	94%	601.136.682	110%	570.894.599	104%	362.803.824	66%
24	ΚΡΗΤΗΣ	730.878.569	682.128.968	93%	708.138.475	97%	697.483.100	95%	464.556.617	64%
ΣΥΝΟΛΟ		10.094.327.284	11.560.227.910	115%	12.397.016.460	123%	11.038.581.231	109%	7.215.089.951	71%

Παράρτημα ΙΙΙ – 16: Πρόδος Περιφερειακών Ε.Π. κατά Ταμείο

ΠΡΟΔΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΠΣ 2000 - 2006 ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΩΔ. ΤΑΜ.	ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΤΑΜΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ	ΔΕΣΜΕΥΣΗ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
		ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)
1	ΕΤΠΑ	8.868.888.200	7.794.744.885	8.767.283.510	112%	5.719.906.644	73%
2	ΕΚΤ	854.278.440	854.278.440	725.634.719	85%	484.432.842	57%
3	ΕΓΤΠ-Ε	1.965.794.953	1.445.303.959	1.545.663.002	107%	1.010.750.465	70%
4	ΧΜΠΑ						
ΣΥΝΟΛΟ		11.688.961.593	10.094.327.284	11.038.581.231	109%	7.215.089.951	71%

Παράρτημα ΙΙΙ – 17: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΕ 1	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	371.795.206	306.026.292	273.198.357	89,3%	156.850.138	51,3%	102.926.361	33,6%
ΑΕ 2	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	207.327.692	131.776.991	112.064.848	85,0%	88.147.599	66,9%	71.321.716	54,1%
ΑΕ 3	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	279.385.150	275.449.150	337.007.355	122,3%	224.258.418	81,4%	113.509.386	41,2%
ΑΕ 4	ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	93.288.342	93.288.342	84.929.443	91,0%	45.419.293	48,7%	26.400.595	28,3%
ΑΕ 5	ΑΜΒΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	205.687.749	205.687.749	196.117.259	95,3%	137.866.071	67,0%	102.863.719	50,0%
ΑΕ 6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	18.901.839	18.901.839	9.233.563	48,9%	7.094.129	37,5%	4.208.655	22,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		1.176.385.978	1.031.130.363	1.012.550.825	98,2%	659.635.648	64,0%	421.230.432	40,9%
ΕΤΠΑ		802.662.105	721.200.183	718.635.207	99,6%	477.774.402	66,2%	295.014.675	40,9%
ΕΚΤ		98.075.013	98.075.013	89.842.798	91,6%	51.538.625	52,6%	38.316.010	39,1%
ΕΓΤΠΕ		275.648.860	211.855.167	204.072.820	96,3%	130.322.621	61,5%	87.899.747	41,5%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙΙ – 18: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Αττικής

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΕ 1	ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ	523.043.829	449.543.829	524.627.703	116,7%	387.735.598	86,3%	320.107.609	71,2%
ΑΕ 2	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	528.224.218	527.924.218	572.848.631	108,5%	330.859.867	62,7%	226.393.549	42,9%
ΑΕ 3	ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ	94.355.967	94.355.967	73.346.469	77,7%	48.738.461	51,7%	38.483.539	40,8%
ΑΕ 4	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ, ΣΤΙΣ ΔΥΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ	128.390.126	122.590.126	133.160.104	108,6%	73.439.308	59,9%	60.691.394	49,5%
ΑΕ 5	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΩ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΤΗΝ 7-9-1999	357.315.420	357.315.420	423.758.769	118,6%	351.313.605	98,3%	246.102.263	68,9%
ΑΕ 6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ - ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΝΕΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	21.986.669	21.986.669	4.748.745	21,6%	3.382.463	15,4%	1.739.306	7,9%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		1.653.316.229	1.573.716.229	1.732.490.421	110,1%	1.195.469.302	76,0%	893.517.660	56,8%
ΕΤΠΑ		1.526.096.923	1.452.596.923	1.632.629.123	112,4%	1.131.974.258	77,9%	844.506.274	58,1%
ΕΚΤ		95.742.632	95.742.632	74.483.469	77,8%	49.660.161	51,9%	39.101.832	40,8%
ΕΓΤΠΕ		31.476.674	25.376.674	25.377.829	100,0%	13.834.883	54,5%	9.909.554	39,0%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙΙ – 19: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Βορείου Αιγαίου

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΑΝΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗΣ ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	208.503.233	208.503.233	232.285.537	111,4%	151.353.391	72,6%	89.202.350	42,8%
Α.Ε.2	ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	142.303.753	139.956.153	136.829.752	97,8%	66.212.666	47,3%	33.046.530	23,6%
Α.Ε.3	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	95.783.108	68.393.997	54.338.616	79,4%	42.679.284	62,4%	27.164.427	39,7%
Α.Ε.4	ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΛΑΙΘΡΟΥ	110.685.952	87.724.487	81.788.954	93,2%	55.551.737	63,3%	26.672.930	30,4%
Α.Ε.5	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	7.522.798	7.522.798	3.873.611	51,5%	3.276.908	43,6%	2.211.514	29,4%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		564.798.844	512.100.668	509.116.470	99,4%	319.073.986	62,3%	178.297.751	34,8%
ΕΤΠΑ		420.268.658	390.531.947	401.013.258	102,7%	245.953.892	63,0%	136.164.943	34,9%
ΕΚΤ		50.369.233	50.369.233	38.082.563	75,6%	22.505.779	44,7%	19.254.359	38,2%
ΕΓΤΠΕ		94.160.953	71.199.488	70.020.649	98,3%	50.614.315	71,1%	22.878.449	32,1%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙΙ – 20: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	139.550.831	127.705.549	136.372.025	106,8%	88.992.071	69,7%	56.101.059	43,9%
Α.Ε.2	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004	102.717.015	71.825.346	68.793.506	95,8%	46.627.013	64,9%	36.011.621	50,1%
Α.Ε.3	ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	138.406.203	54.009.921	57.999.827	107,4%	42.882.219	79,4%	15.091.195	27,9%
Α.Ε.4	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	219.783.245	219.783.245	230.719.928	105,0%	131.736.238	59,9%	89.751.069	40,8%
Α.Ε.5	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	41.860.123	41.860.123	33.101.619	79,1%	20.168.145	48,2%	14.830.478	35,4%
Α.Ε.6	ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΛΑΙΘΡΟΥ	230.687.839	192.896.916	203.577.911	105,5%	114.610.755	59,4%	78.898.061	40,9%
Α.Ε.7	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	13.842.146	13.842.146	3.641.797	26,3%	3.538.554	25,6%	2.319.917	16,8%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		886.847.402	721.923.246	734.206.613	101,7%	448.554.995	62,1%	293.003.400	40,6%
ΕΤΠΑ		684.187.743	557.054.510	572.753.299	102,8%	359.088.291	64,5%	230.511.357	41,4%
ΕΚΤ		55.484.342	55.484.342	45.907.114	82,7%	26.871.715	48,4%	17.473.959	31,5%
ΕΓΤΠΕ		147.175.317	109.384.394	115.546.200	105,6%	62.594.989	57,2%	45.018.084	41,2%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙΙ – 21: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΕ1.1	ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	34.617.684	34.617.684	28.214.452	81,5%	17.301.392	50,0%	13.179.835	38,1%
ΑΕ2	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	162.400.881	159.175.881	176.554.351	110,9%	152.339.071	95,7%	80.983.134	50,9%
ΑΕ3	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	128.058.101	128.058.101	130.970.101	102,3%	74.216.555	58,0%	44.656.715	34,9%
ΑΕ4	ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ - ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	77.353.832	44.412.031	37.183.617	83,7%	24.552.463	55,3%	12.915.204	29,1%
ΑΕ5	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	150.670.594	116.365.990	148.278.401	127,4%	71.094.290	61,1%	46.149.083	39,7%
ΑΕ6	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΡΕΙΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	54.504.427	50.666.893	41.600.678	82,1%	15.146.855	29,9%	5.489.683	10,8%
ΑΕ7	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	11.928.156	11.928.156	7.258.384	60,9%	6.394.646	53,6%	4.426.855	37,1%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		619.533.675	545.224.736	570.059.984	104,6%	361.045.272	66,2%	207.800.509	38,1%
ΕΤΠΑ		428.355.809	392.189.008	394.931.183	100,7%	272.383.992	69,5%	150.924.992	38,5%
ΕΚΤ		41.724.031	41.724.031	35.028.244	84,0%	18.991.070	45,5%	13.671.808	32,8%
ΕΓΤΠΕ		149.453.835	111.311.697	140.100.557	125,9%	69.670.210	62,6%	43.203.709	38,8%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙΙ – 22: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Ηπείρου

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΕ1.1	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ "ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΥΛΗΣ" ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	266.948.336	206.598.336	203.266.019	98,4%	190.282.074	92,1%	92.447.486	44,7%
ΑΕ2	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	88.447.960	87.908.000	113.801.207	129,5%	46.163.142	52,5%	19.424.776	22,1%
ΑΕ3	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	84.051.667	67.441.667	66.894.172	99,2%	56.700.440	84,1%	24.257.083	36,0%
ΑΕ4	ΑΕΙΦΕΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΘΡΟΥ	268.507.951	228.713.284	250.533.878	109,5%	145.157.106	63,5%	78.823.935	34,5%
ΑΕ5	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	48.293.616	48.293.616	38.842.083	80,4%	23.757.587	49,2%	18.419.423	38,1%
ΑΕ6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	20.141.274	20.141.274	3.965.298	19,7%	2.839.875	14,1%	2.344.631	11,6%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		776.390.804	659.096.177	677.302.657	102,8%	464.900.224	70,5%	235.717.334	35,8%
ΕΤΠΑ		569.900.159	492.400.199	513.846.360	104,4%	362.436.655	73,6%	175.641.120	35,7%
ΕΚΤ		53.118.361	53.118.361	43.462.902	81,8%	25.602.690	48,2%	19.025.776	35,8%
ΕΓΤΠΕ		153.372.284	113.577.617	119.993.395	105,6%	76.860.879	67,7%	41.050.438	36,1%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα III – 23: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Θεσσαλίας

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	116.752.566	51.020.000	45.436.192	89,1%	44.218.589	86,7%	20.855.511	40,9%
Α.Ε.2	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	317.550.334	254.023.334	276.402.793	108,8%	181.683.451	71,5%	100.815.789	39,7%
Α.Ε.3	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	183.142.221	179.932.221	168.989.213	93,9%	124.008.880	68,9%	84.976.694	47,2%
Α.Ε.4	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΟΒΑΡΟΥΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΣΕ "ΚΟΜΒΟ ΔΙΚΤΥΩΝ"	243.557.880	231.533.333	260.622.190	112,6%	175.131.420	75,6%	78.044.185	33,7%
Α.Ε.5	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	48.266.153	48.266.153	37.545.484	77,8%	28.506.202	59,1%	21.933.231	45,4%
Α.Ε.6	ΕΦΑΡΜΟΓΗ	17.174.874	17.174.874	6.435.653	37,5%	4.907.190	28,6%	2.505.438	14,6%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		926.444.028	781.949.915	795.431.525	101,7%	558.455.732	71,4%	309.130.848	39,5%
ΕΤΠΑ		633.357.647	552.390.534	562.518.054	101,8%	412.110.216	74,6%	216.761.254	39,2%
ΕΚΤ		68.513.227	68.513.227	54.692.601	79,8%	34.634.444	50,6%	25.131.587	36,7%
ΕΓΤΠΕ		224.573.154	161.046.154	178.220.870	110,7%	111.711.072	69,4%	67.238.007	41,8%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα III – 24: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Ιονίων Νήσων

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	159.782.834	87.286.948	100.615.893	115,3%	61.510.457	70,5%	40.911.968	46,9%
Α.Ε.2	ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	93.111.240	92.288.848	105.624.781	114,5%	65.976.666	71,5%	24.439.264	26,5%
Α.Ε.3	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΗΜΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	75.167.088	73.444.088	50.572.690	68,9%	27.231.174	37,1%	14.031.221	19,1%
Α.Ε.4	ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	62.918.211	51.471.811	47.403.397	92,1%	31.956.034	62,1%	17.607.990	34,2%
Α.Ε.5	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	34.691.426	34.691.426	33.514.120	96,6%	17.835.194	51,4%	13.055.170	37,6%
Α.Ε.6	ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ	14.615.000	14.615.000	11.061.347	75,7%	4.516.683	30,9%	4.220.392	28,9%
Α.Ε.7	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΕΠ	5.186.180	5.186.180	2.186.876	42,2%	965.503	18,6%	527.466	10,2%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		445.471.979	358.984.301	350.979.104	97,8%	209.991.711	58,5%	114.793.471	32,0%
ΕΤΠΑ		362.037.590	286.996.312	283.049.164	98,6%	168.759.015	58,8%	89.249.396	31,1%
ΕΚΤ		36.941.834	36.941.834	35.155.833	95,2%	18.141.124	49,1%	13.142.718	35,6%
ΕΓΤΠΕ		46.492.555	35.046.155	32.774.107	93,5%	23.091.572	65,9%	12.401.357	35,4%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙΙ – 25: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ									
α/α	ΛΕΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΕ1	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	393.187.512	258.972.874	338.573.338	130,7%	221.525.743	85,5%	158.666.496	61,3%
ΑΕ2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	136.321.900	136.321.900	146.363.484	107,4%	104.412.524	76,6%	75.878.546	55,7%
ΑΕ3	ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΟ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	607.199.522	536.181.159	640.718.687	119,5%	416.834.571	77,7%	166.822.582	31,1%
ΑΕ4	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	259.996.548	171.488.402	195.689.365	114,1%	116.252.596	67,8%	78.620.775	45,8%
ΑΕ5	ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΞΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΣΤΗ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	94.587.755	94.587.755	78.833.399	83,3%	64.293.273	68,0%	37.501.713	39,6%
ΑΕ6	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΡΕΙΝΟΥ ΧΩΡΟΥ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΩΝ / ΠΡΟΒΛΗ-ΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	82.351.599	61.197.909	59.806.676	97,7%	23579167	38,5%	10.246.182	16,7%
ΑΕ7	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	23.076.426	23.076.426	11.273.853	48,9%	8.442.973	36,6%	6.673.828	28,9%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		1.596.721.262	1.281.826.425	1.471.258.802	114,8%	955.340.847	74,5%	534.410.122	41,7%
ΕΤΠΑ		1.166.220.860	960.987.859	1.153.273.368	120,0%	747.376.753	77,8%	407.808.512	42,4%
ΕΚΤ		119.964.983	119.964.983	101.936.771	85,0%	79.892.430	66,6%	41.364.721	34,5%
ΕΓΤΠΕ		310.535.419	200.873.583	216.048.663	107,6%	128.071.664	63,8%	85.236.889	42,4%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙΙ – 26: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Κρήτης

ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ									
α/α	ΛΕΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
ΑΕ1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΟΛΟΥ ΣΤΗΝ Ν.Α. ΜΕΣΟΓΕΙΟ, ΠΡΩΘΟΨΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	110.213.990	59.491.990	48.833.402	82,1%	36.840.760	61,9%	20.631.341	34,7%
ΑΕ2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ	276.060.477	276.060.477	285.508.298	103,4%	170.161.480	61,6%	127.254.807	46,1%
ΑΕ3	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΩΣ ΚΟΜΒΟΣ ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΗΣ	33.664.000	27.664.000	22.693.019	82,0%	10.782.544	39,0%	7.973.686	28,8%
ΑΕ4	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΣΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	109.213.820	90.033.820	92.094.734	94,0%	54.136.500	55,2%	31.735.303	32,4%
ΑΕ5	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΡΕΙΝΩΝ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	237.084.892	198.679.472	189.717.025	95,5%	140.893.605	70,9%	92.011.910	46,3%
ΑΕ6	ΠΡΩΘΟΨΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ-ΠΑΡΟΧΗ ΞΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΣΤΗ ΓΝΩΣΗ	61.242.951	61.242.951	43.250.197	70,6%	30.426.292	49,7%	24.104.601	39,4%
ΑΕ7	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	9.705.859	9.705.859	4.915.394	50,6%	3.913.366	40,3%	2.570.760	26,5%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		836.185.989	730.878.569	687.812.069	94,1%	447.154.555	61,2%	306.282.438	41,9%
ΕΤΠΑ		599.777.896	530.042.896	507.837.651	95,8%	318.980.717	60,2%	217.253.471	41,0%
ΕΚΤ		75.235.397	75.235.397	55.984.091	74,4%	33.916.656	45,1%	25.290.306	33,6%
ΕΓΤΠΕ		161.172.696	125.600.276	123.990.327	98,7%	94.257.182	75,0%	63.738.661	50,7%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙΙ – 27: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Νοτίου Αιγαίου

ΠΡΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ-ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	164.350.000	164.350.000	190.616.040	116,0%	113.455.569	69,0%	60.255.055	36,7%
Α.Ε.2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	93.800.000	93.800.000	106.688.582	113,7%	45.281.029	48,3%	35.942.021	38,3%
Α.Ε.3	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ	124.100.000	85.700.000	84.210.062	98,3%	75.021.531	87,5%	44.256.297	51,6%
Α.Ε.4	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΙΚΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΚΕΤΡΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	86.550.954	74.150.954	60.302.003	81,3%	48.794.579	65,8%	26.565.976	35,8%
Α.Ε.5	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΛΑΘΡΟΥ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΧΑΜΗΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	129.833.933	120.633.933	102.948.302	85,3%	61.923.366	51,3%	28.138.692	23,3%
Α.Ε.6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	8.565.922	8.565.922	5.414.565	63,2%	3.957.789	46,2%	2.926.002	34,2%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		607.200.809	547.200.809	550.179.554	100,5%	348.433.863	63,7%	198.084.043	36,2%
ΕΤΠΑ		487.491.798	436.691.798	449.812.807	103,0%	265.708.996	60,8%	154.097.068	35,3%
ΕΚΤ		57.408.564	57.408.564	48.206.968	84,0%	45.011.032	78,4%	24.957.589	43,5%
ΕΓΤΠΕ		62.300.447	53.100.447	52.159.779	98,2%	37.713.835	71,0%	19.029.386	35,8%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα ΙΙΙ – 28: Πρόδος Περιφερειακού Ε.Π. Πελοποννήσου

ΠΡΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΓΕΙΤΝΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	257.950.000	232.300.000	275.650.790	118,7%	159.346.559	68,6%	83.927.298	36,1%
Α.Ε.2	ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΛΑΘΡΟΥ	224.412.296	183.649.933	217.724.918	118,6%	144.809.217	78,9%	69.084.836	37,6%
Α.Ε.3	ΕΝΙΣΧΥΣΗ & ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	101.300.000	70.800.000	66.926.951	94,5%	55.908.942	79,0%	34.782.862	49,1%
Α.Ε.4	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ & ΗΜΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ	106.577.844	106.577.844	111.291.658	104,4%	48.551.659	45,6%	24.345.802	22,8%
Α.Ε.5	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	25.399.999	25.399.999	20.727.590	81,6%	17.632.861	69,4%	11.177.903	44,0%
Α.Ε.6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	11.788.600	11.788.600	4.115.816	34,9%	3.756.940	31,9%	1.938.854	16,4%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		727.428.739	630.516.376	696.437.723	110,5%	430.006.178	68,2%	225.257.555	35,7%
ΕΤΠΑ		544.266.479	488.116.479	550.780.185	112,8%	318.197.111	65,2%	168.121.580	34,4%
ΕΚΤ		35.067.080	35.067.080	29.323.226	83,6%	21.812.480	62,2%	12.571.623	35,9%
ΕΓΤΠΕ		148.095.180	107.332.817	116.334.312	108,4%	89.996.587	83,8%	44.564.352	41,5%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα III – 29: Πρόοδος Περιφερειακού Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας

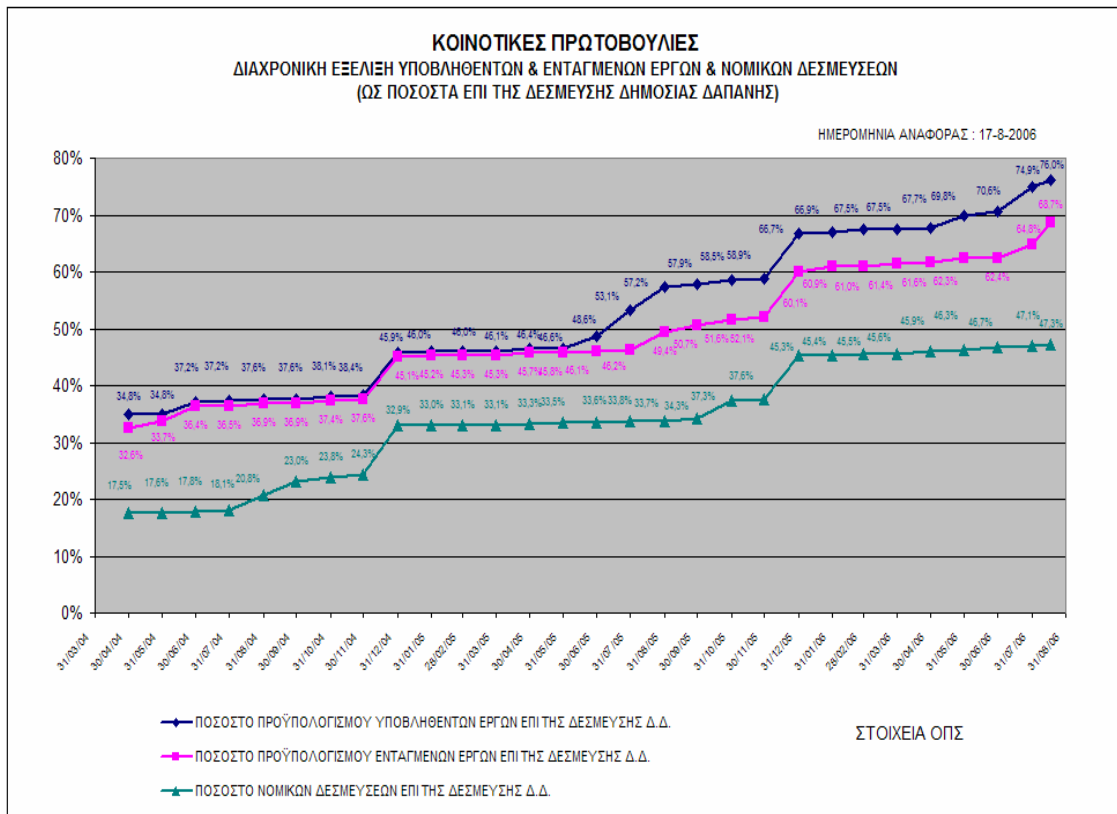
ΠΡΟΟΔΟΣ Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ									
α/α	ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΔΗΜ.ΔΑΠΑΝΗ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)
Α.Ε.1	ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΥΣΜΟΥ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	241.453.386	199.715.297	225.779.677	113,1%	133.161.971	66,7%	60.320.851	30,2%
Α.Ε.2	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ-ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ	139.549.952	139.549.952	164.412.557	117,8%	108.177.573	77,5%	70.853.471	50,8%
Α.Ε.3	ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ	246.363.374	244.946.943	412.189.599	168,3%	159.789.964	65,2%	95.788.229	39,1%
Α.Ε.4	ΕΝΙΣΧΥΣΗ-ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	187.977.652	78.675.787	74.090.777	94,2%	69.777.168	88,7%	49.568.390	63,0%
Α.Ε.5	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	49.703.713	49.703.713	39.391.118	79,3%	28.517.883	57,4%	23.380.466	47,0%
Α.Ε.6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	7.187.778	7.187.778	5.049.824	70,3%	3.946.642	54,9%	3.109.587	43,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		872.235.865	719.779.470	920.913.552	127,9%	503.371.201	69,9%	303.020.994	42,1%
ΕΤΠΑ		644.264.533	533.546.237	754.519.787	141,4%	401.135.977	75,2%	234.887.563	44,0%
ΕΚΤ		66.633.743	66.633.743	53.507.074	80,3%	32.488.133	48,8%	24.940.694	37,4%
ΕΓΤΠΕ		161.337.579	119.599.490	112.886.691	94,4%	69.747.091	58,3%	43.192.737	36,1%
ΧΜΠΑ									

Παράρτημα IV – 1: Βαθμός Ενεργοποίησης Κοινοτικών Πρωτοβουλιών

ΒΑΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ 2000 - 2006

ΚΩΔ. Ε.Π.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΡΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕΤΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΕΡΓΩΣΗΣ ΜΕΤΡΩΝ (%)	ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΕΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΕΡΓΩΣΗΣ ΠΥ (%)	ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΡΓΩΝ		
									ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5=3/2)	(6)	(7=6/2)	(8)	(9)	(10)
1	LEADER+	368.693.321	255.778.400	9	9	100%			496	495	495
2	EQUAL	141.251.103	141.251.103	12	12	100%			121	120	120
3	URBAN - ΠΕΡΑΜΑ	12.733.334	12.733.334	6	6	100%			31	31	31
4	URBAN - ΚΟΜΟΤΗΝΗ	10.866.667	10.866.667	9	8	89%			33	33	33
5	URBAN - ΗΡΑΚΛΕΙΟ	10.913.948	10.913.948	8	7	88%			24	24	24
6	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ - ΠΓΔΜ	103.333.333	97.333.333	11	7	64%			73	59	55
7	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΡΟΣ	78.043.878	71.543.878	10	8	80%			40	38	33
8	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ - ΑΛΒΑΝΙΑ	123.500.000	120.000.000	8	6	75%			49	44	38
9	INTERREG III A / PHARE CBC ΕΛΛΑΔΑ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	268.655.496	248.135.496	10	10	100%			153	137	134
10	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ-ΤΟΥΡΚΙΑ	46.664.004	46.664.004	11	8	73%			7	5	5
11	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ	157.940.670	144.954.070	8	6	75%			7	7	7
12	INTERREG III B ARCHIMED	119.578.164	119.578.164	12	1	8%			1	1	1
ΣΥΝΟΛΟ		1.442.173.918	1.279.752.397	114	88	77%			1.035	994	976

Παράρτημα IV – 2: Διαχρονική Εξέλιξη Έργων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών

Παράρτημα IV – 3: Πρόδος Κοινοτικών Πρωτοβουλιών

ΠΡΟΔΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ 2000 - 2006

ΚΩΔ. Κ.Π.	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΫΠΟΣΕΩΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΕΡΓΗΣ ΠΥ (%)	ΠΡΟΫΠΟΣΕΩΣ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΡΟΫΠΟΣΕΩΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)	(7)	(8)=(7)/(2)	(9)	(10)=(9)/(2)
1	LEADER+	368.693.321	255.778.400			252.674.707	99%	252.401.646	99%	182.072.552	71%
2	EQUAL	141.251.103	141.251.103			154.686.475	110%	154.636.487	109%	76.715.531	54%
3	URBAN - ΠΕΡΑΜΑ	12.733.334	12.733.334			8.123.627	64%	8.123.626	64%	6.905.241	54%
4	URBAN - ΚΟΜΟΤΗΝΗ	10.866.667	10.866.667			7.196.048	66%	8.094.196	74%	6.087.238	56%
5	URBAN - ΗΡΑΚΛΕΙΟ	10.913.948	10.913.948			8.755.151	80%	8.977.413	82%	7.372.173	68%
6	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ - ΠΓΔΜ	103.333.333	97.333.333			105.775.846	109%	52.918.362	54%	35.887.006	37%
7	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΡΟΣ	78.043.878	71.543.878			51.428.031	72%	50.274.331	70%	32.424.925	45%
8	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ - Α/ΒΑΝΙΑ	123.500.000	120.000.000			84.416.528	70%	65.667.997	55%	43.177.147	36%
9	INTERREG III A / PHARE CBC ΕΛΛΑΔΑ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	268.655.496	248.135.496			234.537.713	95%	213.162.582	86%	175.122.041	71%
10	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ-ΤΟΥΡΚΙΑ	46.664.004	46.664.004			1.374.552	3%	1.304.552	3%	70.000	0%
11	INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ	157.940.670	144.954.070			64.097.703	44%	64.097.703	44%	39.361.958	27%
12	INTERREG III B ARCHIMED	119.578.164	119.578.164			2.950	0%	2.950	0%	2.950	0%
ΣΥΝΟΛΟ		1.442.173.918	1.279.752.397			973.069.331	76%	879.661.845	69%	605.198.762	47%

Παράρτημα IV – 4: Πρόσδος Κοινοτικών Πρωτοβουλιών κατά Ταμείο

ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΠ 2000 - 2006 ΚΑΤΑ ΤΑΜΕΙΟ							
ΚΩΔ. ΤΑΜ.	ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΤΑΜΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (%)	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (%)
		(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(2)	(5)	(6)=(5)/(2)
1	ΕΤΠΑ	932.229.494	882.722.894	472.623.712	54%	346.410.679	39%
2	ΕΚΤ	141.251.103	141.251.103	154.636.487	109%	76.715.531	54%
3	ΕΓΤΠ-Ε	368.693.321	255.778.400	252.401.646	99%	182.072.552	71%
4	ΧΜΠΑ						
ΣΥΝΟΛΟ		1.442.173.918	1.279.752.397	879.661.845	69%	605.198.762	47%

Παράρτημα V – Πρόσδος Ταμείου Συνοχής

ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ				
ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (Ε.Υ.Δ.)	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΠΟΣΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΔΗΜ. ΔΑΠ.)
Ε.Υ.Δ. Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2.256.852.646	1.306.494.593	2.012.855.579	89%
Ε.Υ.Δ. Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	1.444.600.000	722.300.000	769.112.453	53%
Ε.Υ.Δ. Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	912.092.367	693.305.616	502.442.271	55%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	65.408.279	50.420.614	39.751.301	61%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	201.206.101	150.904.576	113.634.103	56%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	81.452.499	61.316.310	73.133.870	90%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	80.617.654	62.476.918	58.833.013	73%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	92.162.329	69.121.747	69.758.473	76%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	40.436.231	30.327.173	30.217.889	75%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	75.547.118	57.516.900	50.686.509	67%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	25.675.281	19.256.461	13.584.704	53%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ	67.934.364	53.282.491	43.466.912	64%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	46.061.000	34.545.750	31.532.428	68%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	102.228.243	80.134.449	39.867.496	39%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	55.054.745	41.506.024	25.863.492	47%
Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ	131.345.320	98.508.990	79.491.612	61%
ΣΥΝΟΛΟ	5.678.674.177	3.531.418.613	3.954.232.105	70%

Παράρτημα VI – Εισροές Συνόλου Διαρθρωτικών Ταμείων

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000-2006 ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ				
ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΠΟ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΚΠΣ ΕΩΣ 31-5-2006				
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ 2000-2006 ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ 22-12-2005	ΕΙΣΡΟΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ		
	1	ΕΙΣΡΟΕΣ ΜΕΧΡΙ 31-05-2006	2	ΠΟΣΟΣΤΟ 3=2/1
1	Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2.046.680.712,00	1.061.817.152,35	52%
2	Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	1.626.687.360,00	853.594.278,89	52%
3	Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	3.519.500.470,00	1.753.685.202,43	50%
4	Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	1.293.752.690,00	573.902.535,49	44%
5	Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	1.977.451.933,00	1.016.149.158,28	51%
6	Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	1.482.755.239,00	663.094.825,00	45%
7	Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ	257.733.308,00	119.026.144,83	46%
8	Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	398.467.235,00	153.859.722,07	39%
9	Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	480.585.027,00	220.974.675,76	46%
10	Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	384.979.997,00	181.783.340,30	47%
11	Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	1.688.581.863,00	716.741.770,99	42%
12	Π.Ε.Π. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	772.611.874,00	345.432.026,89	45%
13	Π.Ε.Π. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	955.207.220,00	434.800.780,04	46%
14	Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	408.287.783,00	178.175.920,19	44%
15	Π.Ε.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	453.348.409,00	175.224.357,26	39%
16	Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	585.417.454,00	261.111.199,04	45%
17	Π.Ε.Π. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	268.901.814,00	95.934.777,35	36%
18	Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	539.560.695,00	237.703.907,94	44%
19	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	539.284.605,00	236.268.480,36	44%
20	Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ *	1.129.748.185,00	639.446.085,68	57%
21	Π.Ε.Π. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	472.340.616,00	181.460.572,60	38%
22	Π.Ε.Π. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	383.533.381,00	149.685.733,32	39%
23	Π.Ε.Π. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	408.093.197,00	158.936.256,82	39%
24	Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ	544.916.661,00	241.518.332,22	44%
25	Ε.Π. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ *	88.252.209,00	28.475.840,75	32%
ΣΥΝΟΛΟ		22.706.679.937,00	10.678.803.076,85	47%
1	INTERREG/ΕΛΛΑΔΑ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	186.095.123,00	100.422.749,49	54%
2	INTERREG/ΕΛΛΑΔΑ - ΠΓΔΜ	73.000.000,00	24.761.572,83	34%
3	INTERREG/ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΡΟΣ	51.939.605,00	25.255.462,89	49%
4	INTERREG/ΕΛΛΑΔΑ - ΑΛΒΑΝΙΑ	90.000.000,00	29.854.113,04	33%
5	INTERREG/ΕΛΛΑΔΑ - ΤΟΥΡΚΙΑ	34.998.000,00	2.472.236,00	7%
8	URBAN ΠΕΡΑΜΑ *	9.550.000,00	3.954.006,32	41%
9	URBAN ΚΟΜΟΤΗΝΗ	8.150.000,00	3.867.465,92	47%
10	URBAN ΗΡΑΚΛΕΙΟ	8.185.461,00	4.459.092,09	54%
11	EQUAL	105.938.327,00	51.565.567,41	49%
12	LEADER +	186.129.877,00	85.991.025,00	46%
ΣΥΝΟΛΟ		753.986.393,00	332.603.290,99	44%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		23.460.666.330,00	11.011.406.367,84	47%